

ΘΕΣΕΙΣ

ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΓΙΑ ΤΟ 20^Ο ΣΥΝΕΔΡΙΟ

30 Μάρτη - 2 Απρίλη 2017



ΙΣΧΥΡΟΠΟΙΟΥΜΕ ΤΟ ΚΚΕ
ΓΙΑ ΔΥΝΑΤΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΟΥΣΙΑ - ΤΟ ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟ

Δεκέμβρης 2016

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η Κεντρική Επιτροπή του ΚΚΕ δίνει στη δημοσιότητα τις Θέσεις της για το 20ό Συνέδριο του ΚΚΕ που θα γίνει 30 Μάρτη - 2 Απρίλη 2017, τέσσερα χρόνια μετά το 19ο Συνέδριο, όπως προβλέπει το Καταστατικό μας.

Από το 19ο Συνέδριο έχουμε νέο Πρόγραμμα που αποτυπώνει την επεξεργασμένη στρατηγική του Κόμματος για την εργατική εξουσία, το σοσιαλισμό, και δίνει κατευθύνσεις για την πρωτοπόρα δράση του Κόμματος κάτω από όλες τις συνθήκες.

Το Πρόγραμμα που ψηφίστηκε στο 19ο Συνέδριο του ΚΚΕ, καθώς και το σύνολο των αποφάσεών του, έχουν συναντήσει μαζική αποδοχή μέσα στο Κόμμα και στην ΚΝΕ, αλλά και στους οπαδούς και φίλους του Κόμματος, ευρύτερα σε εργατικές λαϊκές δυνάμεις μέσα στην ελληνική κοινωνία. Η αποδοχή αυτή επιβεβαιώνεται έμπρακτα από τη σημαντική δράση που ανέπτυξε το Κόμμα και η ΚΝΕ στη βάση των αποφάσεων του 19ου Συνεδρίου.

Παρόλ' αυτά, αυτή η ισχυρή συμφωνία με τις αποφάσεις μας, αλλά και η δουλειά που αναπτύχθηκε σε όλους τους τομείς δράσης του Κόμματος στο πλαίσιο της προσπάθειας υλοποίησης αυτών των αποφάσεων, δε μας οδηγούν σε επανάπαυση, σε αυτάρκεια, πολύ περισσότερο σε έλλειψη ανησυχίας για τις αδυναμίες, τις ελλείψεις, για το πώς και σε ποιο βαθμό έχουν αφομοιωθεί και υπηρετούνται καλύτερα από τη δράση μας το Πρόγραμμα και το Καταστατικό του Κόμματος.

Πέραν αυτού, όμως, η ίδια η ζωή, οι εξελίξεις στο εσωτερικό και το εξωτερικό, η πορεία του διεθνούς και ελληνικού εργατικού κινήματος, η ίδια η δράση του Κόμματος και της ΚΝΕ, συνολικά η πορεία της ταξικής πάλης, «γεννάνε» συνεχώς νέα στοιχεία που πρέπει σταθερά να παρακολουθούνται και να λαμβάνονται υπόψη στη δράση του Κόμματος. Αυτά τα νέα στοιχεία μπορεί να δημιουργούν νέες δυσκολίες, αλλά παράλληλα δημιουργούν –ακόμα κι αν δε φαίνεται πάντα με «γυμνό» μάτι– νέες δυνατότητες.

Οι διεθνείς και εσωτερικές οικονομικές - πολιτικές εξελίξεις που έλαβαν χώρα τα χρόνια που μεσολάβησαν από το 19ο Συνέδριο μέχρι σήμερα, τα συμπεράσματα και η πείρα που βγαίνει από αυτές, καθώς και τα καθήκοντα που προκύπτουν από την ανάλυση και μελέτη τους, καθορίζουν σε μεγάλο βαθμό και το περιεχόμενο του θέματος του 20ού Συνεδρίου. Σε αυτό επιδιώκουμε να δώσουμε –όσο μπορούμε καλύτερα– απαντήσεις, ερμηνείες, προβλέψεις και, στη βάση αυτών, κατευθύνσεις για το επόμενο διάστημα.

Βασικός στόχος των Θέσεων της ΚΕ για το 20ό Συνέδριο και της εσωκομματικής συζήτησης που θα ξεκινήσει μετά τη δημοσίευσή τους, όπως και των τελικών αποφάσεων του Συνεδρίου, είναι το ολόπλευρο ιδεολογικό - πολιτικό - οργανωτικό ατσάλωμα του Κόμματος και της Νεολαίας του ως κόμματος της επαναστατικής ανατροπής. Αυτό το ατσάλωμα αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για να

φέρουμε σε πέρας τα σύνθετα καθήκοντα της ανασύνταξης του εργατικού κινήματος, της πάλης κατά του ιμπεριαλιστικού πολέμου, της οικοδόμησης της κοινωνικής συμμαχίας σε αντικαπιταλιστική αντιμονοπωλιακή κατεύθυνση με στόχο την εργατική εξουσία.

Από αυτό το ατσάλωμα του Κόμματος εξαρτάται και η ικανότητά του να προετοιμάζει για τα παραπάνω καθήκοντα και εργατικές-λαϊκές μάζες μέσα από την ανάπτυξη του εργατικού-λαϊκού κινήματος και την προώθηση της συμμαχίας των λαϊκών στρωμάτων σε κατεύθυνση ρήξης και ανατροπής με το καπιταλιστικό σύστημα. Αυτό ισχύει ακόμα περισσότερο σε συνθήκες που όλα είτε μοιάζουν ακίνητα είτε κινούνται με αργούς ρυθμούς προς το στόχο της εργατικής-λαϊκής αντεπίθεσης είτε ακόμα και πισωγυρίζουν.

Στις Θέσεις προσπαθούμε να εξειδικεύσουμε όσο περισσότερο μπορούμε πλευρές αυτής της προετοιμασίας και της δράσης που την υπηρετεί. Προσπαθούμε να ξεχωρίσουμε τις δυσκολίες που έχουμε να αντιμετωπίσουμε σήμερα, αλλά και να προβλέψουμε ενδεχόμενες νέες δυσκολίες στην πορεία εξέλιξης της ταξικής πάλης στη χώρα μας και διεθνώς, στο διεθνές κομμουνιστικό κι εργατικό κίνημα. Ταυτόχρονα βέβαια κατακτάμε την ικανότητα κι ετοιμότητα αξιοποίησης των όποιων δυνατοτήτων, μικρότερων ή μεγαλύτερων, δημιουργούνται στις στροφές και καμπές των ιστορικών γεγονότων.

Αναλύουμε τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για να προχωρήσουμε συντεταγμένα και δυναμικά, με κομμουνιστική τόλμη, υπευθυνότητα κι επαγρύπνηση:

- Οικοδομώντας κομματικές οργανώσεις «παντός καιρού» σε εργασιακούς χώρους και κλάδους στρατηγικής σημασίας.
- Αναπτύσσοντας δίκτυο κομματικών οργανώσεων παντού όπου «χτυπά η καρδιά» της εργατικής τάξης και των λαϊκών στρωμάτων.
- Ισχυροποιώντας το ΚΚΕ και την ΚΝΕ, ώστε να παίζουν τον πρωτοπόρο ρόλο τους.
- Διευρύνοντας την επιρροή και την εμβέλεια του Κόμματος σε όλο και νέες εργατικές - λαϊκές μάζες που εκφράζουν δυσαρέσκεια απέναντι στο καπιταλιστικό σύστημα, τη φτώχεια και ανεργία που αυτό «γεννά», αλλά και απέναντι σε όλους τους διαχειριστές της καπιταλιστικής οικονομίας και του σάπιου και διεφθαρμένου αστικού πολιτικού συστήματος, του αστικού κράτους.
- Δουλεύοντας πρωτοπόρα για την ανασύνταξη του εργατικού συνδικαλιστικού κινήματος.
- Προωθώντας την κοινωνική συμμαχία εργατών του ιδιωτικού και κρατικού τομέα, των βιοπαλαιστών αγροτών και άλλων αυτοαπασχολούμενων ΕΒΕ και εντάσσοντας σε αυτήν όλο και περισσότερες δυνάμεις νέων και γυναικών των λαϊκών οικογενειών.

Πέραν των ζητημάτων που άπτονται της «χαρτογράφησης» της κατάστασης στο εσωτερικό και το εξωτερικό, τα θέματα του 20ού Συνεδρίου επικεντρώνονται στον απολογισμό δράσης της Κεντρικής Επιτροπής και όλου του Κόμματος, στα νέα καθήκοντα και στον προγραμματισμό δράσης έως το 21ο Συνέδριο, καθώς και στην εκλογή νέας ΚΕ και ΚΕΟΕ.

Το βασικό περιεχόμενο του θέματος του 20ού Συνεδρίου συμπυκνώνεται στο εξής:

«Ολόπλευρη ισχυροποίηση του ΚΚΕ μπροστά στο καθήκον της ανασύνταξης του εργατικού κινήματος και της ανάπτυξης της κοινωνικής συμμαχίας σε αντικαπιταλιστική - αντιμονοπωλιακή κατεύθυνση, στην πάλη κατά του ιμπεριαλιστικού πολέμου, για την εργατική εξουσία».

Οι Θέσεις αποτελούνται από 4 μεγάλα κεφάλαια κι επιμέρους υποκεφάλαια.

Το πρώτο κεφάλαιο αφορά τις εξελίξεις στο διεθνές ιμπεριαλιστικό σύστημα και περιέχει τις εκτιμήσεις για τις οικονομικές κοινωνικές εξελίξεις στον κόσμο στο τέλος της δεύτερης δεκαετίας του 21ου αιώνα. Ξεχωρίζει τα πεδία όξυνσης των ενδοϊμπεριαλιστικών ανταγωνισμών, αύξησης των τοπικών και περιφερειακών συγκρούσεων και των κινδύνων για έναν πιο γενικευμένο ιμπεριαλιστικό πόλεμο σε συνθήκες αύξησης των προσφυγικών και μεταναστευτικών ροών από τα θύματα των πολέμων. Στο έδαφος αυτό αναδεικνύονται και οι προσαρμογές - εκσυγχρονισμοί των κατασταλτικών μηχανισμών των αστικών κρατών και των διακρατικών τους ενώσεων.

Το δεύτερο κεφάλαιο ασχολείται με τη θέση της Ελλάδας στο διεθνές καπιταλιστικό σύστημα, τη θέση της μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, τη σχέση εθνικού - διεθνικού στην καπιταλιστική εξέλιξη και στην ταξική πάλη.

Το τρίτο κεφάλαιο αφορά την εκτίμηση των σημερινών εξελίξεων στην Ελλάδα, τόσο στην ελληνική οικονομία όσο και στην κατάσταση της εργατικής τάξης και των υπόλοιπων λαϊκών στρωμάτων. Εκτιμά την κυβερνητική πολιτική, αλλά και την πορεία αναμόρφωσης του αστικού πολιτικού συστήματος, έτσι όπως αυτή εξελίσσεται, ιδιαίτερα τα τελευταία τέσσερα χρόνια.

Το τέταρτο κεφάλαιο αναφέρεται στον απολογισμό δράσης από το 19ο Συνέδριο και στα νέα καθήκοντα του Κόμματος και της Νεολαίας του έως το επόμενο, το 21ο Συνέδριο. Επικεντρώνεται στο συνολικό απολογισμό δουλειάς της τετραετίας για ισχυροποίηση του Κόμματος και της ΚΝΕ, στους άξονες της ιδεολογικής - πολιτικής παρέμβασης του Κόμματος, της ανασύνταξης του εργατικού κινήματος, της πορείας της κοινωνικής συμμαχίας. Μέσα από αυτό τον απολογισμό επιχειρείται να φωτιστεί καλύτερα το ζήτημα της σχέσης Κόμματος - κινήματος. Το κεφάλαιο αυτό ασχολείται ειδικά με την πορεία της κομματικής οικοδόμησης, την οργανωτική αναδιάταξη των κομματικών δυνάμεων, το ζήτημα των στελεχών, τα οικονομικά του Κόμματος, την κατάσταση στο διεθνές κομμουνιστικό κίνημα και τη δράση και συνεργασία του ΚΚΕ με άλλα κομμουνιστικά κι εργατικά κόμματα στον κόσμο. Γίνεται μια συνολική συνοπτική εκτίμηση της απόδοσης της Κεντρικής Επιτροπής και κατατίθενται οι προτάσεις της ΚΕ για τις νέες δραστηριότητες που προγραμματίζονται έως το 21ο Συνέδριο.

Η χρονιά που πραγματοποιείται το 20ό Συνέδριο είναι χρονιά της επετείου των 100 χρόνων από τη Μεγάλη Οχτωβριανή Σοσιαλιστική Επανάσταση του 1917 στη Ρωσία, με επικεφαλής το Κόμμα του Λένιν που άνοιξε το δρόμο στην εργατική τάξη, στους λαούς όλου του κόσμου να διεκδικήσουν και να πάρουν στα χέρια τους την εξουσία. Ανεξάρτητα από τα λάθη, τις αδυναμίες και τις ελλείψεις, την

αντεπαναστατική κατάληξη και το ιστορικό πισωγύρισμα, ο πάγος έσπασε, η γραμμή χαραχτηκε, ο δρόμος άνοιξε.

Επίσης, το 2018 το ΚΚΕ συμπληρώνει 100 χρόνια ζωής και δράσης από την ίδρυσή του στον Πειραιά το Νοέμβρη του 1918. Πρόκειται για μια πορεία μέσα στην οποία στάθηκε όρθιο, έδωσε το «παρών» σε όλους τους αγώνες του λαού, φώτισε το δρόμο της πάλης για τη νέα κοινωνία, για την τελική απελευθέρωση της εργατικής τάξης, την κατάργηση της εκμετάλλευσης ανθρώπου από άνθρωπο, το σοσιαλισμό - κομμουνισμό.

Την ίδια στιγμή, το ΚΚΕ αποδεικνύει από τον ίδιο του τον επαναστατικό χαρακτήρα και δράση γιατί, παρά την εκατονταετή πορεία του, είναι το πιο νέο κόμμα: Γιατί αυτό που διακηρύσσει για τις σχέσεις ιδιοκτησίας, όλες τις κοινωνικές σχέσεις, συνολικά την κοινωνική οργάνωση, είναι το νέο, το αναγκαίο, το μοναδικά προοδευτικό μέλλον για την ανθρωπότητα. Γιατί το πρώτο ιστορικό εγχείρημα οικοδόμησης της σοσιαλιστικής - κομμουνιστικής κοινωνίας, η πρώτη απόπειρα, απέδειξε αυτή την τάση, παρά το γεγονός ότι δεν απόκτησε την εσωτερική κι εξωτερική δύναμη να νικήσει οριστικά.

Η Κεντρική Επιτροπή του ΚΚΕ καλεί τα μέλη του Κόμματος και της ΚΝΕ να μελετήσουν τις θέσεις, να συμβάλουν στη βελτίωσή τους με τον προβληματισμό, τις προτάσεις, τις υποδείξεις, ώστε οι τελικές αποφάσεις να αποκρυσταλλώσουν την πλούσια ατομική και συλλογική πείρα που συγκεντρώθηκε αυτά τα χρόνια.

Ο προσυνεδριακός διάλογος οπωσδήποτε περιλαμβάνει και τη συζήτηση των θέσεων με σκοπό τη συγκέντρωση γνώμων και παρατηρήσεων από φίλους και οπαδούς του Κόμματος, από κάθε αγωνιστή και αγωνίστρια που –ανεξάρτητα από επιμέρους απόψεις– κατανοεί την αναγκαιότητα ενός πολύ πιο ισχυρού ΚΚΕ. Ενός ΚΚΕ με επιστημονικά επεξεργασμένες θέσεις, ισχυρού στον αγώνα για την αναγκαία ανασύνταξη του κινήματος, στον αγώνα ενάντια στην εκμετάλλευση, τον ιμπεριαλιστικό πόλεμο και τη φτώχεια, στον αγώνα για την οικοδόμηση της κοινωνικής συμμαχίας σε αντικαπιταλιστική - αντιμονοπωλιακή κατεύθυνση, για την κοινωνική ανατροπή και την εργατική εξουσία.

ΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΕ ΓΙΑ ΤΟ 20^Ο ΣΥΝΕΔΡΙΟ

30 Μάρτη - 2 Απρίλη 2017

Πρώτο Κεφάλαιο ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

Οι οικονομικές - κοινωνικές εξελίξεις στον κόσμο στο τέλος της δεύτερης δεκαετίας του 21ου αιώνα

1 Στην τετραετία που πέρασε από το 19ο Συνέδριο, συνεχίστηκε βασικά η ίδια τάση ανακατατάξεων μεταξύ των καπιταλιστικών οικονομιών που διέτρεξε όλη την τελευταία δεκαπενταετία. Βασικά χαρακτηριστικά των εξελίξεων είναι συνοπτικά:

α) Η ισχυροποίηση της Κίνας σε σχέση με τις ΗΠΑ και την Ευρωζώνη, με κριτήριο τα μερίδιά τους στο Παγκόσμιο Ακαθάριστο Προϊόν. Ως απόρροια αυτού του γεγονότος, οξύνεται ο ανταγωνισμός της Κίνας με τις ΗΠΑ, οι οποίες διατηρούν ακόμα την πρώτη θέση, παρά την τάση μείωσης του μεριδίου τους.

β) Η επιβράδυνση του ρυθμού ανάπτυξης της διεθνούς καπιταλιστικής οικονομίας την τελευταία τριετία, χωρίς κανένα ιμπεριαλιστικό κέντρο να προβλέπεται να λειτουργήσει ως ατμομηχανή για την αύξηση του ρυθμού ανάπτυξής της. Σημαντικό στοιχείο αποτελεί το γεγονός ότι ορισμένα ιμπεριαλιστικά κέντρα (ΕΕ, Ιαπωνία) δεν έχουν ουσιαστικά ξεπεράσει τα προ κρίσης επίπεδα του 2008.

γ) Το μεγάλο μέγεθος της υπερσυσσώρευσης κεφαλαίου και η αδυναμία ελεγχόμενης απαξίωσής του (π.χ. στη μορφή του υπερβολικού κρατικού χρέους) με ικανοποιητικό τρόπο από τις αστικές κυβερνήσεις σε όλα τα ιμπεριαλιστικά κέντρα.

δ) Η όξυνση της βασικής αντίθεσης, η ενίσχυση της τάσης απόλυτης και σχετικής εξαθλίωσης της εργατικής τάξης πρώτα απ' όλα στις πιο αναπτυγμένες καπιταλιστικές οικονομίες, η αύξηση του βαθμού εκμετάλλευσης και όξυνσης όλων των κοινωνικών αντιθέσεων.

ε) Η επίδραση της ανισόμετρης ανάπτυξης μεταξύ των διαφορετικών κρατών-μελών των διακρατικών ιμπεριαλιστικών συμμαχιών όπως η ΕΕ. Αυτό το γεγονός, σε συνδυασμό με την αύξηση της απόκλισης συμφερόντων μεταξύ των αστικών τάξεων αυτών των κρατών, αυξάνει την αβεβαιότητα για τη συνοχή των συγκεκριμένων συμμαχιών.

Η παγκόσμια καπιταλιστική οικονομία διατρέχεται από την εξής αντίφαση: Από τη μία η τάση για επέκταση του κεφαλαίου (τόσο με τη μορφή Άμεσων Ξένων Επενδύσεων όσο και με την κίνηση του χρηματικού κεφαλαίου) ενισχύει το διεθνή συγχρονισμό της περιοδικής εκδήλωσης της κρίσης υπερσυσσώρευσης κεφαλαίου, ενώ από την άλλη τα διαφορετικά ανταγωνιστικά συμφέροντα των ιμπεριαλιστικών κέντρων και των επιμέρους αστικών κρατών εμποδίζουν την από κοινού διαχείριση της απαξίωσης του κεφαλαίου.

2. Γενικότερα, οι εξελίξεις επιβεβαιώνουν ότι η αντικειμενική τάση διεθνοποίησης της κίνησης του κεφαλαίου στο πλαίσιο της καπιταλιστικής αγοράς δεν μπορεί να αναιρέσει την επίδραση του νόμου της ανισόμετρης ανάπτυξης, ούτε να ανατρέψει το γεγονός ότι η αναπαραγωγή του κοινωνικού κεφαλαίου διενεργείται κυρίως στο πλαίσιο της εθνοκρατικής συγκρότησης της καπιταλιστικής οικονομίας.

Οι όροι της διευρυμένης αναπαραγωγής του κεφαλαίου των μονοπωλιακών ομίλων, των μετοχικών εταιριών, εξακολουθούν στο μεγαλύτερο μέρος τους να διαμορφώνονται στο πλαίσιο των εθνικών κρατών και των εκάστοτε διακρατικών ιμπεριαλιστικών συμμαχιών στις οποίες συμμετέχουν. Το εθνικό αστικό κράτος παραμένει λοιπόν το βασικό όργανο διασφάλισης της οικονομικής κυριαρχίας του κεφαλαίου, των μονοπωλίων, της συγκέντρωσης και συγκεντροποίησης του κεφαλαίου σε ανταγωνισμό με αντίστοιχες διαδικασίες και επιδιώξεις στα άλλα κράτη. Παραμένει ισχυρό πεδίο της ανειρήνευτης ταξικής πάλης ανάμεσα στην εργασία και το κεφάλαιο.

Στη βάση της παραπάνω αντιφατικής κίνησης της καπιταλιστικής οικονομίας οξύνονται οι ενδοϊμπεριαλιστικές αντιθέσεις και η ενδοαστική διαπάλη στο εσωτερικό κάθε αστικού κράτους.

Την περίοδο που διανύουμε ισχυροποιείται προσωρινά το αστικό ρεύμα του εθνικισμού και του προστατευτισμού στην οικονομία, τόσο στις ΗΠΑ και τη Μ. Βρετανία όσο και σε ισχυρά κράτη της Ευρωζώνης όπως η Γαλλία και η Ιταλία. Στην ΕΕ το συγκεκριμένο ρεύμα εκφράζουν διάφορα κόμματα του αστικού ευρωσκεπτικισμού. Το ρεύμα του προστατευτισμού αναπτύσσεται ως επιλογή τμημάτων της αστικής τάξης στις ΗΠΑ και σε κράτη της ΕΕ για να αμυνθούν στην επιδείνωση των όρων ανταγωνιστικότητας πρώτα απ' όλα του βιομηχανικού κεφαλαίου τους, ιδιαίτερα σε συνθήκες επιβράδυνσης της διεθνούς καπιταλιστικής οικονομίας.

Η παρέμβαση της αστικής πολιτικής για την αναχαίτιση μιας σημαντικής απαξίωσης κεφαλαίου ουσιαστικά καθυστερεί την είσοδο σε φάση δυναμικής καπιταλιστικής ανάκαμψης και αυξάνει τα αδιέξοδα του αστικού πολιτικού συστήματος. Η διαφαινόμενη ενίσχυση της πολιτικής του προστατευτισμού θα επιδράσει αρνητικά στην ανάπτυξη του διεθνούς εμπορίου που ήδη κινείται σε σχετικά χαμηλούς ρυθμούς. Την ίδια στιγμή εντείνονται οι ενδοϊμπεριαλιστικοί ανταγωνισμοί και οι αντιθέσεις. Αυξάνει αντικειμενικά ο κίνδυνος πιο εκτεταμένων, πιο γενοκτενών ιμπεριαλιστικών πολεμικών αναμετρήσεων. Αυξάνει επίσης η πιθα-

νότητα ανακατατάξεων και κλονισμού της συνοχής ιμπεριαλιστικών συμμαχιών, όπως το ΝΑΤΟ.

Το ΚΚΕ αντιπαλεύει συνολικά και σταθερά τόσο τον αστικό εθνικισμό όσο και τον κοσμοπολιτισμό του κεφαλαίου που αποτελούν τις δύο όψεις της ιδεολογίας της άρχουσας τάξης. Τάσσεται υπέρ της διεθνούς ενότητας της εργατικής τάξης και του κινήματός της.

Το κάθε κομμουνιστικό κι εργατικό κόμμα, το διεθνές κομμουνιστικό κίνημα, η εργατική τάξη και το κίνημά της σε όλες τις χώρες οφείλουν να προετοιμάζονται για το ενδεχόμενο ενός πιο γενικευμένου ιμπεριαλιστικού πολέμου. Να αντιτάσσονται στις διάφορες πολεμοκάπηλες εθνικιστικές κραυγές και στη δημιουργία κλίματος εχθρότητας του ενός λαού με τον άλλο. Να χαράξουν γραμμή πάλης που δεν αποσπά την υπεράσπιση συνόρων και κυριαρχικών δικαιωμάτων –από τη σκοπιά της εργατικής τάξης και των λαϊκών στρωμάτων– από την πάλη για την ανατροπή της εξουσίας του κεφαλαίου στην κάθε χώρα. Το κομμουνιστικό κι εργατικό κίνημα, εκπροσωπώντας τα συμφέροντα της εργατικής τάξης, των λαών, δεν έχουν καμία σχέση με την υπεράσπιση των σχεδίων του ενός ή του άλλου ιμπεριαλιστικού πόλου, της κερδοφορίας του ενός ή του άλλου μονοπωλιακού ομίλου.

Ειδικότερα για την παγκόσμια καπιταλιστική οικονομία

3. Οι ΗΠΑ συνεχίζουν να κατέχουν την 1η θέση ως προς τη συμβολή τους στο Παγκόσμιο Ακαθάριστο Προϊόν, σημειώνοντας όμως τάση μείωσης. Προβλέπεται ότι το 2016 θα κλείσει με μικρή επιβράδυνση της ανάπτυξης της οικονομίας των ΗΠΑ, με κύριο ανασχετικό παράγοντα τη συρρίκνωση των εξαγωγών, η οποία σχετίζεται με την ανατίμηση της διεθνούς ισοτιμίας του δολαρίου και την επιβράδυνση των εμπορικών συναλλαγών σε διεθνές επίπεδο.

Τάση μείωσης εμφανίζει και το μερίδιο της Ευρωζώνης, ενώ αυξάνει το μερίδιο των BRICS (Βραζιλία, Ρωσία, Ινδία, Κίνα, Νότια Αφρική).

Η Κίνα κατέχει τη 2η θέση όσον αφορά τη συμβολή της στο Παγκόσμιο Ακαθάριστο Προϊόν. Ο ρυθμός ανάπτυξής της το 2015 (6,9%) παραμένει υψηλός, αν κι έχει υποχωρήσει σημαντικά και βρίσκεται στο κατώτερο σημείο της εικοσαετίας, με τάση νέας μείωσης. Αυτό το γεγονός προκαλεί γενικότερη ανησυχία στα κέντρα του διεθνούς καπιταλισμού, λόγω των μεγάλων ενδεχόμενων επιπτώσεων που θα είχε για την παγκόσμια καπιταλιστική οικονομία μία σημαντική υποχώρηση των ρυθμών ανάπτυξης της κινεζικής οικονομίας. Οι φόβοι αυτοί απορρέουν από το μεγάλο μερίδιό της στη διεθνή αγορά (μεγάλο μερίδιο στο διεθνές εμπόριο, στις χρηματικές επενδύσεις σε ξένα ομόλογα κλπ.).

Αντίστοιχα, οι προβλέψεις για πολύ αργή και αναιμική ανάκαμψη της ΕΕ εστιάζουν στη συγκριτικά χαμηλότερη παραγωγικότητα σε σχέση με τις ΗΠΑ και στις συνέπειες της σφιχτής νομισματικής και περιοριστικής δημοσιονομικής πολιτικής, που με τη σειρά τους συγκρατούν το ρυθμό νέων επενδύσεων. Η δυσκολία

διαχείρισης της υπερχρέωσης κρατών και τραπεζικών ομίλων διεθνούς εμβέλει-
ας, καθώς και τα μεγάλα ελλείμματα στα ισοζύγια κρατών, συνεχίζουν να προ-
καλούν «πονοκεφάλους» στα κρατικά και διακρατικά επιτελεία.

Την περίοδο 2007-2014, το συνολικό παγκόσμιο κρατικό χρέος αυξήθηκε κα-
τά 27 τρισ. δολάρια, αυξάνοντας το ποσοστό του ως προς το Παγκόσμιο Ακαθά-
ριστο Προϊόν κατά 20,8% (έκθεση McKinsey 2015).

Κορυφαίοι ευρωπαϊκοί τραπεζικοί όμιλοι (Deutsche Bank, Credit Suisse, Barclays, RBS, Monte dei Paschi di Siena κ.ά.) καταγράφουν σημαντική απαξίωση του μετοχικού κεφαλαίου τους και ζημιές. Η Deutsche Bank, η μεγαλύτερη γερ-
μανική τράπεζα, ανακοίνωσε ζημιές 6,8 δισ. ευρώ κι έχει έκθεση σε παράγωγα ύψους 55 τρισ. ευρώ. Στην Ιταλία ο τραπεζικός τομέας βαρύνεται από μη εξυπη-
ρετούμενα «κόκκινα» δάνεια που ανέρχονται σε 360 δισ. ευρώ, ποσό που αντι-
στοιχεί στο 16,7% του συνόλου των δανείων.

Οξύνονται οι αντιθέσεις ΗΠΑ - Κίνας, άλλων ισχυρών καπιταλιστικών κρατών

4. Σε οικονομικό - στρατιωτικό επίπεδο οξύνεται ο ανταγωνισμός ΗΠΑ - Κί-
νας και ΗΠΑ - Ρωσίας.

Η Κίνα αποτελεί ήδη το σημαντικότερο κράτος-πιστωτή των ΗΠΑ. Το σχετικό με-
ρίδιο των ΗΠΑ στο Παγκόσμιο Ακαθάριστο Προϊόν μειώθηκε από 31% το 2000 σε
23% το 2015, ενώ το αντίστοιχο μερίδιο της Κίνας αυξήθηκε από 3,6% το 2000 σε
14,9% το 2015. Σχετικά με τις εμπορικές τους ανταλλαγές, το 8,95% των εισα-
γωγών της Κίνας προέρχονται από τις ΗΠΑ, ενώ το 21,8% των εισαγωγών των
ΗΠΑ προέρχεται από την Κίνα, γεγονός που εξηγεί το σημερινό προβληματισμό
της αμερικανικής αστικής πολιτικής. Επίσης αυξήθηκαν οι εξαγωγές εμπορευμά-
των της Κίνας προς την ΕΕ. Το μερίδιο της Κίνας στις εισαγωγές της ΕΕ αυξήθη-
κε από 5,2% το 2000 σε 13,8% το 2015, ενώ την ίδια περίοδο το αντίστοιχο μερί-
διο των ΗΠΑ μειώθηκε από 14% σε 10,2%.

Οι ΗΠΑ διατηρούν από άποψη συνολικής οικονομικής, πολιτικής και στρατιω-
τικής ισχύος την πρώτη θέση στην πυραμίδα του διεθνούς καπιταλιστικού συ-
στήματος. Παράλληλα με την πρωτοκαθεδρία τους στο ΔΝΤ και στην Παγκόσμια
Τράπεζα, στην περίοδο της διακυβέρνησης Ομπάμα διαμόρφωσαν δύο βασικές
προτάσεις για να ενισχύσουν την παρουσία τους στην ευρωπαϊκή και την ασιατι-
κή αγορά.

Όσον αφορά την Ευρώπη, προτάθηκε η «Διατλαντική Συμφωνία Εμπορίου και
Επενδύσεων με την ΕΕ» (TTIP), ενώ όσον αφορά την Ασία, προτάθηκε η «Συ-
νεργασία των δύο πλευρών του Ειρηνικού» (TTP), από την οποία αποκλείουν την
Κίνα. Η αμερικανική πρόταση για την TTIP έχει χαρακτηριστεί εύστοχα ως πρό-
ταση δημιουργίας ενός «Οικονομικού ΝΑΤΟ». Αν υλοποιηθεί, εξέλιξη στην προ-
οπτική της οποίας ήδη εκδηλώνονται ενδοκαπιταλιστικές αντιθέσεις, εκτιμάται
ότι θα καλύψει το 50% της παγκόσμιας παραγωγής, το 30% του παγκόσμιου
εμπορίου και το 20% των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων διεθνώς. Προπομπός κι

εφαλτήριο για την TTIP είναι η λεγόμενη «Περιεκτική Οικονομική και Εμπορική Συμφωνία» (CETA) που πρόσφατα υπογράφηκε ανάμεσα στην ΕΕ και τον Καναδά.

Τμήμα της γερμανικής και της γαλλικής αστικής τάξης εκτιμά ότι η αμερικανική πρόταση αποτελεί στην ουσία το «δούρειο ίππο» για τη διασφάλιση της αμερικανικής ηγεμονίας στην Ευρώπη. Οι διαπραγματεύσεις προχωρούν βασανιστικά από το 2013, με χαρακτηριστικές τις αντιδράσεις του Γάλλου προέδρου Ολάντ, του Γερμανού αντικαγκελάριου Γκάμπριελ και διάφορων ηγετών του «ευρωσκεπτικιστικού» ρεύματος, όπως της Λεπέν.

Η ενίσχυση του αστικού ρεύματος του εθνικισμού και του προστατευτισμού της οικονομίας, που αποτυπώθηκε με την επικράτηση Τραμπ στις προεδρικές εκλογές των ΗΠΑ, σηματοδοτεί την επανεξέταση των προαναφερόμενων σχεδίων της προηγούμενης αμερικανικής κυβέρνησης.

Προεκλογικά ο Τραμπ τοποθετήθηκε αρνητικά απέναντι στις διακρατικές συμφωνίες ελεύθερου εμπορίου των ΗΠΑ σε Ειρηνικό (TTP) και σε Ατλαντικό (TTIP), κάνοντας λόγο για ανάγκη δασμολογικής προστασίας της εγχώριας παραγωγής με στόχο την τόνωση της βιομηχανικής παραγωγής των ΗΠΑ. Παράλληλα, έθεσε ζήτημα επανεξέτασης των σημερινών συμφωνιών του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ). Επίσης, ανέδειξε ως προοπτική τη ριζική επαναδιαπραμάτευση του αμερικανικού εξωτερικού χρέους, αφήνοντας ανοιχτό ένα πιθανό κούρεμα, ενώ μίλησε ουσιαστικά και για ανάγκη επανεξέτασης της εξωτερικής πολιτικής των ΗΠΑ, με βασικά χαρακτηριστικά από τη μία την προσέγγιση της Ρωσίας και από την άλλη τη στοχοποίηση της Κίνας ως βασικού αντιπάλου των ΗΠΑ. Μετά την εκλογή του, ήδη άμβλυνε κάποιες θέσεις του με ηπιότερες διατυπώσεις σε σχέση με τη σκληρή προεκλογική γραμμή του, άμβλυνση που επιβάλλεται από το ότι ως πρόεδρος εκφράζει πλέον το γενικό συμφέρον της άρχουσας τάξης των ΗΠΑ. Παρόλ' αυτά, προανήγγειλε με σαφήνεια την αποχώρηση των ΗΠΑ από τη Συμφωνία Ελεύθερου Εμπορίου στον Ειρηνικό.

5. Στον αντίποδα, η Κίνα παρουσίασε το 2014 την πρωτοβουλία «Μια Ζώνη, ένας Δρόμος» (OBOR), δηλαδή τη δημιουργία μιας ζώνης ελεύθερου εμπορίου, ενός δικτύου που θα ενώνει με προνομιακές οικονομικές συμφωνίες την Κίνα με την υπόλοιπη Ασία, την Ευρώπη και την Αφρική. Το σχέδιο περιλαμβάνει μια χερσαία και μια θαλάσσια διαδρομή, οι οποίες αποκαλούνται «χερσαίος και θαλάσσιος δρόμος του μεταξίου του 21ου αιώνα». Στα τέλη του 2014 ενεργοποιήθηκε το κρατικό ταμείο για τη χρηματοδότηση υποδομών για το Δρόμο του Μεταξίου (Silk Road Fund) με αρχικό κεφάλαιο 40 δισ. δολάρια (π.χ. για χρηματοδότηση σιδηροδρομικών γραμμών υψηλής ταχύτητας, εκσυγχρονισμό λιμανιών κλπ.).

Ταυτόχρονα, η Κίνα πρωταγωνίστησε στη σύσταση της Νέας Αναπτυξιακής Τράπεζας (NDB) των BRICS, καθώς και της Ασιατικής Επενδυτικής Τράπεζας Υποδομών (AIIB), στα 57 μέλη της οποίας ανήκουν οι Βρετανία, Γαλλία, Γερμανία αλλά όχι οι ΗΠΑ. Πρόκειται για δυο κινήσεις που αποτελούν «οικονομική απά-

ντηση» στην ηγεμονία των ΗΠΑ στο ΔΝΤ και στην Παγκόσμια Τράπεζα.

Παρά τη διαφωνία των υπόλοιπων μελών των BRICS (Βραζιλία, Ρωσία, Ινδία και Ν. Αφρική), η Κίνα επέβαλε τον ηγετικό της ρόλο στη Νέα Αναπτυξιακή Τράπεζα (NDB), τόσο μέσω της εξασφάλισης της μεγαλύτερης μετοχικής συμμετοχής στο αρχικό κεφάλαιο όσο και μέσω της επιλογής της Σαγκάης ως έδρας της.

6. Στο επίπεδο του οικονομικού ανταγωνισμού, σημαντική εξέλιξη αποτελεί η δοκιμασία διατήρησης της συνοχής της ΕΕ και το μέλλον που προδιαγράφεται για την Ευρωζώνη, ιδιαίτερα μετά την επικράτηση του Brexit στο σχετικό δημοψήφισμα στη Βρετανία. Αυτή η πραγματικότητα καθιστά ακόμα πιο σύνθετους τους ενδοϊμπεριαλιστικούς ανταγωνισμούς και αυξάνει τη ρευστότητα των σημερινών διακρατικών συνεργασιών. Οι εξελίξεις στην ΕΕ επιδρούν άμεσα στις εξελίξεις και στις αντιθέσεις στην Ελλάδα, ζήτημα που εξετάζεται αναλυτικά σε επόμενο κεφάλαιο.

Η υποβόσκουσα νέα, πιο συγχρονισμένη οικονομική κρίση, η όξυνση της διαπάλης για τον έλεγχο αγορών, ενεργειακών πηγών και δρόμων μεταφοράς πετρελαίου και φυσικού αερίου, οι υπάρχουσες πολεμικές εστίες στη Μέση Ανατολή και στην Ουκρανία, οι εντάσεις στην Ανατολική και Κεντρική Ευρώπη σε σχέση με τη Ρωσία, στην Αρκτική και στη Θάλασσα της Νότιας Κίνας, αυξάνουν και τον κίνδυνο μιας ευρύτερης γενίκευσης του ιμπεριαλιστικού πολέμου.

Διευρύνονται οι ταξικές ανισότητες στον κόσμο

7. Οι ταξικές ανισότητες σε παγκόσμια κλίμακα διευρύνονται διαρκώς. Η ανισοκατανομή του παγκόσμιου πλούτου διευρύνθηκε περαιτέρω μετά τη διεθνή συγχρονισμένη καπιταλιστική κρίση. Σύμφωνα με την ετήσια έρευνα για τον παγκόσμιο πλούτο (από την Credit Suisse), το 90% του πληθυσμού κατέχει περίπου το 10% του πλούτου, με το φτωχότερο 75% να κατέχει λιγότερο από 3% του πλούτου. Μάλιστα, από το 10% του πληθυσμού που κατέχει το 90% του πλούτου, μόνο το 1% κατέχει σχεδόν το 50% του πλούτου. Την ίδια στιγμή, το 71% του παγκόσμιου πληθυσμού ζει με λιγότερα από τα αντίστοιχα των 8 ευρώ ημερησίως.

Τα αποτελέσματα αυτών των ταξικών ανισοτήτων αποτυπώνονται και στην έλλειψη πρόσβασης σε καθαρό νερό για 780 εκατομμύρια ανθρώπους, στην έλλειψη πρόσβασης σε εγκαταστάσεις υγιεινής για 2,5 δισεκατομμύρια ανθρώπους και στην έλλειψη πρόσβασης σε ηλεκτρική ενέργεια για 1,3 δισεκατομμύρια ανθρώπους.

Σχεδόν 3 δισεκατομμύρια άνθρωποι για να μαγειρέψουν μαζεύουν ξύλα και υπολείμματα βιομάζας, πρακτική που συνδέεται με 3,5 εκατομμύρια πρόωρους θανάτους λόγω κακής ποιότητας εσωτερικού αέρα.

Τέλος, σχεδόν 800 εκατομμύρια άνθρωποι καταγράφονται ως χρόνια υποσιτιζόμενοι, ενώ 3,5 εκατομμύρια παιδιά πεθαίνουν κάθε χρόνο από πείνα.

Ένταση των τοπικών - περιφερειακών πολεμικών συγκρούσεων και αύξηση του κινδύνου γενίκευσής τους

8. Οι οξύτατοι ενδοϊμπεριαλιστικοί ανταγωνισμοί και οι μεγάλες αντιθέσεις ισχυρών καπιταλιστικών κρατών και συμφερόντων οδηγούν σήμερα σε συνεχείς ανακατατάξεις συμμαχιών, σε συνεχόμενα φαινόμενα δημιουργίας αξόνων και αντιαξόνων διεθνώς.

Η ένταση των ενδοϊμπεριαλιστικών ανταγωνισμών έχει οδηγήσει όχι μόνο σε αύξηση των στρατιωτικών δαπανών, αλλά και σε αναδιατάξεις μεταξύ των καπιταλιστικών κρατών, από την άποψη της στρατιωτικής δύναμης. Σύμφωνα με το Διεθνές Ινστιτούτο Έρευνας για την Ειρήνη της Στοκχόλμης (SIPRI), οι παγκόσμιες πολεμικές δαπάνες για το 2015 έφτασαν στο 1,7 τρισ. δολάρια, σημειώνοντας αύξηση κατά 1% σε σχέση με το 2014.

Οι ΗΠΑ παραμένουν η ισχυρότερη στρατιωτική δύναμη του πλανήτη, ξοδεύοντας πάνω από 600 δισ. δολάρια το χρόνο, δηλαδή όσα ξοδεύουν μαζί οι υπόλοιπες δέκα ισχυρότερες στρατιωτικές δυνάμεις.

Η Ρωσία είναι η δεύτερη ισχυρότερη στρατιωτική δύναμη. Με τον εκσυγχρονισμό και την ενίσχυση της στρατιωτικής ισχύος της επιδιώκει να διασφαλίσει τα οικονομικά συμφέροντα των δικών της μονοπωλίων. Έτσι, το 2015 ξόδεψε το ποσό των 66,4 δισ. δολαρίων, ποσό αυξημένο κατά 7,5% σε σχέση με το 2014 και κατά 91% σε σχέση με το 2006.

Αξιοσημείωτη είναι επίσης αυτή την περίοδο η «κούρσα» Κίνας, Ινδίας (3η και 4η στρατιωτική δύναμη στον κόσμο) να καλύψουν κενά και να αναβαθμίσουν τη στρατιωτική ισχύ τους σε επίπεδα αντίστοιχα της οικονομικής ισχύος και εμβέλειας των επιχειρηματικών τους ομίλων.

Ισχυρή στρατιωτική δύναμη έχουν συγκεντρώσει και άλλα κράτη που αποτελούν συμμάχους των ΗΠΑ, είτε στο πλαίσιο του ΝΑΤΟ, όπως η Γαλλία (5η), η Μ. Βρετανία (6η), η Τουρκία (8η), η Γερμανία (9η), η Ιταλία (10η) είτε εκτός ΝΑΤΟ, όπως η Ιαπωνία (7η), η Ν. Κορέα (11η) και το Ισραήλ (16η).

Βεβαίως η στρατιωτική ισχύς δεν καθορίζεται μόνο από τον υπολογισμό των στρατιωτικών δαπανών, τις δυνατότητες εξοπλισμού και τον έλεγχο της παγκόσμιας παραγωγής και αγοράς όπλων, αλλά είναι ένα πιο σύνθετο ζήτημα που αφορά τη συνολική δυνατότητα της κάθε αστικής τάξης να υπερασπιστεί τα συμφέροντά της, τόσο στο εσωτερικό της χώρας όσο και σε διεθνές επίπεδο, με στρατιωτικά μέσα, όταν δεν επαρκούν τα οικονομικά και πολιτικά-διπλωματικά μέσα.

Έτσι, εκτός από τις ετήσιες στρατιωτικές δαπάνες, η στρατιωτική ισχύς αφορά το κατακτημένο διαχρονικά μέγεθος των στρατιωτικών δυνάμεων, την τεχνολογική υπεροχή, την ύπαρξη βάσεων εκτός συνόρων σε συνδυασμό με τον έλεγχο εδαφών στρατηγικής σημασίας, την υπεροχή στη συλλογή πληροφοριών, την ικανότητα διεξαγωγής ανορθόδοξου πολέμου. Η στρατιωτική ισχύς βρίσκεται σε συνάρτηση με την οικονομική ισχύ, αν και η ισχυρή οικονομική παρουσία ενός

κράτους δε συνεπάγεται και στρατιωτική ισχύ. Αυτή η τελευταία προϋποθέτει ισχυρή πολεμική βιομηχανία, δυνατότητα εκπαίδευσης και μετεκπαίδευσης στην πολεμική τέχνη και τις εκάστοτε νέες τεχνολογίες της, διαρκή εκσυγχρονισμό των στρατιωτικών μέσων και υψηλό επίπεδο τεχνογνωσίας που σε μερικά είδη όπλων, όπως τα πυρηνικά, απαιτεί πολυετή έρευνα και μεγάλη δαπάνη.

9. Στη σημερινή εποχή μεγάλη σημασία έχουν τα πυρηνικά όπλα. Τα κράτη που διαθέτουν πυρηνικά όπλα είναι οι ΗΠΑ, η Ρωσία, η Κίνα, η Ινδία, η Βρετανία, η Γαλλία, το Ισραήλ, το Πακιστάν και η Β. Κορέα.

Ωστόσο, ακόμη και μεταξύ αυτών των πυρηνικών δυνάμεων υπάρχουν τεράστιες διαφορές, αφού μεταξύ αυτών ξεχωρίζουν σε δυνατότητες οι ΗΠΑ και η Ρωσία. Εκτός από τις δύο αυτές χώρες, που έχουν χιλιάδες πυρηνικές κεφαλές έτοιμες προς εκτόξευση, μόνο η Βρετανία και η Γαλλία διαθέτουν πυρηνικά όπλα έτοιμα προς χρήση, ενδεχομένως και το Ισραήλ.

Η Ρωσία είναι δυνητικά η μόνη στρατιωτική δύναμη που μπορεί να απαντήσει στις ΗΠΑ, σε περίπτωση που δεχτεί πυρηνικό πλήγμα, προκαλώντας ολέθριες καταστροφές. Θεωρείται ότι ο κίνδυνος αυτός δρα αποτρεπτικά για τη χρήση πυρηνικών όπλων. Ωστόσο έχει αποδειχτεί ιστορικά ότι σε περίπτωση όξυνσης του ενδοϊμπεριαλιστικού ανταγωνισμού και κλιμάκωσής του σε πολεμική διένεξη, τα καπιταλιστικά κράτη δε διστάζουν ακόμα και μπροστά στη χρήση τέτοιων όπλων.

Με βάση τα παραπάνω γίνεται κατανοητό γιατί ένα από τα κορυφαία ζητήματα της σύγχρονης αντιπαράθεσης ΗΠΑ - Ρωσίας είναι η εγκατάσταση στην Ευρώπη και στην περιοχή του Ειρηνικού της αντιπυραυλικής «ασπίδας» των ΗΠΑ. Οι κινήσεις αυτές υπηρετούν την επιδίωξη παρεμπόδισης μιας ενδεχόμενης απάντησης της Ρωσίας, σε περίπτωση που οι ΗΠΑ και η ΝΑΤΟϊκή συμμαχία επιχειρήσουν το «πρώτο πυρηνικό πλήγμα».

Μεγάλη σημασία έχει επίσης η δυνατότητα ταχείας στρατιωτικής αντίδρασης. Το ΝΑΤΟ ρίχνει μεγάλο βάρος στη συγκρότηση στρατιωτικών σωμάτων ταχείας επέμβασης, που βέβαια για να μπορέσουν να υλοποιήσουν το έργο τους χρειάζονται σύγχρονα μέσα στήριξης, όπως αεροπλανοφόρα ή στρατηγικά βομβαρδιστικά αεροσκάφη, αλλά και νέα εδάφη ως γεωπολιτικά στηρίγματα, κάτι που εξυπηρετείται με τις πολιτικές - στρατιωτικές συμμαχίες αλλά και με τις βάσεις στο εξωτερικό.

Στο επόμενο διάστημα, ο στρατιωτικός συσχετισμός θα επηρεάζεται καθοριστικά από την αξιοποίηση της νέας τεχνολογίας, των αεροσκαφών 5ης και 6ης γενιάς, των όπλων λέιζερ κ.ά.

Πολιτικές-στρατιωτικές συμμαχίες και αντιπαράθεσεις

10. Η κάθε αστική τάξη επιδιώκει να αυξήσει την ισχύ της μέσα από πολιτικές - στρατιωτικές συμμαχίες. Το ΝΑΤΟ συνεχίζει να αποτελεί την ισχυρότερη πολιτική-στρατιωτική συμμαχία, παρά την όξυνση των αντιθέσεων

στο εσωτερικό του και τη διαφαινόμενη τάση συγκρότησης ενός αυτοδύναμου στρατιωτικού μηχανισμού της ΕΕ. Οι αποφάσεις του NATO στη Βαρσοβία «δίνουν τον τόνο» της αποφασιστικότητας των Αμερικανών κι Ευρωπαίων ιμπεριαλιστών να υπερασπιστούν τα συμφέροντά τους έναντι της αστικής τάξης της Ρωσίας, αξιοποιώντας τα πολεμικά μέσα που έχουν στα χέρια τους σε όλη την περίμετρο των ρωσο-NATOϊκών συνόρων.

Ανάλογα σχέδια ενίσχυσης της παρουσίας του έχουν εκπονήσει το NATO και οι ΗΠΑ και στην περιοχή του Ειρηνικού (με τη στρατηγική «Pivot to Asia»), αλλά και σε άλλες περιοχές.

Όσον αφορά τα πεδία υπαρκτής ή ενδεχόμενης στρατιωτικής αντιπαράθεσης, ξεχωρίζουν η ΝΑ Μεσόγειος, η ΝΑ Ασία, η Β. Αφρική και ο Αρκτικός Κύκλος, χωρίς να αποκλείονται και άλλες εστίες ή εύφλεκτες περιοχές, όπως ο Καύκασος, ο Περσικός Κόλπος, η περιοχή του Άντεν και τα Βαλκάνια.

Επίσης, τόσο οι πολεμικές αντιπαραθέσεις στην Ευρώπη (Νοτιοανατολική Ουκρανία, Κριμαία) όσο και η ενίσχυση του NATO σε Βαλτική, Μαύρη Θάλασσα αλλά και στα Βαλκάνια και στο Αιγαίο, αποτελούν παράγοντες που συνηγορούν υπέρ του ενδεχόμενου ξεσπάσματος πολεμικών αναμετρήσεων και σε ευρωπαϊκό έδαφος.

Πέρα από το NATO όμως έχουν εμφανιστεί πλέον και άλλες πολιτικές - στρατιωτικές συμμαχίες (Οργάνωση Συνεργασίας της Σαγκάης, Οργάνωση Συμφώνου Συλλογικής Ασφάλειας κ.ο.κ.), που παρά το γεγονός ότι ακόμη είναι πιο «χαλαρές» και λιγότερο ανεπτυγμένες από το NATO, έχουν τον ίδιο ταξικό χαρακτήρα, δηλαδή είναι συμμαχίες καπιταλιστικών κρατών.

Ταυτόχρονα, σε μια σειρά περιοχές, όπως στη Λατινική Αμερική και στην Αφρική, συγκροτούνται πολιτικές - οικονομικές συμμαχίες που συνδέονται μεταξύ άλλων και με συγκεκριμένες πολιτικές - στρατιωτικές επιλογές και συνεργασίες, π.χ. με την ΕΕ. Επίσης, ξεχωριστά κράτη στη Λατινική Αμερική (όπως η Κολομβία, το Περού, η Χιλή, το Μεξικό) αλλά και αλλού (όπως η Αυστραλία) εντάσσονται στο γενικότερο σχέδιο προώθησης των «εταιρικών σχέσεων» του NATO.

Τα τελευταία χρόνια σημαντική ανάπτυξη παρουσιάζουν οι μισθοφορικοί στρατοί, δηλαδή οι ιδιωτικές στρατιωτικές επιχειρήσεις που με διάφορα προσχήματα (π.χ. πειρατεία, εμπόριο ναρκωτικών, στρατιωτική εκπαίδευση, «τρομοκρατία») αναλαμβάνουν αποστολές σε δεκάδες εμπόλεμες περιοχές ως απεσταλμένοι καπιταλιστικών κρατών. Οι στρατοί αυτοί εντάσσονται στους ιμπεριαλιστικούς σχεδιασμούς, στους λεγόμενους ανορθόδοξους πολέμους, δίνουν στις αστικές κυβερνήσεις τη δυνατότητα καλύτερης διαχείρισης ανθρώπινων απωλειών που έχουν στις επεμβάσεις στις οποίες συμμετέχουν.

11. Αντικείμενο των στρατιωτικών αντιπαραθέσεων είναι:

- Ο έλεγχος ενεργειακών κοιτασμάτων και δρόμων μεταφοράς ενεργειακών πόρων (π.χ. πετρέλαιο, φυσικό αέριο, αγωγοί κ.ο.κ.).
- Ο έλεγχος χερσαίων και θαλάσσιων διαδρόμων μεταφοράς εμπορευμάτων

(π.χ. δρόμος του μεταξιού, θαλάσσια περάσματα Μεσογείου, Βόσπορος, Κέρας της Αφρικής κ.ο.κ.).

- Ο έλεγχος του υπόγειου πλούτου στην αρκτική ζώνη, του ορυκτού πλούτου, των σπάνιων γαιών, αλλά και των αποθεμάτων νερού.
- Η αξιοποίηση του διαστήματος για στρατιωτικούς σκοπούς.
- Η διαπάλη για τα μερίδια των αγορών, κατά την οποία τα πολεμικά μέσα χρησιμοποιούνται όχι μόνο για την κατάκτηση νέων μεριδίων αγορών, αλλά και για τη μείωση των μεριδίων των ανταγωνιστών.

Σε αυτές τις συνθήκες, η δράση των λεγόμενων «ισλαμικών τρομοκρατικών» ομάδων αποτελεί συστατικό στοιχείο του ιμπεριαλιστικού πολέμου στον 21ο αιώνα. Και αυτό ισχύει ανεξάρτητα από το σε ποιο βαθμό η δραστηριότητα τέτοιων οργανώσεων διαμορφώνεται κάτω από τη στήριξη ή ανοχή ιμπεριαλιστικών κέντρων ή εκδηλώνεται ως στοιχείο αυτονόμησης αυτών των δυνάμεων από τα όποια ισχυρά κέντρα τούς ενίσχυσαν στο παρελθόν.

Η δράση αυτών των οργανώσεων αξιοποιείται αντικειμενικά είτε ως στοιχείο του «ανορθόδοξου πολέμου» ενός κράτους ή κάποιων τμημάτων του κατά των συμφερόντων κάποιου άλλου καπιταλιστικού κράτους είτε ως πρόσχημα ιμπεριαλιστικής επέμβασης. Εννοείται ότι παράλληλα με αυτούς τους στόχους, η δράση αυτών των οργανώσεων αξιοποιείται και για την ενίσχυση των κατασταλτικών μηχανισμών μιας σειράς αστικών κρατών, αλλά και για την ιδεολογική προετοιμασία των εργαζομένων ενόψει ενδεχόμενης εμπλοκής των χωρών τους σε νέες ιμπεριαλιστικές επεμβάσεις στο όνομα της καταπολέμησης της «τρομοκρατίας».

Βεβαίως, παράλληλα με το σφοδρό ανταγωνισμό για τα κέρδη των μονοπωλίων, εξελίσσονται και οι προσπάθειες συμβιβασμού, συμφωνιών, προσωρινής αναστολής της όποιας γενίκευσης της αντιπαράθεσης, ακόμη και αναδιάρθρωσης των συμμαχιών, όπως δείχνουν οι εξελίξεις μέσα στο ίδιο το ευρωατλαντικό «στρατόπεδο».

Οι εξελίξεις στην Τουρκία και τη Συρία χαρακτηρίζονται από ρευστότητα και κινητικότητα στη διαμόρφωση συμμαχιών ανάμεσα στα διάφορα καπιταλιστικά κράτη και από ενδεχόμενη αναδιάρθρωση συμμαχιών. Ωστόσο δεν πρέπει να απολυτοποιούνται ούτε η τάση διατήρησης παλιών συμμαχιών ούτε η τάση διαφοροποίησής τους. Η συνεχής παρακολούθηση τέτοιων διεργασιών είναι σημαντική γιατί αφορά ανακατατάξεις στο συσχετισμό δυνάμεων ανάμεσα σε συμμαχίες και ιμπεριαλιστικά κέντρα που αφορούν και την Ευρώπη και μπορούν να πυροδοτήσουν γενικότερες εξελίξεις.

Σε αυτή τη φάση, παρά το γεγονός ότι το ΝΑΤΟ αναπτύσσεται και απλώνεται περαιτέρω διατηρώντας πάντα ως ισχυρό πυρήνα του τα ευρωατλαντικά κράτη, δεν μπορούμε να πούμε ότι έχει εξασφαλίσει συνολικά μόνιμη, σταθερή και αδιάταρακτη πορεία, αφού οι συμμαχίες διαμορφώνονται μέσα στο φόντο οξυμένων αντιθέσεων.

Οι ελληνοτουρκικές σχέσεις και οι κίνδυνοι πολεμικής εμπλοκής

12. Η ελληνική αστική τάξη και η ελληνική κυβέρνηση προωθούν ήδη ενεργά τα σχέδια του ΝΑΤΟ στην περιοχή (αρμάδα στο Αιγαίο, αξιοποίηση βάσεων, στήριξη επιχειρήσεων σε Βαλκάνια, Ουκρανία κλπ.).

Η όξυνση των αντιθέσεων μεταξύ ελληνικής και τουρκικής αστικής τάξης επηρεάζεται άμεσα από τις εξελίξεις στην ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου, της Μέσης Ανατολής, της Βόρειας Αφρικής και μπορεί να αποτελέσει βασικό παράγοντα πυροδότησης της άμεσης πολεμικής εμπλοκής της Ελλάδας.

Η αστική τάξη της Τουρκίας –την οποία αυτή τη στιγμή, ως ένα βαθμό, προσπαθούν να αποδυναμώσουν άλλα ισχυρά καπιταλιστικά κράτη– προσπαθεί να αναβαθμίσει τη θέση της μέσω του ελέγχου και της απόκτησης νέων εδαφών και θαλάσσιων περιοχών. Συνεχίζει τη στρατιωτική κατοχή και την παραβίαση δικαιωμάτων του κυπριακού κράτους, καθώς και τις προκλητικές αμφισβητήσεις κυριαρχικών δικαιωμάτων του ελληνικού κράτους (αμφισβήτηση συνόρων, εναέριες και θαλάσσιες παραβιάσεις, «γκριζάρισμα ζωνών» του Αιγαίου, με αποκορύφωμα τις πρόσφατες επαναλαμβανόμενες δηλώσεις Ερντογάν περί αμφισβήτησης της Συνθήκης της Λοζάνης κλπ.). Επιδιώκει για τα σχέδιά της την αξιοποίηση των μειονοτήτων (θρησκευτικών, εθνοτικών κλπ.) στην ευρύτερη περιοχή των Βαλκανίων.

Οι περιοχές του Αιγαίου και της Θράκης αποτελούν τα πιθανά πεδία πολεμικής σύγκρουσης ανάμεσα στις αστικές τάξεις των γειτονικών κρατών Ελλάδας και Τουρκίας, με ενδεχόμενη εμπλοκή και εμβόλιμων σχεδιασμών της Αλβανίας και της ΠΓΔΜ, που τα τελευταία χρόνια αναπτύσσουν στενή πολιτική - στρατιωτική συνεργασία με την Τουρκία. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσονται και οι προκλητικές δηλώσεις του Αλβανού πρωθυπουργού (έγερση του ανύπαρκτου ζητήματος Τσαμουριάς κ.ά.), αλλά και η έγερση αλυτρωτικών συνθημάτων εκ μέρους της ΠΓΔΜ. Η ενίσχυση του αλβανικού εθνικισμού σε βάρος της Ελλάδας και των άλλων κρατών της περιοχής τροφοδοτεί εθνικιστικούς κύκλους στην Ελλάδα και σε άλλα κράτη. Συνολικά τη «σφραγίδα» της στις εξελίξεις στην περιοχή των Βαλκανίων βάζει η διεύρυνση της ΕΕ και του ΝΑΤΟ και κατ' επέκταση η πιο άμεση εμπλοκή τους στους ιμπεριαλιστικούς σχεδιασμούς και ανταγωνισμούς στην περιοχή.

Πέρα από τα παραπάνω βαλκανικά κράτη, την περίοδο αυτή η Τουρκία αναπτύσσει κινήσεις προσέγγισης και συνεργασίας της και με τη Ρωσία. Πρόκειται για κινήσεις που αποτελούν νέο στοιχείο και χρειάζονται συνεχή παρακολούθηση.

Το γεγονός ότι και τα δύο κράτη, Ελλάδα και Τουρκία, είναι μέλη του ΝΑΤΟ, περιπλέκει την κατάσταση. Μία ενδεχόμενη κλιμάκωση της μεταξύ τους αντιπαράθεσης θα σήμαινε ένα ρήγμα στο εσωτερικό του ΝΑΤΟ σε μια ευαίσθητη περιοχή για τα συμφέροντά του, που όμως την ίδια στιγμή μπορεί να αξιοποιηθεί από τις ΗΠΑ και το ΝΑΤΟ για την ενίσχυση του ρόλου τους στο Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο. Βέβαια, ένα πολύ σοβαρό ρήγμα στο εσωτερικό του ΝΑΤΟ θα είναι αποτέλεσμα κυρίως μιας κάθετης διάσπασης της όποιας συμφωνίας ή

ισορροπίας ανάμεσα στα βασικά ιμπεριαλιστικά κέντρα και όχι μόνο λόγω ελληνοτουρκικής έντασης ή αναμέτρησης.

Συνεχή παρακολούθηση απαιτεί επίσης η στάση της ελληνικής αστικής τάξης μπροστά σε ένα ενδεχόμενο πιο γενικευμένης αντιπαράθεσης Ρωσίας - ΗΠΑ ή ακόμα και Κίνας - ΗΠΑ στο μέλλον. Σήμερα η ελληνική αστική τάξη, μέσω και της πολιτικής της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ - ΑΝΕΛ, συμμετέχει ενεργά στους ΝΑΤΟϊκούς σχεδιασμούς που στρέφονται ενάντια στη Ρωσία. Στηρίζει τις αποφάσεις που παίρνονται ενάντια της, διευκολύνει την αυξημένη παρουσία του ΝΑΤΟ στο Αιγαίο με πρόσχημα τη διαχείριση των προσφυγικών-μεταναστευτικών ροών (αλλά με πραγματικό στόχο τον καλύτερο έλεγχο των διελεύσεων του ρωσικού στόλου), συμμετέχει σε κοινές αεροπορικές δραστηριότητες με τη Βουλγαρία με βασικό αντικείμενο την αποτροπή της «ρωσικής απειλής» στη Μαύρη Θάλασσα.

Ταυτόχρονα, η κυβέρνηση επιδιώκει να διαμορφώνει ιδιαίτερες σχέσεις με τη Ρωσία, αλλά και την Κίνα, στο πλαίσιο των επιδιώξεων αναβάθμισης της θέσης της ελληνικής αστικής τάξης μέσω του ιδιαίτερου ρόλου της Ελλάδας στη διασύνδεση της ασιατικής με την ευρωπαϊκή αγορά.

Το προηγούμενο διάστημα, η ελληνική κυβέρνηση διαφήμιζε το ρόλο της ως «γεφυροποιού» ανάμεσα σε Ρωσία και «Δύση», ρόλο που είχε την ανοχή ή ακόμα και τη στήριξη των ΗΠΑ. Σε κάθε περίπτωση, μία ενδεχόμενη όξυνση των αντιθέσεων ανάμεσα σε Ρωσία - ΗΠΑ - ΝΑΤΟ θα αποτελέσει παράγοντα όξυνσης των αντιφάσεων και διλημάτων στην αστική τάξη της Ελλάδας, αφού η συμμετοχή της στο ευρωατλαντικό πλαίσιο την ωφελεί.

Ο άξονας συνεργασίας της Ελλάδας με το Ισραήλ δεν αποτελεί παράγοντα ειρήνης στην περιοχή, ανεξάρτητα από το εάν προχωρήσει η επαναπροσέγγιση Τουρκίας - Ισραήλ.

Για το Κυπριακό

13. Στο πλαίσιο των ανταγωνισμών των αστικών τάξεων της Τουρκίας, της Ελλάδας και της Κύπρου, καθώς και του αρνητικού ρόλου που έπαιξαν και παίζουν διαχρονικά έως σήμερα για την επίλυση του κυπριακού προβλήματος οι ΗΠΑ, η Μ. Βρετανία, το ΝΑΤΟ και η ΕΕ, αναπτύσσονται αρνητικοί σχεδιασμοί για τους λαούς.

Το Κυπριακό είναι διεθνές πρόβλημα εισβολής και κατοχής του βόρειου τμήματος της Κύπρου από την Τουρκία. Ο διεθνής χαρακτήρας του αποτυπώνεται στις σχετικές αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ.

Οι νέες διεργασίες οδηγούν στην οριστικοποίηση της διχοτόμησης της Κύπρου, ουσιαστικά στη συγκρότηση δύο ξεχωριστών κρατικών οντοτήτων που μόνο τυπικά και συγκυριακά θα συγκροτούν Ομοσπονδία.

Αντιτασσόμαστε –όπως σθεναρά και αποφασιστικά αντιταχθήκαμε και στο σχέδιο Ανάν που απέρριψε τελικά ο κυπριακός λαός– στις όποιες προσπάθειες

για επιβολή μιας λύσης που θα διαιωνίζει τη διχοτόμηση και δε θα δίνει βιώσιμη και φερέγγυα λύση για το σύνολο του κυπριακού λαού, Ελληνοκύπριους και Τουρκοκύπριους, Αρμένιους, Λατίνους, Μαρωνίτες.

Η πάλη μας κατευθύνεται στο στόχο για μια Κύπρο ενιαία, ανεξάρτητη, με μία και μόνη κυριαρχία, μία ιθαγένεια και διεθνή προσωπικότητα, χωρίς ξένες βάσεις και στρατεύματα, χωρίς ξένους εγγυητές και προστάτες.

14. Συνολικά, ο πόλεμος αποτελεί ένα σύμφυτο φαινόμενο του καπιταλισμού, καθώς και κάθε εκμεταλλευτικής κοινωνίας. Η ιμπεριαλιστική «ειρήνη» ετοιμάζει τους νέους ιμπεριαλιστικούς πολέμους. Άλλωστε «ο πόλεμος είναι η συνέχεια της πολιτικής με άλλα μέσα», ιδιαίτερα σε συνθήκες βαθιάς κρίσης υπερσυσσώρευσης κεφαλαίου και σημαντικών αλλαγών στο συσχετισμό των δυνάμεων του διεθνούς ιμπεριαλιστικού συστήματος, όπου το ξαναμοίρασμα των αγορών σπανίως γίνεται αναίμακτα, με βάση την πείρα όλου του 20ού αιώνα.

Το ΚΚΕ, σε αντίθεση με τα άλλα κόμματα, αποκαλύπτει με συνέπεια στον ελληνικό λαό τους κινδύνους από τους ιμπεριαλιστικούς πολέμους, συμβάλλει καθοριστικά στην ενδυνάμωση της πάλης ενάντια στη συμμετοχή της χώρας στους ιμπεριαλιστικούς σχεδιασμούς, στις ξένες βάσεις, στην αλλαγή και επαναχάραξη των συνόρων της περιοχής που μεθοδεύουν τα ιμπεριαλιστικά κέντρα. Παλεύει σταθερά για τον απεγκλωβισμό της Ελλάδας από τις ιμπεριαλιστικές ενώσεις και τον καπιταλιστικό δρόμο ανάπτυξης που είναι η αιτία των πολέμων.

Το ΚΚΕ εξετάζει τις εξελίξεις με κριτήρια τα συμφέροντα των λαών, την αναγκαιότητα συντονισμού της πάλης τους για την αντιμετώπιση του καθεστώτος που προκαλεί κάθε εισβολή- κατοχή. Εντάσσει αυτή την πάλη στο στόχο της συνολικής απελευθέρωσης από τα δεσμά της καπιταλιστικής εκμετάλλευσης και της ιμπεριαλιστικής βαρβαρότητας.

Αναβαθμίζονται κι εκσυγχρονίζονται οι κατασταλτικοί μηχανισμοί

15. Εντείνεται η συζήτηση σε επίπεδο ΕΕ και κάθε αστικού κράτους σε σχέση με το λεγόμενο «νέο δόγμα ασφάλειας των κρατών». Η «ασφάλεια» προβάλλεται ως το υπ' αριθμόν ένα ζήτημα για τα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ως αφορμή και πρόσχημα αξιοποιούνται η δράση των τζιχαντιστών, ο έλεγχος των προσφυγικών ροών, αλλά και γενικότερα ζητήματα που σχετίζονται με την εσωτερική σταθερότητα και συνοχή ως απαραίτητοι όροι για την ανάκαμψη και την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κρίσης.

Πίσω από αυτές τις προφάσεις κρύβονται οι επιδιώξεις των αστικών τάξεων στο εσωτερικό (πρόληψη για ενδεχόμενη όξυνση της ταξικής πάλης) και στο εξω-

τερικό (υπεράσπιση των συμφερόντων της ΕΕ και των κρατών-μελών της μέσω πιο ενεργητικής παρέμβασης στις διεθνείς συγκρούσεις). Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι η γερμανική «Λευκή Βίβλος για την Ασφάλεια» συνδέει άμεσα το ζήτημα της εσωτερικής ασφάλειας με την επιδίωξη της Γερμανίας να ενισχύσει το στρατιωτικό της ρόλο διεθνώς. Το προηγούμενο διάστημα είχαμε τις παρακάτω εξελίξεις:

- Τις αποφάσεις της Συνόδου του ΝΑΤΟ στη Βαρσοβία για αναβαθμισμένη συνεργασία με την ΕΕ σε ζητήματα ασφάλειας.

- Την επιβολή «καθεστώτων έκτακτης ανάγκης» στη Γαλλία, στο Βέλγιο, σε πόλεις της Γερμανίας, ενεργοποιώντας σχετικές διατάξεις που υπάρχουν στα αστικά συντάγματα και στις Συνθήκες της ΕΕ.

- Την ενίσχυση της τάσης για αναβάθμιση του Ευρωστρατού κι ενίσχυση των στρατιωτικών σωμάτων της ΕΕ με τη συγκρότηση της «Ευρωπαϊκής Αμυντικής Ένωσης».

- Τη διαμόρφωση νέων στρατιωτικών - αστυνομικών μηχανισμών (π.χ. Μ. Βρετανία).

- Την επίκληση του Άρθρου 42.7 της Συνθήκης Λειτουργίας της ΕΕ από τη Γαλλία, μετά τη δολοφονική επίθεση στο Παρίσι, για τη διεξαγωγή συντονισμένων βομβαρδισμών μαζί με άλλα ευρωπαϊκά κράτη στη Συρία.

- Την αντικατάσταση της Frontex από την Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή - Ακτοφυλακή με δυνατότητα άμεσης επέμβασης όπου κρίνεται ότι υπάρχει έλλειψη μέτρων ασφάλειας και τρωτά σύνορα.

- Το ήδη συγκροτημένο από την ΕΕ «Δίκτυο Ευαισθητοποίησης για τη Ριζοσπαστικοποίηση» που επιδιώκει να ταυτίσει την τρομοκρατία με κάθε δραστηριότητα που στρέφεται ενάντια ή αμφισβητεί το καπιταλιστικό σύστημα. Άμεσα συνδεδεμένη είναι η αντιδραστική νομοθεσία της ΕΕ για την προστασία «κρίσιμων υποδομών» (επιχειρήσεων ενέργειας, μεταφοράς, τηλεπικοινωνιών κλπ.).

Οι παραπάνω μηχανισμοί και τάσεις υπηρετούν το στόχο της περαιτέρω θωράκισης των αστικών κρατών στο φόντο της όξυνσης των ενδοϊμπεριαλιστικών αντιθέσεων και του ενδεχομένου συμμετοχής σε πιο γενικευμένες συγκρούσεις. Παράλληλα, στοχεύουν στον έλεγχο των εργατικών-λαϊκών στρωμάτων, στον περιορισμό λαϊκών ελευθεριών και δικαιωμάτων μέσω της περαιτέρω στρατιωτικοποίησης και αντιδραστικοποίησης.

Βεβαίως η δυνατότητα διαμόρφωσης «κοινής πολιτικής ασφάλειας» των κρατών της ΕΕ εξαρτάται από το βαθμό συνοχής και την πορεία των αντιθέσεων στο εσωτερικό της ίδιας της ΕΕ που σίγουρα δεν εκδηλώνεται μόνο σε οικονομικό επίπεδο.

Το κομμουνιστικό κίνημα οφείλει να αντιμετωπίσει αυτό το διευρυνόμενο δίκτυο μηχανισμών καταστολής και παρακολούθησης με την ενίσχυση της συντονισμένης ταξικής πάλης σε περιφερειακό και διεθνές επίπεδο.

Για τις προσφυγικές - μεταναστευτικές ροές. Η στάση μας απέναντι στα θύματα των ιμπεριαλιστικών πολέμων και της καπιταλιστικής εκμετάλλευσης

16. Η ανισόμετρη καπιταλιστική ανάπτυξη αλλά κυρίως οι ιμπεριαλιστικές επεμβάσεις και πόλεμοι, η δράση νέων αντιδραστικών πολιτικών και κρατικών σχηματισμών («Ισλαμικό Κράτος», Αλ Κάιντα, Μπόκο Χαράμ) στην περιοχή που εκτείνεται από την Ουκρανία, τη Μέση Ανατολή και την Ανατολική Μεσόγειο, μέχρι τη Βόρεια και Υποσαχάρια Αφρική, έχουν οδηγήσει σε μεγάλα μεταναστευτικά και κυρίως προσφυγικά ρεύματα, σε όξυνση του προβλήματος των ροών από αυτές τις χώρες προς την Ευρώπη.

Το 2015, ο αριθμός των προσφύγων κι εσωτερικά εκτοπισμένων σε όλο τον κόσμο παρουσίασε νέα άνοδο, φτάνοντας τα 65,3 εκατ. ανθρώπους (δηλαδή 1 στους 113 κατοίκους της Γης), από τους οποίους το 50% ήταν παιδιά. Η Συρία, το Αφγανιστάν και η Σομαλία είναι οι χώρες από τις οποίες προέρχονται περισσότεροι από τους μισούς πρόσφυγες. Παράλληλα, η Συρία και το Ιράκ κατέχουν αντίστοιχα τη 2η και 3η θέση σε ό,τι αφορά τους εσωτερικά εκτοπισμένους.

Τα τελευταία χρόνια, η Ελλάδα έχει γίνει η βασική χώρα εισόδου και διέλευσης προσφύγων που αναζητούν καταφύγιο στην ΕΕ. Ειδικά το 2015, περίπου ένα εκατομμύριο πρόσφυγες, στην πλειοψηφία τους Σύριοι, προωθήθηκαν μέσω των ελληνικών νησιών του Αιγαίου σε κράτη-μέλη της Κεντρικής και Βόρειας ΕΕ. Αυτοί οι πρόσφυγες αξιοποίησαν και την πολιτική των «ανοιχτών συνόρων» που υιοθέτησαν αστικές κυβερνήσεις και δυνάμεις κρατών-μελών της ΕΕ για ένα μικρό χρονικό διάστημα, με στόχο την προμήθεια των μονοπωλιακών τους ομίλων με φτηνό και με ελάχιστα δικαιώματα επιστημονικό κι εργατικό δυναμικό από τη δεξαμενή των προσφύγων. Στη συνέχεια, όταν εντάθηκαν οι προσφυγικές-μεταναστευτικές ροές, κυριάρχησε η πολιτική των «κλειστών συνόρων». Η ουσία της προσφυγικής-μεταναστευτικής πολιτικής της ΕΕ συνίσταται, παρ' όλες τις αντιθέσεις και αντιπαραθέσεις, στη διαλογή ενός αριθμού προσφύγων-μεταναστών για τις ανάγκες της καπιταλιστικής οικονομίας και στο ανοιγόκλεισμα της «στρόφιγγας» αυτών των ροών, ανάλογα με αυτές τις ανάγκες.

Οι σημαντικότερες αποφάσεις της ΕΕ που υλοποιούν την πολιτική απέναντι στο προσφυγικό-μεταναστευτικό είναι: οι αποφάσεις για τη διαλογή προσφύγων μέσω των hot-spots και των προγραμμάτων κατανομής προσφύγων στα κράτη-μέλη (μετεγκατάσταση), η προσαρμογή του Κανονισμού του Δουβλίνου στις απαιτήσεις της εφαρμογής της γενικότερης πολιτικής της ΕΕ για το προσφυγικό-μεταναστευτικό και του ελέγχου των ροών προς όφελος του κεφαλαίου, η νέα, πιο αντιδραστική νομοθεσία για το άσυλο, η συμφωνία ΕΕ - Τουρκίας που παραβιάζει ωμά το διεθνές δίκαιο για τους πρόσφυγες και –σε συνδυασμό με το κλείσιμο των συνόρων– οδήγησε στον εγκλωβισμό προσφύγων στην Ελλάδα, η στρατιωτική ναυτική επιχείρηση της ΕΕ «SOPHIA» στα ανοιχτά της Λιβύης, η επι-

χείριση του ΝΑΤΟ στο Αιγαίο και η δημιουργία ευρωπαϊκής ακτοφυλακής-συνοριοφυλακής που θα μπορεί να επιχειρεί στα σύνορα κράτους-μέλους, ακόμη και χωρίς την έγκρισή του και οι εξελίξεις γύρω από τη Συνθήκη Σένγκεν.

Η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ - ΑΝΕΛ, παρά τη διαφορετική ρητορική από τις προκείμενες της κυβερνήσεις, στήριξε και υλοποίησε όλες τις αποφάσεις της ΕΕ και του ΝΑΤΟ που εμπλέκουν πιο βαθιά το προσφυγικό - μεταναστευτικό ζήτημα στους ανταγωνισμούς των ιμπεριαλιστικών κέντρων στην περιοχή. Αυτές οι αποφάσεις είχαν ιδιαίτερη επίδραση στις ελληνοτουρκικές σχέσεις, με χαρακτηριστικό παράδειγμα τις πιέσεις για την εφαρμογή της Συμφωνίας ΕΕ - Τουρκίας.

Η κυβέρνηση έχει διαμορφώσει συνθήκες μόνιμου εγκλωβισμού για την πλειονότητα των προσφύγων και μεταναστών, ευθύνεται για τις άθλιες συνθήκες διαβίωσης στους περισσότερους προσφυγικούς καταυλισμούς, τις επιπτώσεις στη ζωή των κατοίκων και τη δράση χρυσαυγιτών, φασιστών και άλλων αντιδραστικών δυνάμεων και μηχανισμών που στήνουν προβοκάτσιας σε βάρος των προσφύγων - μεταναστών και των κατοίκων. Έχει παραδώσει στις ΜΚΟ τον τομέα των υπηρεσιών που ασχολούνται με τους πρόσφυγες και τους μετανάστες. Αλλά και απέναντι στους παλαιούς οικονομικούς μετανάστες, πολλοί από τους οποίους ταλαιπωρούνται λόγω μη ανανέωσης της άδειας παραμονής τους, η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ - ΑΝΕΛ πήρε μέτρα προσωρινά και ευκαιριακά, που σε ορισμένες μάλιστα περιπτώσεις, όπως οι εργάτες γης, βρίσκονται σε ακόμα πιο αντεργατική κατεύθυνση.

Στον αντίποδα της πολιτικής των ιμπεριαλιστικών ενώσεων, του κεφαλαίου και των ελληνικών κυβερνήσεων, το ΚΚΕ πάλεψε για την ανακούφιση των συνεπειών του προβλήματος, για τον απεγκλωβισμό και την ασφαλή μεταφορά των προσφύγων στις χώρες προορισμού τους, για ανθρώπινες συνθήκες προσωρινής φιλοξενίας. Με τις δυνάμεις του στο εργατικό - λαϊκό κίνημα συνέβαλε στην οργάνωση της γνήσιας λαϊκής αλληλεγγύης, μακριά από την κοσμοπολίτικη φιλανθρωπία. Έδωσε και δίνει προτεραιότητα στην ανάδειξη των αιτιών που προκαλούν τη μαζική μετανάστευση και προσφυγιά, όπως και στην οργάνωση της πάλης του λαού, ανεξάρτητα από εθνική προέλευση - φυλή - γλώσσα - θρησκεία, ενάντια σε αυτές τις αιτίες, ενάντια στον ιμπεριαλιστικό πόλεμο και τη μήτρα του, τον καπιταλισμό. Η αντικαπιταλιστική πάλη, η πάλη ενάντια στις συνέπειες της καπιταλιστικής κρίσης και στους ιμπεριαλιστικούς πολέμους, είναι απαραίτητη για να ξεριζωθούν οι αιτίες που εμποδίζουν τους λαούς να ζήσουν με αξιοπρέπεια κι ασφάλεια και να γίνουν νοικοκύρηδες στον τόπο τους.

Δεύτερο Κεφάλαιο

Η ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση και η θέση της Ελλάδας σε αυτή

17. Οι εξελίξεις μετά την εκδήλωση της διεθνούς κρίσης το 2008-2009 επιβεβαιώνουν ότι η ΕΕ και η Ευρωζώνη δεν αποτελούν ένα συνεκτικό, σταθερό, μόνιμο σχηματισμό.

Στα χρόνια που ακολούθησαν την εκδήλωση της διεθνούς κρίσης ο συσχετισμός μεταβλήθηκε –τόσο στο σύνολο της ΕΕ όσο και στον ηγετικό πυρήνα της– υπέρ της Γερμανίας. Η διεύρυνση του χάσματος σε βάρος της Γαλλίας και της Ιταλίας εκδηλώνεται πρώτα απ’ όλα στους περιορισμένους μέσους ετήσιους ρυθμούς μεταβολής του ΑΕΠ ανά δεκαετία, ενώ αντανακλάται στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και στη δημοσιονομική τους κατάσταση.

Σε επίπεδο δεκαετίας (2006-2016), ο μέσος ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης του ΑΕΠ της Ευρωζώνης κυμάνθηκε στο 0,54%, δηλαδή παρουσιάζει στασιμότητα. Η υπεροχή της Γερμανίας αντανακλάται και στο μέσο ετήσιο ρυθμό ανάπτυξής της, ο οποίος ανέρχεται στο 1,2% έναντι 0,6% της Ιταλίας και 0,7% της Γαλλίας.

Μια σειρά παράγοντες που έπαιξαν ρόλο στην αναιμική ανάκαμψη της Ευρωζώνης, όπως η μεγάλη πτώση της τιμής των καυσίμων και η υποτίμηση του ευρώ, αναμένεται να εξασθενήσουν. Ταυτόχρονα, μια σειρά εξελίξεων (π.χ. Brexit, τάση ενίσχυσης του προστατευτισμού, σημαντικά προβλήματα σε μεγάλες ευρωπαϊκές τράπεζες) θα επηρεάσουν την προοπτική και τους ρυθμούς της καπιταλιστικής ανάπτυξης σε ΕΕ κι Ευρωζώνη.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επιχειρεί να στηρίξει την πορεία ανάκαμψης με μικρή χαλάρωση της δημοσιονομικής πολιτικής, ενώ και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, από την πλευρά της, εφαρμόζει μέτρα σχετικής χαλάρωσης της νομισματικής πολιτικής. Ταυτόχρονα, όλοι οι θεσμοί της ΕΕ, σε σύμπνοια με τις κυβερνήσεις των κρατών-μελών, προωθούν αναδιαρθρώσεις για τη διασφάλιση φθηνής εργατικής δύναμης στους επιχειρηματικούς ομίλους.

Οι πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν μπορούν ωστόσο να πετύχουν την άμβλυνση της ανισομετρίας στο εσωτερικό της Ευρωζώνης, η οποία αποτυπώνεται στη διεύρυνση της ψαλίδας ανάμεσα στα κράτη που σημειώνουν σταθερά εμπορικά πλεονάσματα (Γερμανία, Ολλανδία κλπ.) και την πλειοψηφία των κρατών που σημειώνουν αντίστοιχα ελλείμματα. Στο έδαφος αυτό κατατέθηκε το 2015 η γνωστή πρόταση των 5 προέδρων (Κομισιόν, Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Eurogroup) με στόχο να λειτουργήσει ως πλαίσιο διαπραγμάτευσης για την «Ολοκλήρωση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης της Ευρώπης». Αυτή η πρόταση εστιάζει στο ζήτημα της Χρηματοοικονομικής Ένωσης, της Δημοσιονομικής Ένωσης και της

εμβάθυνσης με στόχο την Πολιτική Ένωση, στη βάση των υπαρχουσών συνθηκών της ΕΕ.

18. Το αποτέλεσμα του βρετανικού δημοψηφίσματος και η άνοδος του αστικού ευρωσκεπτικισμού στη Γαλλία, στην Ιταλία και σε άλλα κράτη-μέλη της ΕΕ αφήνουν ανοικτό το ενδεχόμενο ενίσχυσης των φυγόκεντρων δυνάμεων, νέων δημοψηφισμάτων και νέας αποδυνάμωσης της ΕΕ.

Το αποτέλεσμα του Brexit αντανakλά ως ένα βαθμό τη γενικότερη αρνητική στάση της βρετανικής αστικής τάξης στην πορεία εμβάθυνσης της ΟΝΕ και της ΕΕ, τη σταθερή σύμπλευσή της με τις ΗΠΑ στον ανταγωνισμό με τη Γερμανία, την ύπαρξη τμημάτων του βρετανικού και του αμερικανικού κεφαλαίου που επιθυμούσαν την έξοδο της Βρετανίας από την ΕΕ και τον εγκλωβισμό της λαϊκής δυσарέσκειας στο ρεύμα του αστικού ευρωσκεπτικισμού. Παράλληλα, εκδηλώνεται κάποια κινητικότητα και στην κατεύθυνση διεκδίκησης επανάληψης του δημοψηφίσματος.

Απ' ό,τι φαίνεται πάντως, η γενική κατεύθυνση των διαπραγματεύσεων θα είναι η διατήρηση «στενής σχέσης» με την ΕΕ. Πάνω σε αυτό το έδαφος περιπλέκονται τα διλήμματα της αστικής πολιτικής στη Γερμανία και στα υπόλοιπα κράτη-μέλη της ΕΕ. Καταρχάς, η κυρίαρχη γραμμή της γερμανικής αστικής τάξης κινείται ανάμεσα στη διατήρηση του διακυβερνητικού χαρακτήρα των αποφάσεων της ΕΕ και στην επιβολή στην πράξη της ΕΕ των πολλών ταχυτήτων, των πολλών ομόκεντρων κύκλων με εφαρμογή αυστηρών κανόνων στη δημοσιονομική πολιτική. Ωστόσο, η γερμανική σοσιαλδημοκρατία συμπλέει σε μεγάλο βαθμό με τις προτάσεις εμβάθυνσης της ευρωπαϊκής ενοποίησης που εκπορεύονται από την πλευρά της Γαλλίας και της Ιταλίας.

Οι κυβερνήσεις της Γαλλίας και της Ιταλίας –καθώς και των υπόλοιπων χωρών που ανήκουν στο λεγόμενο «Club Med» που συγκροτήθηκε με την υπογραφή της λεγόμενης «Διακήρυξης της Αθήνας»– ζητούν από τη μια τη χαλάρωση της δημοσιονομικής πολιτικής ώστε να αξιοποιήσουν σε μεγαλύτερο βαθμό εργαλεία της δημοσιονομικής πολιτικής για την υποβοήθηση της καπιταλιστικής κερδοφορίας και από την άλλη την εμβάθυνση σε μία πορεία ενοποίησης της Ευρωζώνης (ενιαίο κοινοβούλιο και ενιαίος προϋπολογισμός Ευρωζώνης, ενιαία διακυβέρνηση κ.ά.), ώστε να αναλάβει η Γερμανία στην πράξη ρόλο εγγυητή για τα υπερχρεωμένα κράτη και τις προβληματικές μεγάλες τράπεζες της ΕΕ. Παράλληλα, στη Γαλλία και στην Ιταλία δυναμώνει το ευρωσκεπτικιστικό ρεύμα της αντιπολίτευσης.

Κάποια κράτη-μέλη που διατηρούν στενές σχέσεις με τις ΗΠΑ, όπως η ομάδα του Βίσεγκραντ (Πολωνία, Ουγγαρία, Τσεχία, Σλοβακία), καθώς και χώρες όπως η Σουηδία και η Δανία, ζητούν τη διατήρηση του διακυβερνητικού χαρακτήρα της ΕΕ και την ενίσχυση της αυτοτέλειας των εθνικών πολιτικών σε διάφορα θέματα (π.χ. μεταναστευτικό-προσφυγικό).

Η αντιπαράθεση για το μίγμα της ασκούμενης πολιτικής συνδέεται αντικειμενικά με την αντιπαράθεση για τις διεθνείς συμμαχίες της ΕΕ. Κι εδώ υπάρχουν

μεγάλες διαφορές, τόσο ανάμεσα στα κράτη-μέλη όσο και στο εσωτερικό τους, όσον αφορά τη σχέση της ΕΕ και των επιμέρους κρατών με τις ΗΠΑ, τη Ρωσία, αλλά και την Κίνα.

Στις εξελίξεις στην ΕΕ παρεμβαίνουν και οι ΗΠΑ, στηρίζοντας την Ιταλία και τη Γαλλία στο ζήτημα της χαλάρωσης της δημοσιονομικής πολιτικής, καθώς και την ομάδα του Βίσεγκραντ και τις σκανδιναβικές χώρες.

Η Ρωσία, με τη σειρά της, παρεμβαίνει στους ανταγωνισμούς στο εσωτερικό της ΕΕ, στηρίζοντας πολιτικές δυνάμεις και κράτη που τάσσονται ενάντια στην εμβάθυνση της καπιταλιστικής ενοποίησης στο πλαίσιο της ΕΕ. Αυτή η στάση της Ρωσίας ενισχύθηκε ακόμα περισσότερο από την όξυνση των σχέσεων ΕΕ - Ρωσίας ως απόρροια της επιδίωξης πρόσδεσης της Ουκρανίας στην ΕΕ, κόντρα στα ρωσικά σχέδια ενσωμάτωσής της στην ευρασιατική οικονομική κοινότητα. Η Ρωσία αντιτίθεται επίσης στα σχέδια της ΕΕ για βαθμιαία ενσωμάτωση των κρατών των Δυτικών Βαλκανίων. Οι ενταξιακές διαπραγματεύσεις της ΕΕ με τη Σερβία και το Μαυροβούνιο έχουν ήδη ξεκινήσει, παρότι η κατάσταση παραμένει ευμετάβλητη.

Αξίζει να σημειωθεί ότι οι παραπάνω αντιθέσεις, όσον αφορά το μίγμα ασκούμενης πολιτικής στην ΕΕ, γίνονται στο φόντο της απόφασης των G-20 υπέρ της χαλάρωσης της δημοσιονομικής πολιτικής προς όφελος των δημόσιων επενδύσεων.

Οι σχέσεις και οι ανταγωνισμοί στο εσωτερικό της ΕΕ θα επηρεαστούν –και πιθανώς θα οξυνθούν– το επόμενο διάστημα από μια σειρά πολιτικές εξελίξεις όπως το αποτέλεσμα του πρόσφατου δημοψηφίσματος για τη συνταγματική αναθεώρηση στην Ιταλία και τις εκλογές που ακολουθούν σε Γαλλία και Γερμανία.

19. Με βάση αυτά τα αντικειμενικά δεδομένα, η αστική τάξη στην Ελλάδα προσαρμόζει και ιεραρχεί βασικούς στόχους που οφείλει να υπηρετήσει η διαπραγμάτευση και γενικότερα η οικονομική πολιτική της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ - ΑΝΕΛ. Σημαντικές προτεραιότητές της αποτελούν:

α) Η αναδιάρθρωση του δημόσιου χρέους, γενικότερα των όρων εξυπηρέτησης της κρατικής χρηματοδότησης από το εξωτερικό, για να σταθεροποιηθεί και να επιταχυνθεί η πορεία εξόδου της ελληνικής οικονομίας από τη φάση της καπιταλιστικής κρίσης.

β) Η υλοποίηση μεγάλων επενδύσεων που θα συμβάλουν στην ανάδειξη της χώρας σε κόμβο μεταφοράς ενέργειας κι εμπορευμάτων στην ευρύτερη περιοχή.

γ) Η καπιταλιστική παραγωγική ανασυγκρότηση με την προώθηση αλλαγών στη σημερινή κλαδική διάρθρωση της οικονομίας, ώστε να ενισχυθεί ο εξαγωγικός προσανατολισμός και η παραγωγή καινοτόμων ανταγωνιστικών εμπορευμάτων και υπηρεσιών. Σε αυτό το πλαίσιο δίνεται έμφαση στην προσέλκυση επενδύσεων στους βιομηχανικούς τομείς της εξόρυξης υδρογονανθράκων, των μεταφορών και της εφοδιαστικής αλυσίδας (logistics), των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, του αγροτοδιατροφικού συμπλέγματος με εξαγωγικό προσανατολι-

σμό, καθώς και στον τομέα του εξειδικευμένου τουρισμού και ιεραρχούνται κλάδοι και τομείς που μπορούν να λειτουργήσουν ως «νέες ατμομηχανές» της καπιταλιστικής ανάπτυξης, παράλληλα με την ισχυροποίηση της ποντοπόρου ναυτιλίας.

δ) Η προώθηση των αναδιαρθρώσεων για τη διασφάλιση φθηνής εργατικής δύναμης (π.χ. εργασιακές σχέσεις, Ασφαλιστικό) και τη διάνοιξη νέων πεδίων κερδοφορίας για το κεφάλαιο (π.χ. απελευθέρωση αγορών, ιδιωτικοποιήσεις).

ε) Ο εκσυγχρονισμός της δομής, της λειτουργίας και της υποδομής του αστικού κράτους, ώστε να συμβάλει στην πιο αποτελεσματική προώθηση των στόχων της άρχουσας τάξης (π.χ. η βελτίωση της φοροεισπρακτικής ικανότητας του κράτους με τη δημιουργία του ηλεκτρονικού περιουσιολόγιου).

Για τη συνδυασμένη προώθηση αυτών των στόχων, η εγχώρια αστική κατεύθυνση διαπραγμάτευσης:

- Συμπλέει με την πίεση της Ιταλίας και της Γαλλίας για σχετική χαλάρωση της δημοσιονομικής πολιτικής στην Ευρωζώνη.

- Συμμετέχει ενεργά στην προώθηση των σχεδιασμών των ΗΠΑ και του Ισραήλ στην ευρύτερη περιοχή.

- Αναπτύσσει αντιφατικές σχέσεις ανταγωνισμού και συνεργασίας με την Τουρκία.

- Προσπαθεί να αναβαθμίσει τις διμερείς σχέσεις με την Κίνα και λιγότερο με τη Ρωσία για την υλοποίηση επενδυτικών σχεδίων μεταφοράς ενέργειας και εμπορευμάτων προς την ΕΕ.

Η κυρίαρχη γραμμή της αστικής πολιτικής θεωρεί δεδομένη την παραμονή της χώρας στο ευρωπαϊκό πλαίσιο ιμπεριαλιστικών συμμαχιών, ενώ ταυτόχρονα παραμένουν και οι ιδιαίτερα στενοί δεσμοί του ελληνικού εφοπλιστικού κεφαλαίου με τις ΗΠΑ και τη Βρετανία, η ενίσχυση των σχέσεων με την Κίνα.

Τρίτο Κεφάλαιο

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΕΞΕΛΙΞΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Οι εξελίξεις στην ελληνική οικονομία

20. Η ελληνική οικονομία τείνει να περάσει σε αναιμική ανάκαμψη το 2017. Ωστόσο, η πραγματοποίηση αυτής της τάσης θα εξαρτηθεί και από άλλες παραμέτρους, ιδιαίτερα από τις εξελίξεις της διεθνούς οικονομίας.

Υπολογίζοντας το ΑΕΠ σε σταθερές τιμές 2010, η μείωσή του σε βάθος πενταετίας ανέρχεται σε 10,4%, ενώ σε σχέση με την έναρξη της φάσης της κρίσης το 2008, η υποχώρηση του ΑΕΠ υπερβαίνει το 26%. Το 2015 το ΑΕΠ συρρικνώθηκε κατά 0,2%, ενώ για το 2016 προβλέπεται νέα συρρίκνωση κατά 0,3%. Το 2015 ο δείκτης όγκου βιομηχανικής παραγωγής σημείωσε αναιμική άνοδο για πρώτη φορά μετά το 2007 κατά 0,7%, τάση που συνεχίστηκε στο πρώτο εξάμηνο του 2016. Οι δυναμικοί κλάδοι της μεταποίησης ήταν οι κλάδοι παραγωγών πετρελαίου, φαρμακευτικών προϊόντων, χημικών προϊόντων, βασικών μετάλλων.

Η τομεακή διάρθρωση της ελληνικής οικονομίας δεν μεταβλήθηκε ουσιαστικά την τελευταία τετραετία. Παρατηρήθηκε μια μικρή αύξηση του μεριδίου του πρωτογενούς τομέα στη συνολική νέα παραγωγή από 3,7% το 2012 σε 4% το 2015 και του τριτογενούς τομέα από 80,1% το 2012 σε 81,8% το 2015, με αντίστοιχη υποχώρηση του δευτερογενούς τομέα (μεταποίηση, ενέργεια, κατασκευές, εξόρυξη) από 16,2% το 2012 σε 15,2% το 2015.

Αξίζει να σημειωθεί ότι –πέρα από τα γενικότερα μεθοδολογικά προβλήματα του διαχωρισμού σε πρωτογενή, δευτερογενή και τριτογενή τομέα– τα παραπάνω μεγέθη επηρεάζονται από το γεγονός ότι μια σειρά βιομηχανικοί κλάδοι, όπως οι τηλεπικοινωνίες και οι μεταφορές, κατατάσσονται από την αστική στατιστική στον τριτογενή τομέα. Το παραπάνω μεθοδολογικό πρόβλημα γίνεται ακόμα μεγαλύτερο στην Ελλάδα λόγω του ότι η ναυτιλία (η οποία ανήκει στις μεταφορές) αποτελεί διαχρονικά τον πιο ισχυρό κλάδο της ελληνικής καπιταλιστικής οικονομίας.

Η ελληνόκτητη ναυτιλία καταλαμβάνει το 2015 την πρώτη θέση διεθνώς, με αύξηση της χωρητικότητας των πλοίων της, με μεγάλα μερίδια στον παγκόσμιο στόλο των δεξαμενόπλοιων και των φορτηγών πλοίων χύδην φορτίων και με υψηλό βαθμό εκμετάλλευσης των εργαζομένων του κλάδου.

Την τελευταία τετραετία συνεχίστηκε η τάση μείωσης του αριθμού των εργοδοτών και του αριθμού των αυτοαπασχολούμενων λόγω της κρίσης, ενώ υπήρξε οριακή αύξηση του αριθμού των μισθωτών. Πιο συγκεκριμένα, ο αριθμός των εργοδοτών μειώθηκε από 261 χιλιάδες το 2012 σε 248 χιλιάδες το 2015, ο αριθμός των αυτοαπασχολούμενων (στους οποίους εντάσσονται και οι αγρότες) μειώθηκε από 908 χιλιάδες σε 856 χιλιάδες και ο αριθμός των μισθωτών αυξήθηκε ανε-

παίσητα από 2,34 εκατομμύρια σε 2,35 εκατομμύρια. Μειώθηκαν επίσης τα συμβοηθούντα μέλη, από 185 χιλιάδες σε 158 χιλιάδες.

Αυτές οι μεταβολές δεν διαφοροποίησαν θεαματικά τις μεταξύ τους αναλογίες ούτε και τα ποσοστά τους στο σύνολο των απασχολούμενων: Το ποσοστό των εργοδοτών μειώθηκε από 7,7% σε 6,9%, το ποσοστό των αυτοαπασχολούμενων από 24,6% σε 23,7% και το ποσοστό των μισθωτών αυξήθηκε από 63,4% σε 65%. Το υπόλοιπο ποσοστό αφορά τα συμβοηθούντα μέλη, το ποσοστό των οποίων σημείωσε μικρή μείωση. Πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι τα ποσοστά αυτά διαφοροποιούνται ελαφρώς ως προς τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό ο οποίος πέρα από τους απασχολούμενους περιλαμβάνει και τους άνεργους, μεγάλο μέρος των οποίων προέρχεται από τη μισθωτή εργασία.

21. Την περίοδο της κρίσης ενισχύθηκε η τάση συγκέντρωσης-συγκεντροποίησης της ελληνικής καπιταλιστικής οικονομίας. Μετά από έναν κύκλο εξαγορών και συγχωνεύσεων, οι 4 μεγάλες συστημικές τράπεζες συγκεντρώνουν πρακτικά το σύνολο των τραπεζικών δραστηριοτήτων.

Στον κλάδο του εμπορίου καταγράφεται σημαντική αύξηση του μεριδίου μεγάλων εμπορικών ομίλων, στον κλάδο των τηλεπικοινωνιών 3 όμιλοι (OTE, Vodafone, Wind) ελέγχουν πρακτικά πλήρως την αγορά, με το δεύτερο ισχυρότερο όμιλο να έχει συνάψει στρατηγική συνεργασία με τον τρίτο.

Ο ενεργειακός τομέας κυριαρχείται από 3 μεγάλους ομίλους στο χώρο των καυσίμων που ελέγχουν πλήρως τη διύλιση πετρελαίου, ενώ προχώρησε αποφασιστικά και η συγκέντρωση στον κλάδο των κατασκευών, με τους μεγάλους ομίλους να δραστηριοποιούνται και σε μικρότερα έργα.

Στη βιομηχανία μετάλλου, οι 2 μεγαλύτεροι όμιλοι ελέγχουν σχεδόν τα 2/3 του κλάδου. Αντίστοιχες εξελίξεις σημειώνονται και στους κλάδους τουρισμού-επισιτισμού, τροφίμων και ποτών.

22. Οι διεθνείς ιμπεριαλιστικές ενώσεις (ΟΟΣΑ, ΔΝΤ, Ευρωπαϊκή Επιτροπή), όπως και η Τράπεζα της Ελλάδος, προβλέπουν ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας το 2017-2018, με αύξηση των επενδύσεων (εκτός κατοικιών), με τη συμβολή του νέου αναπτυξιακού νόμου, βασισμένη στην κοινοτική χρηματοδότηση, στην επιτάχυνση σημαντικών ιδιωτικοποιήσεων.

Προβλέπουν αύξηση των εξαγωγών εμπορευμάτων ως αποτέλεσμα της βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας, αύξηση των υπηρεσιών (τουρισμός, ναυτιλιακές μεταφορές) και αύξηση της εγχώριας κατανάλωσης ως αποτέλεσμα αύξησης της απασχόλησης, του εισοδήματος και της βελτίωσης των πιστωτικών συνθηκών.

Ως παράγοντες αβεβαιότητας που μπορούν να οδηγήσουν σε πιο αρνητική έκβαση, διακρίνονται η ενδεχόμενη επιδείνωση του διεθνούς οικονομικού περιβάλλοντος και της πορείας της ΕΕ μετά το Brexit, οι πιθανές αρνητικές επιπτώσεις στον τουρισμό και στο εμπόριο από επιδείνωση του προσφυγικού προβλήματος και της κατάστασης στην ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου και

οι επιπτώσεις της κυβερνητικής πολιτικής (π.χ. αύξηση έμμεσης φορολογίας, επιβάρυνση λαϊκών στρωμάτων).

Οι συγκεκριμένες επισημάνσεις υπογραμμίζουν την αβεβαιότητα των αστικών προβλέψεων, ιδιαίτερα αν επιδεινωθεί η πορεία της Ευρωζώνης και αυξηθούν οι φυγόκεντρες δυνάμεις.

Αξίζει να σημειωθεί ότι ορισμένες μεγάλες επενδύσεις (π.χ. λιμάνια, σιδηροδρομικές μεταφορές) δεν είναι εύκολο να υλοποιηθούν αν δεν υπάρξει μεσοπρόθεσμος συμβιβασμός ΗΠΑ - ΕΕ - Κίνας - Ρωσίας στην ευρύτερη περιοχή.

Η κατάσταση της εργατικής τάξης, των άλλων λαϊκών στρωμάτων και η κυβερνητική πολιτική

23. Τα μέτρα που οδήγησαν σε μεγάλες ανατροπές στις εργασιακές σχέσεις, στους μισθούς, στις Συλλογικές Συμβάσεις, στις συντάξεις, στις κοινωνικές παροχές κ.ά., είχαν προσχεδιαστεί πολύ πριν από την κρίση, με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ και πιο ειδικά από το 1993, με τη «Λευκή Βίβλο». Αφορούσαν δηλαδή το σύνολο των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ήταν ανεξάρτητα από τη φάση του κύκλου της καπιταλιστικής αναπαραγωγής. Αυτές οι καπιταλιστικές αναδιαρθρώσεις και οι σχετικές αντεργατικές μεταρρυθμίσεις υπηρετούσαν το στόχο της υποβοήθησης της καπιταλιστικής κερδοφορίας στο φόντο της όξυνσης του διεθνούς ανταγωνισμού. Παρ' όλα αυτά, η επιτακτικότητα τους για το καπιταλιστικό σύστημα εννοείται ότι αυξάνεται σε περιόδους κρίσεων.

Ο στρατηγικός αυτός σχεδιασμός προωθήθηκε στοχευμένα, μεθοδικά και σε βάθος χρόνου από την ΕΕ και τις αστικές κυβερνήσεις σε κάθε χώρα. Τα μέτρα αυτά βρήκαν την ταχύτερη και πλήρη ανάπτυξή τους, ειδικά στην Ελλάδα, από το 2010 και μετά, με τρεις δέσμες μέτρων (μνημόνια) και δέκα εφαρμοστικούς νόμους μόνο σε ό,τι αφορά τις αναδιαρθρώσεις στα εργατικά δικαιώματα (4 νόμοι το 2010, 2 το 2012, 1 το 2013, 1 το 2014, 1 το 2015, 1 το 2016).

Στο πλαίσιο της ενιαίας στρατηγικής προωθούνται:

- Ενιαία πολιτική για δραστική μείωση των μισθών και μεροκάματων και την προώθηση μορφών εναλλακτικής και μερικής απασχόλησης. Κατάργηση σε μεγάλο βαθμό του σταθερού ημερήσιου χρόνου εργασίας, της μονιμότητας της δουλειάς στον κρατικό τομέα και μιας ορισμένης πιο σταθερής δουλειάς στον ιδιωτικό τομέα, γενικευμένες αλλαγές στις εργασιακές σχέσεις, με ενίσχυση της ελαστικότητας - ευελιξίας. Πρόκειται για πολιτικές που είναι ενταγμένες στη στρατηγική της απελευθέρωσης της αγοράς εργασίας σε βάθος χρόνου και στην τάση προσαρμογής των εργατικών μισθών και μεροκάματων στα πολύ χαμηλά επίπεδα που διαμορφώνονται στη διεθνή καπιταλιστική αγορά.

- Ενιαία πολιτική για τη συρρίκνωση των υγειονομικών και κοινωνικών παρο-

χών και, πριν από όλα, για τα συστήματα Κοινωνικής Ασφάλισης με την επέκταση της ιδιωτικοποίησης.

- Πολιτικές για τη νομιμοποίηση των δουλεμπορικών γραφείων και την αξιοποίηση των μεταναστών ως φτηνής εργατικής δύναμης και μοχλού πίεσης για συνολική μείωση μισθών και μεροκάματων.

- Νέοι περιορισμοί στο δικαίωμα της απεργίας, της συνδικαλιστικής δράσης.

- Σταθερή αύξηση της έμμεσης φορολογίας, με συνέπεια τις αυξήσεις σε εμπορεύματα λαϊκής κατανάλωσης (π.χ. ηλεκτρικό ρεύμα, τρόφιμα, συγκοινωνίες κλπ.).

Η «Στρατηγική Ευρώπη 2020», που υιοθετήθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Ιούνιο του 2010, συνιστά εμβάθυνση όλου του αντεργατικού πλαισίου που είχε διαμορφωθεί. Τα μέτρα αυτά, που αποσκοπούν στο να κάνουν πιο ανταγωνιστικά τα μονοπώλια της Ευρώπης και ανάμεσα σε αυτά και της Ελλάδας, δε σημαίνει ότι μπορούν να εξαλείψουν τις αντιθέσεις του συστήματος, την ανισόμετρη ανάπτυξη, τις ενδοϊμπεριαλιστικές αντιθέσεις. Αυτό φαίνεται πιο καθαρά στην ΕΕ σήμερα, στην οποία εφαρμόζεται η «Οικονομική Διακυβέρνηση - Ευρωπαϊκό Εξάμηνο» και ετοιμάζεται νέα «Λευκή Βίβλος», που θα ανακοινωθεί την άνοιξη του 2017, με στόχο να γίνει η ΟΝΕ ανθεκτικότερη στους «μελλοντικούς κλυδωνισμούς».

Οι συνέπειες της οικονομικής κρίσης και τα αντεργατικά μέτρα, που πάρθηκαν με τα γνωστά μνημόνια και τους εφαρμοστικούς νόμους, προκάλεσαν μεγάλες, βαθιές και πιο σταθερές ανατροπές στις συνθήκες ζωής και δουλειάς, στη σύνθεση της εργατικής τάξης, μεγάλου τμήματος των αυτοαπασχολούμενων και μικροϊδιοκτητών στην πόλη και την ύπαιθρο. Διευρύνθηκαν οι γραμμές της εργατικής τάξης με νέα τμήματα από κατεστραμμένα μεσαία στρώματα της πόλης και του χωριού. Περισσότερα τμήματα μεσαίων στρωμάτων προσέγγισαν την εργατική τάξη, αυξήθηκαν οι μισοπρολετάριοι. Παράλληλα εκδηλώθηκε αύξηση της μετανάστευσης, ειδικά των νέων.

Οι αναδιарθρωσεις και η κρίση συρρίκνωσαν το στρώμα της εργατικής αριστοκρατίας σε ιδιωτικό και κρατικό τομέα και την κρατική υπαλληλία. Αυτό δεν σημαίνει και παραίτηση της αστικής τάξης για διατήρηση, ανανέωση και δημιουργία νέων μηχανισμών για τη χειραγώγηση του εργατικού κινήματος. Παραμένει και μεγαλώνει η σημαντική διαφοροποίηση, διαστρωμάτωση στο εσωτερικό της εργατικής τάξης και ευρύτερα της μισθωτής εργασίας, που αποτελεί την υλική βάση διαμόρφωσης της εργατικής αριστοκρατίας.

24. Τα πρόσφατα στοιχεία επιβεβαιώνουν την τάση ενίσχυσης της απόλυτης εξαθλίωσης της εργατικής τάξης. Μετά τη δραματική μείωση της συνολικής αμοιβής της εξαρτημένης εργασίας την περίοδο 2009-2012 από τα 85 στα 66,1 δισ. ευρώ, την περίοδο 2012-2015 υποχώρησε στα 59 δισ., καταγράφοντας περαιτέρω υποχώρηση κατά 10,7%, ενώ η συνολική υποχώρηση σε σχέση με τα επίπεδα προ κρίσης ξεπερνά το 30%. Πέρα από τις μειώσεις μισθών, αυτή η δραστική μείωση της συνολικής αμοιβής της εξαρτημένης εργασίας αντανακλά φυσικά και την εκτίναξη της ανεργίας την περίοδο της κρίσης.

Με βάση τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, η αμοιβή ανά μισθωτό μειώθηκε κατά 7% το 2013, 2,1% το 2014 και 2,7% το 2015. Η ονομαστική μισθολογική δαπάνη ανά εργαζόμενο έχει μειωθεί από 24,3 χιλιάδες ευρώ το 2012 σε 21,8 χιλιάδες ευρώ το 2015, μια μείωση της τάξης του 10,3% που έρχεται να προστεθεί στις μειώσεις της περιόδου 2010-2012 που έριξαν το μέσο ετήσιο ονομαστικό μισθό από τα 26,1 στα 24,3 χιλιάδες ευρώ. Σε σταθερούς όρους (συνυπολογίζοντας και τον πληθωρισμό) η μείωση του μέσου μισθού ξεπερνά το 20%. Με βάση τα στοιχεία του ΙΚΑ, η μείωση του κατώτατου μισθού από το 2010 προσεγγίζει το 35%.

Η αγοραστική δύναμη του μέσου ακαθάριστου μισθού στην Ελλάδα κατά το 2014 φτάνει μόλις το 66% της μέσης αγοραστικής δύναμης των 15 πιο προηγμένων χωρών της ΕΕ, από 82% το 2009. Οι απώλειες στην αγοραστική δύναμη των μισθωτών γίνονται ακόμα μεγαλύτερες αν ληφθεί υπόψη η μεγάλη φορολογική αφαίμαξη των τελευταίων χρόνων. Συνυπολογίζοντας όλους αυτούς τους παράγοντες, μπορούμε να εκτιμήσουμε πως οι συνολικές απώλειες στο βιοτικό επίπεδο των εργαζομένων φτάνουν ή προσεγγίζουν το 50% την περίοδο της κρίσης.

Η επίθεση στον κατώτατο μισθό (μείωση κατά 22% για τους άνω των 25 ετών και 32% για τους νέους ως 25 ετών) είχε σαν αποτέλεσμα οι αποδοχές το 2014 να είναι χαμηλότερες ακόμα και από τα κατώτατα όρια των αρχών της δεκαετίας του 1990.

Οι νόμοι των τελευταίων ετών συνεχίζουν να επιδεινώνουν συνεχώς τους μισθούς και το λαϊκό εισόδημα, τη ζωή της εργατικής και λαϊκής οικογένειας. Τα στοιχεία που παρουσιάζονται αποτυπώνουν τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι εργαζόμενοι, την κατάσταση των μισθών και των εργασιακών σχέσεων.

Οι χαμηλόμισθοι αποτελούν περίπου το 60% των εργαζομένων. Πιο συγκεκριμένα, οι εργαζόμενοι με «καθαρό» μισθό κάτω των 1000 ευρώ έφτασαν στο 63,17%. Ταυτόχρονα, παρατηρείται και μια μετακίνηση προς τα κάτω σε ό,τι αφορά την κατάταξη των εργαζομένων στα διάφορα κλιμάκια. Αυξήθηκαν κατά 13,24% οι εργαζόμενοι με μισθό από 501 ως 600 ευρώ, και 10,56% οι εργαζόμενοι με μισθό 601 ως 700 ευρώ.

Όσον αφορά την «κινητικότητα και την ευελιξία» στην αγορά εργασίας που επήλθε με τους πρόσφατους νόμους και την καπιταλιστική κρίση, χαρακτηριστικό είναι το εξής: Το 2015 οι συμβάσεις εργασίας που είχαν καταγγελθεί από τους εργοδότες –μαζί με τις «οικειοθελείς αποχωρήσεις» και τη λήξη συμβάσεων ορισμένου χρόνου– ξεπέρασαν τον αριθμό των μισθωτών κατά το ίδιο έτος.

Οι εργασιακές σχέσεις επιδεινώνονται με ταχύτατο ρυθμό. Το 2015 το ποσοστό των «ευέλικτων εργασιακών σχέσεων» (μερική και εκ περιτροπής εργασία) στις νέες προσλήψεις ξεπέρασε το 55%, όταν το 2009 βρισκόταν στο 29% και το 2012 στο 45%. Περίπου 30% των εργαζομένων στον ιδιωτικό τομέα υποαπασχολείται, ενώ το 20% εργάζεται λιγότερο από 20 ώρες την εβδομάδα. Σε κάθε περίπτωση, περισσότερες από τις μισές προσλήψεις που γίνονται σήμερα αφορούν τέτοιες ελαστικές μορφές απασχόλησης, γεγονός που επηρεάζει φυσικά και το μέσο επίπεδο των μισθών.

Η μέση κατανάλωση των νοικοκυριών στην Ελλάδα έχει υποχωρήσει κατά 25% την περίοδο από το 2010 μέχρι το 2014 και διαμορφώνεται στα 1.460 ευρώ έναντι 1.950 το 2010. Την ίδια περίοδο παρατηρείται πλέον εμφανής διαφοροποίηση στη διατροφική συμπεριφορά του μέσου ελληνικού νοικοκυριού. Ειδικότερα διαφοροποιήθηκαν οι ποσότητες των καταναλισκόμενων διατροφικών ειδών (π.χ. μειώθηκε κατά 12% η κατανάλωση κρέατος και ψαριών). Το 2015 το 40% του πληθυσμού βρίσκονταν σε κατάσταση υλικής στέρησης, ποσοστό σημαντικά αυξημένο σε σχέση με το 24% του 2010.

Το γενικό ποσοστό ανεργίας έχει μειωθεί ελαφρά κατά τη διάρκεια της τελευταίας τετραετίας, παραμένοντας ωστόσο εξαιρετικά υψηλό. Το 2015 διαμορφώθηκε στο 24,9% σε σχέση με 27,5% το 2013 και 26,5% το 2014. Ο αριθμός των ανέργων παραμένει εξαιρετικά υψηλός και διαμορφώνεται σε 1,2 εκατομμύρια. Το ποσοστό ανεργίας είναι πολύ υψηλό στις νεότερες ηλικίες (15-29 ετών) όπου ξεπερνά το 40%. Ταυτόχρονα αυξήθηκε σημαντικά το ποσοστό των μακροχρόνια ανέργων (όσων δηλαδή είναι άνεργοι για διάστημα μεγαλύτερο των 12 μηνών). Το 2015 οι μακροχρόνια άνεργοι ήταν 875 χιλιάδες, δηλαδή το 73,1% του συνόλου των ανέργων, ενώ το 2012 το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 59% των ανέργων. Επίσης, οι γυναίκες καταγράφουν μεγαλύτερα ποσοστά ανεργίας από τους άνδρες. Το 2015 το ποσοστό ανεργίας των γυναικών ήταν 28,9% έναντι 22% των ανδρών. Το ποσοστό ανεργίας των γυναικών είναι αυξημένο σε σχέση με το αντίστοιχο ποσοστό του 2012, όπου ήταν στο 28,1%, φτάνοντας τις 618 χιλιάδες.

25. Στην πρόσφατη Έκθεσή της η Τράπεζα της Ελλάδος επιβεβαιώνει τη θέση του ΚΚΕ ότι η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και η πολιτική για την έξοδο από τη φάση της κρίσης στηρίχτηκε και θα στηριχτεί «στο χαμηλό μισθολογικό κόστος και στο θεσμικό πλαίσιο που υποστηρίζει την ευελιξία στην αγορά εργασίας», δηλαδή στη φθηνή εργατική δύναμη.

Ο ΣΕΒ προτάσσει σταθερά ως προτεραιότητες τη γρήγορη και αποτελεσματική εφαρμογή του προγράμματος του 3ου Μνημονίου, την επιτάχυνση των αναδιαρθρώσεων και των ιδιωτικοποιήσεων, τη μείωση του λεγόμενου «μη μισθολογικού κόστους», την παροχή μεγαλύτερων φορολογικών κινήτρων για την προσέλκυση ιδιωτικών επενδύσεων. Γενικότερα, υπάρχει σύμπλευση της εγχώριας αστικής τάξης (ΣΕΒ, Ένωση Ελλήνων Εφοπλιστών, Ένωση Ελληνικών Τραπεζών) με το ΔΝΤ και την ΕΕ στην επιβολή των μέτρων που αυξάνουν το βαθμό εκμετάλλευσης και ισοπεδώνουν τα δικαιώματα και το εισόδημα της εργατικής τάξης.

Παρά τις υπαρκτές διαφορές μεταξύ των διάφορων κρατών-μελών της ΕΕ, οι βασικές κατευθύνσεις αυτής της πολιτικής εφαρμόζονται αποφασιστικά παντού, με χαρακτηριστικά παραδείγματα τα πρόσφατα μέτρα στη Γαλλία και στην Ιταλία.

26. Η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ - ΑΝΕΛ προβάλλει προπαγανδιστικά ότι ακολουθεί διαφορετικό προσανατολισμό για την καπιταλιστική παραγωγική ανασυγκρότηση της χώρας, σε σχέση με τις προηγούμενες κυβερνήσεις. Προβάλλει την πρόταση της «δίκαιης ανάπτυξης», η οποία περιλαμβάνει ως νέα δή-

θεν στοιχεία τη στροφή στην καινοτομία και στην ποιότητα, στην αξιοποίηση της επιστημονικής γνώσης και της εξειδικευμένης τεχνολογίας προς όφελος της αύξησης της παραγωγικότητας, τη χρησιμοποίηση του ανασυγκροτημένου αστικού κράτους ως μοχλού ανάπτυξης και κυρίως της «ενίσχυσης της κοινωνίας και της αγοράς».

Η κυβέρνηση κρίνει ότι η αξιοποίηση της επιστημονικής γνώσης και της καινοτομίας για να αυξηθεί η παραγωγικότητα δε χρησιμοποιείται στον καπιταλισμό για να βελτιωθεί η θέση των εργαζομένων (αύξηση εισοδήματος, μείωση χρόνου εργασίας), αλλά για να αυξηθούν τα κέρδη του κεφαλαίου. Αυτό αποδεικνύεται και από το γεγονός ότι ακόμα και σε κράτη που κατέχουν ηγετικές θέσεις στην αξιοποίηση της νέας τεχνολογίας στην παραγωγή και δε βρίσκονται στη φάση της κρίσης, όπως η Βρετανία, η Γερμανία, οι ΗΠΑ, η ανισότητα στα εισοδήματα αυξάνεται ραγδαία.

Η αλήθεια είναι ότι η κυβερνητική πολιτική όχι μόνο δεν οδηγεί σε μερική ανάκτηση των μεγάλων απωλειών των λαϊκών στρωμάτων την περίοδο της κρίσης, αλλά αντίθετα επιδεινώνει την κατάσταση του λαού. Παράλληλα, οι κυβερνητικές διακηρύξεις περί αποτελεσματικού κράτους αποκρύβουν ότι το αστικό κράτος λειτουργεί προς όφελος του κεφαλαίου και κατ' επέκταση οι προσαρμογές που γίνονται σε αυτό υπηρετούν την αύξηση της αποτελεσματικότητας της δράσης του υπέρ αυτού. Αυτό το στόχο υπηρετούν από τη μία η μεγάλη φοροαφαίμαξη του λαού και οι περικοπές δαπανών κοινωνικής πολιτικής και από την άλλη η κρατική ενίσχυση των εγχώριων ομίλων και γενικότερα της καπιταλιστικής κερδοφορίας.

Η αύξηση των έμμεσων φόρων, η μείωση του αφορολόγητου ορίου, η διατήρηση του ΕΝΦΙΑ, η μείωση των συντάξεων, η αύξηση των ασφαλιστικών εισφορών είναι χαρακτηριστικά παραδείγματα της κλιμάκωσης της αντιλαϊκής επίθεσης. Όσον αφορά τους αυτοαπασχολούμενους και τους αγρότες, η μεγάλη αύξηση των φορολογικών και ασφαλιστικών επιβαρύνσεων συνδυάζεται με τη δραστική μείωση του τζίρου, με αποτέλεσμα τη μεγάλη επιδείνωση της θέσης τους. Αντίθετα, οι μονοπωλιακοί όμιλοι συνεισφέρουν λιγότερο από 5% στα ετήσια φορολογικά έσοδα και η κυβέρνηση δρομολογεί νέες κρατικές ενισχύσεις μέσα από τον «αναπτυξιακό νόμο».

Ακόμα και η όποια ανάκαμψη επέλθει δεν πρόκειται να απορροφήσει την ανεργία, ούτε να επιφέρει επιστροφή στην προ κρίσης περίοδο σε ό,τι αφορά τις βασικές κατακτήσεις και δικαιώματα της εργατικής τάξης που αποσπάστηκαν στον 20ό αιώνα.

Το σύνολο των εξελίξεων θρυμματίζει την αυταπάτη σχετικά με τη δυνατότητα φιλολαϊκής διαχείρισης του καπιταλισμού, όπου η αύξηση της κερδοφορίας του κεφαλαίου θα συμβαδίζει με την ευημερία των μισθωτών και των αυτοαπασχολούμενων. Αποδεικνύεται πως «εντός των τειχών» της εξουσίας του κεφαλαίου, της ΕΕ, του ΝΑΤΟ, φιλολαϊκή πολιτική δεν μπορεί να υπάρξει.

Η πορεία αναμόρφωσης του αστικού πολιτικού συστήματος

27. Η αναμόρφωση του αστικού πολιτικού συστήματος συντελείται κάτω από τη σημαντική επίδραση των διεθνών εξελίξεων, των ενδοϊμπεριαλιστικών αντιθέσεων, των δυσκολιών στη συνοχή της ΕΕ και της ΟΝΕ, των αντιφάσεων του πλέγματος των διεθνών συμμαχιών που επιδιώκει η αστική τάξη της Ελλάδας στην προσπάθειά της να διαχειριστεί το πέρασμα σε φάση ανάκαμψης μετά από μια οκτάχρονη κρίση της περιόδου 2008-2016.

Οι βασικές δυνάμεις του αστικού πολιτικού συστήματος συμπίπτουν στους στρατηγικούς στόχους της αστικής τάξης, που συνοπτικά αφορούν τα εξής ζητήματα:

- Πορεία ανάκαμψης της καπιταλιστικής οικονομίας.
- Προσπάθεια γεωστρατηγικής αναβάθμισης της χώρας ως εμπορικού και ενεργειακού κόμβου.
- Αύξηση του ενεργού ρόλου στο πλαίσιο του ΝΑΤΟ και της ΕΕ.
- Αποκατάσταση των θέσεων της ελληνικής αστικής τάξης στην ευρύτερη περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και Ανατολικής Μεσογείου που έχουν υποστεί πλήγμα τα προηγούμενα χρόνια της κρίσης.

Οι διαφορετικές απόψεις που υπάρχουν μεταξύ των αστικών κομμάτων γύρω από επιμέρους ζητήματα διαχείρισης δεν αμφισβητούν βασικά στοιχεία όπως π.χ. την ανάγκη επιτάχυνσης των αντιλαϊκών αναδιαρθρώσεων, τη βαθύτερη συμμετοχή στα ΝΑΤΟϊκά σχέδια, την ανάγκη δημοσιονομικής χαλάρωσης και κρατικής στήριξης των επενδυτικών σχεδίων του κεφαλαίου κλπ.

Βεβαίως, οι ενιαίες αυτές επιδιώξεις, η στρατηγική ταύτιση, δεν πρέπει να κρύψουν τις αντιθέσεις που υπάρχουν στο εσωτερικό της αστικής τάξης και διαπερνούν ουσιαστικά όλα τα αστικά κόμματα. Αυτές οι αντιθέσεις –οι οποίες οξύνονται αντικειμενικά– αφορούν τόσο τις προτεραιότητες στήριξης των κλάδων της καπιταλιστικής οικονομίας όσο και τις επιλογές και ιεραρχήσεις στις διεθνείς συμμαχίες του κεφαλαίου. Έτσι, άλλα τμήματα της ελληνικής αστικής τάξης είναι πιο κοντά στο γερμανικό κέντρο, άλλα πιο κοντά στις ΗΠΑ ή τη Γαλλία (η οποία έχει αναβαθμίσει την επιρροή της στη χώρα) και άλλα με την Κίνα, τη Ρωσία κλπ.

Οι πολιτικές δυνάμεις στην Ελλάδα

28. Τα τελευταία δύο χρόνια οι κυβερνήσεις ΣΥΡΙΖΑ - ΑΝΕΛ αποδείχτηκαν πιο αποτελεσματικές για το κεφάλαιο, για την αστική τάξη γενικότερα, αλλά και για τους βασικούς διεθνείς συμμάχους της. Αυτό που αναγνωρίζει η αστική τάξη και οι ξένοι σύμμαχοί της δεν είναι μόνο η αντιλαϊκή νομοθετική αποφασιστικότητα της κυβέρνησης Τσίπρα στη στήριξη της καπιταλιστικής κερδοφορίας (χαρακτηριστικό που είναι άλλωστε κοινό σε όλα τα αστικά κόμματα), αλλά η ικανότητά της να «βαφτίζει το κρέας ψάρι». Αναγνωρίζουν την ικανότη-

τά της να αμβλύνει τις λαϊκές αντιστάσεις, προβάλλοντας ιδεολογική διαφοροποίηση από τη ΝΔ, να ενσωματώνει στο σύστημα, να αποπροσανατολίζει, να εξαπατά μαζικά και επαναλαμβανόμενα τα λαϊκά στρώματα, κάτι που είχε γίνει μετά το 1981, με την ανάληψη της πρώτης διακυβέρνησης από το ΠΑΣΟΚ.

Αυτό είναι και το βασικό «χαρτί» που παίζει και αξιοποιεί η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ στην αντιπαράθεσή της με τα άλλα αστικά κόμματα. Βεβαίως, αυτή η προσπάθεια εντείνει τις αντιφάσεις στο εσωτερικό του ΣΥΡΙΖΑ, παρόλο που δεν εκδηλώνονται με την ίδια οξύτητα, όπως την περίοδο του καλοκαιριού του 2015.

Παράλληλα, ο ΣΥΡΙΖΑ αναπτύσσει προσπάθεια διεύρυνσης προς το χώρο της κεντροαριστεράς, αξιοποιώντας και το χαρτί της συνεργασίας με την ευρωπαϊκή σοσιαλδημοκρατία. Ωστόσο, αυτή η προσπάθεια προσκρούει και σε ανταγωνισμούς στο εσωτερικό της σοσιαλδημοκρατίας και ιδιαίτερα στον επί δεκαετίες βασικό της φορέα στην Ελλάδα, στο ΠΑΣΟΚ. Για παράδειγμα, τέτοιοι ανταγωνισμοί τροφοδοτούνται από το γεγονός ότι ο ΣΥΡΙΖΑ δεν έχει καταφέρει να αποκτήσει ισχυρά ερείσματα συνδικαλιστικής επιρροής σε αρκετούς χώρους, ενώ αντίθετα το ΠΑΣΟΚ κρατάει τέτοια ερείσματα σε τμήματα της εργατικής αριστοκρατίας και των μεσαίων στρωμάτων. Παρά τους ανταγωνισμούς αυτούς, συντηρούνται διάφοροι δίαυλοι στην προοπτική μιας μελλοντικής κυβερνητικής σύνθεσης, με διεύρυνση της κυβερνητικής πλειοψηφίας προς το λεγόμενο «κέντρο», με ένα πιο σαφές «κεντροαριστερό» στίγμα, εγκαταλείποντας σε μια πορεία τη συνεργασία με τους ΑΝΕΛ.

Ιδιαίτερα επικίνδυνη είναι η τακτική της κυβέρνησης να καπηλεύεται χυδαία την ιστορία και τους αγώνες του εργατικού λαϊκού κινήματος, να εμφανίζεται ως περίπου κομμουνιστική δύναμη, τακτική που ενισχύεται από τα άλλα αστικά κόμματα και Μέσα Ενημέρωσης. Αυτός ο ιδεολογικός μανδύας την βοηθάει στον εγκλωβισμό εργαζομένων που αισθάνονται αριστεροί, έχουν αγωνιστικές καταβολές. Στοιχείο αυτής της προσπάθειας είναι και η απόπειρα καπηλείας της ηρωικής ΕΑΜικής Αντίστασης, του αγώνα χιλιάδων κομμουνιστών, αριστερών, άλλων ριζοσπαστών αγωνιστών. Ταυτόχρονα, η κυβέρνηση επιδιώκει, όχι με συνέπεια, ορισμένους αστικούς εκσυγχρονισμούς, προπαγανδίζοντάς τους ψευδεπίγραφα ως ριζοσπαστικούς, ανατρεπτικούς.

29. Η ΝΔ, η σημερινή αξιωματική αντιπολίτευση, δίνει μάχη για να αναγνωριστεί ως η πιο συνεπής εναλλακτική κυβερνητική λύση με δυνατότητες σταθερότερης προσήλωσης στους στόχους του κεφαλαίου. Στο επίκεντρο της αντιπαράθεσης με την κυβέρνηση μπαίνει η στάση απέναντι στις αναδιαρθρώσεις - μεταρρυθμίσεις, οι καθυστερήσεις, η επιτάχυνση της υλοποίησής τους. Παρ' όλα αυτά, φαίνεται πως ακόμα δεν έχει τη δύναμη να λειτουργήσει ως άμεση επιλογή αντικατάστασης της κυβέρνησης του ΣΥΡΙΖΑ.

Το τελευταίο διάστημα γίνεται εντατική προσπάθεια να εδραιωθεί στο πολιτικό σύστημα ένα νέο δίπολο με βασικό πυρήνα από τη μια μεριά το ΣΥΡΙΖΑ και από την άλλη τη ΝΔ, με τους απαραίτητους για το σκοπό αυτό δορυφόρους - κυβερνητικούς διαθέσιμους συνεργάτες τους. Εντείνεται η διαπάλη τους για το ποιος

θα είναι ο πιο γνήσιος εκφραστής του κεφαλαίου, ποιος θα υλοποιήσει πιο αποτελεσματικά την αντιλαϊκή πολιτική των καπιταλιστικών αναδιαρθρώσεων και των κατευθύνσεων της ΕΕ, του ΔΝΤ, συνολικά του κουαρτέτου.

Όσον αφορά το σοσιαλδημοκρατικό χώρο, η ανάδειξη του ΣΥΡΙΖΑ ως βασικού πυλώνα του στη χώρα και η αναγνώρισή του από την ευρωπαϊκή σοσιαλδημοκρατία δημιουργεί σημαντικές δυσκολίες στις προσπάθειες αναμόρφωσης της λεγόμενης «κεντροαριστεράς», στην οποία περιλαμβάνονται η κλασική σοσιαλδημοκρατία του ΠΑΣΟΚ, το ΠΟΤΑΜΙ και άλλα μικρότερα πολιτικά σχήματα. Με δεδομένη τη σημερινή δυσκολία αυτού του χώρου να παίξει έναν πιο αυτοτελή ρόλο, υπάρχει διαπάλη και ταλάντευση για το αν θα αποτελέσει, ως τρίτος πόλος, προνομιακό συνομιλητή του ΣΥΡΙΖΑ ή της ΝΔ.

Συνυπάρχουν δύο διαφορετικές τάσεις:

- Από τη μια η τάση για υπό όρους συνεργασία με το ΣΥΡΙΖΑ, με προϋπόθεση μια πιο ουσιαστική κεντρώα στροφή του τελευταίου που θα εκφραστεί και με την επιλογή προσώπων. Αυτή η τάση φαίνεται να ενισχύεται και από κύκλους της Ευρωπαϊκής σοσιαλδημοκρατίας.

- Από την άλλη υπάρχει η τάση που προκρίνει την ανάγκη συμμαχίας των συνεπών ευρωπαϊκών και μεταρρυθμιστικών δυνάμεων στις οποίες συμπεριλαμβάνουν και τη ΝΔ υπό τον Κυρ. Μητσοτάκη.

30. Το «ευρωσκεπτικιστικό ρεύμα» στην Ελλάδα είναι αυτή τη στιγμή ακόμα υπό διαμόρφωση. Οι ευρωσκεπτικιστικές διαθέσεις, παρόλο που είναι υπαρκτές σε ευρύτερες λαϊκές δυνάμεις κι εκφράζονται με μια σειρά στοιχεία σε τάσεις αμφισβήτησης της ΕΕ και της ΟΝΕ (μεταξύ άλλων και στο δημοψήφισμα του Ιούλη του 2015), δεν έχουν αποκτήσει σταθερά πολιτικά χαρακτηριστικά, χαρακτηρίζονται από αντιφατικότητα.

Υπάρχουν δυνάμεις σε όλο το πολιτικό φάσμα του αστικού πολιτικού συστήματος που κινούνται σε αυτή την κατεύθυνση. Βασικό ρόλο επιδιώκει να παίξει η «Πλεύση Ελευθερίας» της Ζ. Κωνσταντοπούλου, αλλά και ο οπορτουνιστικός χώρος των ΛΑΕ και ΑΝΤΑΡΣΥΑ με κάποια μικρότερα δορυφορικά τους σχήματα. Αυτά τα κόμματα και οι ομάδες καμουφλάρουν –με διαβάθμιση μεταξύ τους– τον ευρωσκεπτικισμό τους και με κάποια αντικαπιταλιστική συνθηματολογία, συμβάλλοντας στον αποπροσανατολισμό και τον εγκλωβισμό δυνάμει ριζοσπαστικών στοιχείων σε μία εκδοχή αστικής διαχείρισης. Συνολικά, πρόκειται για δυνάμεις που επιδιώκουν να λειτουργήσουν ως ανάχωμα στη ριζοσπαστικοποίηση και συμπίεση λαϊκών δυνάμεων με το ΚΚΕ, υιοθετώντας στην ουσία θέσεις και πρακτικές που είχε και ο ΣΥΡΙΖΑ, όταν βρισκόταν ακόμα στην αντιπολίτευση. Αρκετοί από αυτούς βρίσκονταν στις γραμμές του ΣΥΡΙΖΑ, βοηθώντας τον να αναρριχηθεί στους θώκους της κυβερνητικής εξουσίας, χρημάτισαν υπουργοί του ή θεσμικοί εκλεγμένοι παράγοντες, συνέβαλαν με τον τρόπο τους στο να δίνεται άλλοθι για την επιβολή σκληρών αντεργατικών πολιτικών και να καλλιεργούνται μαζικά αυταπάτες.

31. Υπάρχουν επίσης δυνάμεις που αποσπάστηκαν από τη ΝΔ και κινούνται στο λεγόμενο «ευρωσκεπτικιστικό» χώρο. Οι διεργασίες στο χώρο της λεγόμενης ακροδεξιάς δεν πρέπει να υποτιμηθούν, παρόλο που προς το παρόν έχουν περιθωριακό χαρακτήρα (π.χ. συγκρότηση της Λ.Ε.Π.ΕΝ. από πρώην στελέχη της «Χρυσής Αυγής», το κόμμα του Φαήλου Κρανιδιώτη «Νέα Δεξιά», το κόμμα «Εθνική Ενότητα» των Καρατζαφέρη - Μπαλτάκου, ο «Σύνδεσμος Εθνικής Ενότητας» του Βελόπουλου, η «Πρώτη Γραμμή» του Πλεύρη, το «Εθνικό Μέτωπο», το κόμμα του Αρτέμη Σώρρα «Ελλήνων Συνέλευσις» κ.ά).

Ο χώρος αυτός βρίσκεται επίσης υπό διαμόρφωση, στη διαδικασία της οποίας θα συμβάλουν η τελική έκβαση της δίκης της εγκληματικής ναζιστικής οργάνωσης της «Χρυσής Αυγής», αλλά και διεργασίες που συντελούνται σε τμήματα της ΝΔ.

Οι ναζιστές υπόδικοι εγκληματίες της «Χρυσής Αυγής» συνεχίζουν, ως δυνάμεις στήριξης του συστήματος, να χύνουν το ρατσιστικό δηλητήριο, να πρωτοστατούν σε πρωτόγονο αντικομμουνισμό. Έχουν ύποπτες και ποικίλες διασυνδέσεις με εξωελληνικά κέντρα και υπηρεσίες, με σκοτεινά κυκλώματα. Μέσα στη Βουλή υποκρίνονται την αντισυστημική δύναμη, την ίδια στιγμή που διεκδικούν περισσότερα προνόμια και φοροαπαλλαγές για τμήματα του κεφαλαίου και συνεχίζουν να λειτουργούν ως δουλέμποροι της μεγαλοεργοδοσίας.

Η φαινομενική αντίφαση, από τη μια να διώκεται ποινικά όλη η ηγεσία της «Χρυσής Αυγής» και από την άλλη να γίνεται αποδεκτή σαν ευυπόληπτο αστικό κοινοβουλευτικό κόμμα, επιβεβαιώνει ότι η αστική τάξη θέλει μια εφεδρεία με τα χαρακτηριστικά της «Χρυσής Αυγής», αλλά πιο μετριοπαθή, για να χρησιμοποιηθεί πιο αποτελεσματικά στο χτύπημα του κινήματος και στον αντικομμουνισμό.

Κοινό χαρακτηριστικό των ναζιστών και άλλων εθνικιστικών πολιτικών δυνάμεων είναι η αξιοποίηση των μεγάλων προσφυγικών - μεταναστευτικών ρευμάτων και της ανησυχίας που προκαλούν σε τμήματα του λαού, για τον αποπροσανατολισμό τους από την πραγματική αιτία των προβλημάτων και για τη διάδοση αντιδραστικών αντιλήψεων.

32. Συνολικά και συμπερασματικά: Είναι κρίσιμο ζήτημα να αντιμετωπιστεί ακόμα πιο αποφασιστικά η αστική προπαγάνδα που συνοδεύει την προσπάθεια αναμόρφωσης του αστικού πολιτικού συστήματος κι έχει ως στόχο την απόσπαση της ενεργής λαϊκής στήριξής της.

Να αντιμετωπιστούν αυταπάτες και ψευδαισθήσεις που καλλιεργούνται συστηματικά, ότι μέσα από μια διαδικασία δημιουργίας νέων κομμάτων και κυβερνητικών συμμαχιών μπορεί να προκύψει κάτι θετικό και συμφέρον για το λαό. Υπάρχει άλλωστε πρόσφατη πλούσια πείρα από τη διαδικασία αναμόρφωσης που συντελέστηκε κατά τη διάρκεια ανάδειξης του ΣΥΡΙΖΑ ως κυβερνητικής εφεδρείας για το σύστημα.

Είναι επίσης βασικό να αντιμετωπιστούν ο φόβος που καλλιεργείται σε σχέση με το ενδεχόμενο πολιτικής αστάθειας, η ανησυχία για την ύπαρξη σταθερών αστικών κυβερνήσεων και κοινοβουλευτικών πλειοψηφιών, οι εκκλήσεις περί συναίνεσης και συνοχής. Όλα αυτά στοχεύουν ώστε οι εργαζόμενοι να διευκολύ-

νουν με τη στάση τους –στο όνομα της εθνικής ενότητας– το πέρασμα της αντι-λαϊκής πολιτικής, να «βάλουν πλάτη» ακόμα και σε θεσμικές αλλαγές σε αντι-δραστική κατεύθυνση.

Για τη συνταγματική αναθεώρηση

33. Ο ΣΥΡΙΖΑ, με αιχμή τη συνταγματική αναθεώρηση, έχει παρουσιάσει μια σειρά προτάσεων για θεσμικές μεταρρυθμίσεις του αστικού κράτους, με βασικά στοιχεία την αλλαγή του εκλογικού νόμου και την αύξηση των αρμοδιοτήτων του Προέδρου της Δημοκρατίας (ΠτΔ) παράλληλα με τη δυνατότητα άμεσης εκλογής του από το λαό. Πρόκειται για παρεμβάσεις που ντύνονται ψευδεπίγραφα με την προπαγάνδα περί «διεύρυνσης της δημοκρατίας», ενώ έχουν σκοπό τη θωράκιση του αστικού κράτους και την εξασφάλιση προϋποθέσεων ομαλής κυβερνητικής εναλλαγής. Οι προτάσεις των άλλων αστικών κομμάτων, παρά τις διαφορές τους, επίσης στοχεύουν στην ενίσχυση της αστικής εξουσίας.

Αυτές οι παρεμβάσεις προσαρμόζουν το αστικό πολιτικό σύστημα στα νέα δεδομένα που δημιούργησε η καπιταλιστική κρίση, οι δυσκολίες διαχείρισής της και η επιτακτικότητα επιτάχυνσης της κρατικής υποβοήθησης της καπιταλιστικής κερδοφορίας σε βάρος των λαϊκών στρωμάτων. Όλα αυτά αποδυνάμωσαν την ικανότητα των αστικών κομμάτων να ενσωματώνουν μαζικά λαϊκά στρώματα στο πλαίσιο μονοκομματικών κυβερνήσεων και αυξάνουν την ανάγκη ευρύτερων συναινέσεων μεταξύ των αστικών κομμάτων προς όφελος της συγκρότησης κυβερνήσεων συνεργασίας. Τα παραπάνω βρίσκονται σε μεγάλο βαθμό πίσω από τη μακρόχρονη πορεία αναδιατάξεων και προσαρμογής του αστικού πολιτικού συστήματος στα νέα δεδομένα.

Σε αυτή την κατεύθυνση η αύξηση του βαθμού αναλογικότητας του εκλογικού νόμου δεν υπηρετεί την ενίσχυση της λαϊκής βούλησης, αλλά επιχειρείται να λειτουργήσει ως επιταχυντής προσαρμογής του αστικού πολιτικού συστήματος στις σημερινές ανάγκες σχηματισμού κυβερνήσεων συνεργασίας, μεγάλων ή μικρότερων συνασπισμών, σαν αυτές που σχηματίζονται σε άλλες καπιταλιστικές χώρες, όπως η Γερμανία, το Βέλγιο κλπ. Η αναλογικότητα αυξάνει αντικειμενικά την πίεση για ευρύτερες συναινέσεις και συνεργασία μεταξύ των αστικών κομμάτων και άμβλυνση των «μικροκομματικών» σκοπιμοτήτων κι επιδιώξεων.

Το ίδιο ισχύει και με την πρόταση για ενίσχυση του ρόλου του ΠτΔ, με αύξηση των ρυθμιστικών αρμοδιοτήτων του σε περιπτώσεις δυσκολίας σχηματισμού κυβερνήσεων και τη μετατροπή του σε σημείο αναφοράς του αστικού πολιτικού συστήματος, που θα οργανώνει κυβερνητικές πλειοψηφίες και κοινοβουλευτικές συναινέσεις. Με αυτό τον τρόπο αναβαθμίζεται σχετικά ο ΠτΔ ως πηγή νομοποίησης της εκτελεστικής εξουσίας και ως μία από τις σταθερές της αστικής διακυβέρνησης, χωρίς το κοινοβούλιο να χάνει τον πρωτεύοντα ρόλο.

Σε κάθε περίπτωση το αστικό πολιτικό σύστημα θα γίνεται πιο επιθετικό, ώστε

να υπηρετεί πιο αποτελεσματικά τις ανάγκες του κεφαλαίου, της ανταγωνιστικότητας και της κερδοφορίας του.

Ειδικά για το διαχωρισμό Κράτους - Εκκλησίας

34. Από τη συνταγματική αναθεώρηση που προτείνει μέχρι σήμερα ο ΣΥΡΙΖΑ λείπει εντελώς το ζήτημα του διαχωρισμού Κράτους - Εκκλησίας. Η κυβέρνηση ανοίγει –ως «στάχτη στα μάτια ριζοσπαστικών ανθρώπων»– επιμέρους ζητήματα αντιπαράθεσης με την ιεραρχία της Εκκλησίας, η οποία αντεπιτιθέμενη, κατά περιόδους, διολισθαίνει σε σκοταδιστικές θέσεις περασμένων περιόδων της ύπαρξης του ελληνικού αστικού κράτους.

Το ΚΚΕ θεωρεί ότι για την Ελλάδα είναι υπερώριμο ζήτημα ο διαχωρισμός Κράτους - Εκκλησίας, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την εκπαίδευση, τις τελετουργικές διαδικασίες σε δημόσιους θεσμούς, τον πολιτικό γάμο, την πολιτική κηδεία, τη δυνατότητα αποτέφρωσης νεκρών, την ονοματοδοσία, το περιουσιακό ζήτημα της Εκκλησίας.

Ο διαχωρισμός Κράτους - Εκκλησίας και η εκκοσμίκευση του κράτους, της εκπαίδευσης, όλων των θεσμών, συντελέστηκε σε πολλές χώρες από την ίδια την αστική τάξη και το κράτος της, πριν ακόμα την Οκτωβριανή Επανάσταση του 1917 και την εμφάνιση των σοσιαλιστικών κρατών, κατά τον προηγούμενο αιώνα.

Το ΚΚΕ θα συνεχίσει να αντιπαλεύει σταθερά κάθε προσπάθεια διαίρεσης του λαού με βάση τις θρησκευτικές πεποιθήσεις του. Η θρησκευτική συνείδηση είναι μορφή της κοινωνικής συνείδησης στις ταξικές κοινωνίες, στις συνθήκες του καπιταλιστικού συστήματος, ενώ επιβιώνει και για πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα σε συνθήκες σοσιαλιστικής οικοδόμησης. Δεν καταργείται ούτε με διατάγματα, ούτε με νόμους.

Η διαχρονική θέση του ΚΚΕ γι' αυτά τα ζητήματα συνίσταται καταρχάς στην υπεράσπιση του δικαιώματος της ανεξιθρησκίας, της μη δίωξης της θρησκευτικής πίστης ή της αθεΐας και της ισότιμης μεταχείρισης ανεξαρτήτως θρησκεύματος. Παράλληλα, το ΚΚΕ υπερασπίζεται τη διασφάλιση της δυνατότητας διεξαγωγής ιδεολογικής - φιλοσοφικής συζήτησης γύρω από τα ζητήματα που σχετίζονται τόσο με τη θρησκεία ως κοινωνικό φαινόμενο όσο και με τις επιμέρους θρησκείες και την ιστορία τους. Σε αυτή τη συζήτηση το ΚΚΕ παρεμβαίνει ασκώντας συστηματική πάλη κατά του ανορθολογισμού και της μεταφυσικής σκέψης και υπερασπιζόμενο τη διαλεκτική ερμηνεία της φύσης και της κοινωνίας, το διαλεκτικό και ιστορικό υλισμό.

Για την Τοπική και Περιφερειακή Διοίκηση

35. Η Τοπική και Περιφερειακή Διοίκηση ως θεσμός του αστικού κράτους, διαρθρωμένος αντικειμενικά πιο κοντά σε εργατικές - λαϊκές μάζες,

έπαιξε καθ' όλη τη διάρκεια της καπιταλιστικής κρίσης σημαντικό ρόλο στην ενσωμάτωση εργαζομένων στις ανάγκες του αστικού συστήματος. Προσάρμοσε τις λειτουργίες της στα νέα δεδομένα σύνδεσης με την κεντρική διοίκηση (κυβέρνηση), έτσι ώστε ενιαία να εξυπηρετείται η γενική στρατηγική του κεφαλαίου και να ενσωματώνονται εργατικές - λαϊκές μάζες μέσα από διάφορα προγράμματα και παρεμβάσεις. Σε αυτή την προσπάθεια αξιοποιήθηκαν διευρυμένα ο άξονας της κοινωνικής πολιτικής, τα διάφορα ευρωενωσιακά και άλλα προγράμματα για την «καταπολέμηση της φτώχειας και της ανεργίας». Έχουν δημιουργηθεί πολλών ειδών δομές, είτε αυτοτελώς είτε με συνέργεια ΜΚΟ, εθελοντών, «κοινωνικών συνεταιρισμών» κλπ., που περιλαμβάνονται στην πολιτική της «κοινωνικής οικονομίας». Ο ΣΥΡΙΖΑ, με τις κυβερνητικές και κομματικές δυνάμεις του, παίζει πρωταγωνιστικό ρόλο σε αυτή την κατεύθυνση.

Οι μεταρρυθμίσεις στην Περιφερειακή και Τοπική Διοίκηση συνεισέφεραν στη δημοσιονομική πειθαρχία, στη διεύρυνση της αντιλαϊκής φορολόγησης, στην εμπορευματοποίηση υπηρεσιών και αγαθών, στην ανατροπή εργασιακών σχέσεων και δικαιωμάτων. Στηρίζονται από το σύνολο του αστικού πολιτικού προσωπικού που την στελεχώνει.

Παραμένει η ανάγκη καλύτερης και σε βάθος παρακολούθησης της δράσης δημοτικών και περιφερειακών αρχών, των αστικών πολιτικών δυνάμεων σε αυτές. Η αντιπαράθεση με την πολιτική της Τοπικής και Περιφερειακής Διοίκησης έχει ως βάση τα λαϊκά προβλήματα και την οξύτητα που παίρνουν με την επίθεση του κεφαλαίου και βασίζεται στην ανάδειξη του ταξικού χαρακτήρα του κράτους και των τοπικών του θεσμών.

Για την «Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία»

36. Από το αστικό πολιτικό σύστημα, με ιδιαίτερη έμφαση τα τελευταία χρόνια, προβάλλεται ο τομέας της «Κοινωνικής Αλληλέγγυας Οικονομίας» (Κ.ΑΛ.Ο.) ως ο «τρίτος τομέας» της οικονομίας, μετά τον κρατικό και τον ιδιωτικό, που δήθεν προχωράει σε δραστηριότητες με γνώμονα όχι μόνο το κέρδος, αλλά οξυμμένες κοινωνικές ανάγκες.

Με την «Κοινωνική Αλληλέγγυα Οικονομία» επιχειρείται η «αθώωση» του καπιταλιστικού δρόμου ανάπτυξης, προβάλλοντας δήθεν τη δυνατότητα ύπαρξης οικονομικών δραστηριοτήτων μέσα στον καπιταλισμό, που θα έχουν ως αποκλειστικό στόχο την ικανοποίηση των κοινωνικών αναγκών. Είναι όρος αποπροσανατολιστικός, αφενός επειδή ο κρατικός και ο ιδιωτικός τομέας στον καπιταλισμό εξυπηρετούν τις ανάγκες της διευρυμένης αναπαραγωγής του κοινωνικού κεφαλαίου, αφετέρου επειδή στο έδαφος του καπιταλισμού καμιά ιδιωτική δραστηριότητα που δε στοχεύει στο κέρδος δεν έχει οικονομική σημασία.

Η «Κοινωνική Αλληλέγγυα Οικονομία» αξιοποιείται από το αστικό κράτος, ως μηχανισμός περαιτέρω μείωσης των κρατικών κοινωνικών παροχών, μεταφέροντας την ευθύνη μιας σειράς δραστηριοτήτων σε αυτή. Με βασικό όχημα τους Δή-

μους και τις Περιφέρειες, συμβάλλει πρωταρχικά στην απενοχοποίηση της επιχειρηματικότητας. Εκτός των άλλων, αναπτύσσεται σε τομείς κοινωνικών υπηρεσιών, αντικαθιστώντας την ανάγκη μαζικών μόνιμων προσλήψεων, αλλά κι επιπλέον μέτρων στήριξης των ανέργων. Συμβάλλει στην αφαίρεση εργασιακών και άλλων δικαιωμάτων των εργαζομένων, αξιοποιώντας και τον «εθελοντισμό» που βέβαια καμιά σχέση δεν έχει με τη λαϊκή αλληλεγγύη και τη γνήσια εθελοντική προσφορά.

Συγχρόνως, η «κοινωνική οικονομία» δεν αφορά αποκλειστικά τις κρατικές κοινωνικές παροχές, αλλά μέσω των «Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων» (ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ.) εξαπλώνεται σε πολλούς τομείς της οικονομικής δραστηριότητας (π.χ. κατασκευές) και αξιοποιείται ως μηχανισμός προσωρινής εκτόνωσης της μεγάλης ανεργίας. Ουσιαστικά η «Κοινωνική Οικονομία» λειτουργεί ως ένας επιπλέον μοχλός επιδείνωσης των εργασιακών σχέσεων και περαιτέρω αύξησης του βαθμού εκμετάλλευσης, με την «εθελοντική» εργασία, τα διευρυμένα ωράρια και τους χαμηλούς μισθούς των εργαζομένων σε αυτή, στο όνομα του «κοινωνικού χαρακτήρα» αυτών των δραστηριοτήτων. Στο πλαίσιο της ΕΕ συγκροτείται «Ευρωπαϊκό Σώμα Αλληλεγγύης» 100.000 εθελοντών, για την «αντιμετώπιση κρίσεων» σε κράτη-μέλη της.

Συνολικά, επιβεβαιώνεται η θέση του Κόμματος ότι το αστικό πολιτικό σύστημα διαθέτει ακόμα δυνατότητες να κλείνει ρωγμές, στο βαθμό που το κίνημα δεν το απειλεί ενιαία με την οργάνωσή του, τη μαζικότητά του και την κατεύθυνση της πάλης του. Βασικό συμπέρασμα είναι ότι η πάλη του εργατικού - λαϊκού κινήματος πρέπει να στρέφεται ολοκληρωμένα κατά της αστικής τάξης και των κομμάτων της και όχι μόνο κατά της εκάστοτε κυβερνητικής πλειοψηφίας.

Τέταρτο Κεφάλαιο

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΔΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΝΕΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΤΟΥ ΕΩΣ ΤΟ 21ο ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Γενικός απολογισμός δουλειάς της τετραετίας στην προσπάθεια για την ισχυροποίηση του Κόμματος και της ΚΝΕ

37 ■ Το Κόμμα μετά το 19ο Συνέδριο δούλεψε σε σύνθετες και ως ένα βαθμό νέες συνθήκες. Οι πολιτικές εξελίξεις και η αναδιάταξη των αστικών πολιτικών δυνάμεων, οι επαναλαμβανόμενες εκλογικές μάχες, η σοσιαλδημοκρατική κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ έφεραν στην επιφάνεια νέα ζητήματα που η αντιμετώπισή τους απαιτούσε ανεβασμένη πολιτική ιδεολογική και οργανωτική ετοιμότητα του Κόμματος, μεγαλύτερη απαιτητικότητα σε όλα τα επίπεδα, από την ΚΕ μέχρι τις ΚΟΒ.

Το Κόμμα, εξοπλισμένο με τις αποφάσεις του 18ου και 19ου Συνεδρίου, πάλεψε σε αυτές τις σύνθετες συνθήκες χωρίς ταλάντευση στον κύριο άξονα που καθορίζει το χαρακτήρα του ως οργανωμένη ιδεολογικοπολιτική πρωτοπορία της εργατικής τάξης. Προσπάθησε η δράση του να βελτιώνεται ώστε η υλοποίηση των καθηκόντων συσπείρωσης και ανάπτυξης της λαϊκής πάλης γύρω από οξυμμένα καθημερινά προβλήματα να εντάσσεται και να συνδέεται με τη ζύμωση και πάλη για την ιστορική αποστολή της εργατικής τάξης, την κατάργηση των εκμεταλλευτικών κοινωνικών σχέσεων και την αντικατάστασή τους από τις σοσιαλιστικές - κομμουνιστικές σχέσεις. Προσπάθησε να συνδέει κάθε οικονομικό και πολιτικό αγώνα κάτω από οποιονδήποτε συσχετισμό με το κύριο πολιτικό καθήκον, την πάλη για την επαναστατική εργατική εξουσία και να αποκρούει την αντικομμουνιστική επίθεση.

Επιβεβαιώνεται ότι δεν αρκεί απλά ο αγώνας για τα οξυμμένα προβλήματα, παρά το ότι παραμένει σημαντικός. Αντίθετα, προκύπτει ακόμα πιο καθαρά η ανάγκη η πάλη να κατευθύνεται σε ρήξη, σε ανατροπή, να έχει αντικαπιταλιστικό περιεχόμενο.

Ο στόχος για «Κόμμα παντός καιρού» παραμένει προς κατάκτηση. Σε αυτή την προσπάθεια αξιοποιούμε τόσο τη θετική πείρα που έχουμε κατακτήσει σε όλες τις πλευρές της δουλειάς μας (μαζική, ιδεολογική, οργανωτική) όσο και την αντίστοιχη αρνητική πείρα.

Στην τετραετία από το 19ο Συνέδριο πραγματοποιήθηκαν ορισμένες ουσιαστικές αλλαγές στο αστικό πολιτικό σύστημα, με πιο χαρακτηριστική την ανάδειξη του ΣΥΡΙΖΑ σε κυβερνητικό κόμμα, σε συνεργασία με τους ΑΝΕΛ. Τελικά, η

κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ - ΑΝΕΛ που προέκυψε από τις βουλευτικές εκλογές της 25ης Γενάρη 2015 υπέγραψε το 3ο Μνημόνιο με ΕΕ - ΕΚΤ - ΔΝΤ, που βέβαια περιείχε νέα πακέτα αντεργατικών-αντιλαϊκών μέτρων. Το αντεργατικό-αντιλαϊκό «επίτευγμά» της πραγματοποιήθηκε με τη συναίνεση και στήριξη της αξιωματικής αντιπολίτευσης (ΝΔ), του ΠΑΣΟΚ και του ΠΟΤΑΜΙΟΥ.

Το αξιοσημείωτο «επίτευγμα» του ΣΥΡΙΖΑ σε σχέση με τις προηγούμενες κυβερνήσεις ΝΔ και ΠΑΣΟΚ ήταν η σημαντικά μεγαλύτερη δυνατότητα χειραγώγησης εργατικών-λαϊκών δυνάμεων μέσω της μαζικής καλλιέργειας και στη συνέχεια της διάψευσης ψεύτικων προσδοκιών. Σε αυτή του την προσπάθεια ο ΣΥΡΙΖΑ αξιοποίησε αντιλήψεις προηγούμενων περιόδων που παραμένουν στη συνείδηση πλατιών εργατικών-λαϊκών μαζών. Οι αντιλήψεις αυτές αφορούν το χαρακτήρα των αγώνων, το ρόλο του αστικού κοινοβουλίου και της αστικής δημοκρατίας, το ρόλο των «ξένων δυνάμεων» αποσυνδεδεμένο από τις ίδιες τις επιλογές της εγχώριας αστικής τάξης κλπ.

38. Όλη αυτή την περίοδο το ΚΚΕ αντιστάθηκε σθεναρά στις πιέσεις στήριξης ή ανοχής αυτής της πολιτικής, προειδοποίησε, αποκάλυψε τον πραγματικό χαρακτήρα του ΣΥΡΙΖΑ, τη σχέση του με τους εγχώριους και ξένους καπιταλιστές, με διάφορα ιμπεριαλιστικά κέντρα. Η ζωή δικαίωσε περίτρανα τις εκτιμήσεις, τις θέσεις του ΚΚΕ για την αναγκαιότητα να κατευθύνεται η λαϊκή πάλη ενάντια στο κεφάλαιο, τις ιμπεριαλιστικές ενώσεις, τα αστικά κόμματα, φιλελεύθερα και σοσιαλδημοκρατικά, παλιά και νέα.

Το ΚΚΕ έδωσε τη μάχη ενάντια σε όλο το φάσμα του οπορτουνισμού, που με δυνάμεις μέσα κι έξω από το ΣΥΡΙΖΑ ουσιαστικά πίεζε το ΚΚΕ να υιοθετήσει πολιτική διαχείρισης και κυβερνητικού εξανθρωπισμού του σάπιου καπιταλιστικού συστήματος.

Σε όλη την 4ετία το ΚΚΕ ανταποκρίθηκε με επιτυχία στην ιδεολογική-πολιτική πάλη ενάντια:

- Στο στόχο περιθωριοποίησής του, αλλά και στην προσπάθεια κατάταξής του στα κόμματα του συστήματος, στην αντίληψη του «όλοι το ίδιο είναι».

- Στις επιθέσεις «φιλίας» για να συρθεί στην «αντιμνημονιακή» γραμμή, αρχικά εκ μέρους του ΣΥΡΙΖΑ και αργότερα εκ μέρους της ΛΑΕ και άλλων οπορτουνιστικών δυνάμεων, στο όνομα της διεκδίκησης δήθεν «πιο δίκαιης διανομής σε συνθήκες θυσιών».

- Στη συκοφάντηση, διαστρέβλωση, αναθεώρηση του ρόλου του ΚΚΕ στο ΕΑΜικό κίνημα απελευθέρωσης και κυρίως του χαρακτήρα του ΔΣΕ.

- Στον αντικομμουνισμό και στον αντισοβιετισμό, στο φασισμό-ναζισμό, στην ξενοφοβία και στο ρατσισμό.

- Στην αντίληψη ότι ο καπιταλισμός, παρά τα ενδογενή προβλήματά του, την οικονομική κρίση, τον ανταγωνισμό, ακόμα και με πολέμους, είναι το πιο ανθεκτικό σύστημα, ότι μπορεί να ηθικοποιηθεί και να εξανθρωπιστεί.

- Στην οπορτουνιστική αντίληψη ότι η αλλαγή στο συσχετισμό δυνάμεων (μεταξύ αντίπαλων τάξεων και των συμμάχων τους) μπορεί να ξεκινήσει με αλλαγή

του συσχετισμού μέσα στη Βουλή, με την αναρρίχηση του εργατικού-λαϊκού κόμματος στη διακυβέρνηση μέσα στον καπιταλισμό, αντίστοιχα σε επίπεδο Ευρωπαϊκού κοινοβουλίου και οργάνων της ΕΕ και της Ευρωζώνης.

Το ΚΚΕ ανέπτυξε εκτεταμένη εσωτερική και δημόσια ιδεολογική-πολιτική δουλειά ενάντια στις κοινοβουλευτικές αυταπάτες, στη μεταρρυθμιστική πολιτική (όπως συμπυκνώνεται στην αναγνώριση και διεκδίκηση «μεταβατικών σταδίων» ανάμεσα στον καπιταλισμό και το σοσιαλισμό-κομμουνισμό), που εδώ και δεκαετίες κυριάρχησε και εξακολουθεί να κυριαρχεί στο κομμουνιστικό κίνημα διεθνώς. Αυτή η πρωτοπόρα μάχη δε δόθηκε μόνο στις γραμμές του Κόμματος, της ΚΝΕ και των οπαδών τους, αλλά απλώθηκε και στους συνεργαζόμενους, ευρύτερα μέσα στο κίνημα.

Σε όλη αυτή την πάλη, ιδεολογικά-πολιτικά εργαλεία του Κόμματος ήταν η «Κομμουνιστική Επιθεώρηση», ο «Ριζοσπάστης», οι εκδόσεις της «Σύγχρονης Εποχής», ο «Οδηγητής», το portal 902.

39. Μέσα στο 2015 φάνηκε με διάφορους δείκτες η αντοχή του Κόμματος σε συνθήκες μεγάλης ιδεολογικής πολιτικής πίεσης με στόχο να εγκαταλείψει τη στρατηγική του ή να απομονωθεί από εργατικές - λαϊκές μάζες. Ανανεώθηκαν οι κομματικές και ΚΝίτικες δυνάμεις.

Διαφάνηκε μια μικρή τάση ανάκαμψης του Κόμματος από τις αρνητικές συνέπειες της εξελισσόμενης από το 2012 αναμόρφωσης της σοσιαλδημοκρατίας προς όφελος του ΣΥΡΙΖΑ, της αντιφατικής επίδρασης της οικονομικής κρίσης στις διαθέσεις των εργατικών - λαϊκών μαζών. Αυτή η τάση εμφανίστηκε σε συνθήκες έξαρσης τόσο του ρεφορμιστικού όσο και του φασιστικού ρεύματος, παγκόσμιας υποχώρησης του επαναστατικού εργατικού κινήματος, γενικευμένης ανατροπής της σοσιαλιστικής οικοδόμησης και οπορτουνιστικής διάβρωσης του κομμουνιστικού κινήματος στον κόσμο.

Το Κόμμα εξοπλίστηκε με νέες επεξεργασίες και αποφάσεις για τη δράση του στη νεολαία, μέσα από τη διαδικασία της «Πανελλαδικής Συνδιάσκεψης για τη Νεολαία και το κίνημά της, την δράση μας στις μικρές ηλικίες» (Δεκέμβρης 2013), αλλά και από τη ίδια τη διαδικασία διεξαγωγής του 11ου Συνεδρίου της ΚΝΕ (Δεκέμβρης 2014).

Πραγματοποίησε τη Διευρυμένη Ολομέλεια της ΚΕ (Δεκέμβρης 2015) με θέμα την ανασύνταξη του εργατικού συνδικαλιστικού κινήματος, τη δουλειά του Κόμματος στην εργατική τάξη και την κομματική οικοδόμηση, επικαιροποιώντας και εξοπλίζοντας το Κόμμα και το κίνημα με τις αποφάσεις και τους στόχους πάλης στις σημερινές συνθήκες.

Έδωσε τη μάχη σε αλληπάλληλες εκλογικές αναμετρήσεις: Γενικές βουλευτικές εκλογές (Γενάρης 2015 και Σεπτέμβρης 2015), δημοψήφισμα εξαπάτησης και αποπροσανατολισμού του λαού (Ιούλης 2015), ευρωεκλογές και δημοτικές και περιφερειακές εκλογές (Μάης 2014). Σε όλες αυτές τις μάχες ανέπτυξε σημαντική διαφωτιστική δουλειά, φέρνοντας σε επαφή την πολιτική πρόταση και τις θέσεις του ΚΚΕ με πλατιές μάζες εργατοϋπαλλήλων, άλλων λαϊκών στρωμάτων.

Μεγάλωσε η συσπείρωση δυνάμεων στο ΠΑΜΕ, η επιρροή του σε μαχόμενες δυνάμεις μικρομεσαίων αγροτών, αυτοαπασχολούμενων ΕΒΕ. Εντάθηκε η δραστηριοποίηση γυναικών στο ριζοσπαστικό γυναικείο κίνημα. Αυξήθηκε η πολιτική επιρροή του Κόμματος, της ΚΝΕ σε Πανεπιστήμια και ΤΕΙ.

Στα δύο χρόνια μετά το 19ο Συνέδριο, η ΚΕ συζήτησε εξειδικευμένα «ζητήματα βελτίωσης της εσωκομματικής μόρφωσης και αναβάθμισης της ιδεολογικής δουλειάς», επιβεβαιώνοντας τη σχέση της επαναστατικής θεωρίας με την επαναστατική πολιτική δράση ως θεμελιώδη για την κομμουνιστική ταυτότητα του Κόμματος. Οργανώθηκαν περισσότερες Σχολές μαρξιστικής μόρφωσης σε επίπεδο Περιοχών και Τομεακών Οργανώσεων του Κόμματος και της ΚΝΕ. Καταγράφηκε άνοδος στην κίνηση του ιδεολογικού – πολιτικού - ιστορικού βιβλίου της «Σύγχρονης Εποχής», κυρίως σταθερή άνοδος της «Κομμουνιστικής Επιθεώρησης». Πύκνωσαν οι επισκέψεις στα διαδικτυακά Μέσα του Κόμματος (portal 902, ιστοσελίδες ΚΚΕ, ΚΝΕ, αρχείου, «Ριζοσπάστη» κλπ.). Η ΚΕ, θεωρώντας τη διακίνηση των εντύπων της ως αλάνθαστο δείκτη της σφυρηλάτησης της κομμουνιστικής συνείδησης, έβαλε στόχους αύξησης της κυκλοφορίας τους ως το 2018, προς τιμήν των 100 χρόνων του Κόμματος.

Ιδιαίτερα, σε ειδική συνεδρίασή της η ΚΕ ασχολήθηκε με την ανάγκη αύξησης της καθημερινής και κυριακάτικης κυκλοφορίας και τη μελέτη του καθημερινού καθοδηγητικού δημοσιογραφικού οργάνου της, του «Ριζοσπάστη», ως αναντικατάστατου συντρόφου και καθοδηγητή στην καθημερινή δράση κάθε μέλους και στελεχών του ΚΚΕ και της ΚΝΕ.

Κρίσιμη η αντιστοίχιση της καθοδηγητικής δουλειάς με τις σημερινές ανάγκες.

Κρίκος τα Τομεακά Όργανα

40. Παρά τη μικρή αυτή ανοδική τάση, η ΚΕ επιμένει να εκτιμά την καθοδηγητική της δράση, το επίπεδο παρέμβασης των κομματικών και ΚΝίτικων οργανώσεων, με βάση τις αντικειμενικές ανάγκες της πολύπλευρης ταξικής πάλης.

Η Πολιτική Απόφαση του 19ου Συνεδρίου εκτιμούσε: «Ξεκινώντας από την ΚΕ και μέχρι τις ΚΟΒ, τα κομματικά όργανα πρέπει να αντιστοιχήσουν τη δράση τους με τις ανάγκες της ταξικής πάλης, να γίνουν πραγματικά επιτελεία μάχης, να αξιοποιούν κάθε εστία αντίστασης από τα κάτω, γενικεύοντας την πείρα της πάλης. Πρέπει να αυξηθεί η πρωτοβουλία των κομματικών οργανώσεων στη συσπείρωση και οργάνωση των λαϊκών μαζών, να ενημερώνονται συστηματικά και μόνιμα οι οπαδοί του Κόμματος, να αξιοποιούνται και να ενσωματώνονται στο σχεδιασμό της δουλειάς μας προτάσεις που απορρέουν από την πείρα της ταξικής πάλης».

Ο παραπάνω στόχος, που συμπυκνώνει και τις σημερινές απαιτήσεις της πάλης, παραμένει –παρά τα σημαντικά βήματα που έχουν γίνει– προς κατάκτηση για

όλα τα όργανα, από την ΚΕ μέχρι τις ΚΟΒ. Συνδέεται άμεσα με την ενίσχυση της ικανότητας του Κόμματος να δρα ως «Κόμμα παντός καιρού», να συσπειρώνει δυνάμεις σε οποιοσδήποτε συνθήκες, τόσο σε συνθήκες νίκης της αντεπανάστασης, υποχώρησης του κινήματος, οικονομικής κρίσης και αρπαγής κατακτήσεων χρόνων, τοπικών ιμπεριαλιστικών συγκρούσεων ή και ενός πιο γενικευμένου πολέμου, όσο και σε συνθήκες απότομης ανόδου της ταξικής πάλης, εξέγερσης των μαζών, αντικειμενικής διαμόρφωσης επαναστατικής κατάστασης.

Η οικοδόμηση ενός τέτοιου Κόμματος σήμερα, ικανού να επιδρά πιο αποφασιστικά ιδεολογικά-πολιτικά στην οργάνωση και κινητοποίηση των λαϊκών μαζών, αποτελεί βασική ευθύνη για το επόμενο διάστημα της ίδιας της Κεντρικής Επιτροπής του Κόμματος, των Επιτροπών Περιοχής και του Κεντρικού Συμβουλίου της ΚΝΕ. Ο κρίκος όμως που πρέπει πιο αποφασιστικά να ενισχυθεί είναι το Τομεακό Όργανο, κάτι που φυσικά προϋποθέτει τη βελτίωση και την εξειδίκευση της καθοδηγητικής δουλειάς των παραπάνω οργάνων.

Η έννοια της εξειδίκευσης πολλές φορές κατανοείται εντελώς τυπικά, τείνοντας να εξαντλείται σε αναφορές στους τοπικούς φορείς, στα τοπικά εργοστάσια, στον τοπικό δήμο κλπ. Ωστόσο, εξειδίκευση σημαίνει βοήθεια από την Κεντρική Επιτροπή και τις Επιτροπές Περιοχών, ώστε τα τομεακά όργανα να αποκτήσουν την ικανότητα να προσαρμόζουν τις γενικές κατευθύνσεις –και όχι απλώς να τις επαναλαμβάνουν, πέφτοντας στο στείο οργανωτισμό και τον τυπικό έλεγχο– στα δεδομένα του χώρου τους, λαμβάνοντας υπόψη μια σειρά παραγόντες (κοινωνική σύνθεση, πραγματικό βιοτικό επίπεδο, αντιλήψεις κλπ.). Στη συνέχεια να γενικεύουν τη δική τους πείρα, τροφοδοτώντας έτσι και με νέο υλικό τη διαμόρφωση των κεντρικών κατευθύνσεων και επεξεργασιών. Η κατάκτηση αυτής της ικανότητας προϋποθέτει την ικανότητα συγκεκριμένης μελέτης της επίδρασης των γενικών εξελίξεων στο δικό τους χώρο. Εξειδίκευση σημαίνει και ιεράρχηση στόχων με βάση τους κεντρικούς στόχους για ανασύνταξη του εργατικού κινήματος, προώθηση της κοινωνικής συμμαχίας, ιδεολογική και πολιτική ωρίμανση στελεχών και μελών, διεξαγωγή αυτοτελούς ιδεολογικής διαπάλης αλλά και μέσα στο κίνημα. Πρόκειται για δράσεις που εξυπηρετούν την ίδια κατεύθυνση πάλης, χωρίς να ταυτίζονται μεταξύ τους όσον αφορά το βάθος και το σκοπό της ταξικής πάλης.

Σήμερα, τα μέτρα και ο έλεγχος στα τομεακά όργανα δεν έχουν αποκτήσει αυτό τον προσανατολισμό. Ως αποτέλεσμα, δυσκολεύονται να μελετήσουν τις εξελίξεις στο χώρο τους και να βγάλουν συμπεράσματα από την πείρα, ενώ πολλές φορές ο έλεγχος περιορίζεται μόνο ή κυρίως στα αριθμητικά αποτελέσματα της δουλειάς. Το ζήτημα δεν είναι μόνο ή κυρίως οργανωτικό. Ωστόσο είναι τέτοιο, όσον αφορά το σκέλος της λήψης μέτρων και του ελέγχου της εφαρμογής τους ώστε να κατακτηθεί αυτή η ικανότητα. Εννοείται ότι αυτό προϋποθέτει και την αξιοποίηση της συλλογικής κριτικής και αυτοκριτικής εξέτασης της ιστορίας του εγχώριου και διεθνούς επαναστατικού κινήματος και της σοσιαλιστικής οικοδόμησης, δεδομένου ότι η ατομική ή ακόμα και η επιμέρους συλλογική πείρα δεν επαρκεί.

Σε αυτή την αναντιστοιχία της καθοδηγητικής δουλειάς με τις σημερινές απαιτήσεις επιδρά η υποτίμηση του γεγονότος ότι ακόμα και η πιο πρωτοπόρα δράση στους αγώνες δε δίνει αυθόρμητα τη δυνατότητα επεξεργασίας και γενίκευσης, δεν μπορεί από μόνη της να βοηθήσει αποτελεσματικά στην ταξική πολιτική συνειδητοποίηση και ωρίμανση. Σε αυτό το ζήτημα επιβάλλεται να αποβάλλουμε λαθεμένες αντιλήψεις που ασκούν επάνω μας ακόμα επίδραση ως δύναμη αδράνειας από το παρελθόν. Η καθημερινή πρωτοπόρα πάλη και η απόκτηση πιο στενών και στέρεων δεσμών στους τόπους δουλειάς μπορούν να συμβάλλουν καθοριστικά στην πολιτική συνειδητοποίηση μόνο αν αναπτύσσονται ταυτόχρονα με την ιδεολογική και πολιτική παρέμβαση του Κόμματος.

Με άλλα λόγια, απαιτείται –μαζί με το ταξικό αντανεκλαστικό, την αυθόρμητη κομμουνιστική διάθεση και στάση ζωής– κι ένα ορισμένο επίπεδο διαλεκτικής υλιστικής σκέψης. Απαιτείται καλή γνώση των συλλογικά επεξεργασμένων συμπερασμάτων από την ιστορία του Κόμματος και του διεθνούς κομμουνιστικού κινήματος σε συνδυασμό με ένα ελάχιστο αλλά ικανοποιητικό επίπεδο αφομοίωσης των θέσεων της διαλεκτικής-υλιστικής φιλοσοφίας, της μαρξιστικής ανάλυσης της καπιταλιστικής οικονομίας, των νομοτελειών της σοσιαλιστικής-κομμουνιστικής κοινωνίας σε συνδυασμό με τα συμπεράσματα από τη σοσιαλιστική οικοδόμηση στον 20ό αιώνα. Απαιτείται καλή γνώση των θέσεων και επεξεργασιών του Κόμματος για μια σειρά οικονομικά - κοινωνικά - πολιτικά ζητήματα.

Μόνο με την κατάκτηση των παραπάνω χαρακτηριστικών θα αποκτήσει ουσιαστικό περιεχόμενο η καθοδηγητική δουλειά που προσανατολίζει τα όργανα και τις ΚΟΒ στην παρακολούθηση των γενικών και ειδικών ζητημάτων της διαπάλης, στην επεξεργασία και εξειδίκευση της δικής μας παρέμβασης και στη γενίκευση της πείρας από αυτή την παρέμβαση. Το βασικό ζήτημα που πρέπει να μας απασχολεί δεν είναι μόνο το αν και πόσο δουλεύουμε αλλά και το πώς δουλεύουμε.

Η προσπάθεια για συγκεκριμένη συμβολή των οργάνων στην ιδεολογικοπολιτική διαπάλη ως βασικό στοιχείο του σχεδιασμού και του ελέγχου της δουλειάς τους βοηθά αντικειμενικά την αφομοίωση των επεξεργασιών μας, δίνει ώθηση στη μελέτη της κοσμοθεωρίας μας, στην αξιοποίηση του «Ριζοσπάστη», της «Κομμουνιστικής Επιθεώρησης» και του πολιτικού βιβλίου, ενώ παράλληλα τροφοδοτεί με υλικό (γεγονότα, ερωτήματα, γνώμες, θέσεις) τις κεντρικές επεξεργασίες και κατευθύνσεις.

Ένα επιπλέον εμπόδιο που αντιμετωπίζουμε στην παραπάνω προσπάθεια είναι το γεγονός ότι και μέσα στο Κόμμα ασκεί επίδραση η γενικότερη τάση που παρατηρείται στην κοινωνία για υποκατάσταση της γνώσης από την πληροφορία. Έχει σε μεγάλο βαθμό διαρραγεί η σχέση του κομμουνιστή με το διάβασμα, τη μελέτη. Αυτό δημιουργεί αντικειμενικά –πέραν των άλλων προβλημάτων– και κίνδυνο χάσματος και διαφοράς επιπέδου με πολλαπλές επιπτώσεις και στη συλλογικότητα, και στον έλεγχο.

Κριτήριο προόδου της καθοδηγητικής δουλειάς είναι η αύξηση της ικανότητας των δυνάμεών μας να προβάλλουν τη στρατηγική του Κόμματος σε αντιπαράθεση με τις στρατηγικές επιλογές και τις εκάστοτε προσαρμογές της αστικής πολι-

τικής, να διαμορφώνουν όρους που συμβάλλουν στην ανασύνταξη του εργατικού κινήματος και την προώθηση της κοινωνικής συμμαχίας, στη συσπείρωση, συγκέντρωση και προετοιμασία εργατικών λαϊκών δυνάμεων για την πάλη για την εξουσία. Κριτήριο προόδου είναι η ικανότητα των δυνάμεών μας να τεκμηριώνουν την υπεροχή του σοσιαλισμού, να προσανατολίζουν αποτελεσματικά τη λαϊκή δυσάρεσκειά απέναντι στον πραγματικό αντίπαλο, αναχαιτίζοντας τις αστικές προσπάθειες διοχέτευσής τους σε ανώδυνα για το σύστημα κανάλια. Αυτή η προσπάθεια πρέπει φυσικά να παίρνει υπόψη το ιδεολογικοπολιτικό επίπεδο των μαζών, όχι όμως για να υποταχθεί και να περιοριστεί σε αυτό, αλλά ως απαραίτητη προϋπόθεση για να το ανυψώσει.

Η απόκτηση του ιδεολογικού και πολιτικού επιπέδου που απαιτούν οι σημερινές συνθήκες είναι μία πολύ απαιτητική, διαρκής διαδικασία, η οποία πρέπει να αναπτύσσεται σε συλλογικό και ατομικό επίπεδο παράλληλα με την πρωτοπόρα δράση στους εργατικούς - λαϊκούς αγώνες.

41. Το ιδεολογικό υπόβαθρο των οργάνων είναι προϋπόθεση για τη λειτουργία τους ως πραγματικά καθοδηγητικά επιτελεία μάχης, για την ενίσχυση της πρωτοβουλίας των κομματικών οργανώσεων στη συσπείρωση και οργάνωση των λαϊκών μαζών, για την αξιοποίηση και ενσωμάτωση στο σχεδιασμό της κομματικής δουλειάς προτάσεων που απορρέουν από την πείρα της ταξικής πάλης. Είναι προϋπόθεση και για την ανάπτυξη εύστοχου ιδεολογικοπολιτικού μετώπου στους βιομηχανικούς και άλλους κλάδους της καπιταλιστικής οικονομίας, σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, στο χώρο του πολιτισμού και του αθλητισμού, στο ζήτημα της ισοτιμίας και χειραφέτησης της γυναίκας, στο αγροτικό κίνημα και στο κίνημα των αυτοαπασχολούμενων των πόλεων.

Η συνεχής δουλειά για την ανάπτυξη του ιδεολογικού υποβάθρου των οργάνων, ξεχωριστά του κάθε μέλους τους, είναι προϋπόθεση για την ανάπτυξη της μαζικής διαφωτιστικής ικανότητας του Κόμματος, για τη βελτίωση των διαφωτιστικών, προπαγανδιστικών μέσων που το Κόμμα διαθέτει, για την εξειδίκευση στελεχών σε αυτό τον πολύ απαιτητικό ιδιαίτερο τομέα.

Τα Τομεακά Όργανα πρέπει να συζητούν στις ΚΟΒ με προγραμματισμένο τρόπο ευρύτερα θέματα, να αντλούν πείρα από αυτή τη συζήτηση, να προσπαθούν να γενικεύσουν σε επίπεδο οργάνου. Η αναγκαία ιεράρχηση συζήτησης τέτοιων θεμάτων από τα όργανα δεν πρέπει να «παραπέμπει στις καλές νδες» άλλα ζητήματα που απασχολούν καθημερινά την εργατική - λαϊκή οικογένεια και για τα οποία η αστική εξουσία έχει πολύμορφους μηχανισμούς και υπηρεσίες που ενεργοποιεί στους τόπους δουλειάς, στους τόπους κατοικίας και στους τόπους σπουδών παρεμβαίνοντας δραστικά (Δήμοι, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, Εκκλησία, διάφορες κρατικές υπηρεσίες, δυνάμεις καταστολής κ.ο.κ.).

42. Ορισμένα άλλα ζητήματα της καθοδηγητικής δουλειάς που πρέπει να συγκεντρώσουμε την προσοχή μας με βάση τον απολογισμό της δουλειάς του Κόμματος είναι τα εξής:

- Η καθημερινή αξιοποίηση του κομματικού Τύπου ως εργαλείου για την πιο άμεση και αποτελεσματική καθοδήγηση, για το πιο γρήγορο πέρασμα της γραμμής χωρίς πολλές χρονοβόρες διαδικασίες. Το ζήτημα αυτό συνδέεται άμεσα με την αύξηση της κυκλοφορίας του «Ριζοσπάστη», αλλά και των άλλων εντύπων του Κόμματος. Πρόκειται για ατομική υποχρέωση του κάθε μέλους του Κόμματος, αναντικατάστατη προϋπόθεση για να δρα καθοδηγητικά και πρωτοπόρα στο χώρο δουλειάς, κατοικίας, σπουδών.

- Η καθοδήγηση με βάση τους στόχους της ανασύνταξης του εργατικού κινήματος και της συγκρότησης της κοινωνικής συμμαχίας. Το ζήτημα αυτό σχετίζεται με την οργάνωση και κινητοποίηση εργατικών - λαϊκών δυνάμεων και με τη λειτουργία και δράση των φορέων του κινήματος, ενώ είναι ιδιαίτερα περίπλοκο κυρίως στα εδαφικά καθοδηγητικά όργανα, χωρίς να σημαίνει επίσης ότι είναι λυμένο στα κλαδικά. Ολόκληρη η διάταξη και ο καταμερισμός δουλειάς των οργάνων πρέπει να στηρίζει αυτή την προσπάθεια. Είναι κρίσιμο ζήτημα η αποτύπωση σε κάθε συνοικία των μεγάλων αστικών κέντρων, αλλά και των μικρότερων της υπαίθρου, η οργάνωση των εργαζομένων στα σωματεία και τα παραρτήματά τους σε όλους τους κλάδους του ιδιωτικού και κρατικού τομέα, η οργάνωση των αυτοαπασχολούμενων της πόλης και του χωριού, των μαθητών - φοιτητών - σπουδαστών, των γυναικών των λαϊκών οικογενειών. Ταυτόχρονα με τα παραπάνω απαιτείται η προσπάθεια για οργάνωση της κοινής δράσης των λαϊκών δυνάμεων μέσα από λαϊκές επιτροπές και άλλες μορφές συσπείρωσης, για βάθεμα του περιεχομένου του αγώνα, για την προώθηση της κοινωνικής συμμαχίας σε αντικαπιταλιστική - αντιμονοπωλιακή κατεύθυνση με στόχο την εργατική εξουσία. Αυτό πρέπει να είναι το βασικό αντικείμενο της καθοδήγησης των οργάνων.

- Η συγκέντρωση και διάταξη των δυνάμεών μας με κριτήριο την οικοδόμηση σε κρίσιμους κλάδους (βιομηχανικούς, στρατηγικής σημασίας κλπ.), την οργάνωση εργαζομένων και κυρίως νεότερων εργαζομένων στο κίνημα. Παρά τα σημαντικά βήματα που έχουν γίνει σε αυτή την κατεύθυνση, απαιτείται πιο τολμηρή στροφή στον προσανατολισμό στις παραγωγικές ηλικίες και στην αντίστοιχη διάταξη των δυνάμεών μας.

- Η ικανότητα και ετοιμότητα για απότομες στροφές της ταξικής πάλης. Αφορά την ιδεολογική πολιτική ετοιμότητα και ανάλογη προετοιμασία. Αφορά μέτρα που πρέπει να παίρνονται από σήμερα σε μια σειρά τομείς, την καθοδήγηση κι εκπαίδευση για παρέμβαση και οικοδόμηση σε μια σειρά χώρους στρατηγικής σημασίας που έχουν σχέση και με την ικανότητα και δυνατότητα δράσης σε απότομα εξελισσόμενες συνθήκες.

Άξονες επικέντρωσης της ιδεολογικής παρέμβασης του Κόμματος

43. Και για το επόμενο διάστημα, μέχρι το 21ο Συνέδριο, παραμένει ως πυρήνας της ιδεολογικής δουλειάς η βαθιά αφομοίωση του Προγράμματος του Κόμματος, των συμπερασμάτων από τη σοσιαλιστική οικοδόμηση στην ΕΣΣΔ, καθώς κι εκείνων που προκύπτουν από τη μελέτη της ιστορίας του Κόμματος από την ίδρυσή του έως την κρίση του 1991, αλλά και από την ιστορία του διεθνούς κομμουνιστικού κινήματος.

Έχουμε κατακτήσει ένα σημαντικό βαθμό αφομοίωσης από τις κομματικές και ΚΝίτικες δυνάμεις, ακόμα και από έναν κύκλο κομματικής επιρροής των πλευρών του Προγράμματος που αφορούν το σοσιαλιστικό χαρακτήρα της επαναστατικής αλλαγής και τα θεμελιώδη γνωρίσματα της σοσιαλιστικής-κομμουνιστικής κοινωνίας που μπορούν αντικειμενικά να δώσουν διέξοδο στα οξυμμένα κοινωνικά ζητήματα, στις σύγχρονες ανάγκες της εργατικής τάξης και των λαϊκών στρωμάτων.

Ωστόσο, χρειάζεται να αποκτήσει μεγαλύτερο βάθος η αφομοίωση εκείνων των πλευρών του Προγράμματος που συνδέονται με τη σχέση ανάμεσα στις αντικειμενικές και τις υποκειμενικές συνθήκες που απαιτούνται για να πάρει η ταξική σύγκρουση χαρακτήρα επαναστατικής ανατροπής. Λόγω του δυσμενούς συσχετισμού παγκόσμια, υπάρχει κίνδυνος υποτίμησης της ανάγκης ανάπτυξης του υποκειμενικού παράγοντα σε μη επαναστατικές συνθήκες. Και αντίστροφα, στην προσπάθεια υπερνίκησης αυτής της ενδεχόμενης υποτίμησης υπάρχει ο κίνδυνος υποτίμησης του αντικειμενικού στοιχείου στην εξέλιξη του συσχετισμού μεταξύ των αντίπαλων τάξεων. Η σωστή αντίληψη αυτής της σχέσης απαιτεί κατ'αρχάς τη συνειδητοποίηση των εσωτερικών αντιφάσεων του καπιταλισμού που οδηγούν σε βαθιές συγχρονισμένες οικονομικές κρίσεις, σε κρίσεις στα αστικά κόμματα, σε όξυνση των αντιθέσεων στο πλαίσιο των ιμπεριαλιστικών συμμαχιών, σε ενδεχόμενη πολεμική κλιμάκωση αυτών των αντιθέσεων κλπ.

Το ΚΚ οφείλει –ως κόμμα που βρίσκεται στον αντίποδα των κομμάτων της αστικής διαχείρισης– να παρακολουθεί αυτές τις εξελίξεις, έτσι ώστε να μπορέσει όσο περνά από το χέρι του να τις οξύνει και να τις αξιοποιήσει προς όφελος της επαναστατικής ανατροπής.

Πρέπει να γίνει κατανοητό ότι υπάρχει μεγάλη ρευστότητα στις εξελίξεις και τις διεργασίες στο παγκόσμιο καπιταλιστικό σύστημα, στην καπιταλιστική οικονομία. Αυτό που σήμερα φαίνεται ακίνητο, αμετάβλητο, αύριο μπορεί να αλλάξει ραγδαία. Πολύ περισσότερο που σήμερα συσσωρεύονται στοιχεία που μπορεί να οδηγήσουν σε απότομες αλλαγές και μεταβολές. Με αυτή την έννοια, κανείς δεν μπορεί να προεξοφλήσει την πορεία των γεγονότων, την πιθανότητα να ανοίξουν ρήγματα, να δημιουργηθούν δυνατότητες και προϋποθέσεις για απότομες ανατροπές στο συσχετισμό δυνάμεων. Από αυτή τη σκοπιά χρειάζεται και ανάλογη ιδεολογική - πολιτική - οργανωτική ετοιμότητα και προετοιμασία που καλλιεργείται καθημερινά σε μη επαναστατικές συνθήκες.

Πλευρά του ίδιου ζητήματος αποτελεί και η καλύτερη κατανόηση της διαλεκτικής σχέσης μεταξύ εγχώριου, περιφερειακού και διεθνούς συσχετισμού της ταξικής πάλης. Το γεγονός ότι για κάθε ΚΚ έχει προβάδισμα η καθοδήγηση της ταξικής πάλης στη χώρα του με στόχο την κατάργηση της εκμετάλλευσης, δεν αναιρεί τη σημασία του περιφερειακού –τουλάχιστον– συσχετισμού στην εξέλιξη της ταξικής πάλης σε μία χώρα ή σε μια ομάδα χωρών.

Η ιστορία των περιόδων επαναστατικής ανόδου του εργατικού κινήματος και των εργατικών επαναστάσεων αποδεικνύει ότι η βασική δυσκολία που αντιμετωπίσαν οι επαναστατικές δυνάμεις ήταν η έλλειψη υποκειμενικών προϋποθέσεων νίκης της επανάστασης κατά το ξέσπασμα της επαναστατικής κατάστασης και όχι ότι στη γύρω περιοχή επικρατούσαν συνθήκες καπιταλιστικής σταθερότητας ικανές να πνίξουν την εξέγερση σε μία χώρα ή σε μία ομάδα χωρών.

44. Καθοριστικό ζήτημα της υλοποίησης της επαναστατικής στρατηγικής αποτελεί η σχέση ανάμεσα στον ιμπεριαλιστικό πόλεμο και στην αποσταθεροποίηση της αστικής εξουσίας σε όλες τις μορφές. Το βάθεμα της οικονομικής κρίσης και η ενδεχόμενη κλιμάκωση των ενδοϊμπεριαλιστικών αντιθέσεων σε πολεμικές αναμετρήσεις ή ακόμα και σε γενικευμένο ιμπεριαλιστικό πόλεμο είναι δυνατό να δημιουργήσουν τέτοιες συνθήκες αποσταθεροποίησης της αστικής εξουσίας, τόσο στην Ελλάδα όσο και σε άλλες χώρες της περιοχής.

Σε περίπτωση πολεμικής εμπλοκής της Ελλάδας σε ιμπεριαλιστικό πόλεμο και σε ιμπεριαλιστικές επεμβάσεις, το Κόμμα πρέπει –υπερασπιζόμενο τα συμφέροντα της εργατικής τάξης και του ελληνικού λαού– να ηγηθεί στην οργάνωση της εργατικής - λαϊκής πάλης για να βγει η Ελλάδα από τον ιμπεριαλιστικό πόλεμο. Αυτό προϋποθέτει όχι μόνο να ηττηθεί ο όποιος πιθανός ιμπεριαλιστής εισβολέας –είτε είναι προσωρινός «σύμμαχος» είτε είναι προσωρινός «αντίπαλος» της αστικής τάξης της χώρας– αλλά να ηττηθεί ολοκληρωτικά και η ίδια η εγχώρια αστική τάξη. Μόνο έτσι μπορεί να γίνει εφικτό το πέρασμα της εξουσίας στην εργατική τάξη και η διέξοδος από τη βαρβαρότητα του καπιταλιστικού συστήματος που, όσο κυριαρχεί και σαπίζει, θα φέρνει εναλλάξ πότε τον πόλεμο, πότε την ιμπεριαλιστική «ειρήνη» με το πιστόλι στον κρόταφο των λαών.

Στην περίπτωση ενός τέτοιου πολέμου, η Κεντρική Επιτροπή θα πρέπει με ανάλογη ετοιμότητα να εκτιμά βήμα-βήμα την πορεία του ιμπεριαλιστικού πολέμου, ώστε έγκαιρα κι εύστοχα να παρεμβαίνει, να προετοιμάζει τις εργατικές - λαϊκές δυνάμεις. Μπορεί να υπάρξει μεγάλη χρονική περίοδος συμμετοχής της χώρας σε ιμπεριαλιστικό πόλεμο, χωρίς εκδήλωση επαναστατικής κατάστασης, ιδιαίτερα σε περίπτωση εισβολής-κατοχής. Απαιτείται οπωσδήποτε ιδιαίτερη δουλειά σε μη επαναστατικές συνθήκες για την επιτυχή δημιουργία των προϋποθέσεων ήττας της εγχώριας και ξένης αστικής τάξης. Πρόκειται για μια δουλειά η οποία έχει ιδιαίτερες δυσκολίες που δε λύνονται απλά με κάποια γενικόλογα συνθήματα καταδίκης ή εξόδου από τον ιμπεριαλιστικό πόλεμο, ενώ περιλαμβάνει και πολύμορφα ζητήματα που πρέπει συνεχώς να μελετά η πολιτική πρωτοπορία.

Συνολικά, η ωριμότητα του υποκειμενικού παράγοντα σε επαναστατικές συν-

θήκες κρίνεται και από τη δουλειά στο σήμερα: Από την ιδεολογική-πολιτική ωρίμανση, από την αφομοίωση του Προγράμματος του Κόμματος, από την ικανότητα δράσης σε όλες τις συνθήκες, αλλά και από την εκπαίδευση εργατικών-λαϊκών μαζών στη δράση σε αντικαπιταλιστική - αντιμονοπωλιακή κατεύθυνση στο σήμερα.

Παράλληλα με τη βαθύτερη κατανόηση των παραπάνω ζητημάτων στη διαλεκτική σχέση αντικειμενικών - υποκειμενικών παραγόντων για την επανάσταση, απαιτείται και κομμουνιστική αντοχή προκειμένου να παλεύει ο κομμουνιστής σε μη επαναστατικές συνθήκες χωρίς να ενσωματώνεται στη σχετικά «νόμιμη», «ειρηνική» περίοδο.

Αυτό είναι και το βασικό ζήτημα με το οποίο θα αναμετρηθούν ιδεολογικά, αλλά και ως στάση ζωής, κυρίως νεότερες ηλικίες κομμουνιστών. Όλη η δραστηριότητα που έχει ξεδιπλωθεί μέχρι σήμερα στην πορεία προς τον εορτασμό των 100 χρόνων του ΚΚΕ έχει επιδράσει πολλαπλά θετικά στις κομματικές και ιδιαίτερα στις ΚΝίτικες δυνάμεις, σε νεότερους συντρόφους και συντρόφισσες. Οι στόχοι που έχουν τεθεί και για τα επόμενα δύο χρόνια προς τιμήν αυτού του εορτασμού περιλαμβάνουν και την ωρίμανση, διαπαιδαγώγηση, αλλά και τόνωση της μαχητικότητας και του ηθικού στο δυναμικό της ΚΝΕ και τον περίγυρό της.

45. Ενόψει της ιδεολογικής-πολιτικής δράσης για τα 100 χρόνια του Κόμματος και τα 50 χρόνια της ΚΝΕ, η διαφώτιση για το σοσιαλιστικό χαρακτήρα της επανάστασης, της εξουσίας και της οικονομίας θα πρέπει να αποκτήσει μεγαλύτερο βάθος ως προς το περιεχόμενό της και ως προς την εξήγηση των αιτιών και του χαρακτήρα των αντεπαναστατικών ανατροπών. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η προσπάθεια αντιμετώπισης της αστικής και ομορποτιστικής επίθεσης από θέσεις γνώσης των νομοτελιών της καπιταλιστικής και της σοσιαλιστικής-κομμουνιστικής κοινωνίας.

Υπάρχουν ακόμα σημαντικές αδυναμίες ως προς την κατανόηση αυτών των νομοτελιών. Τέτοιες αδυναμίες εκφράζουν οι αντιλήψεις περί «αποβιομηχάνισης» λόγω οικονομικής κρίσης, περί «αφελληνισμού» λόγω ενίσχυσης των ευρωενωσιακών ελεγκτικών μηχανισμών ή λόγω συγχωνεύσεων-εξαγορών μεγάλων επιχειρήσεων μονοπωλιακών ομίλων, περί «ελληνικής ιδιαιτερότητας» όσον αφορά τα μεγάλα μερίδια των οικονομικών δραστηριοτήτων που από τα αστικά επιτελεία ταξινομούνται ως «υπηρεσίες», περί «υποκατανάλωσης» ή «υπερκατανάλωσης» ή του τρόπου διαχείρισης του δημοσιονομικού χρέους ως αιτιών της καπιταλιστικής οικονομικής κρίσης κ.ά.

Ένα άλλο τέτοιο πρόβλημα είναι η λαθεμένη συσχέτιση της κρατικής καπιταλιστικής επιχείρησης με τη σοσιαλιστική παραγωγική μονάδα. Εκτός από τις σχετικές θέσεις του Κόμματος, πρέπει και οι στόχοι πάλης στο εργατικό συνδικαλιστικό κίνημα να βοηθούν στην όξυνση της διαπάλης με αυτή την αντίληψη, στην ανάδειξη της πλήρους διάκρισης αυτών των δύο μορφών οργάνωσης της παραγωγής. Οι ομοιότητες που υπάρχουν σε ζητήματα όπως η προσπάθεια μείωσης των δαπανών εργασίας ή των πρώτων υλών δεν πρέπει να κρύβει την ουσιώδη

διαφορά μεταξύ τους, η οποία απορρέει από τις ριζικά διαφορετικές σχέσεις ιδιοκτησίας στα μέσα παραγωγής που έχουν ως συνέπεια να επωφελούνται διαφορετικές κοινωνικές δυνάμεις.

Επίσης, στις θέσεις του Κόμματος και στους στόχους πάλης του εργατικού συνδικαλιστικού κινήματος πρέπει να ενταθεί τόσο η προβολή των σύγχρονων εργατικών - λαϊκών αναγκών που καθορίζονται από τις σημερινές δυνατότητες της επιστήμης και της παραγωγής όσο και η ανάδειξη των όρων και προϋποθέσεων ικανοποίησής τους.

Όπως γίνεται εύκολα φανερό, για όλα αυτά απαιτείται βαθύτερη κατανόηση των νομοτελειών κίνησης της καπιταλιστικής οικονομίας και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών κάθε φάσης και συγκυρίας, ερμηνεία των τρεχουσών οικονομικών και πολιτικών εξελίξεων (ανεργία, μειώσεις μισθών, αλλαγές κυβερνήσεων κλπ.) υπό το πρίσμα αυτών των νομοτελειών και αντιπαράβολή τους με τις νομοτέλειες της σοσιαλιστικής παραγωγής και τις συνέπειές τους για τους παραγωγούς του πλούτου.

46. Απαιτείται αφομοίωση της θέσης ότι μόνο η εργατική τάξη είναι αντικειμενικά τάξη επαναστατική, οικοδόμος της σοσιαλιστικής-κομμουνιστικής κοινωνίας, άρα και ηγετική δύναμη σε σχέση με τις άλλες λαϊκές δυνάμεις. Μόνο το εργατικό κίνημα μπορεί να πάρει επαναστατικά χαρακτηριστικά, να εξελιχθεί σε ταξικά συνεπές επαναστατικό κίνημα, ενώ τα κινήματα των άλλων λαϊκών δυνάμεων δεν μπορούν να γίνουν συνεπείς φορείς άρνησης της ατομικής ιδιοκτησίας στα μέσα παραγωγής. Ταυτόχρονα, απαιτείται αφομοίωση της θέσης ότι ο αντικειμενικά ηγετικός ρόλος της εργατικής τάξης στην επανάσταση ωφελεί αντικειμενικά και τους σημερινούς αυτοαπασχολούμενους (ατομικούς εμπορευματοπαραγωγούς), δίνοντας διέξοδο στα σημερινά τους προβλήματα μέσω της προοπτικής ένταξής τους στην άμεσα κοινωνική εργασία. Το ΚΚΕ εξασφαλίζει ως ιδεολογική-πολιτική εργατική πρωτοπορία στην Ελλάδα την ανάδειξη της αναγκαιότητας κοινής δράσης των αυτοαπασχολούμενων με την εργατική τάξη σε συνθήκες καπιταλισμού, αλλά και την ομαλή ένταξή τους στην άμεσα κοινωνική παραγωγή σε συνθήκες σοσιαλισμού-κομμουνισμού.

Οι προσπάθειες για την ανάπτυξη της αντικαπιταλιστικής πάλης και της πάλης για την εργατική εξουσία θα βρίσκουν μπροστά τους τις συνεχώς ανανεούμενες πιέσεις οπορτουνιστικών και αστικών πολιτικών δυνάμεων ή ακόμα και πολιτικά χειραγωγημένων εργατικών - λαϊκών μαζών για πολιτικές λύσεις διαχείρισης «εντός των καπιταλιστικών τειχών» στο όνομα της περιβόητης εθνικής ενότητας.

Αυτές οι εκκλήσεις υποτάσσουν τα συμφέροντα της μεγάλης λαϊκής πλειοψηφίας στα συμφέροντα της εκμεταλλεύτριας μειοψηφίας της αστικής τάξης. Ο κίνδυνός τους μεγαλώνει σε συνθήκες ανακατατάξεων στην ιμπεριαλιστική πυραμίδα, αποσταθεροποίησης των ιμπεριαλιστικών συμμαχιών κι εμφάνισης νέων, σε συνθήκες κρίσης των κυβερνητικών αστικών κομμάτων κι εμφάνισης νέων, σε συνθήκες αναθέρμανσης της αντιπαράθεσης μεταξύ αστικού φιλελευθερισμού

και σοσιαλδημοκρατίας, μεταξύ αστικού κοινοβουλευτισμού και φασιστικής ή στρατιωτικής δικτατορίας, μεταξύ αστικού εκσυγχρονισμού και θρησκευτικών - φυλετικών και άλλων αναχρονισμών.

Παραμένει ως κύριο ζήτημα του ιδεολογικού-πολιτικού αγώνα η ικανότητα του Κόμματος να αντιπαλεύει τις αυταπάτες ότι μέσω κοινοβουλευτικών μεταρρυθμίσεων και της σταδιακής βελτίωσης των εκλογικών συσχετισμών μπορεί να γίνει το πέρασμα στο σοσιαλισμό, να αποκαλύπτει το ρόλο που έχει αντικειμενικά κάθε αστική κυβέρνηση, να αναδεικνύει και να αξιοποιεί σε αυτή την κατεύθυνση τη σύγχρονη αλλά και παλιότερη ιστορική πείρα σε μια σειρά χώρες της Ευρώπης, της Λατινικής Αμερικής κλπ.

Τόσο η θεωρία όσο και η ιστορία του κομμουνιστικού κινήματος αποδεικνύουν ότι είναι ανίσχυρη η διακήρυξη του σοσιαλιστικού χαρακτήρα της επανάστασης και της εξουσίας, όταν αυτή διεμβολίζεται στην πράξη από μεταβατικούς κυβερνητικούς στόχους στο πλαίσιο του καπιταλισμού, στο όνομα της παρατεταμένης οικονομικής κρίσης, της έντασης της κρατικής και εργοδοτικής βίας, της ανοιχτής τρομοκρατίας προς το εργατικό και κομμουνιστικό κίνημα, της ναζιστικής-φασιστικής βίας, της αναστολής των κοινοβουλευτικών διαδικασιών, της απειλής ή διεξαγωγής ιμπεριαλιστικού πολέμου.

Ο καθημερινός πολιτικός αγώνας για όλα τα ζητήματα δεν πρέπει ποτέ να αποσπάται από το κύριο επαναστατικό πολιτικό καθήκον της πάλης για την εργατική εξουσία.

Στην επόμενη χρονική περίοδο τα προβλήματα συνοχής της ΕΕ και της Ευρωζώνης, η ισχυροποίηση των BRICS, οι παρεμβάσεις των ΗΠΑ για εδραίωση των θέσεων τους στην Ευρώπη και στην Ασία, θα δημιουργήσουν συνθήκες που θα επικαιροποιούν εκ νέου τη σημασία της –καθοριστικής για το επαναστατικό κίνημα– σύνδεσης της πάλης κατά του ιμπεριαλιστικού πολέμου με την πάλη για την εργατική εξουσία.

47. Ιδιαίτερη σημασία έχει η εμβάθυνση της επιχειρηματολογίας για τις ριζικές διαφορές ανάμεσα στην αστική δημοκρατία και τους θεσμούς της εργατικής εξουσίας. Ο τυπικός χαρακτήρας της συμμετοχής στην αστική δημοκρατία έρχεται σε ευθεία αντιπαράθεση με τον ουσιαστικό χαρακτήρα της σε συνθήκες εργατικής εξουσίας. Η εργατική εξουσία αποτελεί ανώτερη μορφή δημοκρατίας γιατί έχει ως βασικό χαρακτηριστικό της την ενεργητική συμμετοχή του λαού στη διαμόρφωση της σοσιαλιστικής κοινωνίας και ως θεμέλιό της την παραγωγική μονάδα, την κοινωνική υπηρεσία, τη διοικητική μονάδα, τον παραγωγικό συνεταιρισμό.

Σήμερα χρειάζεται –περισσότερο απ’ ό,τι παλιότερα– να ενταθεί η διαπάλη για την αποκάλυψη της αστικής δημοκρατίας ως μορφής άσκησης της αστικής εξουσίας, δηλαδή της δικτατορίας του κεφαλαίου. Είναι απαραίτητη η επιχειρηματολογημένη απομυθοποίηση των εργαλείων της αστικής δημοκρατίας (π.χ. των βουλευτικών, ευρωβουλευτικών και τοπικών εκλογών) και η ανάδειξη του ταξικού χαρακτήρα κάθε αστικού Συντάγματος στον καπιταλισμό κλπ. Σε αυτή την

προσπάθεια πρέπει να αξιοποιείται και η ανάδειξη των σύγχρονων αντιδραστικών αλλαγών που αφορούν το αστικό κράτος και το αστικό πολιτικό σύστημα, όπως ο εκσυγχρονισμός των κατασταλτικών μηχανισμών, οι αλλαγές στο Σύνταγμα κλπ.

Επίσης, πρέπει να δυναμώσει η προσπάθεια για να απορριφθεί από την εργατική τάξη και τα λαϊκά στρώματα η αντιδραστική θεωρία των «δύο άκρων», η οποία συσκοτίζει τα πραγματικά δύο «άκρα» μέσα στην καπιταλιστική κοινωνία, που δεν είναι άλλα από την εκμεταλλεύτρια τάξη του κεφαλαίου και την εκμεταλλεζόμενη εργατική τάξη. Χρειάζεται οξυμένη διαπάλη με τις αυταπάτες ότι το εργατικό κίνημα πρέπει να αντιμετωπίσει το φασιστικό ρεύμα κάτω από τη σημαία της αστικής δημοκρατίας και ανάδειξη του γεγονότος ότι η σοσιαλδημοκρατία και ο φασισμός αποτέλεσαν ιστορικά τα «δύο άκρα» της εξουσίας του κεφαλαίου.

Ειδικά για το «Ριζοσπάστη» και το portal 902

48. Σημαντικό ρόλο στα παραπάνω θα παίξουν τα κομματικά Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, ο «Ριζοσπάστης» και το portal 902.

Η Κεντρική Επιτροπή έκανε προσπάθεια βελτίωσης του περιεχομένου του καθημερινού οργάνου της, προωθώντας και τη στελεχική ενίσχυση του δυναμικού του. Παρ' όλες τις θετικές προσπάθειες που έχουν γίνει, παρ' όλο που γενικά ο «Ριζοσπάστης» ανταποκρίθηκε στο γενικό του καθήκον ως το μέσο με το οποίο φτάνει καθημερινά η πολιτική γραμμή του Κόμματος στα μέλη, τους φίλους και τους οπαδούς, απέχουμε πολύ ακόμα από την ανάγκη να καθιερωθεί ως καθημερινός οδηγός για δράση. Χρειάζεται να γίνουν ακόμα περισσότερα βήματα, για τη βελτίωση του περιεχομένου του, τη δυνατότητα να δίνει καθημερινά με εύστοχο τρόπο την ιδεολογική-πολιτική διαπάλη, να προβάλλει και να εκλαϊκεύει την πολιτική του Κόμματος, να αναδεικνύει με ζωντάνια τις μικρές και μεγάλες μάχες που δίνουν οι μισθωτοί εργαζόμενοι και τα λαϊκά στρώματα ενάντια στον ταξικό αντίπαλο. Όλα αυτά τα καθήκοντα πρέπει να τα φέρνει σε πέρας παίρνοντας υπόψη ότι απευθύνεται κυρίως σε παραγωγικές ηλικίες της εργατικής τάξης και των λαϊκών στρωμάτων.

Μεγάλο πρόβλημα παραμένει η χαμηλή κυκλοφορία της εφημερίδας, πολύ πίσω από τις πραγματικές δυνατότητες και η πτωτική τάση που συνεχίζεται. Το ζήτημα θα πρέπει να αντιμετωπιστεί το επόμενο διάστημα. Στον πυρήνα αυτού του προβλήματος βρίσκεται η αξιοποίηση του καθημερινού οργάνου του Κόμματος, με ευθύνη των ίδιων των καθοδηγητικών οργάνων από την ΚΕ μέχρι τα τομεακά όργανα, η ένταξή του ως στοιχείου της καθημερινής κομματικής λειτουργίας, ως στοιχείου της καθοδηγητικής δουλειάς.

Η δημιουργία του portal 902 ως ειδησεογραφικού μέσου του ΚΚΕ αποτέλεσε ένα σημαντικό βήμα της παρέμβασης του Κόμματος στο χώρο του διαδικτύου και της άμεσης ενημέρωσης. Από τη στιγμή της δημιουργίας του μέχρι σήμερα, έχει γίνει σημαντική προσπάθεια βελτίωσής του και από το 2015 έχει αναρτηθεί η νέα έκδοσή του. Πρέπει να γίνουν ακόμα περισσότερες βελτιώσεις στη θεματολογία

του και την εμφάνισή του με στόχο την εξασφάλιση ενός μεγαλύτερου κύκλου καθημερινών αναγνωστών του. Το ζήτημα αυτό πρέπει να αντιμετωπιστεί με ορίζοντα τα 100 χρόνια από την ίδρυση του ΚΚΕ το 2018, σε συνδυασμό με την αναβάθμιση της ιστοσελίδας του «Ριζοσπάστη».

Σε κάθε περίπτωση όμως, η ύπαρξη και λειτουργία του portal 902, όπως και οποιουδήποτε άλλου portal ή ιστοσελίδας του Κόμματος, δεν μπορούν να αντικαταστήσουν το διάβασμα και την αξιοποίηση του «Ριζοσπάστη», τόσο για τον εξοπλισμό όσο και για τη διάδοση των θέσεων και της πολιτικής του ΚΚΕ. Σε αυτή την κατεύθυνση θα πρέπει στην καθημερινή καθοδηγητική δουλειά να εξηγείται επαρκώς η μεγάλη διαφορά που υπάρχει ανάμεσα στην γνώση και την πραγματική ενημέρωση από τη μια μεριά και την απλή πληροφόρηση και είδηση από την άλλη.

Ταυτόχρονα, πρέπει να αναδειχθεί ο ειδικός ρόλος της «Κομμουνιστικής Επιθεώρησης» που συγκεντρώνει τις σύγχρονες επεξεργασίες του Κόμματος, αλλά και διαχρονικής σημασίας κείμενα του διεθνούς κομμουνιστικού κινήματος. Να αναδειχθεί ο ρόλος της μελέτης του βιβλίου, η ανάγκη του εμπλουτισμού κάθε κομματικού γραφείου και σπιτιού κομμουνιστών με το μαρξιστικό βιβλίο, με πολιτικές εκδόσεις, με λογοτεχνικό βιβλίο κ.ά.

Η πάλη για την ανασύνταξη του εργατικού κινήματος

49. Σήμερα, αποκτά κρίσιμο χαρακτήρα η ίδια η πορεία του κινήματος, η ανάπτυξη των αγώνων, η πάλη για την ανασύνταξη του εργατικού συνδικαλιστικού κινήματος και η προώθηση της κοινωνικής συμμαχίας.

Τα ζητήματα που έχουμε να αντιμετωπίσουμε, κυρίως μέσα στην εργατική τάξη, στο εργατικό κίνημα, βρίσκονται ως ένα βαθμό σε μια νέα φάση, όπως ήδη αναφέρθηκε στο κεφάλαιο με τις εγχώριες και διεθνείς πολιτικές και οικονομικές εξελίξεις. Η εκτίμηση για την κατάσταση του εργατικού συνδικαλιστικού κινήματος, το βαθμό ανάπτυξης της πολιτικής συνείδησης της εργατικής τάξης, των διαθέσεων και των αγώνων των φυσικών συμμάχων της εργατικής τάξης (φτωχή αγροτιά, αυτοαπασχολούμενοι) δεν έχει αλλάξει και αγγίζει και τις νέες παραγωγικές ηλικίες. Η εικόνα της συνολικής υποχώρησης, της αναδίπλωσης, της γενικευμένης ανασφάλειας, της μοιρολατρίας, του φόβου είναι γνωστή, την συναντάμε σε κάθε βήμα μας.

Παρ' όλα αυτά, υπάρχουν νέες εστίες αντίστασης, αναπτύσσονται αγώνες. Οι κινητοποιήσεις που ξεκίνησαν με πρωτοβουλία του Κόμματος, των κομμουνιστών μέσα στο συνδικαλιστικό κίνημα της εργατικής τάξης για το μεγάλο μέτωπο της Κοινωνικής Ασφάλισης είχαν σημαντική μαζικότητα και αποτελούν παρακαταθήκη στην ανάπτυξη του κινήματος. Βασικό συμπέρασμα είναι ότι υπάρχουν δυνατότητες, παρότι εξακολουθούν να ισχύουν όλες οι αντικειμενικές και υποκειμενικές δυσκολίες.

Παρά το γεγονός ότι είναι αναντικατάστατη η δουλειά για ανάπτυξη αγώνων σε επιμέρους μέτωπα πάλης, η ενασχόληση με όλα τα μικρά και μεγάλα προβλήματα της εργατικής τάξης σε χώρους και κλάδους, αποφασιστική άνοδος του εργατικού κινήματος δεν μπορεί να υπάρξει όσο δε διευρύνεται μια εργατική πρωτοπορία που πείθεται για την ανάγκη ανατροπής του συστήματος, που εμπνέεται από τη σοσιαλιστική προοπτική, κυρίως στα εργοστάσια, στις επιχειρήσεις, στους τόπους δουλειάς.

Αυτό αφορά κυρίως την αυτοτελή δουλειά του Κόμματος, τη δουλειά των κομμουνιστών στους εργασιακούς χώρους, στις συνδικαλιστικές οργανώσεις. Η διαπάλη μέσα στο εργατικό συνδικαλιστικό κίνημα, η πείρα από τη συμμετοχή σε αυτό, η δουλειά με αντικαπιταλιστική γραμμή βοηθάνε, διευκολύνουν μια τέτοια διαδικασία, δεν μπορούν όμως να δώσουν ολοκληρωμένη απάντηση.

Οι κινητοποιήσεις μέσα στο 2016 έδωσαν ζωντανά παραδείγματα για τη δύναμη που μπορεί να αποκτήσει η εργατική τάξη, για τη σημασία της κοινωνικής συμμαχίας. Ενίσχυσαν την πολιτική επιρροή και το κύρος του Κόμματος, την επιρροή στο κίνημα των ριζοσπαστικών συσπειρώσεων μέσα στις οποίες δουλεύουν δραστήρια τα μέλη του Κόμματος.

Επιβεβαιώνεται ένα βασικό συμπέρασμα: Για να βρεθούμε με ισχυρές δυνάμεις στα κύρια μέτωπα, για να βελτιώσουμε την ικανότητά μας να δουλεύουμε και να επιδρούμε σε αγωνιζόμενες λαϊκές δυνάμεις με διαφορετικό επίπεδο συνείδησης, απαιτείται ανώτερη ιδεολογικοπολιτική, οργανωτική και πρακτική παρέμβαση του Κόμματος, των μελών και οπαδών του στις εργατικές και λαϊκές μάζες.

Βασικό κριτήριο της καθοδηγητικής μας δουλειάς πρέπει να είναι η διατήρηση αγωνιστικών δεσμών με όσους και όσες θέλουν να αντισταθούν, ανεξάρτητα από το σημερινό επίπεδο κατανόησης και αποδοχής του συνόλου των θέσεών μας. Αυτό φυσικά δεν σημαίνει υποχώρηση από το καθήκον της ανάδειξης των πραγματικών αιτιών των προβλημάτων, της τεκμηριωμένης και εξειδικευμένης ανάδειξης της κατεύθυνσης επίλυσής τους που εκ των πραγμάτων είναι σε αντιμονοπωλιακή - αντικαπιταλιστική κατεύθυνση. Από τα ίδια τα πράγματα, η ιδεολογική πολιτική διαπάλη μέσα στο κίνημα θα οξύνεται, αλλά χρειάζεται επαγρύπνηση, ετοιμότητα, ικανότητα διεξαγωγής της με όρους κινήματος.

Το ΚΚΕ έχει την ικανότητα να ηγηθεί μεγάλων αγώνων. Στον κύκλο των κινητοποιήσεων που αναπτύχθηκαν, υπήρχε επεξεργασία θέσεων και στόχων πάλης για τα μεγάλα κοινωνικά προβλήματα, που ως ένα βαθμό βρήκαν ευρύτερη αποδοχή. Υπήρχε σχέδιο δράσης και προετοιμασία. Βέβαια, εξακολουθούν να бараίνονται οι διάφορες εχθρικές (αστικές, ρεφορμιστικές, οπορτουνιστικές) απόψεις των αντιπάλων και μαζί με αυτές οι απόψεις περί αναποτελεσματικότητας των αγώνων, οι αυταπάτες, ο φόβος, όλο το πλέγμα των παραγόντων που αναχαιτίζουν την επιρροή των δικών μας θέσεων.

Δεν είναι τυχαίο ότι μαζί με τον οικονομικό πόλεμο για την αύξηση της εκμετάλλευσης αναπτύσσεται και δυναμώνει ταυτόχρονα και ο πολιτικός και ιδεολογικός πόλεμος για τη διάσπαση, τη χειραγώγηση, τον αποπροσανατολισμό και

τον εγκλωβισμό των εργατικών και λαϊκών μαζών. Η ιδεολογικοπολιτική παρέμβαση της εργοδοσίας, ιδιαίτερα στους μεγάλους τόπους δουλειάς, είναι πολύμορφη. Αυτή η παρέμβαση δεν περιορίζεται στην καλλιέργεια των λογικών του «συνεργάτη» και της «επιχείρησής μας», αλλά παίρνει και πιο πρακτική έκφραση με πρωτοβουλίες όπως η ονομαζόμενη «Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη» και άλλες δράσεις (π.χ. το «όλοι μαζί μπορούμε») ή ακόμα και με πρωτοβουλίες ψυχολογικής στήριξης και ευεξίας στους χώρους δουλειάς από τα επιτελεία διαχείρισης προσωπικού.

50. Σοβαρό πρόβλημα για την άνοδο της ταξικής πάλης αποτελεί η υπεροχή των ρεφορμιστικών - οπορτουνιστικών δυνάμεων σε κλάδους στρατηγικής σημασίας, σε εργοστάσια και μεγάλους εργασιακούς χώρους, όπου έχουμε λίγες δυνάμεις. Είναι ισχυρό εμπόδιο στη ριζοσπαστικοποίηση. Το συμπέρασμα αυτό επιβεβαιώθηκε και στις πρόσφατες κινητοποιήσεις για την Κοινωνική Ασφάλιση. Σε αυτό τον αγώνα αποδείχτηκε, για άλλη μια φορά, πόσο επικίνδυνος είναι ο ρόλος των ρεφορμιστών, του οπορτουνισμού, ως χρήσιμων στυλοβατών του συστήματος σε κρίσιμες στιγμές, ο ρόλος των συνδικαλιστικών ηγεσιών που πλειοψηφούν στη ΓΣΕΕ και την ΑΔΕΔΥ, σε μεγάλες Ομοσπονδίες και Συνδικάτα.

Οι δυνάμεις αυτές ευθύνονται για την αποδιοργάνωση του συνδικαλιστικού κινήματος, την παρεμπόδιση της ριζοσπαστικοποίησης του κινήματος σε συνθήκες παρατεταμένης κρίσης. Έχουν τεράστιες ιστορικές ευθύνες, γιατί με όλη την γκάμα των ιδεολογικών και πολιτικών τους απόψεων και πρακτικών σκορπούν τη σύγχυση, τον αποπροσανατολισμό. Συνέβαλαν στον εγκλωβισμό των εργατικών και λαϊκών μαζών σε βολικές για το σύστημα απόψεις, με κύριο όχημα την αντίληψη της ταξικής συνεργασίας, την άρνηση της ταξικής αλληλεγγύης και ενότητας.

Τέτοιες αντιλήψεις επικρατούν σε κλάδους στρατηγικής σημασίας, όπως Ενέργεια, Τράπεζες, Μεταφορές, Τηλεπικοινωνίες, Δημόσια Διοίκηση, στην Υγεία και την Εκπαίδευση, αλλά και σε άλλους κλάδους. Σε κάποιους κλάδους, στους οποίους οι δυνάμεις που στηρίζει το Κόμμα έχουν την πλειοψηφία σε ΔΣ Ομοσπονδιών και μεγάλων Συνδικάτων, την ίδια στιγμή όμως είναι πολύ μικρή και αρκετά αδύναμη ακόμα η κομματική παρουσία, παρέμβαση και κυρίως οργάνωση, σε μεγάλους εργασιακούς χώρους που καλύπτουν αυτές οι μαζικές οργανώσεις.

Στο έδαφος της ιδεολογικής και πολιτικής κυριαρχίας του, ο ταξικός αντίπαλος, με τη βοήθεια των ρεφορμιστών και οπορτουνιστών, πέτυχε να περάσει πλατιά στην εργατική και λαϊκή συνείδηση την αντίληψη ότι η κρίση είναι συνέπεια κακής διαχείρισης από τα φιλελεύθερα και σοσιαλδημοκρατικά κόμματα, ότι είναι μια παρέκκλιση από ένα δήθεν υγιές καπιταλιστικό σύστημα κι επομένως, με ένα καλύτερο μίγμα πολιτικής, μπορεί να διορθωθούν το σύστημα και η ΕΕ.

Μετά τη δίχρονη διακυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ, που έσπειρε μαζικά την απογοήτευση σε πλατιά τμήματα της εργατικής τάξης και των άλλων λαϊκών στρωμάτων,

εμφανίζεται πιο έντονα η άποψη ότι «τίποτα δε γίνεται, τίποτα δε βγαίνει», «οι έξω αποφασίζουν» κλπ. Γι' αυτό έχει σημασία να εξηγούμε με επάρκεια πού οδήγησαν οι αγώνες και οι συσχετισμοί που διαμορφώθηκαν από το 2009 μέχρι σήμερα και γιατί πρέπει να αλλάξει κατεύθυνση το κίνημα. Παράλληλα με αυτό, πρέπει να αναδεικνύουμε και τα διαφορετικά περιθώρια που έχει και το ίδιο το καπιταλιστικό σύστημα στις διάφορες περιόδους και φάσεις του.

Εδώ προβάλλει ένα σοβαρό ιδεολογικοπολιτικό καθήκον για το Κόμμα συνολικά. Να ενσωματώσουμε μέσα στην εργατική, λαϊκή, αγωνιστική πείρα όλη αυτή την πορεία του κινήματος και των αγώνων, των εξελίξεων όλης αυτής της οκταετίας της κρίσης. Έχουμε πλήρη επίγνωση του γεγονότος ότι όλα αυτά λειτούργουν αντιφατικά πάνω στην εργατική συνείδηση, στην πλειοψηφία της εργατικής τάξης.

Έχει ιδιαίτερη σημασία σήμερα να γίνει καθαρός ο χαρακτήρας του σύγχρονου ρεφορμισμού, βασικός φορέας του οποίου είναι οι δυνάμεις του οπορτουνισμού μέσα στο εργατικό συνδικαλιστικό κίνημα. Σήμερα, η ρεφορμιστική γραμμή στο συνδικαλιστικό κίνημα έχει πιο ανοιχτά το χαρακτήρα μιας πρότασης διαχείρισης του συστήματος, ενώ ενσωματώνει αιτήματα και στόχους πάλης που δεν είναι απλώς αποσπασμένα από την πάλη για την επαναστατική ανατροπή, αλλά είναι πλήρως ενταγμένα στη στρατηγική του κεφαλαίου. Για παράδειγμα, το περιεχόμενο του συνθήματος της παραγωγικής ανασυγκρότησης, που προβάλλεται στο πλαίσιο των πολυποίκιλων μεταβατικών προγραμμάτων, ταυτίζεται στην πραγματικότητα με το στόχο της καπιταλιστικής ανάκαμψης και της αλλαγής του παραγωγικού μοντέλου, παρά το γεγονός ότι καμουφλάρεται με φαινομενικά ριζοσπαστικά συνθήματα και αιτήματα (όπως η άμεση δημοκρατία, η έξοδος από το ευρώ κλπ.). Πρόκειται για στόχους πάλης στο κίνημα οι οποίοι –μέσω της ένταξής τους σε διάφορα μεταβατικά προγράμματα και άλλου είδους δήθεν άμεσων πολιτικών προτάσεων– αξιοποιούνται για τον εγκλωβισμό σε διάφορες εκδοχές της αστικής πολιτικής και στη γραμμή του κυβερνητισμού.

Η αντιπαράθεση με την οπορτουνιστική-ρεφορμιστική γραμμή στο κίνημα αφορά συνεπώς τη διαπάλη και στα αιτήματα και τους στόχους, στην ίδια την κατεύθυνση της πάλης. Η επεξεργασία κάθε φορά της γραμμής πάλης πρέπει να διαθέτει εκείνα τα στοιχεία σταθερότητας κι ευελιξίας που διευκολύνουν τον απεγκλωβισμό ριζοσπαστικών εργατικών δυνάμεων –ιδιαίτερα νεότερων σε ηλικία– που παρασύρονται κι εγκλωβίζονται σε διάφορες διαχειριστικές προτάσεις.

Σε αυτή την ιδεολογική πολιτική μάχη πρέπει να πρωτοστατήσουν οι κομμουνιστές, αξιοποιώντας στην αντιπαράθεση το πλεονέκτημα της επιβεβαίωσης των εκτιμήσεων του Κόμματος στα παραπάνω θεμελιώδη ζητήματα.

Το γεγονός ότι το Κόμμα δεν υποχώρησε ιδεολογικά και οργανωτικά παρά την πολύ έντονη πίεση, ότι πρωτοστάτησε σε μεγάλους αγώνες ανοίγοντας μεγάλα ιδεολογικά και πολιτικά μέτωπα, θέτει αντικειμενικά νέες βάσεις επαφής με την εργατική τάξη και τα λαϊκά στρώματα. Ειδικότερα, η θέση του Κόμματος για τη μη συμμετοχή του σε αστικές κυβερνήσεις αποδείχτηκε ισχυρό όπλο στη μάχη για τη χειραφέτηση της εργατικής τάξης, αποτέλεσε ασπίδα προφύλαξης δυνάμεων

του εργατικού κινήματος από την υποταγή και το συμβιβασμό με τους αστικούς σχεδιασμούς.

Η εξέλιξη του συσχετισμού στο εργατικό συνδικαλιστικό κίνημα και η επιρροή του Κόμματος

51. Το συνολικό ποσοστό συμμετοχής των εργαζόμενων στα συνδικάτα, όπως καταγράφεται τόσο από τα στοιχεία των συνεδρίων ΓΣΕΕ και ΑΔΕΔΥ όσο και από τις αρχαιρεσίες των πρωτοβάθμιων σωματείων στους κλάδους, δεν ξεπερνά σήμερα το 25%, ενώ συνεχώς μειώνεται. Υποχώρηση υπάρχει και στην οργάνωση και τη συμμετοχή των γυναικών (ιδιαίτερα των πιο νέων) και των μεταναστών. Αυτό είναι από τα βασικότερα προβλήματα που έχουμε να αντιμετωπίσουμε.

Για διάφορους λόγους, η πραγματική κατάσταση είναι ακόμα χειρότερη από αυτή που δείχνουν τα επίσημα στοιχεία και οι στατιστικές. Ένας από τους λόγους είναι η παρέμβαση της εργοδοσίας και του εργοδοτικού-κυβερνητικού συνδικαλισμού με στόχο την αλλοίωση των αποτελεσμάτων σε μία σειρά αρχαιρεσίες μέσω της παρουσίας ως μελών σωματείων νόθων εγγεγραμμένων, διπλοεγγεγραμμένων κλπ.

Ακόμα χειρότερη είναι η κατάσταση του βαθμού οργάνωσης στα σωματεία και τις ενώσεις στο κίνημα των αυτοαπασχολούμενων και στο αγροτικό κίνημα.

Το Κόμμα κράτησε τις δυνάμεις του στο εργατικό συνδικαλιστικό κίνημα και σε ορισμένους χώρους και κλάδους κατέκτησε νέες θέσεις και δυνάμεις. Όπως δείχνουν και τα σχετικά στοιχεία, οι κύριες απώλειες του Κόμματος εντοπίζονται σε κλάδους που δέχτηκαν μεγάλο πλήγμα, τόσο πριν όσο και κατά τη διάρκεια της κρίσης, εξαιτίας της συρρίκνωσης του εργατικού δυναμικού (κατασκευές, κλωστοϋφαντουργία, ένδυση, υπόδηση, καπνός κλπ.) και των συνταξιοδοτήσεων.

Οι κινητοποιήσεις των τελευταίων χρόνων ενίσχυσαν την πολιτική επιρροή του Κόμματος, την επιρροή των συσπειρώσεων μέσα στις οποίες δουλεύουν δραστήρια τα μέλη του Κόμματος. Από την ισχυροποίηση του μονοπωλιακού κεφαλαίου πρέπει να περιμένουμε παραπέρα όξυνση της αντίθεσης κεφαλαίου - μισθωτής εργασίας και, στη βάση αυτή, όξυνση του συνόλου των κοινωνικών αντιθέσεων.

Από εδώ απορρέουν η ανάγκη και οι δυνατότητες της πιο σχεδιασμένης δουλειάς των Κομματικών Οργανώσεων, όλου του Κόμματος, στις γραμμές της εργατικής τάξης και του κινήματός της, ώστε να δυναμώνει η ταξική πάλη ενάντια στους καπιταλιστές, τα κόμματα και τις κυβερνήσεις τους, γενικά ενάντια στην καπιταλιστική εξουσία, στην προοπτική της σύγκρουσης για την ανατροπή της, για την επαναστατική εργατική εξουσία.

Το Κόμμα, εξοπλισμένο με τη στρατηγική του, τις επεξεργασίες του γύρω από τα διάφορα ζητήματα που προκύπτουν στην πορεία της ταξικής πάλης, οπλισμέ-

νο με την επεξεργασμένη πείρα του πρόσφατου διαστήματος, αλλά και της σχεδόν εκατοντάχρονης πορείας του, μπορεί να επιδρά αποφασιστικά ώστε να ενισχύεται και να εμπεδώνεται ο αναγκαίος αντικαπιταλιστικός προσανατολισμός της πάλης.

Η πρόσφατη πείρα επιβεβαιώνει ότι άπειρες πολιτικές δυνάμεις θα βγαίνουν στο δρόμο κάτω από το βάρος των οξυμμένων προβλημάτων, παρά το γεγονός ότι δε θα συμφωνούν σε όλα μαζί μας, θα έχουν περιορισμένη αντοχή στις δυσκολίες και στις καμπές του αγώνα. Αποδείχτηκε στην πράξη η δυνατότητα του Κόμματος να εκτιμά έγκαιρα και αντικειμενικά τις διαθέσεις των μαζών, να παρεμβαίνει σχεδιασμένα και οργανωμένα ως πρωτοπορία στο πλαίσιο πάλης, στις μορφές οργάνωσης και πάλης, στη διαπάλη, πρωτοστατώντας σε μαζικές συλλογικές διαδικασίες του κινήματος, με προσοχή κι ευελιξία στη διεύρυνση, χωρίς να ατονεί το στοιχείο της επαγρύπνησης, της διαπάλης.

Μια τέτοια παρέμβαση δεν πραγματοποιείται ξαφνικά και σπασμωδικά, προϋποθέτει –συλλογική και ατομική– κομματική δουλειά χρόνων με πρωτοπόρα χαρακτηριστικά. Αυτή η δουλειά είναι που στον κατάλληλο χρόνο από άποψη συνθηκών φέρνει την καταξίωση, την αναγνώριση και μέσω αυτών τη δυνατότητα συσπείρωσης δυνάμεων που δεν ακολουθούν πολιτικά το Κόμμα ή το ακολουθούν ευκαιριακά και συναισθηματικά. Απαιτείται να ανέβει η ετοιμότητα των κομματικών δυνάμεων, να αξιοποιούνται περισσότερο οι φίλοι του Κόμματος, να βελτιωθεί η ικανότητα να έρχονται σε επαφή με τέτοιες δυνάμεις και να επιδρούν στην κατεύθυνση της πάλης τους.

Τα καθήκοντα που απορρέουν για την ανασύνταξη του κινήματος

52. Στην Απόφαση της Ευρείας Ολομέλειας της ΚΕ το Δεκέμβρη του 2015, προσδιορίζεται ως περιεχόμενο της ανασύνταξης «...η προετοιμασία και ανάπτυξη εργατικού κινήματος ικανού να αντιπαρατεθεί με αποφασιστικότητα και αποτελεσματικά και σε συμμαχία με τα λαϊκά στρώματα των αυτοαπασχολούμενων και αγροτών στην ενιαία επεξεργασμένη στρατηγική του κεφαλαίου και της καπιταλιστικής εξουσίας». Πρόκειται για καθήκον που απαιτεί πιο σύνθετη και ανώτερη ιδεολογική πολιτική και οργανωτική δουλειά από το Κόμμα, τόσο στις γραμμές του όσο και στις γραμμές του κινήματος, με άξονα τις σύγχρονες ανάγκες των εργατικών - λαϊκών δυνάμεων, απαιτεί την ένταξη των επιμέρους διεκδικήσεων σε ένα σχέδιο συγκέντρωσης δυνάμεων και πάλης με αντικαπιταλιστικό περιεχόμενο.

Το σχέδιο για την ανασύνταξη θα στηρίζεται πρώτα απ' όλα σε γερές Κομματικές Οργανώσεις στα εργοστάσια, στις επιχειρήσεις, στους κλάδους στρατηγικής σημασίας. Θα παλεύεται και θα ελέγχεται συνεχώς με κριτική εξέταση της πείρας, με ανάδειξη των αντικειμενικών δυσκολιών, αλλά και των υποκειμενικών αδυναμιών, ενιαία, πανελλαδικά, με σταθερότητα, ανυποχώρητα, με τις απαιτούμενες προσαρμογές και εξειδικεύσεις σε κάθε κλάδο.

Κατ' επέκταση, ο προσανατολισμός μας για την ανάπτυξη και ανασύνταξη του κινήματος πρέπει να αγκαλιάζει κάθε πόλη και περιοχή, έχοντας στο επίκεντρο τους μονοπωλιακούς ομίλους, τα εργοστάσια, τις μονάδες ηλεκτρικής ενέργειας, τις τηλεπικοινωνίες, τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς, τα εμπορικά κέντρα, τις μονάδες υγείας και πρόνοιας. Ταυτόχρονα, τους βιοπαλαιστές αυτοαπασχολούμενους της πόλης και τους αγρότες στην ύπαιθρο, τους χώρους μόρφωσης της νεολαίας, τους χώρους συγκέντρωσης των νέων των εργατικών - λαϊκών οικογενειών.

Κεντρικό ζήτημα που πρέπει να απασχολήσει είναι σε τι βαθμό έχει διαμορφωθεί ενιαία αντίληψη στο ίδιο το κομματικό δυναμικό σε σχέση με το περιεχόμενο της ανασύνταξης και τα καθήκοντα που απορρέουν για την προώθησή της.

Παρά τα βήματα, υπάρχουν ακόμα καθυστερήσεις στο να ξεπερνιέται μια αποσπασματικότητα και να εμπεδώνεται η αντίληψή μας για τα καθήκοντα των κομμουνιστών με βάση την παραπάνω κατεύθυνση. Οι συνθήκες που διαμορφώθηκαν με το ξέσπασμα της καπιταλιστικής κρίσης έφεραν στην επιφάνεια νέες δυσκολίες. Παρά τη σχετική πρόβλεψη, δεν ήμασταν επαρκώς έτοιμοι για γρήγορες προσαρμογές στις νέες συνθήκες που δημιουργήσε η βαθιά και παρατεταμένη κρίση, δεν είχαμε μελετήσει νέους περιορισμούς ή και δυσκολίες στην αφομοίωση και υλοποίηση του σχεδιασμού για την ανασύνταξη.

Το επόμενο διάστημα με μεγαλύτερη αποφασιστικότητα χρειάζεται να πάρουμε μέτρα για να ανέβει η αποτελεσματικότητα στην προώθηση αυτού του κεντρικού καθήκοντος σε όλο το Κόμμα και την ΚΝΕ, από την ΚΕ μέχρι την κάθε ΚΟΒ και ΟΒ, την κάθε κομματική ομάδα.

Η ανάγκη διαμόρφωσης ενιαίας αντίληψης για το περιεχόμενο της ανασύνταξης του εργατικού συνδικαλιστικού κινήματος

53. Χρειάζεται να εδραιωθεί η αντίληψη ότι –όπως έχουμε ήδη αναφέρει– τα προβλήματα των συνθηκών δουλειάς και ζωής της εργατικής τάξης, όσο και αν αποτελούν τη βάση των αγώνων και πρέπει ασταμάτητα να αναπτύσσονται με την πρωτοπόρα συμβολή των κομμουνιστών, δεν οδηγούν από μόνα τους στην ανάπτυξη της ταξικής πολιτικής συνείδησης. Από εδώ απορρέουν και τα καθήκοντα του ιδεολογικού-πολιτικού αγώνα των κομμουνιστών μέσα στο κίνημα για την ενίσχυση της αντικαπιταλιστικής κατεύθυνσής του. Αυτά τα καθήκοντα περιλαμβάνουν την επεξεργασία αιτημάτων πάλης και την επιλογή μορφών οργάνωσης και συμμαχίας με λαϊκές δυνάμεις και προϋποθέτουν την καλή γνώση της δομής της εργατικής τάξης, της πολυδιάσπασης που την χαρακτηρίζει, αλλά και των νέων μηχανισμών και μεθόδων χειραγώγησης από την αστική τάξη, η οποία δεν παραιτείται από την ενσωμάτωση του εργατικού κινήματος.

Απαιτείται καθημερινή τριβή κι εκπαίδευση, ανησυχία και φροντίδα από τα κα-

θοδηγητικά όργανα ώστε να ανέβει η πρωτοβουλία, η καθημερινή δράση των κομμουνιστών, ιδιαίτερα των νέων. Απαιτείται προσανατολισμός και δημιουργικός έλεγχος ώστε να διαμορφώνεται σαφής γνώση των εξελίξεων κατά κλάδο, ακριβής και αντικειμενική εκτίμηση του συσχετισμού, των διαθέσεων των μαζών, της τακτικής της εργοδοσίας και των άλλων δυνάμεων, καθώς και της επίδρασής της. Απαιτείται καθημερινή και ακούραστη ατομική δουλειά ώστε να διαμορφώνονται καθημερινοί δεσμοί με την εργατική τάξη –ακόμα και σε περιόδους που δε φαίνονται άμεσα ορατά αποτελέσματα– που θα μετατρέπονται υπό προϋποθέσεις σε άνοδο του κύρους και της επιρροής των κομμουνιστών.

Χρειάζεται να αποκτήσουμε σταθερό προσανατολισμό αλλά και μεγαλύτερη ικανότητα να ενισχύεται από τα κάτω –ξεκινώντας από τον ίδιο τον τόπο δουλειάς, το σωματείο– η γραμμή πάλης που θέτει στο επίκεντρο την ανάκτηση των απωλειών, σε συνδυασμό με τις σύγχρονες ανάγκες των εργατικών - λαϊκών οικογενειών. Να αποκτήσουμε ικανότητα στην προβολή του γεγονότος ότι εμπόδιο στην κάλυψη των σύγχρονων αναγκών και των αιτημάτων που τα εκφράζουν είναι η ίδια η καπιταλιστική ιδιοκτησία και το καπιταλιστικό κέρδος. Ικανότητα να αποκαλύπτονται –μέσα από τη διαπάλη που θα αναπτύσσεται στους μικρούς και μεγαλύτερους αγώνες– πειστικά οι μηχανισμοί της εκμετάλλευσης και κυρίως οι όροι κατάργησής τους. Ικανότητα του Κόμματος αλλά και των κομμουνιστών ατομικά να δουλεύουν με στόχο, σχέδιο και συνέχεια, μέσα στις εργατικές - λαϊκές μάζες, να βοηθούν στην οργάνωση και συσπείρωση, στη διαφώτιση με στόχο τη ριζοσπαστικοποίηση της συνείδησής τους, στην άνοδο της απαιτητικότητας και της μαχητικότητας για την ικανοποίηση των σύγχρονων αναγκών τους.

Είναι αντικειμενική η τάση να αυξάνονται οι σύγχρονες ανάγκες. Αυτό οφείλεται στο σύγχρονο επίπεδο ανάπτυξης των παραγωγικών δυνάμεων, στην άνοδο της παραγωγικότητας, στα επιτεύγματα της επιστήμης και τις εφαρμογές τους σε όλους τους τομείς (υγεία, παιδεία, άτομα με ειδικές ανάγκες κλπ.). Οι σύγχρονες ανάγκες αφορούν και τη μείωση του εργάσιμου χρόνου, την αύξηση του ελεύθερου χρόνου, των διακοπών, της αναψυχής. Αφορούν και παράγοντες που σχετίζονται με το βιοτικό επίπεδο, όπως η ποιότητα και η ποσότητα των διατροφικών αναγκών, οι συνθήκες κατοικίας κι εργασίας, ο ρόλος της φυσικής αγωγής και άσκησης, η υγεία με έμφαση στην πρόληψη, η αντιμετώπιση περιβαλλοντικών προβλημάτων και επαγγελματικών ασθενειών, η αύξηση του προσδόκιμου ζωής, ο πολιτισμός κ.ά. Αφορούν και τις απαραίτητες υποδομές και μέσα για την ικανοποίησή τους.

Σήμερα, αντικειμενικά, η ικανοποίηση των σύγχρονων λαϊκών αναγκών είναι δυνατή στην Ελλάδα, η οποία έχει διαπιστωμένες αναπτυξιακές δυνατότητες (τεχνολογικά μέσα, ειδικευμένο εργατικό δυναμικό, σύγχρονοι μέθοδοι οργάνωσης της παραγωγής κλπ.) και φυσικά πλεονεκτήματα, όπως δυνατότητα διατροφικής επάρκειας, αξιοποίησης των βουνών και της θάλασσας, των υποδομών για διακοπές των λαϊκών οικογενειών κ.ά.

Η διαφορά μας με τα αστικά κόμματα δε βρίσκεται μόνο στην ποσότητα και ποιότητα των παρεχόμενων δημόσιων και δωρεάν κοινωνικών υπηρεσιών, αλλά πά-

ει βαθύτερα, αγγίζοντας την ίδια την οργάνωση και το περιεχόμενο αυτών των υπηρεσιών. Έτσι, για παράδειγμα, στην υγεία διεκδικούμε όχι μόνο καλύτερες και δωρεάν υπηρεσίες υγείας, αλλά την προτεραιότητα της πρόληψης κι έγκαιρης αποκατάστασης ή στην παιδεία όχι μόνο δημόσιο και δωρεάν βιβλίο σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες, αλλά πρωταρχικά ριζικά διαφορετικό περιεχόμενο αυτών των βιβλίων, ριζικά διαφορετικές μεθόδους και μορφές διδασκαλίας με στόχο την ολόπλευρη διαπαιδαγώγηση των παιδιών.

Παρομοίως, στο μέτωπο της ανεργίας, πέρα από την προβολή αιτημάτων για την προστασία των ανέργων, δίνουμε έμφαση στα ζητήματα της σταθερής δουλειάς με δικαιώματα, της δυνατότητας μείωσης του εργάσιμου χρόνου και τελικά στις προϋποθέσεις για την εξάλειψη της ανεργίας. Πρόκειται για σταθερό μέτωπο πάλης, λόγω του μεγάλου αριθμού ανέργων, ιδιαίτερα ηλικιακά νέων και των ειδικών προβλημάτων συμμετοχής τους στο εργατικό - συνδικαλιστικό κίνημα.

Σε όλα αυτά μαζί, ενιαία, βρίσκεται και η ουσία της αντίληψής μας για τις σύγχρονες λαϊκές ανάγκες, γνωρίζοντας φυσικά ότι παρά το γεγονός ότι από σήμερα πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο διεκδίκησης, η πλήρης ικανοποίησή τους δε «χωράει» μέσα στο πλαίσιο του καπιταλισμού, αλλά προϋποθέτει την κοινωνικοποίηση των συγκεντρωμένων μέσων παραγωγής και την ένταξή τους στον επιστημονικό κεντρικό σχεδιασμό της παραγωγής.

Η προβολή της σημασίας ανάπτυξης της πάλης και διεκδίκησης με βάση τις σύγχρονες εργατικές - λαϊκές ανάγκες αφορά ειδικά τους νέους εργαζόμενους και ανέργους, όσους κυρίως εντάχθηκαν στην παραγωγή ή πέρασαν σε παραγωγικές ηλικίες μετά το 2009. Τα τμήματα αυτά δεν έχουν ζήσει όλα δικαιώματα και κατακτήσεις υπήρχαν πριν την οικονομική καπιταλιστική κρίση, πολύ περισσότερο πριν την ανατροπή του σοσιαλισμού.

Ωστόσο, χρειάζεται προσοχή ώστε η προβολή των αιτημάτων για ανάκτηση των απωλειών να μην εξιδανικεύει την περίοδο πριν το 2009, αλλά να αναδεικνύει την επιδείνωση των όρων εκμετάλλευσης σε σχέση με τις προηγούμενες γενιές, σε αντίφαση με τις πραγματικές σύγχρονες ανάγκες και δυνατότητες. Να απαντιέται η επιχειρηματολογία που «χρεώνει» τη σημερινή υποχώρηση στην ύπαρξη προηγούμενα «παράλογων προνομίων». Έχει σημασία να κατανοείται ότι η συγκυρία στην καπιταλιστική ανάπτυξη που επέτρεψε ορισμένες «παροχές», δικαιώματα και κατακτήσεις, κάτω από διαφορετικούς όρους καπιταλιστικής ανάπτυξης, διαφορετικό συσχετισμό δυνάμεων και την ίδια την πάλη του εργατικού κινήματος, ως προς όλες τις παραμέτρους της, έχει περάσει. Ότι σήμερα χρειάζεται πάλη, ακόμα και για το ελάχιστο, που να συνδέεται με τη συνολικότερη πάλη, την αντιπαράθεση με τη στρατηγική του κεφαλαίου.

Η ενίσχυση της οργανωμένης συνδικαλιστικής δράσης ως συστατικό στοιχείο της ανασύνταξης

54. Η πείρα που υπάρχει από τη δουλειά των οργανώσεων πρέπει να αξιοποιηθεί πιο συστηματικά και να αναβαθμιστεί η δράση τους με βάση τους εξής στόχους:

- Μαζικοποίηση των ήδη υπαρχόντων σωματείων, πρώτα απ' όλα εκεί που έχουμε δυνάμεις. Η εγγραφή νέων εργαζομένων στα σωματεία και τους συλλόγους τους πρέπει να αποτελεί μόνιμο μέλημα και κριτήριο της προσπάθειας ανασύνταξης, επιμένοντας στη σημασία της οργανωμένης συλλογικής πάλης και της συγκέντρωσης δυνάμεων ενάντια στον ταξικό αντίπαλο.

- Κάλυψη όλων των χώρων με παραρτήματα κλαδικών σωματείων, αλλά και με επιχειρησιακά σωματεία ή δημιουργία νέων όπου κρίνεται απαραίτητο, ανάλογα με το τι βοηθάει καλύτερα την ίδια την οργάνωση της τάξης. Ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου δικτύου τέτοιων συνδικαλιστικών οργανώσεων σε όλη τη χώρα.

- Σταθερή λειτουργία των σωματείων ως βασικό κριτήριο της ανασύνταξης. Αυτή περιλαμβάνει την ίδια τη λειτουργία του ΔΣ, την ανάδειξη της σημασίας και την κατοχύρωση της Γενικής Συνέλευσης ως διαδικασίας συλλογικής εξέτασης, μελέτης της κατάστασης των εργασιακών χώρων και των κλάδων, σχεδιασμού και οργάνωσης της πάλης. Συνεχή ενημέρωση αλλά κι εξεύρεση τρόπων και μορφών που να διευκολύνουν τη συμμετοχή των εργαζομένων. Οι μορφές δραστηριοτήτων (π.χ. στο μορφωτικό, πολιτιστικό, αθλητικό τομέα) που έχουν αναπτυχθεί σε πολλές περιπτώσεις και η δημιουργία των σχετικών επιτροπών που σχετίζονται και με αυτές τις πλευρές της ζωής της εργατικής τάξης έχουν δώσει θετική πείρα και πρέπει να αξιοποιούνται. Τα σωματεία που πλειοψηφούν οι δυνάμεις μας πρέπει να είναι πρότυπο λειτουργίας σε αυτή την κατεύθυνση.

- Συστηματική παρακολούθηση της εξέλιξης των αρχαιρεσιών, της αλλαγής του συσχετισμού δυνάμεων υπέρ των ταξικών δυνάμεων. Υπάρχει θετική πείρα που αφορά τον πιο συστηματικό και στενό έλεγχο από τα όργανα, την έγκαιρη προετοιμασία, την προσπάθεια συσπείρωσης νέων δυνάμεων. Αυτά είναι μερικά από τα στοιχεία που πρέπει να αποτελέσουν τρόπο δουλειάς όλων των κομματικών ομάδων.

- Ενίσχυση της αλληλεγγύης, της αλληλοβοήθειας και της ταξικής στήριξης της εργατικής - λαϊκής οικογένειας και του κάθε εργάτη. Αυτή η ενίσχυση έχει αποδειχτεί και ιστορικά ότι ιδιαίτερα σε κρίσιμες συνθήκες, κρίσης, μαζικής φτώχειας, ανεργίας, πολέμων, μπορεί να αποτελέσει βασικό στοιχείο για τη δραστηριοποίηση και τη συσπείρωση νέων μαζών. Πολλές φορές υποτιμάται, αποκτά διεκπεραιωτικό χαρακτήρα, κάτω από τις δυσκολίες που διαμορφώνει η έλλειψη δεσμών και δεν αξιοποιείται ως εργαλείο βελτίωσής τους. Μορφές και τρόποι έκφρασής της έχουν αξιοποιηθεί αρκετές φορές και χρειάζεται να συστηματοποιηθούν και να γενικευτούν το επόμενο διάστημα. Πρέπει να συνειδητοποιηθεί ότι δεν πρόκειται βασικά για μέσο προσέλκυσης, αλλά κυρίως για μέσο διαμόρφω-

σης προσανατολισμού, κριτηρίων, αγωνιστικής καλλιέργειας. Ιδιαίτερη σημασία έχει εδώ η σχετική ειδική δουλειά με ανέργους και με μετανάστες που έχουν εγκατασταθεί μόνιμα στη χώρα μας. Οφείλουμε να εντάξουμε τις σχετικές πρωτοβουλίες πιο οργανικά στον προσανατολισμό μας, να συμβάλουμε ώστε να συστηματοποιούνται σε κάθε σωματείο και να μετατρέπονται σε σταθερά συστατικά στοιχεία της δουλειάς τους.

Η πορεία του ΠΑΜΕ ως κρίσιμο στοιχείο της ανασύνταξης

55. Το ΠΑΜΕ αποτελεί μια μεγάλη κατάκτηση του εργατικού συνδικαλιστικού κινήματος, που ακολούθησε μια μεγάλη και αξιόλογη πορεία μέχρι σήμερα. Είναι σημείο αναφοράς ευρύτερα μέσα στην ελληνική κοινωνία και στο κίνημα.

Ιδρύθηκε με πρωτοβουλία των κομμουνιστών που συμμετέχουν δραστήρια μέσα στο κίνημα και είναι μέτωπο συσπείρωσης σωματείων, εργατικών κέντρων, ομοσπονδιών, επιτροπών αγώνα, συνδικαλιστών. Στα σωματεία που μετέχουν στις γραμμές του, οι κομμουνιστές και οι δυνάμεις που συσπειρώνονται γύρω τους μπορεί να είναι πλειοψηφία –γεγονός που αποτυπώνει σε κάποιο βαθμό την αναγνώριση του ρόλου του Κόμματος από τους εργαζομένους– ωστόσο στις γραμμές τους υπάρχει διαφορετικός βαθμός πολιτικής εργατικής συνείδησης και συμφωνίας.

Μεγάλα τμήματα της εργατικής τάξης που θέλουμε να δραστηριοποιηθούν, να πιάσουμε μαζί τους επαφές, διατηρούν συγχύσεις, φόβους, ακόμα και προκαταλήψεις. Αυτό αφορά ακόμα και συνδικαλισμένους, πολύ περισσότερο τους ασυνδικαλιστούς εργάτες και εργάτριες. Έτσι, η δουλειά των κομμουνιστών για την ωρίμανση της επαναστατικής εργατικής συνείδησης είναι σύνθετη και μέσα στις γραμμές του ΠΑΜΕ, πολύ περισσότερο σε σωματεία που δεν ανήκουν στο ΠΑΜΕ ή σε χώρους εντελώς ασυνδικαλιστούς. Όπως άλλωστε ήδη έχουμε σημειώσει, δεν αρκεί μόνο η πείρα των εργατών από τους αγώνες, παρόλο που είναι μια σημαντική προϋπόθεση.

Υπάρχει πλούσια πείρα από τη δράση μας όλα αυτά τα χρόνια, όμως, ενώ σε βασικά ζητήματα όλοι συμφωνούμε, στην πράξη δεν είναι δύσκολο να εμφανιστούν λάθη. Το ΠΑΜΕ δεν είναι «βραχίονας του ΚΚΕ», ούτε παράταξη του ΚΚΕ στο συνδικαλιστικό κίνημα, όπως ισχυρίζονται οι οπορτουνιστές και ο κυβερνητικός - εργοδοτικός συνδικαλισμός. Δεν είναι απλά τα μέλη του και οι συμπορευόμενοι μαζί τους. Το ΠΑΜΕ αποτελεί συσπείρωση συνδικαλιστικών οργανώσεων σε αντικαπιταλιστική αντιμονοπωλιακή κατεύθυνση, συνεπή ταξική συσπείρωση διακριτή τόσο σε σχέση με τον εργοδοτικό-κυβερνητικό συνδικαλισμό όσο και με τη γραμμή του ρεφορμιστικού και οπορτουνιστικού ρεύματος. Εκφράζει στις σημαντικές συνθήκες την αναγκαιότητα διαπάλης για τον προσανατολισμό του εργατικού κινήματος. Είναι και δική μας ευθύνη να ενισχύεται ο ρόλος των ίδιων των σωματείων που βρίσκονται στις γραμμές του. Να λειτουργούν με αυτοτέλεια και

μέσα από τη δική μας δράση να ωριμάζει στις γραμμές τους και να επιβεβαιώνεται η συσπείρωσή τους στο ΠΑΜΕ και η υιοθέτηση του πυρήνα της γραμμής πάλης που αυτό χαράσσει.

Σήμερα είναι επιτακτική ανάγκη να σχεδιαστεί πιο συγκεκριμένα η διεύρυνση του ΠΑΜΕ με νέες δυνάμεις σε κάθε κλάδο και περιοχή. Τέτοιες δυνάμεις υπάρχουν στο κίνημα. Είναι τα σωματεία και οι συνδικαλιστές που το προηγούμενο διάστημα ανέπτυξαν κοινή δράση με το ΠΑΜΕ, υιοθέτησαν πλευρές των θέσεών του. Μια μεγαλύτερη μερίδα –συγκριτικά με παλαιότερα– παρακολουθεί τη δράση και τις θέσεις του. Οι δυνατότητες αυτές φάνηκαν καθαρά στην πρόσφατη 4η Πανελλαδική Συνδιάσκεψη του ΠΑΜΕ. Πρέπει να έχουμε στο μυαλό μας ότι δε θα βρούμε έτοιμες δυνάμεις για να ενταχθούν στο ΠΑΜΕ, ότι είναι δικό μας καθήκον να τις διαμορφώσουμε μέσα από τη δράση, τη διαφωτιστική δουλειά, τη διαπάλη με τον εργοδοτικό κυβερνητικό συνδικαλισμό.

Ο ρόλος του ΠΑΜΕ γίνεται πιο αναγκαίος στις σημερινές συνθήκες και λόγω της περαιτέρω χρεοκοπίας της ΓΣΕΕ, της ΑΔΕΔΥ, της ίδιας της κατάστασης του συνδικαλιστικού κινήματος, αλλά και λόγω του σχεδιασμού για αναδιοργάνωση των ρεφορμιστικών δυνάμεων και του κυβερνητικού συνδικαλισμού.

Οι δυνάμεις του Κόμματος που δραστηριοποιούνται στο ΠΑΜΕ πρέπει να συμβάλουν στην υλοποίηση του ενιαίου σχεδίου που αποφασίστηκε στην Πανελλαδική Συνδιάσκεψη του ΠΑΜΕ το Νοέμβριο του 2016. Αυτό το σχέδιο περιλαμβάνει πληθώρα δράσεων για την ενίσχυση της οργάνωσης της εργατικής τάξης στα σωματεία, τη λειτουργία των συνδικάτων, την παραπέρα συσπείρωση σωματείων και συνδικαλιστών, την ανάπτυξη αγώνων και κινητοποιήσεων στη βάση συγκεκριμένων στόχων και αιτημάτων, την προώθηση της ενότητας της εργατικής τάξης, την εδραίωση της κοινωνικής συμμαχίας.

Ξεχωριστό και ιδιαίτερα σύνθετο μέτωπο είναι η οργάνωση και κινητοποίηση ανέργων δίπλα στα συνδικάτα, τα εργατικά κέντρα, τις Λαϊκές Επιτροπές στις συνοικίες. Η δουλειά αυτή προϋποθέτει συνεχή καταγραφή και παρακολούθηση, επίμονη συστηματική προσπάθεια για τη διαμόρφωση ισχυρών δεσμών που θα αντέχουν στις πιέσεις, στις δυσκολίες, θα εξασφαλίζουν τη συνέχεια του αγώνα. Η προσπάθεια αυτή δεν μπορεί να γίνει έξω από την ενίσχυση των πρωτοβουλιών με βάση συγκεκριμένους στόχους πάλης.

Η πρωτοβουλία του δήμου της Πάτρας το προηγούμενο διάστημα για την πορεία ανέργων στην Αθήνα χρειάζεται να αξιοποιηθεί ως τρόπος δουλειάς και τηρουμένων των αναλογιών να διαπεράσει τη δουλειά των συνδικάτων και των Λαϊκών Επιτροπών. Ταυτόχρονα να διευρυνθούν οι πρωτοβουλίες στις γειτονίες.

Η πείρα από τις Λαϊκές Επιτροπές με τη δημιουργία δομών αλληλεγγύης αλλά και άλλων δραστηριοτήτων (π.χ. λαϊκά φροντιστήρια, λαϊκός κινηματογράφος, αλληλεγγύη σε ζητήματα υγείας, πρόνοιας, ΑμΕΑ, σε συσσίτια κλπ.) είναι θετική.

Η πορεία της Κοινωνικής Συμμαχίας

Επιβεβαιώθηκε στους αγώνες η αναγκαιότητα και αξία της Κοινωνικής Συμμαχίας

56. Στο Πρόγραμμα που ψηφίστηκε στο 19ο Συνέδριο του Κόμματος τονίζεται: «Η συσπείρωση της πλειοψηφίας της εργατικής τάξης με το ΚΚΕ και η προσέλκυση πρωτοπόρων τμημάτων των λαϊκών στρωμάτων θα περάσει από διάφορες φάσεις. Το εργατικό κίνημα, τα κινήματα των αυτοαπασχολούμενων στις πόλεις και των αγροτών και η μορφή έκφρασης της συμμαχίας τους με αντιμονοπωλιακούς αντικαπιταλιστικούς στόχους, με την πρωτοπόρα δράση των δυνάμεων του ΚΚΕ σε μη επαναστατικές συνθήκες, αποτελούν το πρόγραμμα για τη διαμόρφωση του επαναστατικού εργατικού - λαϊκού μετώπου σε επαναστατικές συνθήκες. Οι εργατικές - λαϊκές μάζες, μέσα από την πείρα της συμμετοχής τους στην οργάνωση της πάλης σε κατεύθυνση σύγκρουσης με τη στρατηγική του κεφαλαίου, θα πείθονται για την ανάγκη να πάρει η οργάνωση και η αντιπαράθεσή τους χαρακτήρα εφ' όλης της ύλης και με όλες τις μορφές σύγκρουσης με την οικονομική, πολιτική κυριαρχία του κεφαλαίου».

Οι αποφάσεις του 19ου Συνεδρίου αναφέρονται αναλυτικά και διεξοδικά στο ζήτημα της κοινωνικής συμμαχίας. Έχει ήδη συγκεντρωθεί χρήσιμη πείρα, θετική και αρνητική. Αυτή η πείρα πρέπει να αξιοποιηθεί και να αποτελέσει τη βάση ενός πιο επεξεργασμένου νέου σχεδίου για να αποκτήσει η οικοδόμηση της συμμαχίας πιο σταθερή βάση και προοπτική, να αντιστοιχείται συνεχώς, όλο και περισσότερο, με τις απαιτήσεις της σύγκρουσης με τα μονοπώλια, τον καπιταλισμό.

Η κοινωνική συμμαχία σε αντιμονοπωλιακή - αντικαπιταλιστική κατεύθυνση έχει αναφορά σε κοινωνικές δυνάμεις, δηλαδή στην εργατική τάξη και τα άλλα λαϊκά στρώματα, ανεξάρτητα από φύλο, ηλικία, μόρφωση, εθνική καταγωγή. Βασικός είναι εδώ ο ρόλος του εργατικού συνδικαλιστικού κινήματος, ιδιαίτερα των ταξικών συνδικάτων που συσπειρώνονται στο ΠΑΜΕ.

Καθοριστικός είναι επίσης ο ρόλος των μελών του Κόμματος ως πολιτικής πρωτοπορίας της εργατικής τάξης στον αγώνα για ενίσχυση και εμβάθυνση της κοινωνικής συμμαχίας της εργατικής τάξης, των βιοπαλαιστών αυτοαπασχολούμενων στις πόλεις και των αγροτών στην ύπαιθρο, με έμφαση στη συμμετοχή των νέων και των γυναικών αυτών των κοινωνικών δυνάμεων. Μέσα σε αυτή την κίνηση ανεβαίνουν οι απαιτήσεις από τους κομμουνιστές για την απόσπαση, ιδιαίτερα των πιο φτωχών τμημάτων των λαϊκών στρωμάτων, από την ιδεολογία και πολιτική της αστικής τάξης και την επιρροή των ανώτερων οικονομικά τμημάτων τους.

Η μαζική είσοδος μικροαστικών στρωμάτων στον αγώνα, στη γενική απεργία, σε κοινά συλλαλητήρια με την εργατική τάξη με αφορμή κύρια την πάλη ενάντια στην αντιασφαλιστική μεταρρύθμιση, αποτελεί πολύτιμη πείρα του προηγούμενου διαστήματος. Αυτή η πείρα δείχνει τόσο τις δυνατότητες κοινής δράσης και κινητοποίησης ευρύτερων λαϊκών δυνάμεων σε περιβάλλον που ο αντίπαλος

χρησιμοποιεί όλα τα μέσα καθήλωσης και χειραγώγησης, όσο και τις δυσκολίες για τη διατήρηση κι επέκταση των βημάτων που γίνονται για τη διαμόρφωση όρων για τη συνέχιση και κλιμάκωση της κοινής πάλης, για τη συνειδητοποίηση του στρατηγικού χαρακτήρα της συμμαχίας της εργατικής τάξης με τα λαϊκά στρώματα.

Το κοινό πλαίσιο πάλης ΠΑΜΕ - ΠΑΣΕΒΕ - ΠΑΣΥ - ΟΓΕ - ΜΑΣ, που διαμορφώθηκε το 2010 ως απάντηση σε μια ανάγκη, αποτέλεσε αφετηρία στο σχετικά καλύτερο συντονισμό της δράσης. Σήμερα βρίσκεται πίσω από τις ανάγκες και χρειάζεται επικαιροποίηση.

Τα όποια θετικά βήματα στην κοινή δράση δεν πρέπει να κρύψουν ότι η προώθηση του στόχου της κοινωνικής συμμαχίας σε αντιμονοπωλιακή - αντικαπιταλιστική κατεύθυνση είναι σε εμβρυακό στάδιο. Εκτός από τις αντικειμενικές δυσκολίες που υπάρχουν σε αυτή την προσπάθεια, εστιάζουμε σε αυτό που περνά από το χέρι μας, στις σοβαρές αδυναμίες και καθυστερήσεις στη δράση κομμουνιστών και κομμουνιστριών που δουλεύουν στο κίνημα. Αυτές οι υποκειμενικές αδυναμίες αναδεικνύουν τη λειψή ακόμα κατανόηση της στρατηγικής σημασίας της κοινωνικής συμμαχίας, αλλά και την υποτίμηση της συνθετότητας και δυσκολίας του συγκεκριμένου καθήκοντος.

Οι κομμουνιστές μέσα στο εργατικό συνδικαλιστικό κίνημα, απαιτείται να δείχνουν ακόμα μεγαλύτερη φροντίδα για τη συσπείρωση λαϊκών μεσαίων στρωμάτων (αγροτών, ΕΒΕ) σε κοινή πάλη με το εργατικό κίνημα. Να επιδιώκουν να δουλεύουν με όρους καλύτερης συνεννόησης μεταξύ των κινημάτων, να πείθουν έμπρακτα για την πρωτοπορία της εργατικής τάξης.

Ιδιαίτερη προσοχή χρειάζεται η τυπική σχηματοποίηση της κοινωνικής συμμαχίας «από τα πάνω», έτσι όπως αυτή αποτυπώνεται ως «φύτρο», με τις διάφορες μορφές που παίρνει, ανάλογα με τη συγκεκριμένη φάση του κινήματος, συσχετισμού, εδραίωσης κι εμβάθυνσής της όσον αφορά τους αντικαπιταλιστικούς - αντιμονοπωλιακούς στόχους της. Απαιτείται συνεχής παρακολούθηση στην ίδια την εξέλιξή της, έτσι όπως πιθανόν θα προχωράει, θα δυναμώνει και θα αναδιατάσσεται με όρους κινήματος, πραγματικής κίνησης εργατικών μαζών - συμμάχων, παίρνοντας πιθανόν και άλλες μορφές.

Η κοινωνική συμμαχία σε σχέση με τους αυτοαπασχολούμενους αγρότες

57. Οι αγροτικές κινητοποιήσεις από το 2014, που πυροδοτήθηκαν με αρχική αφορμή τα φορολογικά μέτρα και στη συνέχεια (το 2015-2016) αντιπαράτέθηκαν και με τα μέτρα για το Ασφαλιστικό, ήταν πολύμορφες και μαζικές. Τα κυβερνητικά μέτρα που επιδεινώνουν τους όρους επιβίωσης αυτοαπασχολούμενων αγροτών οδήγησαν τη συσσωρευμένη αγανάκτηση να εκδηλωθεί αγωνιστικά ακόμα και αμέσως μετά τις βουλευτικές εκλογές του Σεπτεμβρίου 2015, δημιουργώντας ρωγμές στο κλίμα πολιτικής συναίνεσης.

Εκδηλώθηκε στην πράξη η δύναμη που έχει η κοινή δράση με την εργατική τά-

ξη, όπως εκφράστηκε και στην κάθοδο με τα τρακτέρ στην Αθήνα, με τη στήριξη της διήμερης κινητοποίησης από ομοσπονδίες κι εργατικά συνδικάτα που συσπειρώνονται στο ΠΑΜΕ.

Η ΠΑΣΥ ως αντιμονοπωλιακή συσπείρωση είχε ουσιαστική συμβολή στην πάλη ενάντια στις πρώην εκφυλισμένες ηγεσίες ΓΕΣΑΣΕ, ΣΥΔΑΣΕ, ΠΑΣΕΓΕΣ, στην ΚΑΠ της ΕΕ, πρωτοστάτησε στη διαμόρφωση πλαισίου πάλης διαχωρισμού από τους μεγαλοαγρότες, στη δραστηριοποίηση ορισμένων αγροτικών συλλόγων και κάποιων Ομοσπονδιών Αγροτικών Συλλόγων, στον προσανατολισμό του αγροτικού κινήματος για κοινή δράση με την εργατική τάξη.

Οι αγροτικοί αγώνες έφεραν στο προσκήνιο μια νέα μορφή συσπείρωσης, οργάνωσης του πανελλαδικού συντονισμού του αγροτικού κινήματος με το Πανελλαδικό Συντονιστικό των μπλόκων, που έχει κέντρο το μπλόκο της Νίκαιας, με βάση Ομοσπονδίες Αγροτικών Συλλόγων και αρκετές άλλες κατά τόπους επιτροπές και μπλόκα που στηρίζονται σε Ομοσπονδίες και Αγροτικούς Συλλόγους όπου δρουν μέλη και φίλοι του Κόμματος. Το Συντονιστικό της Νίκαιας έπαιξε ρόλο στη συγκεκριμένη συσπείρωση και στον πανελλαδικό συντονισμό του οργανωμένου αγροτικού κινήματος. Οι δυνάμεις της ΠΑΣΥ, οι κομμουνιστές πρωτοστάτησαν στο βασικό πλαίσιο, στις σχετικές μορφές πάλης και οργάνωσης, ενώ σήμερα αυτά υιοθετούνται από αγροτικές συνδικαλιστικές Ομοσπονδίες και Αγροτικούς Συλλόγους που δεν έχουν όμως αποφασίσει να συσπειρωθούν στην ΠΑΣΥ.

Οφείλουμε να προσπαθήσουμε, στη νέα φάση που περνάει το αγροτικό κίνημα, αυτές οι δυνάμεις να βαθύνουν στην αντιμονοπωλιακή κατεύθυνση συσπείρωσης. Οι κομμουνιστές πρέπει να ανταποκριθούν στη διαπάλη αλλά και στον κίνδυνο νέου εγκλωβισμού αυτών των δυνάμεων.

Οφείλουμε να επιμείνουμε ώστε η συμμετοχή στις συσκέψεις και στις υπόλοιπες διαδικασίες του κινήματος να εκφράζει ΔΣ Ομοσπονδιών, αγροτικών συλλόγων, επιτροπών αγροτών και όχι ατομική «παραγοντίστικη» συμμετοχή. Οφείλουμε επίσης να ανανεώνουμε σταθερά το πλαίσιο του πανελλαδικού συντονισμού, αναπτύσσοντας τη διαπάλη στο κίνημα, αποκλείοντας δυνάμεις όπως η «Χρυσή Αυγή», αλλά και άλλες φιλοΕΕ - φιλοΚΑΠ δυνάμεις.

Πρέπει να αξιοποιήσουμε πιο δραστήρια το γενικά θετικό κλίμα για δημιουργία συλλόγων, Ομοσπονδιών, έχοντας αυξημένη επαγρύπνηση, αλλά και ως στόχο να διευρύνεται η συσπείρωση που έχει πραγματοποιηθεί, να εμπεδώνεται ή και να βαθαίνει ο αντιμονοπωλιακός προσανατολισμός σε σχέση με τον άλλο δρόμο ανάπτυξης της αγροτικής παραγωγής, της σύνδεσης του παραγωγικού συνεταιρισμού με την κοινωνικοποιημένη βιομηχανία, το κρατικό εμπόριο και ό,τι αυτό συνεπάγεται σε τιμές, υποδομές, προστασία από φυσικά φαινόμενα κλπ.

Ταυτόχρονα να συμβάλουμε στην οργάνωση και των φτωχών, μικρών αγροτών που δε δίνουν αγώνα επιβίωσης σαν αγρότες, αφού έχουν περάσει σε κατάσταση εργάτη γης ή αυτοαπασχολούμενου σε άλλο κλάδο ή ημιαπασχολούμενου εργάτη κλπ. Πρόκειται για τμήματα μισοπρολετάρων ή και αμιγώς εργατικά που δεν τους αφορά πλέον το αγροτικό κίνημα και πρέπει αλλιώς να σχε-

διάσουμε την παρέμβασή μας για τη συνδικαλιστική τους οργάνωση.

Τα επόμενα χρόνια να μετρηθούν αποτελέσματα στην κομματική οικοδόμηση, με ένταση της αυτοτελούς ιδεολογικοπολιτικής μας παρέμβασης.

Χρειάζεται συστηματική παρακολούθηση όλων των εξελίξεων στον αγροτικό τομέα και στο αγροτικό κίνημα, στις συσπειρώσεις που διαμορφώνονται. Η νέα ΚΕ πρέπει μέσα από πανελλαδικό σώμα να μελετήσει αυτές τις εξελίξεις, ιδιαίτερα την πορεία της κοινωνικής συμμαχίας σε αντιμονοπωλιακή αντικαπιταλιστική κατεύθυνση και να καθορίσει τους στόχους και τη δράση των κομμουνιστών μέσα στους αυτοαπασχολούμενους αγρότες της ελληνικής υπαίθρου.

Η ένταξη των αυτοαπασχολούμενων των αστικών κέντρων στην Κοινωνική Συμμαχία

58. Το προηγούμενο διάστημα υπήρξε –μετά από πολλά χρόνια– αυξημένη συμμετοχή των αυτοαπασχολούμενων σε αγωνιστικές κινητοποιήσεις με αποκορύφωμα αυτές για το Ασφαλιστικό. Και σε αυτές τις κινητοποιήσεις ωστόσο φάνηκε ότι οι τριτοβάθμιες ηγεσίες των ΓΣΕΒΕΕ - ΕΣΕΕ - ΓΣΑΕ, τα επιμελητήρια, οι διάφοροι επιστημονικοί σύλλογοι, επιδρούν αποφασιστικά –μέσω και της κυριαρχίας των δικών τους αιτημάτων– στα πιο φτωχά τμήματα των αυτοαπασχολούμενων, εγκλωβίζοντάς τους στα συμφέροντα και τις επιδιώξεις των ανώτερων οικονομικά μεσαίων στρωμάτων.

Αυτό που συμβαίνει ουσιαστικά είναι ότι το συμφέρον ανώτερων μεσαίων στρωμάτων –κατά διαστήματα κι ενός μέρους μικρότερων που ως στεφάνη αναπαράγονται γύρω από τις ισχυρές μονοπωλιακές επιχειρήσεις– ανάγεται ως κοινό και σταθερό συμφέρον της μάζας των αυτοαπασχολούμενων. Δεν είναι τυχαίο ότι πλατιά τμήματα αυτοαπασχολούμενων στήριξαν όλο το προηγούμενο διάστημα τη λεγόμενη γραμμή της «εθνικής παραγωγικής ανασυγκρότησης», ελπίζοντας ότι στο πλαίσιο της καπιταλιστικής ανάπτυξης θα διατηρηθεί και το δικό τους μερίδιο στην αγορά.

Όσον αφορά το βαθμό οργάνωσής τους, μεγάλα τμήματα αυτοαπασχολούμενων που βρίσκονται σε δεινή οικονομική κατάσταση παραμένουν ασυνδικαλίστα, ενώ στις γραμμές τους κυριαρχεί ο συμβιβασμός και η λογική της ατομικής λύσης. Απαιτείται ακόμα πιο βαθιά ιδεολογική-πολιτική δουλειά για το διαχωρισμό και στη δράση των αυτοαπασχολούμενων από τα ανώτερα μεσαία στρώματα που ρέπουν ή τάσσονται με την αστική τάξη.

Η ΠΑΣΕΒΕ ως αντιμονοπωλιακή συσπείρωση που προσπαθεί να εκφράσει με το πλαίσιο της τα συμφέροντα των πιο φτωχών τμημάτων των αυτοαπασχολούμενων στην πάλη τους ενάντια στα μονοπώλια και το κράτος τους, στον αντίποδα των συμφερόντων των ανώτερων μεσαίων στρωμάτων, διατηρεί ακόμα –παρά τα μικρά θετικά βήματα– περιορισμένη επιρροή στη μεγάλη ανοργάνωτη μάζα των αυτοαπασχολούμενων. Προϋπόθεση για την είσοδο νέων σωματείων και

δυνάμεων στις γραμμές της είναι και η πιο εύστοχη και πειστική ιδεολογικοπολιτική αντιπαράθεση, αλλά και η ικανότητα των ίδιων των κομμουνιστών να διαμορφώνουν προϋποθέσεις επαφής και συσπείρωσης τμημάτων που κατά βάση ταλαντεύονται, δε συμφωνούν σε όλα μαζί μας.

Η πιο συστηματική και με μαζικότερους όρους ιδεολογική, πολιτική και μαζική δράση των κομμουνιστών στα ίδια τα μικροαστικά τμήματα και στο κίνημά τους, η ενίσχυση της ικανότητάς μας να παρεμβαίνουμε σε αυτά τα τμήματα και να διαμορφώνουμε συνθήκες απόσπασής τους από τον αντίπαλο, είναι προϋπόθεση για να μετρηθούν βήματα στην αλλαγή του συσχετισμού δυνάμεων, για να ανοίξει ο δρόμος ενδυνάμωσης της κοινωνικής συμμαχίας.

Οι γυναίκες και η νεολαία των εργατικών και λαϊκών στρωμάτων στην Κοινωνική Συμμαχία

Η δράση του ριζοσπαστικού γυναικείου κινήματος και η Κοινωνική Συμμαχία

59. Τα τελευταία 25 χρόνια ολοένα κι ενισχύεται η επιδείνωση στη στήριξη της μητρότητας από το κράτος, η εντατικοποίηση της εργασίας, τα ασταθή ωράρια, η ανεργία και γενικά οι παράγοντες που χειροτερεύουν τη θέση της εργαζόμενης και της νέας γυναίκας. Ο καπιταλισμός και οι διακρατικές - ιμπεριαλιστικές ενώσεις, όπως η ΕΕ, στο όνομα της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών και του «συγκερασμού οικογενειακών και επαγγελματικών υποχρεώσεων», προώθησαν και συνεχίζουν να προωθούν αντιλαϊκά, αντεργατικά μέτρα με στόχο την αφαίρεση κατακτήσεων, την αύξηση του βαθμού εκμετάλλευσης και για τα δύο φύλα. Στην Ελλάδα, με ευθύνη όλων των κυβερνήσεων αξιοποιήθηκε η «ισότητα» των φύλων για να καταργηθούν θετικές ρυθμίσεις υπέρ των γυναικών, π.χ. εξίσωση ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης γυναικών - αντρών, κατάργηση της απαγόρευσης της νυχτερινής εργασίας για τις γυναίκες κ.ά. Η φυλετική διάσταση του γυναικείου ζητήματος δεν αφορά μόνο τις διακρίσεις σε βάρος των γυναικών στο πλαίσιο της εκμεταλλευτικής κοινωνίας, αλλά και τις ιδιαίτερες κοινωνικές ανάγκες της γυναίκας λόγω του αναπαραγωγικού της ρόλου.

Στον καπιταλισμό, η σχέση της γυναίκας με τη μητρότητα αξιοποιείται για την προώθηση αντιδραστικών επιδιώξεων. Για παράδειγμα, χρησιμοποιείται ως όχημα για την προσέλκυση των γυναικών σε προγράμματα ολιγόμηνης και κακοπληρωμένης εργασίας, σε μορφές εθελοντισμού που υποκαθιστούν την κρατική ευθύνη για κοινωνικές υπηρεσίες και υποδομές στήριξης της οικογένειας (ιδιαίτερα των παιδιών, των ηλικιωμένων, των ΑμεΑ, δηλαδή Υγείας, Πρόνοιας, Παιδείας κ.ά.). Στην ίδια κατεύθυνση, το επόμενο διάστημα θα επιχειρηθεί η ένταξη των

γυναικών (άνεργων, μισοάνεργων) στον τομέα της «κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας» με όρους έντασης του βαθμού εκμετάλλευσης και της χειραγώγησής τους. Ταυτόχρονα, κυριαρχεί η άποψη ότι η διαπαιδαγώγηση και η ολόπλευρη ανάπτυξη του παιδιού αποτελούν ατομική υπόθεση της γυναίκας, «οικογενειακή υπόθεση». Επιδεινώνεται το πρόβλημα έλλειψης ελεύθερου χρόνου με αρνητικές συνέπειες στην ενημέρωση, στη μελέτη και στην απόφαση για ένταξη στην οργανωμένη ταξική πάλη.

Καθίσταται ακόμα πιο επιτακτική η ανάγκη εξειδικευμένης δράσης του Κόμματος στις γυναίκες εργατικής, λαϊκής ένταξης ή καταγωγής τόσο αυτοτελώς όσο και μέσα από τις γραμμές του εργατικού, λαϊκού κινήματος με στόχο την άνοδο της γυναικείας συμμετοχής στον αντικαπιταλιστικό αντιμονοπωλιακό αγώνα. Στο πλαίσιο των οργάνων του ταξικά προσανατολισμένου συνδικαλιστικού εργατικού κινήματος και του αντιμονοπωλιακά κατευθυνόμενου κινήματος αγροτών και αυτοαπασχολούμενων, εξακολουθεί σήμερα ως ένα βαθμό αυτή η δουλειά να θεωρείται πλεονασμός.

Τα καθοδηγητικά όργανα ως και τις ΚΟΒ, με κύρια ευθύνη της ΚΕ, οφείλουν να προσανατολίζουν τα γυναικεία στελέχη και κομματικά μέλη, τις συνεργαζόμενες, τις πιο πρωτοπόρες γυναίκες στο κίνημα, ανεξαρτήτως της χρέωσης και ευθύνης που έχουν, να παρακολουθούν τις εξελίξεις στη σύγχρονη έκφραση της γυναικείας ανισοτιμίας. Παράλληλα, απαιτείται να συμμετέχουν στη δράση του ριζοσπαστικού γυναικείου κινήματος μέσω των Συλλόγων και Ομάδων της ΟΓΕ και στην ανάπτυξη αγωνιστικών κινητοποιήσεων, να διοχετεύουν τις επεξεργασμένες θέσεις και αγωνιστικές διεκδικήσεις για τη γυναίκα στον τόπο εργασίας, στον κλάδο, στις σχολές ΑΕΙ - ΤΕΙ, κατάρτισης, γενικά στην εκπαίδευση.

Το βασικό είναι να ενισχυθεί η γυναικεία συμμετοχή και πρωτοβουλία στο κίνημα. Με ευθύνη των κομμουνιστριών μπορεί να εξασφαλιστεί κοινή δράση κι επικοινωνία της ΟΓΕ με το ταξικά προσανατολισμένο συνδικαλιστικό κίνημα, με τους μαζικούς φορείς των βιοπαλαιστών της πόλης και της υπαίθρου. Μέσα από την εξειδικευμένη γυναικεία δουλειά στο κίνημα να ζυμώνεται η ταξικότητα του γυναικείου ζητήματος, να αναπτύσσονται διεκδικήσεις για την προστασία της μητρότητας, του γυναικείου οργανισμού, της οικογένειας.

Ταυτόχρονα, οι προσπάθειες για την άνοδο της γυναικείας συμμετοχής απαιτούν ένταση της διαπάλης με τις σύγχρονες μορφές χειραγώγησης των γυναικών μέσω των αστικών, μικροαστικών και οπορτουνιστικών απόψεων για τις αιτίες της γυναικείας καταπίεσης, δηλαδή τις εκσυγχρονισμένες θεωρίες περί «πατριαρχικής κοινωνίας», περί «σύγχρονης ανδροκρατίας», αλλά και τις νέες αντιεπιστημονικές θεωρίες για το «κοινωνικό φύλο». Αυτές οι θεωρίες εκφράζονται στις εκκλήσεις της αστικής πολιτικής και των φορέων της (ακόμα και στο συνδικαλιστικό κίνημα) περί αναγκαιότητας αύξησης της γυναικείας συμμετοχής σε μια σειρά θεσμούς, χωρίς καμία αναφορά σε ταξικά χαρακτηριστικά, παρουσιάζοντας αυτή τη συμμετοχή στενά ως στοιχείο ανταγωνισμού ανάμεσα στον άντρα και τη γυναίκα. Ειδικότερα, προβάλλουν την ανάδειξη γυναικών σε διοικήσεις επιχειρήσεων, ομίλων, θεσμικών κέντρων, ως στοιχείο ισότητας των δύο φύ-

λων. Προτείνουν ως μέτρο την ποσόστωση στη συμμετοχή των γυναικών στα «κέντρα λήψης αποφάσεων». Στην πράξη, για την πλειοψηφία των γυναικών που ανήκουν στην εργατική τάξη και τα λαϊκά στρώματα το δικαίωμα του «εκλέγειν και εκλέγεσθαι» παραμένει σε μεγάλο βαθμό τυπικό ή, καλύτερα, υπό τη χειραγώγηση της καπιταλιστικής εξουσίας.

Οι κομματικές μας δυνάμεις και αυτές της επιρροής μας πρέπει να αντιπαραθέσουν την εργατική, λαϊκή αντίληψη για τη συμμετοχή των γυναικών. Ως το επόμενο συνέδριο πρέπει να υλοποιηθούν όλα τα απαραίτητα μέτρα –τα οποία ήδη το Κόμμα έχει επεξεργαστεί– για τη συστηματική πολιτική ανάδειξης γυναικών από την εργατική τάξη και τα φτωχά λαϊκά στρώματα στα όργανα του κινήματος. Πρόκειται για απαραίτητη προϋπόθεση ώστε να διαμορφωθεί μια πιο μαζική και σταθερή ριζοσπαστική γυναικεία πρωτοπορία, ικανή να προσελκύει στις γραμμές και στα όργανα του κινήματος σε αγωνιστική δράση όλο και περισσότερες γυναίκες.

Οι νέοι των εργατικών-λαϊκών οικογενειών σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης και η Κοινωνική Συμμαχία

60. Από την περίοδο του 19ου Συνεδρίου οι αστικές προσαρμογές στην εκπαίδευση χαρακτηρίζονται από τομές που αφορούν τη δομή και το περιεχόμενό της, την πιο άμεση σύνδεσή της με τις ανάγκες της καπιταλιστικής αναπαραγωγής και κερδοφορίας, τον εκσυγχρονισμό της ως προς το στόχο της αναπαραγωγής της ιδεολογικής κυριαρχίας της αστικής τάξης.

Στις συνθήκες της καπιταλιστικής κρίσης, οι κατευθύνσεις συνδυάστηκαν με μέτρα περιορισμού των δαπανών, με σοβαρές ελλείψεις σε εκπαιδευτικούς, με προβλήματα πρόσβασης των μαθητών στο σχολείο, ανεπαρκών υποδομών, συγχωνεύσεων-κλεισίματος σχολικών μονάδων κ.ά.

Οι περικοπές της κρατικής χρηματοδότησης προς τα Πανεπιστήμια και τα ΤΕΙ έστρωσαν το έδαφος για να περιοριστούν ακόμα περισσότερο οι δαπάνες της φοιτητικής μέριμνας (σίτιση - στέγαση). Τέθηκε ως απαράβατος όρος η αποκαλούμενη «βιωσιμότητα» των τμημάτων, δηλαδή η εξασφάλιση ιδιωτικών πόρων για να συνεχίσουν πλευρές της λειτουργίας τους και κυρίως η έρευνα. Μεγάλες ήταν οι επιπτώσεις και στο ίδιο το περιεχόμενο των σπουδών –με οξυμμένη έκφραση στα ΤΕΙ– με περικοπές σε μαθήματα και διδακτικές ώρες, με συμπίεση προγραμμάτων σπουδών για να διαχειριστούν τις απώλειες εκπαιδευτικού δυναμικού.

Σε αυτή την περίοδο το Κόμμα, με την αντίστοιχη βοήθεια της ΚΝΕ, ξεδίπλωσε μια συνδυασμένη ιδεολογική - πολιτική - μαζική δραστηριότητα:

- Προώθησης της στρατηγικής επεξεργασίας του Κόμματος για το ενιαίο 12χρονο σχολείο των σύγχρονων λαϊκών αναγκών και δυνατοτήτων της εποχής μας, καθώς και εκσυγχρονισμού της πρότασής μας για την Ενιαία Ανώτατη Εκπαίδευση.

- Αντιπαράθεσης με κλασικά και σύγχρονα ιδεολογήματα αστικών και μικροαστικών δυνάμεων που δρουν στην εκπαίδευση και μαχητικής υπεράσπισης της ιστορικής αλήθειας.

- Ανάπτυξης αντιστάσεων και καθοδήγησης αγώνων ενάντια στην κυβερνητική πολιτική σε συνδυασμό με την προσπάθεια ενίσχυσης των συσπειρώσεων που συμμετέχουν οι κομμουνιστές.

Το βασικό καθήκον του Κόμματος στους χώρους της εκπαίδευσης είναι η ενίσχυση της ιδεολογικής - μορφωτικής προσπάθειας, μέσα από ένα πολύμορφο και πολυθεματικό άξονα με επίκεντρο την εκλαΐκευση της πρότασης του Κόμματος για την παιδεία στο σοσιαλισμό και την ανάδειξη των δυνατοτήτων από τα νέα επιστημονικά επιτεύγματα, τα οποία στον καπιταλισμό αξιοποιούνται με κριτήριο την καπιταλιστική κερδοφορία και όχι τη λαϊκή ευημερία. Πρέπει να ανοίξει σε όλες τις βαθμίδες διαφώτιση για τη σχέση εκπαίδευσης - κυρίαρχης ιδεολογίας και εκπαίδευσης - κυρίαρχων οικονομικών κοινωνικών σχέσεων. Αντικειμενικά και λόγω της ιδιαίτερης θέσης τους, ιδιαίτερη ευθύνη έχουν γι' αυτή τη δουλειά οι εκπαιδευτικοί όλων των βαθμίδων.

Πιο συγκεκριμένα για το φοιτητικό - σπουδαστικό κίνημα

61. Σημαντικό όπλο για τη δράση μας στο φοιτητικό - σπουδαστικό κίνημα αποτελεί η ριζοσπαστική συσπείρωση που διαμορφώνεται με τους συλλόγους, τις επιτροπές αγώνα, τις επιτροπές ετών, τις χιλιάδες φοιτητές που συσπειρώνονται στο Μέτωπο Αγώνα Σπουδαστών (ΜΑΣ). Η συμβολή του ΜΑΣ σε όποια θετική αγωνιστική διεργασία εκφράστηκε στα Πανεπιστήμια και ΤΕΙ τα προηγούμενα χρόνια είναι πολύ σημαντική. Στα 7 χρόνια που ακολούθησαν την ίδρυση του ΜΑΣ έχουν γίνει σημαντικά βήματα στην εδραίωσή του. Μπορούμε να πούμε με σιγουριά ότι σήμερα το ΜΑΣ αναγνωρίζεται από πλατιά τμήματα των φοιτητών και των σπουδαστών σε όλη τη χώρα.

Όμως υπάρχουν ακόμα σημαντικά περιθώρια για βελτίωση της δουλειάς μας σε αυτή την κατεύθυνση. Βασική προϋπόθεση είναι η ισχυροποίηση της ΚΝΕ και του ΚΚΕ μέσα στα Πανεπιστήμια και τα ΤΕΙ, η ενίσχυση της ιδεολογικής-πολιτικής και οργανωτικής δουλειάς της ΚΝΕ, η συνεργασία, ο σχεδιασμός και ο συντονισμός με τις αντίστοιχες κομματικές οργανώσεις. Καθοριστικός είναι ο ρόλος των μελών και στελεχών του Κόμματος και της ΚΝΕ μέσα στο κίνημα, ο τρόπος δουλειάς τους μέσα στους συλλόγους, τόσο σε αυτούς που συσπειρώνονται στο ΜΑΣ όσο βεβαίως και στους υπόλοιπους. Αυτή η δουλειά απαιτεί καλή επεξεργασία στόχων και μορφών πάλης με σκοπό την εξασφάλιση της πρωτοπόρας δράσης μέσα στο φοιτητικό σύλλογο, της ικανότητας συσπείρωσης γύρω μας ευρύτερων μαζών φοιτητών και σπουδαστών που δε θα έχουν πείρα από αγώνες ούτε συμφωνία και σαφήνεια στον προσανατολισμό της πάλης.

Παρά το ξεχωριστό σημαντικό πρόβλημα της ανυπαρξίας οργανωμένης δομής στο φοιτητικό και σπουδαστικό κίνημα, το κύριο πρόβλημα είναι η γραμμή που επι-

κρατεί, γραμμή συμβιβασμού και συναίνεσης με την κυρίαρχη πολιτική. Άρα, στο επίκεντρο της δουλειάς μας πρέπει να βρίσκεται η αγωνιστική ανασυγκρότηση του φοιτητικού και σπουδαστικού κινήματος, που σημαίνει κύρια να κερδίζει έδαφος η αντιμονοπωλιακή - αντικαπιταλιστική γραμμή πάλης, να δυναμώνει ο αγώνας ενάντια στη στρατηγική της ΕΕ και του κεφαλαίου στην Ανώτατη Εκπαίδευση και στις υπόλοιπες πλευρές της ζωής της νεολαίας, να διαμορφώνονται εστίες δράσης για τη διεκδίκηση των σύγχρονων αναγκών της.

Το ΜΑΣ δεν είναι η παράταξη της ΚΝΕ, δεν είναι μια ταμπέλα που βάζουμε όταν θέλουμε να οργανώσουμε αγώνες στο φοιτητικό κίνημα. Είναι συσπείρωση φοιτητικών - σπουδαστικών φορέων με στόχους κι αιτήματα που συγκρούονται με την πολιτική της κυβέρνησης, του κεφαλαίου, της ΕΕ, παίρνοντας υπόψη το επίπεδο συνείδησης των νέων που συσπειρώνονται σε αυτή. Μία μορφή συσπείρωσης με αυτά τα χαρακτηριστικά καθίσταται δυνατή μέσω της πρωτοπόρας δράσης της ΚΝΕ για ζωντανή, πλούσια, διεκδικητική, δημιουργική λειτουργία των συλλόγων, των επιτροπών αγώνα που συσπειρώνονται στο ΜΑΣ. Προϋποθέτει δηλαδή το ζωντάνεμα και όχι την υποκατάσταση της λειτουργίας του φορέων του φοιτητικού και σπουδαστικού κινήματος.

Σήμερα, υπάρχουν ορισμένες προϋποθέσεις ώστε η παρέμβασή μας στο φοιτητικό και σπουδαστικό κίνημα να πάει ένα βήμα μπρος. Η καταξίωση του ΜΑΣ θα προχωράει στο βαθμό που θα συγκροτούνται, θα λειτουργούν, θα παλεύουν με αυτό τον προσανατολισμό οι φοιτητικοί και σπουδαστικοί σύλλογοι, πρώτα και κύρια αυτοί όπου το ψηφοδέλτιο της Πανσπουδαστικής Κ.Σ. έχει αναδειχτεί σε πρώτη δύναμη. Αυτοί οι σύλλογοι πρέπει να αποτελέσουν παράδειγμα δράσης και λειτουργίας για τους υπόλοιπους, μαζί με την άνοδο της παρέμβασής μας σε συλλόγους που οι συσχετισμοί παραμένουν αρνητικοί.

Η δράση στα Γυμνάσια, τα Λύκεια, τα ΕΠΑΛ, τις σχολές κατάρτισης και μαθητείας

62. Όπως στα Πανεπιστήμια και τα Ανώτερα Τεχνολογικά Ιδρύματα, έτσι και στους χώρους των σχολείων (Γυμνασίων - Λυκείων - ΕΠΑΛ - σχολών κατάρτισης και μαθητείας) η ΚΝΕ, λόγω της μεγάλης συγκέντρωσης νεολαίας, έχει μια ιδιαίτερη ευθύνη στην εξειδίκευση, στη μελέτη και συγκέντρωση πείρας που από την πλευρά της θα βοηθάει στην καλύτερη γνώση των προβλημάτων από τα κομματικά καθοδηγητικά όργανα.

Απαιτείται πολύ καλός συντονισμός ΚΝΕ και Κόμματος, έτσι ώστε να αξιοποιούνται όλες οι δυνάμεις που έχουμε στη διάθεσή μας για τη συγκρότηση ανά περιοχή ή και σχολική μονάδα πυρήνων, ομάδας μαθητών, γονιών, εκπαιδευτικών, οι οποίοι μπορούν να αποτελέσουν τη βάση για να ξεκινήσει μια νέα προσπάθεια στο μαθητικό κίνημα.

Αν κι έχει μονιμοποιηθεί μια εκφυλιστική κατάσταση στα μαθητικά συμβούλια,

χρειάζεται να γίνει πιο επίμονη και κυρίως επεξεργασμένη δουλειά ώστε να εμπλουτιστεί η δραστηριότητά τους με πρωτοβουλίες «από τα κάτω». Καθοριστικός είναι εδώ ο ρόλος των εκλεγμένων μελών και φίλων της ΚΝΕ στη διοργάνωση εκδηλώσεων και πολύμορφων δραστηριοτήτων (θεατρικές, μουσικές και αθλητικές ομάδες, μικρές εκδόσεις κλπ.) με στόχο την όξυνση της διαπάλης με την κυρίαρχη ιδεολογία που εκφράζεται στα βιβλία, με την εκφυλιστική κατάσταση των μαθητικών συμβουλίων, με τις γενικότερες συνέπειες της καπιταλιστικής βαρβαρότητας στη ζωή των μαθητών.

Τα συμβούλια πρέπει να αποτελούν όργανα αγώνα που συσπειρώνουν τους μαθητές και μαθήτριες στην πάλη γύρω από τα οξυμμένα προβλήματα και τις ανάγκες τους. Με αφετηρία μια τέτοια δουλειά θα χρειαστεί να επανέλθουμε στην επεξεργασία πρότασης πάλης για την οργάνωση του μαθητικού κινήματος πέρα από τη μονάδα του σχολείου, σε επίπεδο πόλεων και πανελλαδικά. Χρειάζεται να αξιοποιηθεί αντίστοιχη πείρα από άλλες χώρες.

Η δουλειά προοπτικής στην εργατική τάξη, στην ανασύνταξη του εργατικού κινήματος απαιτεί να συγκεντρώσουμε περισσότερες δυνάμεις, αλλά και προσπάθειες στην επαγγελματική εκπαίδευση και τη μαθητεία, με επίκεντρο το τμήμα, την ειδικότητα και τη στοχευμένη προσπάθεια για διαμόρφωση αγωνιστικών διαθέσεων, για αγωνιστική διαπαιδαγώγηση των νέων, για δέσιμό τους με το συνδικαλιστικό κίνημα.

Η παρέμβαση των εργατικών σωματείων με βάση την ειδικότητα μπορεί να ανοίξει δρόμους επικοινωνίας και συσπείρωσης με περισσότερους σπουδαστές. Ο συντονισμός των συνδικαλιστικών οργάνων των σπουδαστών κατά κατηγορία σχολής, ειδικότητα-κλάδο και περιοχή μπορεί να αποτελέσει βάση της παρέμβασής μας και της παρακολούθησης των εξελίξεων και των αλλαγών στην τεχνικο-επαγγελματική εκπαίδευση.

Η ευθύνη του Κόμματος σε αυτή τη δουλειά είναι άμεση και αυτοτελής. Η δουλειά μας στην επαγγελματική εκπαίδευση πρέπει να οργανωθεί σε συνεργασία με τις κομματικές ομάδες των ομοσπονδιών και των κλαδικών συνδικάτων. Η βάση πρέπει να είναι ο συντονισμός Κόμματος και ΚΝΕ. Ο σχεδιασμός της ΚΝίτικης οικοδόμησης πρέπει να ενταχθεί στον αντίστοιχο κομματικό σχεδιασμό με συγκεκριμένο έλεγχο και στήριξη.

Πρέπει επίσης να αναβαθμίσουμε την παρέμβασή μας στις Ακαδημίες Εμπορικού Ναυτικού (ΑΕΝ) όλης της Ελλάδας, όπως και στη Νυχτερινή Εκπαίδευση.

Η Κοινωνική Συμμαχία σε επίπεδο συνοικίας, πόλης, χωριού, στους τόπους κατοικίας

63. Συμπερασματικά, ο ρόλος των κομμουνιστών είναι καθοριστικός για την ανασύνταξη του εργατικού συνδικαλιστικού κινήματος και για την ανάπτυξη της κοινωνικής συμμαχίας σε αντικαπιταλιστική - αντιμονοπωλιακή

κατεύθυνση. Και από αυτή τη σκοπιά χρειάζεται να ξεπεραστούν καθυστερήσεις και συγχύσεις που παραμένουν. Κάνοντας βήματα σε αυτή την κατεύθυνση και δρώντας ενιαία για τη διαμόρφωση προϋποθέσεων ενίσχυσης της κοινής δράσης και της συμμαχίας εργατοϋπαλλήλων, φτωχών αυτοαπασχολούμενων, αγροτών, θα συμβάλλουμε με καλύτερους όρους στην ανάδειξη των κοινών συμφερόντων των λαϊκών δυνάμεων στην πάλη ενάντια στα μονοπώλια και την εξουσία τους και στο ξεπέρασμα των σημείων τριβής που αντικειμενικά υπάρχουν μεταξύ τους.

Η πείρα από τη δράση το προηγούμενο διάστημα επιβεβαιώνει ότι το έδαφος πάνω στο οποίο διαμορφώνονται τέτοιες προϋποθέσεις είναι η πάλη για τις σύγχρονες ανάγκες της εργατικής - λαϊκής οικογένειας, με διεκδικήσεις ενταγμένες σε σχέδιο συγκέντρωσης δυνάμεων, με στόχους κι αιτήματα ενάντια στους στόχους του κεφαλαίου, που φωτίζουν την προοπτική διεξόδου για λύση προς όφελος του λαού, για αλλαγή τάξης στην εξουσία σε αντιπαράθεση με τις συνεχείς κυβερνητικές εναλλαγές εντός του πλαισίου του συστήματος.

Σήμερα όμως τα κοινά βήματα περιορίζονται κατά βάση σε ορισμένες κοινές κεντρικές πρωτοβουλίες των διάφορων αντιμονοπωλιακών αντικαπιταλιστικών συσπειρώσεων, στις οποίες δουλεύουν οι κομμουνιστές, δύσκολα όμως αποκτούν συνέχεια κατά τόπο και κλάδο. Για να ξεπεραστούν αυτά τα προβλήματα απαιτούνται περισσότερες πρωτοβουλίες, καλύτερη επεξεργασία του περιεχομένου, του πλαισίου πάλης, αλλά και των αιτημάτων και των συνθημάτων σε κάθε φάση ανάπτυξης της κοινής αντιμονοπωλιακής - αντικαπιταλιστικής πάλης.

Η πείρα των Λαϊκών Επιτροπών είναι θετική σε ορισμένες περιπτώσεις και πρέπει να μελετηθεί καλύτερα, να αντιμετωπιστούν οι δυσκολίες που εντοπίζονται, να ξεπεραστούν οι συγχύσεις που παραμένουν. Οι Λαϊκές Επιτροπές δεν είναι γενικά «κινήσεις πολιτών» στη συνοικία. Αποτελούν τοπική έκφραση της κοινωνικής συμμαχίας εργατικών σωματείων ή παραρτημάτων τους, συλλόγων ΕΒΕ, αγροτών, γυναικείων συλλόγων και ομάδων, συλλόγων και επιτροπών φοιτητών, σπουδαστών, μαθητών, έτσι όπως εκφράζονται μέσα από τη συμμετοχή τους στις αντιμονοπωλιακές αντικαπιταλιστικές ριζοσπαστικές συσπειρώσεις, μέσα στις οποίες δουλεύουν οι κομμουνιστές.

Σήμερα αποκτούν επιπρόσθετη σημασία, καθώς προωθούνται ραγδαία και οι τοπικές «νέες δομές» σε επίπεδο συνοικίας, στο πλαίσιο της «κοινωνικής οικονομίας και αλληλεγγύης». Είναι κρίσιμο ζήτημα η μελέτη και αντιπαράθεση μαζί τους, αφού θα αποτελέσουν ένα νέο προνομιακό πεδίο προσεταιρισμού λαϊκών μαζών από το σύστημα, ποδηγέτησης του κινήματος κι εκμαυλισμού συνειδήσεων, ιδιαίτερα σε περιπτώσεις εκτεταμένης φτώχειας και ανεργίας.

Η κατεύθυνση της πάλης των Λαϊκών Επιτροπών και η προοπτική τους ως μορφής της Κοινωνικής Συμμαχίας στις συνοικίες δεν ωριμάζει αυτόματα, ούτε επιβάλλεται από τα πάνω, ιδιαίτερα σε λαϊκές δυνάμεις που θα συσπειρώνονται στους φορείς αυτούς και θα έχουν εξ αντικειμένου χαμηλό βαθμό πολιτικής ταξικής συνείδησης.

Η ίδια η ενίσχυση της αυτοτελούς δράσης των διάφορων συνιστωσών, μαζί-

κών φορέων, επιτροπών αγώνα που συσπειρώνονται σε αυτές στην παραπάνω κατεύθυνση, με τη δράση των κομμουνιστών θα βοηθά να ωριμάζει η ανάγκη της κοινής δράσης μεταξύ τους, να αποκτούν κύρος στις γειτονιές μέσα από τις πρωτοβουλίες και τις δραστηριότητες που αναπτύσσουν.

Απαιτείται καλός συντονισμός και σχέδιο ώστε να αποκτούν υπόσταση και «πόδια» στην εργατική τάξη, στους αυτοαπασχολούμενους, στους αγρότες, να συμμετέχει σε αυτές δραστήρια η νεολαία και οι γυναίκες των λαϊκών στρωμάτων. Να αποτελούν δηλαδή την έκφραση της συμμαχίας στο επίπεδο της συνεικίας.

Η πείρα δείχνει ότι η προώθηση του καθήκοντος της Κοινωνικής Συμμαχίας στους κλάδους είναι σύνθετη υπόθεση, έχει περισσότερες δυσκολίες, καθώς εδώ εκφράζεται πιο καθαρά η επιρροή της αστικής τάξης και των συμμάχων της στα πιο φτωχά τμήματα των αυτοαπασχολούμενων της πόλης και της υπαίθρου, αλλά και οι καθυστερήσεις στην ίδια την ανασύνταξη του εργατικού κινήματος.

Απαιτείται πιο ουσιαστική ιδεολογικοπολιτική δουλειά ώστε να κατανοείται η κοινή προοπτική και ο κοινός αντίπαλος στο πρόσωπο των μονοπωλίων και της εξουσίας τους. Το εργατικό κίνημα με τις πρωτοβουλίες του, τη σταθερότητά του, μπορεί να τραβήξει τέτοια τμήματα στην πάλη ενάντια στα μονοπώλια. Απαιτείται καλός συντονισμός και σχέδιο ώστε να διαμορφώνονται προϋποθέσεις για κοινή δράση.

Να φωτίσουμε καλύτερα το ζήτημα της σχέσης Κόμματος - κινήματος

64. Η συνεπής πάλη με βάση το Πρόγραμμά μας, την επαναστατική στρατηγική, με βάση δηλαδή το στόχο της συγκέντρωσης, ωρίμανσης, οργάνωσης της εργατικής τάξης ως ηγετικής κοινωνικής δύναμης της επαναστατικής διαδικασίας, σημαίνει ότι αυτή η πάλη διεξάγεται και όταν οι συνθήκες δεν είναι επαναστατικές.

Αυτός ο αγώνας διεξάγεται από το Κόμμα αυτοτελώς, χωρίς υποχωρήσεις απέναντι στις πιέσεις είτε των οργανωμένων ομορουνιστικών ή άλλων αστικών δυνάμεων είτε ακόμα και των ίδιων των εργατικών - λαϊκών μαζών που επιδιώκουν άμεσες λύσεις διαχείρισης των οξυμένων προβλημάτων που γεννά καθημερινά το καπιταλιστικό σύστημα και το πολιτικό προσωπικό του από τις εκάστοτε κυβερνήσεις και τα κόμματα που τις απαρτίζουν ή τις σιγοντάρουν.

Αυτό σημαίνει ότι δεν πρέπει να αποσπάται ο καθημερινός, τρέχων πολιτικός αγώνας από το κύριο επαναστατικό πολιτικό καθήκον. Να μην παραμερίζεται ο στόχος της εργατικής εξουσίας από άλλους μεταβατικούς κυβερνητικούς στόχους μέσα στο έδαφος του καπιταλισμού.

Αυτό πρέπει να αποτελέσει συστατικό μέλημα της καθοδηγητικής μας δου-

λειάς από τα «πάνω» μέχρι τα «κάτω». Να αυξάνει η επαγρύπνηση έτσι ώστε να μην ξεστρατίζει η δράση μας κάτω από οποιεσδήποτε συνθήκες: Δραματικής επιδείνωσης της κατάστασης της εργατικής τάξης και των λαϊκών στρωμάτων, απειλής ή διεξαγωγής ενός ιμπεριαλιστικού πολέμου στον οποίο συμμετέχει η αστική τάξη της χώρας, ανοιχτής τρομοκρατίας, καταστολής, δράσης φασιστικών-ναζιστικών δυνάμεων ή ακόμα και αναστολής των κοινοβουλευτικών διαδικασιών με πραξικοπήματα κλπ.

Η ιστορική πείρα και η μελέτη της συλλογικά από την ΚΕ, ολόκληρο το Κόμμα και την ΚΝΕ, μας έχει εξοπλίσει με ισχυρά «αντισώματα», τα οποία συνειδητά πρέπει να ενεργοποιούμε σε όλες τις συνθήκες.

Να έχουμε πλήρη συνείδηση ότι όλα αυτά, οι προβληματικές αντιλήψεις και πρακτικές, οι όποιες παρεκκλίσεις, δεν αναπτύσσονται στο κενό. Υπάρχει μια αντικειμενική αντίφαση που διατρέχει κάθε κομμουνιστικό κόμμα, κάθε εργατικό επαναστατικό κίνημα που δρα σε μη επαναστατικές συνθήκες. Και αυτή η αντίφαση έγκειται στο γεγονός ότι ενώ το ΚΚ είναι κόμμα της επαναστατικής ανατροπής, δε δρα σε συνθήκες που ευνοούν την επαναστατική ανατροπή.

65. Σε τέτοιες συνθήκες δρα σήμερα το Κόμμα μας. Δρώντας για πάνω από 4 δεκαετίες πλέον σε συνθήκες αστικής νομιμότητας, σχετικά «ειρηνικές», αστικές κοινοβουλευτικές, είναι δυνατό στις γραμμές μας, στον περίγυρο συνολικά, σε ευρύτερα εργατικά και λαϊκά στρώματα ακόμα περισσότερο να δημιουργούνται λεγκαλιστικές αυταπάτες, να εδραιώνεται η λαθεμένη αντίληψη ότι μέσω αλληπάλληλων εκλογικών μαχών και ανόδου του ποσοστού, μέσω μικρών αλλαγών και μεταρρυθμίσεων θα γίνει δυνατή η συνολική επαναστατική αλλαγή.

Οπωσδήποτε σήμερα έχει εκλείψει η πρωταρχική πηγή καλλιέργειας τέτοιων παρεκκλίσεων και αυταπατών που είναι η μη ύπαρξη επεξεργασμένης επαναστατικής στρατηγικής. Όμως αυτό σε καμιά περίπτωση δεν πρέπει να μειώνει την ανάγκη επαγρύπνησης, συνεχούς δημιουργικής ανησυχίας.

Η ιστορική πείρα διδάσκει ότι κομμουνιστικά κόμματα προσάρμοσαν και περιόρισαν τη δράση τους, άσχετα εάν αυτή η προσαρμογή έγινε ή γίνεται ακόμα και παλεύοντας σκληρά, μαχητικά για να μην περάσει ένας αντιλαϊκός νόμος, διεκδικώντας μαχητικά την υπογραφή συλλογικής σύμβασης, αυξήσεις μισθών, βελτίωση συνθηκών εργασίας κλπ. Ιστορικά δεν είναι λίγες οι φορές που από τη μια η αντίφαση ανάμεσα στην πρωτοπόρα μαχητική δράση, τις θυσίες, την ανιδιοτέλεια και από την άλλη η αδύναμη ιδεολογική θωράκιση από την εισβολή της αστικής ιδεολογίας, η αδύναμη ανάπτυξη της θεωρίας, οι προγραμματικές στρατηγικές καθυστερήσεις, οδήγησαν αυτά τα κόμματα στη μετατροπή τους στην πράξη σε κόμματα της σοσιαλδημοκρατίας.

Αναμφίβολα, χρειάζονται και προσαρμογές στις κάθε φορά εξελισσόμενες συνθήκες, χρειάζεται η καθημερινή πρωτοπόρα πάλη των κομμουνιστών προκειμένου να εμποδίζει αντιλαϊκά μέτρα, να διεκδικεί μέτρα ανακούφισης των λαϊκών οικογενειών κλπ. Αυτές όμως οι απαραίτητες προσαρμογές και η κλιμάκωση της

λαϊκής πάλης και σε μη επαναστατικές συνθήκες, δεν πρέπει να αποσπώνται από την επαναστατική στρατηγική. Ο κίνδυνος της απόσπασης είναι εξίσου επικίνδυνος με το μη υπολογισμό του επιπέδου συνείδησης των εργατικών - λαϊκών μαζών, τις δυσκολίες που αυτό προκαλεί και τα μέτρα που επιβάλλεται να παίρνονται για τη διαμόρφωση ταξικής συνείδησης.

Είναι κρίσιμο ζήτημα πώς δρα και οικοδομείται το Κόμμα στην πράξη, ως καθοδηγητής της ταξικής πάλης, ως καθοδηγητής στην κίνηση λαϊκών μαζών και για τα επιμέρους καθημερινά ζητήματα, αλλά και για τα γενικά ζητήματα προοπτικής, δηλαδή συνολικά για τη διαμόρφωση των υποκειμενικών προϋποθέσεων στον ταξικό αντικαπιταλιστικό αντιμονοπωλιακό αγώνα για το σοσιαλισμό - κομμουνισμό.

Και αυτό δεν γίνεται χωρίς σύνδεση του άξονα της πάλης για την επαναστατική ανατροπή με την πάλη για τις άμεσες ανάγκες και διεκδικήσεις, με τα ζητήματα της καθημερινής παρέμβασης στην οικονομική, κοινωνική και πολιτική πραγματικότητα σε μη επαναστατικές συνθήκες. Έχοντας καθαρό ότι η οικονομική πάλη από μόνη της δεν οδηγεί στην επαναστατική πολιτική πάλη, στην πάλη για τα καθημερινά προβλήματα που απασχολούν την εργατική τάξη και τους κοινωνικούς συμμάχους της, δε χάνουμε το κύριο, που είναι η σχεδιασμένη, επίμονη ιδεολογικοπολιτική πάλη για τη βαθύτερη κατανόηση της αναγκαιότητας της συνολικής κατάργησης της εκμετάλλευσης και της οικοδόμησης της αταξικής κοινωνίας.

Εξοπλισμένοι με τις αποφάσεις του 19ου Συνεδρίου, το νέο Πρόγραμμα του Κόμματος, τη συλλογική μελέτη της πείρας, ένα από τα σημαντικά ζητήματα που πρέπει να έχουμε μπροστά μας είναι το ζήτημα της σχέσης του Κόμματος με το εργατικό συνδικαλιστικό κίνημα, όσο και το επίσης δύσκολο και σύνθετο ζήτημα της σχέσης του Κόμματος με τα κινήματα των συμμάχων της εργατικής τάξης, αγροτών και αυτοαπασχολούμενων στις πόλεις.

66. Στη σχέση Κόμματος - εργατικού συνδικαλιστικού κινήματος η δυσκολία –τόσο στην πολιτική πράξη όσο και ως θεωρητικό ζήτημα– πηγάζει από το γεγονός ότι το ίδιο το Κομμουνιστικό Κόμμα είναι η ανώτερη, συνειδητή μορφή έκφρασης του εργατικού κινήματος. Όταν συνεπώς γίνεται αναφορά στο κίνημα της εργατικής τάξης, δεν μπορεί να μη γίνεται αναφορά στο κομμουνιστικό κίνημα, το οποίο συνειδητά, πρωτοπόρα και σχεδιασμένα παλεύει για τη σοσιαλιστική επανάσταση κι εξουσία, για την κοινωνικοποίηση των συγκεντρωμένων μέσων παραγωγής και τον επιστημονικό κεντρικό σχεδιασμό της παραγωγής και της κατανομής των προϊόντων και των υπηρεσιών, ώστε να ικανοποιούν τις συνεχώς διευρυνόμενες κοινωνικές ανάγκες.

Ωστόσο, κατώτερες μορφές οργάνωσης της εργατικής τάξης ως προς την ιδεολογική, προγραμματική και οργανωτική συγκρότηση και ενότητα υπάρχουν και θα υπάρχουν και σε συνθήκες μη επαναστατικές και σε συνθήκες επαναστατικής ανόδου και κατά την περίοδο της σοσιαλιστικής οικοδόμησης. Η ύπαρξη ενός ισχυρού και οργανωμένου ΚΚ και η πλατιά ιδεολογική-πολιτική και οργανωτική

δουλειά αποτελεί νομοτέλεια για να πραγματοποιήσει η εργατική τάξη την ιστορική της αποστολή.

Τα συνδικάτα και γενικότερα οι κατώτερες μορφές οργάνωσης επιδρούν, παίζουν ρόλο στην οργάνωση και διαμόρφωση της ταξικής συνείδησης της εργατικής τάξης. Γι' αυτό και αποτελεί αναγκαιότητα η συνεχής, αποφασιστική παρέμβαση των δυνάμεων του Κομμουνιστικού Κόμματος στη διαπάλη για τον προσανατολισμό του εργατικού συνδικαλιστικού κινήματος, σε οποιεσδήποτε συνθήκες, επαναστατικές ή μη.

Αντικειμενικά, δεν υπάρχουν πολιτικά ουδέτερα συνδικάτα. Σε αυτά θα κυριαρχεί είτε η γραμμή της ταξικής συνεργασίας, του εργοδοτικού - κυβερνητικού συνδικαλισμού, είτε η γραμμή του ρεφορμιστικού, οπορτουνιστικού ρεύματος είτε η γραμμή της αντικαπιταλιστικής - αντιμονοπωλιακής πάλης. Επομένως, η ιδεολογική και πολιτική διαπάλη μέσα στο κίνημα έχει σημασία για την επίτευξη του στόχου της οργάνωσης σημαντικού μέρους της εργατικής τάξης σε αντικαπιταλιστική κατεύθυνση, για την εμβάθυνση και διεύρυνση των δεσμών της με το Κόμμα.

Λόγω όλων των παραπάνω, η σχέση Κόμματος - εργατικών μαζικών οργανώσεων είναι εκ των πραγμάτων αρκετά σύνθετη. Η προσπάθεια αποτύπωσης αυτής της σχέσης ταλάνισε το διεθνές κομμουνιστικό κίνημα, συχνά συνοδεύτηκε από απολυτότητες και λάθη, και στη θεωρητική γενίκευση, και στην πράξη.

Η γραμμή που έχει επεξεργαστεί το Κόμμα μάς εξοπλίζει με σωστές κατευθύνσεις, συνεπώς η αφομοίωσή της σε βάθος παραμένει το κεντρικό πρόβλημα της καθοδηγητικής δουλειάς.

Οπωσδήποτε χρειάζεται να παίρνονται υπόψη οι συνθήκες και ο συσχετισμός δύναμης, το αν βρισκόμαστε σε επαναστατική άνοδο ή όχι. Να συνειδητοποιείται ότι και σε συνθήκες επαναστατικής υποχώρησης δεν πρέπει στο ελάχιστο να υποχωρεί η διαπάλη με τη ρεφορμιστική γραμμή της σοσιαλδημοκρατίας στα συνδικάτα, πολύ περισσότερο να μη μεταφράζεται η αναγκαία ενότητα της εργατικής τάξης, η πάλη για την οργάνωσή της και τη λειτουργία των συνδικάτων, η δράση και συζήτηση μέσα στο κίνημα γύρω από αιτήματα ή μορφές πάλης, ως προϋπόθεση ή ως προϊόν συνεργασίας -κάτω από την πίεση του «όλοι μαζί»- με τμήμα της εργατικής αριστοκρατίας, με τμήμα της σοσιαλδημοκρατίας.

67 ■ Η σχέση του Κόμματος με τα κινήματα των βιοπαλαιστών αγροτών και των αυτοαπασχολούμενων επαγγελματιών κι εμπόρων είναι αντικειμενικά ακόμα πιο σύνθετη και δύσκολη, αφού πρόκειται για κινήματα δυνάμεων που από την ίδια την κοινωνική τους θέση δεν μπορούν να είναι φορείς μιας νέας κοινωνίας. Παρ' όλα αυτά, ένα σημαντικό μέρος τους έχει συμφέρον να παλέψει γι' αυτή τη νέα κοινωνία, εντασσόμενο σε αυτή είτε ως συνεταιρισμένοι παραγωγοί είτε ως εργαζόμενοι στην άμεσα κοινωνική παραγωγή ή υπηρεσία. Έχει συμφέρον, αφού η νέα εργατική εξουσία μπορεί να ικανοποιήσει πολύπλευρες ανάγκες σε δουλειά, κατοικία, υγεία, παιδεία, σύνταξη, ελεύθερο χρόνο για ξεκούραση και συμμετοχή στις δομές της εργατικής εξουσίας κλπ.

Πατώντας πάνω σε αυτή την προοπτική, οι κομμουνιστές παλεύουν ακόμα και

σήμερα, σε μη επαναστατικές συνθήκες, με στόχο αυτά τα κινήματα να προσεγγίσουν το ταξικά προσανατολισμένο εργατικό κίνημα, χωρίς να χάνουν από την προσοχή τους το γεγονός ότι σε αυτά τα κινήματα πάντα είναι πιο ισχυρές –σε σχέση με το εργατικό κίνημα– οι συνεχείς ταλαντεύσεις, οι αστικές και ρεφορμιστικές αυταπάτες, οι διάφορες μικροαστικές αντιλήψεις και τάσεις.

Ειδικότερο ζήτημα είναι η σχέση του Κόμματος με το ριζοσπαστικό γυναικείο κίνημα, για τη χειραφέτηση των γυναικών εργατικής προέλευσης ή και άλλων λαϊκών οικογενειών από τους εν δυνάμει κοινωνικούς συμμάχους της τάξης.

Η ανισοτιμία και οι διακρίσεις σε βάρος της γυναίκας σε όλα τα επίπεδα, στη ζωή, στην οικογένεια, στη δουλειά, στον αγώνα, στην πολιτική πάλη, έχουν βαθιά ταξική ρίζα, που σημαίνει ότι ως πρόβλημα αγγίζει το εργατικό κίνημα.

Μόνο το Κομμουνιστικό Κόμμα μπορεί να εκφράσει με συνέπεια την ταύτιση της πάλης για τη χειραφέτηση και την ισοτιμία με την πάλη για τη συνολική απελευθέρωση από την εκμετάλλευση ανδρών και γυναικών. Αυτό όμως προϋποθέτει και πρωτοπόρα δράση των Οργανώσεων, των κομμουνιστριών εργατοϋπαλλήλων συνδικαλιστριών και διανοομένων, που με τη δράση τους στις γραμμές του γυναικείου κινήματος μπορούν να το ριζοσπαστικοποιούν σε αντιμονοπωλιακή αντικαπιταλιστική κατεύθυνση.

Η δράση των κομμουνιστριών μέσα στους Συλλόγους και τις Ομάδες της ΟΓΕ δεν μπορεί να θεωρεί ενιαίο ούτε το βαθμό συνειδητοποίησης του προβλήματος της ανισοτιμίας της γυναίκας, ούτε την ταξική, πολιτική συνειδητοποίηση των γυναικών που συσπειρώνονται.

Οι συγχύσεις ως προς την αναγκαιότητα και το περιεχόμενο της εξειδικευμένης δουλειάς του Κόμματος στις γυναίκες και της δράσης των κομμουνιστριών στο ριζοσπαστικό γυναικείο κίνημα αφορούν όργανα, αλλά ιδιαίτερα γυναικεία στελέχη που, κρίνοντας από τη δική τους στάση ζωής, δεν αντιλαμβάνονται τις πρόσθετες αντικειμενικές δυσκολίες που περιορίζουν την πολιτική και κοινωνική δράση των γυναικών, ακόμα και κάποιων γυναικών που είναι κομματικά μέλη και ΚΝίτισσες, ιδιαίτερα σε περιόδους που αλλάζουν οι όροι ζωής τους. Αυτές οι συντρόφισσες δύσκολα ευαισθητοποιούνται στην εξειδίκευση της δουλειάς προετοιμασίας για στρατολογία γυναικών που συχνά έχουν και μεγαλύτερο φορτίο αντιδραστικών συνηθειών και δισταγμών, ενώ ακόμα και μέσα στο Κόμμα, σε κλαδικές και τόπων εργασίας ΚΟΒ, πιο δύσκολα συμμετέχουν στη συζήτηση.

Επιβεβαιώνεται η ανάγκη της διπλής αφύπνισης των γυναικών, από τη μία της πολιτικής ταξικής τους συνειδητοποίησης και από την άλλη της συνειδητοποίησης του γεγονότος ότι η πολιτική αφύπνιση της γυναίκας έχει πρόσθετη δυσκολία, πρέπει να υπερβεί πρόσθετα αντικειμενικά εμπόδια, άρα χρειάζεται πρόσθετη εξειδικευμένη δουλειά, όχι μόνο μέσα στο κίνημα, αλλά στην ίδια την πρωτοπορία του, το ΚΚ.

Και μετά το 19ο Συνέδριο του Κόμματος συνεχίστηκαν ορισμένα βήματα στην προσπάθεια εξειδίκευσης της πολιτικής του Κόμματος στις γυναίκες, τόσο αυτοτελώς όσο και στο πλαίσιο του εργατικού - λαϊκού κινήματος, παίρνοντας υπόψη

ότι το κίνημα συσπειρώνει γυναίκες από τις εργατικές - λαϊκές δυνάμεις και πέραν της πολιτικής επιρροής του Κόμματος και της ΚΝΕ.

Η απαραίτητη διαφωτιστική δουλειά εσωκομματικά –ιδιαίτερα στις γυναίκες κομματικά μέλη στους κλάδους και στην ΚΝΕ– ξεκινά από την προσπάθεια αφομοίωσης της αντίληψής μας για το γυναικείο ζήτημα, η οποία μεταξύ άλλων προϋποθέτει και την αξιοποίηση των ειδικών εκδόσεων του Κόμματος. Απαιτείται να αναπτυχθεί από τα όργανα και τις ΚΟΒ αυτοτελής δραστηριότητα για το ζήτημα της ισοτιμίας και χειραφέτησης της γυναίκας στις συνθήκες της σοσιαλιστικής οικοδόμησης, για τη σημασία απελευθέρωσης των προσωπικών σχέσεων, των σχέσεων μεταξύ των δύο φύλων εντός ή εκτός του θεσμού της οικογένειας από κάθε μορφή οικονομικού, κοινωνικού και ιδεολογικού καταναγκασμού.

Η αφομοίωση της ουσίας του γυναικείου ζητήματος είναι απαραίτητη για τη συνειδητοποίηση τόσο της αναγκαιότητας του ριζοσπαστικού γυναικείου κινήματος, δηλαδή του κινήματος για την ισοτιμία και τη χειραφέτηση των γυναικών εργατικής ή λαϊκής (βιοπαλαιστών αγροτισσών και αυτοαπασχολούμενων της πόλης) προέλευσης κι ένταξης, όσο και του καθήκοντος των γυναικών κομματικών μελών, ανεξάρτητα από το δικό τους κλάδο, να προσεγγίσουν γυναίκες εργατοϋπάλληλους, άνεργες, αυτοαπασχολούμενες, αγρότισσες, νέες εργαζόμενες μητέρες, φοιτήτριες, συνταξιούχους, μετανάστριες, αλλά και γυναίκες αποκλεισμένες από την κοινωνική εργασία, όπως είναι οι νοικοκυρές.

Το ΚΚΕ έχει συγκεντρώσει όλα τα προηγούμενα χρόνια πλούσια και σημαντική πείρα από τη δράση του σε διαφορετικές συνθήκες. Μελετά ειδικά τη σχέση Κόμματος - κινήματος - μαζών ως συστατικό στοιχείο τόσο της ανάπτυξης της θεωρητικής μας γνώσης γύρω από αυτό το ζήτημα όσο και της τρέχουσας καθοδηγητικής δουλειάς. Αξιοποιεί τα συμπεράσματά του ως οδηγό στην καθημερινή πρακτική δράση, ως μέσο ισχυροποίησης της επαναστατικής ικανότητας των οργάνων και των ΚΟΒ, όλου του Κόμματος.

Για την πορεία της κομματικής οικοδόμησης

68. Βασικός παράγοντας που καθορίζει το ρόλο και την αποτελεσματικότητα του Κόμματος στο εργατικό κίνημα, στην ταξική πάλη, είναι η κομματική οικοδόμηση στη βιομηχανία, σε κλάδους στρατηγικής σημασίας, σε συνδυασμό με την αύξηση της δύναμης και επιρροής του στη μεγάλη μάζα της εργατικής τάξης και ιδιαίτερα στα νεότερα τμήματά της. Στο πλαίσιο αυτό, ιδιαίτερη σημασία έχει η ικανότητα διείσδυσης σε τομείς στρατηγικής σημασίας και σε ανερχόμενους δυναμικούς κλάδους της οικονομίας.

Οι συνέπειες της οικονομικής καπιταλιστικής κρίσης στην εργατική τάξη και στα λαϊκά στρώματα της πόλης και της υπαίθρου ήταν μεγάλες. Έγιναν σημαντικές αλλαγές στους εργασιακούς κλάδους. Έκλεισαν εργοστάσια κι επιχειρήσεις,

απολύθηκαν χιλιάδες εργάτες, πολλοί έμειναν άνεργοι ή άλλαξαν επάγγελμα, άλλοι βγήκαν στη σύνταξη. Πολλές επιχειρήσεις δεν προχώρησαν σε αναπλήρωση του προσωπικού, άλλες το έκαναν προσλαμβάνοντας νέους μέσω διάφορων επιδοτούμενων προγραμμάτων. Κάποιες άλλες ήταν κερδοφόρες ή έκαναν επενδύσεις στο εξωτερικό. Αυτές οι εξελίξεις όπως είναι φυσικό είχαν τη δική τους επίδραση και στην κομματική μας δύναμη, αφού αρκετά μέλη και οπαδοί μας βρέθηκαν εκτός χώρων δουλειάς, είτε λόγω απόλυσης είτε λόγω συνταξιοδότησης. Στις γραμμές μας παραμένει σημαντικό το ποσοστό των ανέργων.

Στο διάστημα από το προηγούμενο Συνέδριο το Κόμμα έκανε σοβαρή προσπάθεια να ξεπεραστούν οι δυσκολίες και να αναπληρώσει με νέες στρατολογίες τις απώλειες στη συνολική κομματική δύναμη. Η βασανιστική προσπάθεια για να ξαναπιάσουμε επαφές με τόπους δουλειάς, να μπούμε σε νέους χώρους για να αναπληρώσουμε ένα μέρος των απωλειών, να διαμορφώσουμε ένα νέο περίγυρο δίπλα στις κομματικές οργανώσεις –δουλειά που αποτελεί αναγκαία μαγιά για την ανάπτυξη του Κόμματος και τη συγκρότηση νέων κομματικών και Κνίτικων οργανώσεων– έφερε ορισμένα αποτελέσματα.

Έχουμε βελτίωση κατά 2% της κοινωνικής σύνθεσης του Κόμματος σε μισθούτους εργατούπάλληλους του ιδιωτικού και κρατικού τομέα, ως αποτέλεσμα μιας καλύτερης επεξεργασίας του σχεδίου στρατολογίας και οικοδόμησης σε χώρους δουλειάς που έκαναν οι Κομματικές Οργανώσεις.

Τα καθοδηγητικά όργανα κατακτούν, με αργά αλλά σταθερά βήματα, ενιαία αντίληψη για το περιεχόμενο της κομματικής οικοδόμησης. Κατανοούν ότι δεν ταυτίζεται με τη στρατολογία, αλλά αποτελεί μια ευρύτερη συνδυασμένη ιδεολογική, πολιτική, οργανωτική και μαζική παρέμβαση του Κόμματος για το σύνολο των προβλημάτων που βασανίζουν τη λαϊκή οικογένεια.

Συνειδητοποιείται σε μεγαλύτερο βαθμό ότι απαιτείται περισσότερη και πιο συχνή ενασχόληση των στελεχών, συνεχής εξέταση της πείρας, ουσιαστικός έλεγχος των μέτρων και μορφών που αξιοποιούνται στην υλοποίηση των στόχων. Έγιναν βήματα στο συντονισμό της δουλειάς ανάμεσα στις κλαδικές κι εδαφικές κομματικές οργανώσεις, στην κατανόηση κι εφαρμογή του καθήκοντος να δουλεύουν παντού με το ίδιο περιεχόμενο όλες οι κομματικές και ΚΝίτικες δυνάμεις, είτε είναι συγκροτημένες σε κλαδική είτε σε εδαφική βάση.

Ωστόσο, δεν αντιμετωπίστηκε το κεντρικό πρόβλημα της κομματικής οικοδόμησης που είναι η καθυστέρηση στην ανάπτυξη του Κόμματος στις μεγάλες βιομηχανίες και τους κλάδους στρατηγικής σημασίας. Πρόκειται για ζήτημα που δυσκολεύει την ανάπτυξη της συνολικής δουλειάς του Κόμματος στην εργατική τάξη. Η καθυστέρηση δεν οφείλεται μόνο σε αντικειμενικές δυσκολίες. Αυτές υπάρχουν, αλλά δεν μπορούν να κρύψουν το καθοδηγητικό πρόβλημα που συνίσταται στο ότι δεν καταφέρνουμε πάντα με επάρκεια να συνδυάζουμε τα καθήκοντα της οργάνωσης της πάλης με τους στόχους της οικοδόμησης, ενώ δεν έχουμε ακόμα απαλλαγή από μια –σε σημαντικό βαθμό– συνδικαλιστική αντίληψη που διαπερνάει τη δουλειά μας στην εργατική τάξη.

Η ένταξη νέων μελών στο Κόμμα στις συνθήκες της κρίσης είναι πιο σύνθετη

υπόθεση, απαιτεί σχεδιασμένη, συστηματική επικοινωνία και αξιοποίηση αγωνιστών και αγωνιστριών που διακρίνονται στους εργασιακούς χώρους, που δίνουν τη μάχη στο εργατικό - λαϊκό κίνημα, που συμβαδίζουν με τους κομμουνιστές μέσα στους καθημερινούς αγώνες. Η προετοιμασία των υποψηφίων για στρατολογία απαιτεί πιο συστηματική, πολύμορφη, πολιτική, ιδεολογική δουλειά με την πολιτική και το Πρόγραμμα του Κόμματος, με την ιδεολογία και την ιστορική του πείρα, με τις κομμουνιστικές αξίες. Πρόκειται για απαραίτητες προϋποθέσεις ώστε να μπορεί να εξηγή τις αιτίες των προβλημάτων και τις επιπρόσθετες δυσκολίες που γεννάει η κρίση με τη μαζική ανεργία και το κλείσιμο επιχειρήσεων, τη μαζική φτωχοποίηση, τη σύγχυση που προκαλούν οι διάφορες ρεφορμιστικές και οπορτουνιστικές δυνάμεις όσον αφορά τη διέξοδο από τη σημερινή κατάσταση.

69. Αν ψάξουμε βαθύτερα θα δούμε ότι η αυτοτελής κομματική παρέμβαση στους εργάτες με το Πρόγραμμα του Κόμματος, με τις επεξεργασίες του για τον κλάδο, δεν έχει την ανάλογη προτεραιότητα στη δουλειά μας. Δεν επιμένουμε να συζητιούνται στα όργανα και στις ΚΟΒ με την ανάλογη σημασία και βαρύτητα που έχουν δείκτες και αποτελέσματα της σχεδιασμένης δουλειάς μας στην εργατική τάξη, που αφορούν την ωρίμανση της πολιτικής συνείδησης, τη συσπείρωση γύρω από το Κόμμα και την πολιτική του, τη συμμετοχή τους στους αγώνες, αυτό που ονομάζουμε αποτελέσματα της κομματικής πολιτικής παρέμβασης της ΚΟΒ μέσα στον τόπο δουλειάς.

Τα βήματα που έγιναν δεν αντιστοιχούν στη βαρύτητα που έχει για την ανασύνταξη του εργατικού κινήματος η οργανωτική ανάπτυξη του Κόμματος, η βελτίωση της εργατικής του σύνθεσης, ειδικά στις σημερινές συνθήκες της υποχώρησης του κινήματος, της πίεσης για ενσωμάτωση μεγάλων τμημάτων της εργατικής τάξης. Συνεπώς, το βασικό καθήκον «να πετύχουμε ένα άλμα στην κομματική οικοδόμηση και στην ιδεολογική και πολιτική ισχυροποίηση του ΚΚΕ στην εργατική τάξη», που βάλαμε με τη Διακήρυξη της ΚΕ μπροστά στο γιορτασμό των 100 χρόνων του Κόμματος, παραμένει στο ακέραιο και μπορεί να συνοψιστεί στους παρακάτω κωδικοποιημένους στόχους που συνδέονται και με την άμιλλα ανάμεσα στις Κομματικές Οργανώσεις για την κομματική οικοδόμηση:

- Βελτίωση του ποσοστού βιομηχανικών εργατών κι εργατριών και του αριθμού των ΚΟΒ σε μεγάλες επιχειρήσεις στρατηγικής σημασίας.
- Ενίσχυση της κοινωνικής σύνθεσης του Κόμματος σε ποσοστό εργατών και εργατριών.
- Βελτίωση της ηλικιακής σύνθεσης με αύξηση των στρατολογιών από την ΚΝΕ και των ηλικιών 18-40 ετών.
- Αύξηση στρατολογίας γυναικών και ενίσχυση του συνολικού ποσοστού τους στο σύνολο του Κόμματος και στα καθοδηγητικά όργανα.

Η επίτευξη των παραπάνω στόχων δεν μπορεί να γίνει έξω από την ανάπτυξη πρωτοπόρας και καλά σχεδιασμένης πολιτικής δράσης των κομμουνιστών γύρω από οξυμμένα προβλήματα στους χώρους δουλειάς, στους κλάδους και στη συνοικία (στην πόλη και το χωριό). Αυτή η πολιτική δράση έχει ως άξονα την αντι-

μονοπωλιακή - αντικαπιταλιστική γραμμή, ενώ εξειδικεύεται και με συγκεκριμένους στόχους διεκδίκησης που μας φέρνουν πιο κοντά στους εργαζόμενους και τις οικογένειές τους.

Κλειδί της επιτυχίας αποτελούν η επιτελικότητα της δουλειάς του κάθε οργάνου από την ΚΕ μέχρι την ΚΟΒ και του κάθε στελέχους ξεχωριστά. Αυτή η δουλειά προϋποθέτει την αξιοποίηση της πείρας που αποκτήθηκε, τον έγκαιρο εντοπισμό των δυσκολιών, τη συλλογική συζήτηση για την αντιμετώπισή τους, το συχνό έλεγχο και τη στοχοπροσήλωση στα μέτρα που βοηθούν να αναπτύσσεται μαζικά και να ισχυροποιείται το ρεύμα των κομμουνιστικών ιδεών στους τόπους δουλειάς και μόρφωσης, έτσι ώστε να πυκνώνουν οι γραμμές του Κόμματος με νέο αίμα. Η δουλειά αυτή είναι στενά δεμένη με τη δράση για τη συγκρότηση νέων σωμάτων, τη μαζικοποίηση άλλων, τη δημιουργία σωματειακών επιτροπών, επιτροπών αγώνα, επιτροπών ανέργων και μεταναστών, ανάλογα με τη σύνθεση και τη δυνατότητα του κάθε χώρου. Ταυτόχρονα, είναι δεμένη με τη δράση για μαζική οργάνωση των εργατοϋπαλλήλων, των αυτοαπασχολούμενων αγροτών και ΕΒΕ, των νέων και των γυναικών των λαϊκών οικογενειών, στις ριζοσπαστικές και άλλες συσπειρώσεις μέσα στις οποίες δραστηριοποιούμαστε ως κομμουνιστές, καθώς και με τη συμμετοχή και δράση στις λαϊκές επιτροπές, σε άλλες επιτροπές και συλλόγους πολιτιστικής, αθλητικής δράσης κλπ., σε όλες τις συνοικίες, τις πόλεις και τα χωριά.

Μέσα από μια τέτοια τριβή με τις μάζες θα ανεβαίνει και η ικανότητα των δυνάμεών μας να προβάλλουν τη γραμμή μας σε αντιπαράθεση με τις στρατηγικές επιλογές της αστικής τάξης, να τεκμηριώνουν την υπεροχή του δρόμου ανάπτυξης της εργατικής εξουσίας, να προσανατολίζουν τη λαϊκή δυσaréσκεια απέναντι στον πραγματικό αντίπαλο, την αστική τάξη και τις ιμπεριαλιστικές ενώσεις, να εξηγούν πειστικά ότι η αποτελεσματικότητα της πάλης είναι αδύνατη χωρίς αποφασιστικό μέτωπο με τις συμβιβαστικές αντιλήψεις του ρεφορμισμού και oportουνισμού.

Το Κόμμα σήμερα έχει τα απαραίτητα ιδεολογικά όπλα και εφόδια για να ριχτεί στη μάχη της πολιτικής, ιδεολογικής, οργανωτικής ισχυροποίησής του. Είναι το Πρόγραμμα και Καταστατικό που ψήφισε το 19ο Συνέδριο, τα συμπεράσματα για τις αιτίες ανατροπών του σοσιαλισμού και οι συλλογικές επεξεργασίες για το Β' τόμο του Δοκιμίου Ιστορίας, η Πανελλαδική Συνδιάσκεψη για τη δουλειά μας στη νεολαία, η Διευρυμένη Ολομέλεια της ΚΕ για την ανασύνταξη του εργατικού κινήματος, η συζήτηση της πείρας από την πολύμορφη δράση στο πλαίσιο του γιορτασμού των 100 χρόνων του Κόμματος κ.ά. Είναι τα έντυπα του Κόμματος, ο «Ριζοσπάστης», η «Κομμουνιστική Επιθεώρηση», οι εκδόσεις της «Σύγχρονης Εποχής» που αποτελούν στήριγμα για πολύμορφη σταθερή και μόνιμη σχεδιασμένη δουλειά, γενίκευση της πείρας, μετάδοσής της σε ευρύτερες μάζες.

Η κάθε ΚΟΒ, αξιοποιώντας με σχέδιο τα παραπάνω εργαλεία και μέσα επικοινωνίας με τους εργαζόμενους, μπορεί να διαμορφώσει κλίμα συσπείρωσης με το ΚΚΕ για αλλαγές και ανατροπές, να διευρύνεται ο κύκλος που κατανοεί τι σημαίνει ισχυρό ΚΚΕ.

Για την κοινωνική και ηλικιακή σύνθεση του Κόμματος

70. Χωρίς Κόμμα ισχυρό στην εργατική τάξη, με γερές μαζικές ΚΟΒ που να εξασφαλίζουν τη σταθερή συστηματική προώθηση της πολιτικής του, δε θα γίνεται βήμα και στην προώθηση του καθήκοντος της ανασύνταξης.

Ξεχωρίζει κατ' επέκταση ως βασικό καθήκον η οικοδόμηση γερών και μαζικών κομματικών οργανώσεων στους μονοπωλιακούς ομίλους, στα εργοστάσια, στα μεγάλα οικονομικά, βιομηχανικά, εμπορικά κέντρα, καθήκον που πρέπει να συγκεντρώσει την προσοχή καθοδηγητικών οργάνων και κομματικών οργανώσεων. Στόχοι οικοδόμησης έχουν τεθεί από τις Κομματικές Οργανώσεις, επικεντρώνοντας στις παραγωγικές ηλικίες, στις ενεργές νέες δυνάμεις, ιεραρχώντας πιο συγκεκριμένα:

- Λιμάνια, αεροδρόμια, συνολικά Μεταφορές
- Ενέργεια - Τηλεπικοινωνίες - Μέταλλο
- Χημική Βιομηχανία - Φάρμακο - Τρόφιμα
- Μεγάλα έργα - Κατασκευές
- Μεγάλα εμπορικά κέντρα.

Από την πράξη φαίνεται ότι συναντάμε δυσκολίες στην εφαρμογή του καθήκοντος να αποτελεί η οικοδόμηση το βασικό κριτήριο μέτρησης της αποτελεσματικότητας της δουλειάς μας σε κάθε ενέργεια, κινητοποίηση και δραστηριότητα. Κάτω από το βάρος των καθηκόντων, των τρεχουσών απαιτήσεων της πάλης, χάνεται, περνά σε δεύτερο πλάνο η συγκεκριμένη δουλειά που πρέπει να γίνεται σε αυτή την κατεύθυνση, ενώ υπάρχουν δυνάμεις γύρω μας που βρίσκονται κοντά στο Κόμμα, με αυξημένο βαθμό συμφωνίας με τις θέσεις του και πείρα από τη συμμετοχή τους στο κίνημα. Χρειάζεται όμως να ενισχυθεί η παρακολούθηση της πορείας της οικοδόμησης σε όλα τα καθοδηγητικά όργανα και τις ΚΟΒ.

Προϋπόθεση για να γίνουν βήματα στην επιρροή και την οργανωτική δύναμη του Κόμματος είναι η μαζική ιδεολογική, πολιτική δουλειά του Κόμματος στα εργοστάσια και τους τόπους δουλειάς με στόχο τη σταθερή, συστηματική διάδοση των θέσεων και της πολιτικής του ως προϋπόθεση για τη διαμόρφωση κομματικού περίγυρου. Αυτή πρέπει να είναι στο επίκεντρο της δράσης κάθε ΚΟΒ, κάθε κομμουνιστή –με όλες τις πρόσφορες μορφές και τρόπους– ως βασική προϋπόθεση για την οικοδόμηση. Σε αυτό τον άξονα πρέπει να διευρυνθούν και οι μέθοδοι διαφώτισης, να μην περιορίζονται σε μεγάλες εξορμήσεις, στις εκλογές, σε καμπανιακές μορφές δράσης. Χρειάζεται να ενισχυθεί από κάθε ΚΟΒ η διάδοση του «Ριζοσπάστη», της ΚΟΜΕΠ, του μαρξιστικού βιβλίου, αλλά και η πλατιά ζύμωση και συζήτηση των θέσεων και εκτιμήσεων του Κόμματος στη βάση της επικαιρότητας.

Ταυτόχρονα όμως απαιτείται συστηματική δουλειά και προετοιμασία, ώστε η διάδοση και εκλαΐκευση της πολιτικής του Κόμματος, που απορρέει από το Πρόγραμμά του, από τη στρατηγική του για την εργατική εξουσία και τη σοσιαλιστική επανάσταση, να διαπερνά σταθερά και με πειστικό τρόπο κάθε πτυχή της δράσης, της προπαγάνδας, της δουλειάς των κομμουνιστών. Να πατάει πάνω στην

πείρα από τον ίδιο το χώρο δουλειάς, στον προβληματισμό που αναπτύσσεται για την πολιτική μας σε λαϊκά στρώματα κάτω από την επίδραση της πολιτικής και της προπαγάνδας της αστικής τάξης, των κομμάτων της, του εργοδοτικού, κυβερνητικού συνδικαλισμού, αλλά και των ίδιων των μηχανισμών της εργοδοσίας.

Εδώ χρειάζεται να προχωρήσει πιο γρήγορα σε όλα τα καθοδηγητικά όργανα, από την ΚΕ ως τις ΚΟΒ και τις κομματικές ομάδες, η μελέτη και η γενίκευση αυτής της πείρας. Αντίστοιχα, χρειάζεται να αυξηθεί και να βελτιωθεί η συγκεκριμένη ατομική δουλειά, ιδιαίτερα σε κρίσιμους και δύσκολους χώρους, με καλό συντονισμό, επιμονή και έλεγχο. Να ενταχθούν συστηματικά σε αυτό το καθήκον περισσότερα στελέχη και κομματικά μέλη, όπως και κομματικά μέλη εκλεγμένα στις διοικήσεις στα διάφορα συνδικάτα. Να διαταχθούν πιο αποφασιστικά κατάλληλες δυνάμεις που να μπορούν να συμβάλουν στην υλοποίηση αυτού του καθήκοντος, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο.

Κόμμα ικανό να καθοδηγήσει την ΚΝΕ για να περάσει σε φάση σημαντικής ανάπτυξης των δυνάμεών της

71. Ο στόχος να πραγματοποιηθεί τομή στην κομματική οικοδόμηση απαιτεί τη γρήγορη ανανέωση, την αύξηση του κομματικού δυναμικού με νεότερες ηλικίες, ιδιαίτερα από την εργατική τάξη και τη νέα βάρδιά της.

Η Απόφαση της Πανελλαδικής Συνδιάσκεψης για τη δουλειά του Κόμματος στη νεολαία (Δεκέμβρης 2013) και τα συγκεκριμένα μέτρα που περιλαμβάνει ενισχύουν αυτή την κατεύθυνση. Ξεχωρίζουν την αυτοτελή ευθύνη του Κόμματος για την προσέλκυση νέων ηλικιών στον αγώνα για την επαναστατική αλλαγή, αλλά και την ευθύνη καθοδήγησης της ΚΝΕ.

Η υλοποίηση των αποφάσεων της Συνδιάσκεψης είναι αναγκαίο και επιτακτικό καθήκον, ιδιαίτερα μπροστά στον εορτασμό των 100 χρόνων του Κόμματος και των 50 χρόνων της ΚΝΕ, ώστε να συγκεντρωθεί πιο αποφασιστικά το κύριο μέρος της δουλειάς του Κόμματος στη νεολαία της εργατικής τάξης και των λαϊκών στρωμάτων και να γίνει πιο σίγουρη η ανανέωση του Κόμματος με νέο αίμα.

Έχουν γίνει ορισμένα βήματα, όλα αυτά τα χρόνια χιλιάδες μέλη της ΚΝΕ κατέκτησαν τον τίτλο του μέλους του Κόμματος, ενώ πολλά κομματικά μέλη που αναδείχτηκαν στα όργανα της ΚΝΕ πέρασαν στο Κόμμα, ανανέωσαν και βελτίωσαν την ηλικιακή σύνθεση των οργάνων του. Παραμένουν όμως σοβαρές καθυστερήσεις.

Η ΚΝΕ αποτελεί βασικό αιμοδότη του Κόμματος. Το να περάσει σε φάση σημαντικής ανάπτυξης των δυνάμεών της και της κομμουνιστικής διαπαιδαγωγτικής ικανότητάς της αποτελεί αναμφισβήτητο αναπόσπαστο στοιχείο της επαναστατικής συνέχειας του ΚΚΕ και της κομματικής οικοδόμησης και ως τέτοιο πρέπει να αντιμετωπίζεται από τα κομματικά όργανα. Είναι όρος για να δυναμώσει το Κόμμα ποσοτικά και ποιοτικά.

Για την οικοδόμηση στην εργατική τάξη είναι κρίσιμη η δουλειά στις πιο νέες ηλικίες, ακόμα και πριν βγουν στην παραγωγή, στους χώρους της εκπαίδευσης, μόρφωσης, στους χώρους μαθητείας, κατάρτισης, ιδιαίτερα στα ΕΠΑΛ, τα ΤΕΙ, τα ΙΕΚ, τις επαγγελματικές σχολές, τις ΑΕΝ, αλλά και στα ΑΕΙ, στα Γυμνάσια και Λύκεια. Η μεγάλη πλειοψηφία των νέων συγκεντρώνεται ή θα συγκεντρωθεί στις γραμμές της μισθωτής εργασίας, κατά συνέπεια το περιεχόμενο της δουλειάς του Κόμματος πρέπει να βρίσκεται σταθερά προσηλωμένο σε αυτή την κατεύθυνση. Με ενιαίο σχέδιο και πρόγραμμα δουλειάς, από τα όργανα του Κόμματος και της ΚΝΕ, μέχρι το επίπεδο ΚΟΒ - ΟΒ και με έμφαση στον ιδεολογικοπολιτικό εξοπλισμό, στην κομμουνιστική διαπαιδαγώγηση ως βασικά όπλα για πρωτοπόρα δουλειά διαφώτισης και δράσης. Σχέδιο που θα πατάει καλά πάνω στα οξυμμένα προβλήματα, έτσι όπως εκφράζονται στις συγκεκριμένες ηλικίες, στην ανασφάλεια για το μέλλον, την ανεργία, την εργασιακή ζούγκλα και περιπλάνηση, τα μεγάλα εμπόδια που μπαίνουν στην προσπάθεια απόκτησης γενικής, επαγγελματικής μόρφωσης. Δραστηριότητα καλά στερεωμένη στον πολιτισμό και τον αθλητισμό, αντιμετωπίζοντας μαχητικά, ιδεολογικά και πολιτικά ζητήματα, όπως η εξάπλωση και χρήση ναρκωτικών.

Το Κόμμα έχει ευθύνη να ανοίγει δρόμο ώστε η ΚΝΕ να εκπληρώνει το σκοπό ύπαρξης και δράσης της. Με επεξεργασία σχεδίου σε κάθε κρίκο και ουσιαστική βοήθεια στην ΚΝΕ που να συμβάλλει στη συσπείρωση δυνάμεων στην πάλη για τις σύγχρονες ανάγκες της νεολαίας και στον ιδεολογικοπολιτικό αγώνα, στην ΚΝίτικη οικοδόμηση. Με προσανατολισμό στην επικοινωνία, την κοινή δράση και τη μετάδοση των αξιών και των επαναστατικών σκοπών του Κόμματος και της ΚΝΕ στους μαθητές και τις μαθήτριες των εργατικών - λαϊκών οικογενειών, στους μαθητές - σπουδαστές της επαγγελματικής - τεχνικής εκπαίδευσης, στους φοιτητές εργατικής - λαϊκής καταγωγής, στην προσέλκυση στο εργατικό κίνημα.

Αυτή η δράση πρέπει να αναπτύσσεται ταυτόχρονα με την ιδεολογικοπολιτική προετοιμασία των μελών της, τη μαρξιστική μόρφωση, την αφομοίωση του Προγράμματος και των επεξεργασιών του Κόμματος, των συμπερασμάτων από τη μελέτη της ιστορίας του κομμουνιστικού κι εργατικού κινήματος, τη μετάδοση της ζωντανής κομματικής πείρας, τη βοήθεια για ενεργητική συμμετοχή στην εσωτερική ζωή της ΚΝΕ, την προετοιμασία και τη στήριξη όλων των μελών της ΚΝΕ για να γίνουν σε μία πορεία μέλη του Κόμματος.

Η σύνδεση του Κόμματος με τα πιο πρωτοπόρα τμήματα των αυτοαπασχολούμενων στην πόλη και την ύπαιθρο

72. Η παρέμβαση του Κόμματος στα μικροαστικά στρώματα της πόλης και της υπαίθρου είναι αντικειμενικά σύνθετη υπόθεση λόγω της ίδιας της θέσης τους στην παραγωγή. Η συσπείρωση εκείνων των τμημάτων που έχουν αντικειμενικά συμφέρον από την προοπτική που χαράσσει το Πρόγραμμα του

Κόμματος είναι βασικό καθήκον που σχετίζεται με την εξέλιξη του συνολικού συσχετισμού δυνάμεων και κρίνεται από σήμερα.

Η διαμόρφωση γερών πυρήνων κομμουνιστών αυτοαπασχολούμενων σε όλες τις μεγάλες πόλεις και κλάδους με υψηλή συγκέντρωση αυτοαπασχολούμενων είναι απαραίτητη προϋπόθεση ώστε να συνδέεται το Κόμμα με τα πιο πρωτοπόρα τμήματά τους, αλλά και να περιορίζεται όσο είναι δυνατόν η αντικειμενική επίδραση που ασκεί πάνω τους η ιδεολογία και η πολιτική συμμαχιών της αστικής τάξης και του κράτους της. Προϋποθέτει εξειδικευμένη ιδεολογική-πολιτική δουλειά και στήριξη για τη βαθύτερη αφομοίωση από τις ίδιες τις κομματικές δυνάμεις, ώστε να μπορούν να επιδρούν σε ευρύτερα τμήματα με την πολιτική του Κόμματος, να κερδίζει έδαφος ο αναγκαίος αντιμονοπωλιακός προσανατολισμός στο κίνημά τους.

Αντίστοιχα, στην ύπαιθρο και στους νομούς που έχουν ιδιαίτερο βάρος στην αγροτική παραγωγή είναι αναγκαία η ενίσχυση της κομματικής παρέμβασης των οργανώσεων, ο σχεδιασμός ώστε να πυκνώσουν οι γραμμές του Κόμματος με αγρότες, να συγκροτούνται ΚΟΒ σε μεγάλα κεφαλοχώρια ή σε ομάδες γειτονικών χωριών. Δεμένος με αυτό είναι και ο σχεδιασμός για την απόκτηση πολλών ικανών αγροτικών συνδικαλιστών από νέους αγρότες που αναδείχνονται στις κινητοποιήσεις. Η ανάδειξη τέτοιων συνδικαλιστών είναι απαραίτητη για να εξηγείται με μεγαλύτερη επάρκεια τόσο η προοπτική της καταστροφής για τους πολλούς εξαιτίας του ανταγωνισμού των μονοπωλιακών ομίλων και της συγκεντροποίησης σε καπιταλιστικές αγροτικές εκμεταλλεύσεις όσο και η προοπτική να ζήσουν σε μια κοινωνία με ανώτερη μορφή οργάνωσης της παραγωγής, στην οποία η συνεταιριστική αγροτική παραγωγή συνδέεται με την κοινωνικοποιημένη παραγωγή.

Επιβεβαιώνεται ότι για να ξεπερνιούνται οι επιπρόσθετες δυσκολίες απαιτείται ένα πιο ολοκληρωμένο ιδεολογικό, πολιτικό, οργανωτικό σχέδιο παρέμβασης με όρους οικοδόμησης, καθώς και αντίστοιχη διάταξη και εκπαίδευση στελεχών που θα εξειδικεύονται στις σύνθετες απαιτήσεις καθοδήγησης του χώρου αυτού και των αντίστοιχων κινήματων του.

Κόμμα ικανό με τη δύναμη των κομμουνιστικών ιδεών και της πρωτοπόρας τέχνης να συνεχίσει και να κινητοποιεί το λαό

73. Σήμερα έχουν δημιουργηθεί κάποια σημαντικά δεδομένα στην παρέμβαση του Κόμματος στον πολιτισμό. Τα επιστημονικά Συνέδρια, τα Φεστιβάλ της ΚΝΕ - Οδηγητή, τα αφιερώματα, οι εκθέσεις, οι καλλιτεχνικές παραγωγές, αναβαθμίζουν αισθητά την πολιτιστική στάθμη του Κόμματος και της ΚΝΕ. Ένα σημαντικό τμήμα ανθρώπων που εξειδικεύονται σε μια σειρά τομείς συμμετείχε ή συνέβαλε σε όλη αυτή τη δραστηριότητα.

Ωστόσο, παρά τα βήματα που έγιναν τα τελευταία χρόνια και σε κεντρικό και σε τοπικό επίπεδο για την ανάπτυξη της κομματικής πολιτιστικής παρέμβασης,

δεν έχει ακόμα κατακτηθεί ενιαία αντίληψη για τη σημασία της, ως αναπόσπαστης οργανικής πλευράς της λειτουργίας και δράσης όλου του Κόμματος. Η πιο διαδεδομένη αντίληψη στις γραμμές μας είναι ότι η πολιτιστική δουλειά χρειάζεται απλώς συμπληρωματικά για να κάνει πιο ελκυστική την πολιτική κομματική δραστηριότητα σε πλατύτερες λαϊκές δυνάμεις. Η πιο σπουδαία όμως ιδιότητα, ειδικά της στρατευμένης στο σοσιαλιστικό-κομμουνιστικό σκοπό τέχνης, είναι ότι συμβάλλει στην ολόπλευρη διαμόρφωση της προσωπικότητας, πρώτα-πρώτα των ίδιων των κομμουνιστών.

Η τέχνη αποτελεί σημαντικό παράγοντα καλλιέργειας του ανθρώπινου συναισθήματος, της φαντασίας, της ευαισθησίας, της έξαρσης, αλλά και της θέλησης να πραγματοποιηθεί η κοινωνική αλλαγή. Πρόκειται για χαρακτηριστικά αναγκαία στη διαμόρφωση της επαναστατικής πολιτικής πρωτοπορίας, της ικανότητά της να συνεγείρει και να εμπνέει στον αγώνα για την κατάργηση της εκμεταλλευτικής κοινωνίας. Δεν είναι τυχαίο ότι σε όλη την ιστορία του –στις φυλακές, στις εξορίες, στην παρανομία και ακόμα περισσότερο σε περιόδους όξυνσης της ταξικής πάλης, όπως στην ΕΑΜική και ΕΛΑΣίτικη αντίσταση και προπαντός στις πολύ μεγάλες και σκληρές συνθήκες του αγώνα του ΔΣΕ– το ΚΚΕ έδωσε μεγάλο βάρος στην τέχνη ως μέσο ψυχικής ανάτασης και οργάνωσης του κοινωνικού συναισθήματος, ως μέσο πολιτικής και ηθικής διαπαιδαγώγησης.

Η ηρωική πάλη του ΚΚΕ ενέπνευσε μια πληθώρα λογοτεχνών και καλλιτεχνών, δημιούργησε μια πολύτιμη παρακαταθήκη που στον ένα ή τον άλλο βαθμό βρήκε τη συνέχειά της στις μετέπειτα συνθήκες.

Στις σημερινές συνθήκες, μετά τις ανατροπές της σοσιαλιστικής οικοδόμησης, γίνεται πιο επιτακτική η ανάγκη το Κόμμα να εμπνεύσει –με την ανάπτυξη της επαναστατικής κομμουνιστικής ιδεολογίας του και τη δυναμική της ταξικής πάλης για το σοσιαλισμό– διανοούμενους και καλλιτέχνες, να αναπτύξει αγωνιστικούς δεσμούς μαζί τους, να συνεγείρει όλους εκείνους που νοιάζονται για τις λαϊκές ανάγκες, αντιστέκονται στον ατομισμό, στη σήψη του καπιταλισμού, πιστεύουν στη δυνατότητα ενός ανθρώπινου, ανώτερου τύπου οργάνωσης της κοινωνικής παραγωγής και γενικότερα της κοινωνικής ζωής.

Ο στόχος αυτός προϋποθέτει πιο συστηματική και απαιτητική δουλειά για μεγαλύτερη αξιοποίηση των επιστημόνων, διανοουμένων και καλλιτεχνών, μελών και φίλων του Κόμματος, που θα τους παροτρύνει να θέτουν τη δημιουργική εργασία τους στην υπηρεσία της εργατικής τάξης και των υψηλών επιδιώξεων του επαναστατικού μετασχηματισμού της κοινωνίας.

Για την οργανωτική αναδιάρθρωση

74. Η οργανωτική αναδιάρθρωση του Κόμματος έδωσε σημαντική ώθηση στον προσανατολισμό της δουλειάς του στην εργατική τάξη. Η σχεδιασμέ-

νη συγκέντρωση δυνάμεων και οι αλλαγές στην οργανωτική δομή του Κόμματος και της ΚΝΕ, που ξεκίνησαν με τη δημιουργία των ΚΟ Αττικής και Κεντρικής Μακεδονίας, προχώρησαν βήμα-βήμα, μελετώντας την πείρα και σε άλλες Οργανώσεις Περιοχών τα τελευταία χρόνια.

Η πείρα από την αναδιάταξη των κομματικών δυνάμεων είναι θετική.

- Ήταν ένα αναγκαίο και θετικό μέτρο που βοήθησε εκτός από τον προσανατολισμό και στη συγκέντρωση και καθοδήγηση των κομματικών δυνάμεων για τη δουλειά στην εργατική τάξη και την κομματική οικοδόμηση.

- Συγκεντρώθηκε και αποτυπώθηκε καλύτερα και πιο αντικειμενικά η εικόνα των μεγάλων εργασιακών χώρων. Σε όλες τις περιοχές έχει γίνει καταγραφή και ιεράρχηση των χώρων δουλειάς, των βασικών κλάδων που είναι συγκεντρωμένη η εργατική τάξη, των μονοπωλιακών ομίλων.

- Έγινε πιο συγκεκριμένο το σχέδιο παρέμβασης και οικοδόμησης σε μεγάλους εργασιακούς χώρους, σε βιομηχανικές ζώνες, καθώς και οι χρεώσεις σε κλαδικές και εδαφικές ΚΟΒ. Αναδειχνεται πλούσια πείρα από τη συντονισμένη δουλειά και ιδιαίτερα από τη συγκρότηση και δράση κοινών ομάδων από κλαδικές και εδαφικές κομματικές δυνάμεις σε συνδυασμό με τις δυνάμεις της ΚΝΕ. Στο πλαίσιο αυτών των κοινών ομάδων προχώρησαν οι χρεώσεις για στρατολογία και δημιουργία πυρήνων σε συγκεκριμένα εργοστάσια και επιχειρήσεις, εμπορικά και άλλα κέντρα, βιομηχανικές ζώνες κλπ. Αυτή η πείρα πρέπει να μελετηθεί παραπέρα για να συστηματοποιηθεί στο επίπεδο των οργανώσεων περιοχής.

- Αντιμετωπίστηκαν καλύτερα ζητήματα προετοιμασίας, διεξαγωγής και καθοδήγησης μεγάλων κινητοποιήσεων, κλαδικών και άλλων γενικότερων, η μάχη των αρχαιρεσιών.

Η Κεντρική Επιτροπή χρειάζεται να παρακολουθεί συστηματικά και να μελετά την πείρα που προκύπτει από τη διάταξη των Κομματικών Οργανώσεων Βάσης και των αντίστοιχων οργανώσεων της ΚΝΕ. Αυτή η διάταξη πρέπει να έχει ως επίκεντρο τα μεγάλα αστικά κέντρα (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Λάρισα, Ηράκλειο, Βόλο, Γιάννενα, Λαμία, Χαλκίδα, Κόρινθος, Καλαμάτα, Καβάλα, Κοζάνη, Σέρρες), όπου συγκεντρώνονται βιομηχανικές ζώνες και όγκος εργατικού δυναμικού και λαϊκών στρωμάτων. Εκεί υπάρχει μεγάλη συγκέντρωση βιομηχανικών κλάδων (μεταποίηση, μεταφορές, υποδομές, μεγάλα έργα), αλλά κι εμπορικών κέντρων, χώρων εστίασης-τουρισμού, διοικητικών υπηρεσιών, νοσοκομείων, σχολείων και σχολών, καθώς και συγκέντρωση σημαντικών τμημάτων νεολαίας και γυναικών.

Πρέπει να μελετιέται συστηματικά και ουσιαστικά η πείρα οικοδόμησης και δράσης στους κλάδους και στη συνοικία, ο συντονισμός της κλαδικής δουλειάς με τον τόπο κατοικίας (τη γειτονιά και το χωριό). Στόχος και κριτήριο είναι να αναπτύσσει το κάθε κομματικό μέλος και στέλεχος ολόπλευρα τη δράση του και να αναπτύσσεται και ο ίδιος πολύμορφα. Αυτό προϋποθέτει τόσο την πρωταρχικής σημασίας παρέμβαση στο χώρο εργασίας όσο και την αντίστοιχη παρέμβαση στο χώρο όπου διαμένει. Σε αυτή την τελευταία εντάσσεται η δράση για τα πολύμορφα προβλήματα της οικογένειας, του σχολείου και της μόρφωσης των παιδιών, της δημιουργικής αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου. Σημαντική είναι εδώ

η συμμετοχή και παρακολούθηση της δραστηριότητας πολιτιστικών, αθλητικών κ.ά. συλλόγων, επιτροπών και συσπειρώσεων γύρω από τα προβλήματα της υγείας της κατοικίας, της αντιπλημμυρικής, αντισεισμικής, αντιπυρικής θωράκισης, της ύδρευσης, των ελεύθερων χώρων αναψυχής, των διεκδικήσεων από τους δήμους και τις περιφέρειες κλπ.

Ο προσανατολισμός για ένα τέτοιο πολύπλευρο και συνδυασμένο περιεχόμενο δουλειάς, δηλαδή με όλα τα σφυριά να χτυπάνε στον ίδιο στόχο, θα βοηθήσει εκτός των άλλων και τα νεότερα στελέχη να «ψηθούν» πιο άμεσα, πιο ολοκληρωμένα στη σύνθετη κομματική δουλειά. Να «προσγειωθούν» στην πραγματικότητα των δυσκολιών αλλά και των δυνατοτήτων που γεννά η παρέμβαση στους χώρους δουλειάς και η άμεση επικοινωνία με τους εργάτες. Να προσπαθήσουν να απαντήσουν οι ίδιοι σε ιδεολογήματα που θέτει η εργοδοσία, άλλες πολιτικές και συνδικαλιστικές δυνάμεις.

Το θέμα των στελεχών

75. Τα τελευταία χρόνια έχουν αναδειχτεί εκατοντάδες νέα στελέχη σε όλους τους κρίκους των καθοδηγητικών οργάνων του Κόμματος. Αρκετά από αυτά είναι στρατολογημένα στο Κόμμα όχι μόνο μετά το αντεπαναστατικόπισωγύρισμα, αλλά και κατά την πρώτη 15ετία του 21ου αιώνα. Πρόκειται για στελέχη τα οποία, ενώ από τη μια έχουν οργανωθεί, παλέψει και αναδειχτεί με τη σύγχρονη στρατηγική αντίληψη του Κόμματος που ολοκληρώθηκε στο 19ο Συνέδριο με την ψήφιση του Προγράμματος και του Καταστατικού, από την άλλη αναπτύσσονται σε περίοδο πλήρους επικράτησης της αντεπαναστασης, προς το παρόν σχετικά «άγονης» σε ταξικές ανατάσεις.

Βέβαια, είναι σημαντικό ότι μια νέα γενιά στελεχών του Κόμματος και της ΚΝΕ αναπτύσσεται και διαπαιδαγωγείται με κριτήρια που ξεφεύγουν από τον κοινοβουλευτισμό ως βάση μέτρησης της πολιτικής επιρροής και της ισχυροποίησης του Κόμματος. Όμως δεν πρέπει να υποτιμήσουμε τα στοιχεία της απειρίας, της μονομέρειας, της απόσπασης, των μπερδεμάτων και του διαχωρισμού των πολιτικών καθηκόντων που έχουν αρκετά από τα νέα στελέχη.

Η ανάπτυξη αυτών των στελεχών, η ενίσχυση και αξιοποίηση των καλύτερων χαρακτηριστικών τους, η διαπαιδαγωγή τους με τις αρχές λειτουργίας και δράσης του Κόμματος, η μελέτη και γνώση της πολύχρονης πείρας του Κόμματος, απαιτεί ειδική, μακρόπνοη, στοχευμένη καθοδηγητική βοήθεια και εκπαίδευση. Αυτή η βοήθεια πρέπει να ενθαρρύνει την πρωτοβουλία, τη στάση ευθύνης, την αντοχή απέναντι στα όποια προβλήματα παρουσιάζονται, την εκπαίδευση για την κατάκτηση μιας στέρεης κομμουνιστικής μεθόδου στη δουλειά τους. Πρόκειται για ζήτημα που αφορά πριν απ' όλα την ευθύνη της ΚΕ του Κόμματος.

Η πείρα του Κόμματος στην πολυκύμαντη ιστορική διαδρομή του αναδεικνύει ότι τα στελέχη πρέπει να κρίνονται σε μια κάπως πιο μακρόχρονη περίοδο, κατά

την οποία κατακτούν μια πιο ολοκληρωμένη προσωπικότητα ως κομμουνιστές. Πρέπει να έχουν «περάσει» από διάφορες θέσεις ευθύνης στο Κόμμα και στο κίνημα, να έχει δοκιμαστεί η αντοχή τους σε ανηφόρες και κατηφόρες της ταξικής πάλης, αλλά και ο τρόπος που αντιμετωπίζουν προβλήματα της ζωής, της δουλειάς, της διαπαιδαγώγησης των παιδιών, άλλων έκτακτων προβλημάτων και δυσκολιών. Αυτό ισχύει ακόμα περισσότερο σήμερα, που έχουν γίνει πιο δύσκολες και σύνθετες οι συνθήκες της ζωής και η κοινωνική ωριμότητα, η κατάκτηση πολύπλευρης κοινωνικής πείρας έρχεται πολύ αργότερα και σε πολλές περιπτώσεις διοχετεύεται διαστρεβλωμένη από μια πληθώρα παραγόντων που δεν υπήρχαν σε προηγούμενες δεκαετίες.

Δεν έχουμε ακόμα ξεπεράσει στην πράξη –κι όχι σε διακηρυκτικό επίπεδο– θεμελιακές αδυναμίες στο σχεδιασμό συγκρότησης των οργάνων, του καταμερισμού σε αυτά, της ανάδειξης κι εξέλιξης στελεχών, της θεματολογίας συζήτησης στα όργανα με βάση την ανάγκη ενίσχυσης του ιδεολογικού στοιχείου, σε συνδυασμό με το σχεδιασμό της παρέμβασης σε εργατικούς-λαϊκούς αγώνες. Παρά το γεγονός ότι και στο 19ο Συνέδριο εντοπιζόταν η ανάγκη διαμόρφωσης πολύπλευρων στελεχών, δεν έχουμε κατορθώσει ακόμα να ξεπεράσουμε στην πρακτική της λειτουργίας μας τις αδυναμίες ενός παγιωμένου καταμερισμού ανάμεσα σε οργανωτικά, ιδεολογικά, μαζικά συνδικαλιστικά στελέχη.

Τα στελέχη αναπτύσσονται ουσιαστικά και καλύτερα στο βαθμό που υπάρχει κατά διαστήματα εναλλαγή καθηκόντων στον καταμερισμό δουλειάς. Η για πολλά χρόνια ειδίκευση μόνο σε ένα αντικείμενο υπάρχει κίνδυνος να οδηγή σε ρουτίνασμα, τα στελέχη να μην αναπτύσσονται πολύπλευρα, να καθυστερεί η ωρίμανση και η απαραίτητη σφαιρικότητα στη δουλειά τους, η προετοιμασία τους για ανάληψη όλο και πιο δύσκολων και σπουδαιότερων αποστολών στον καταμερισμό της δουλειάς, για την υπόθεση του Κόμματος, του κινήματος, της επαναστατικής ανατροπής.

Σήμερα, στόχος είναι να αναδειχτούν πολλά στελέχη από την εργατική τάξη, με εργατική - λαϊκή καταγωγή, που θα βοηθηθούν να αποκτήσουν πολύπλευρες ικανότητες, εξειδίκευση σε τομείς δουλειάς, καλό ιδεολογικοπολιτικό επίπεδο, ικανότητα καθοδήγησης, επαφής με τις μάζες, αλλά και σταθερό προσανατολισμό στην ανασύνταξη του κινήματος, στην προώθηση της κοινωνικής συμμαχίας και στη συσπείρωση γύρω από το Κόμμα και την οργάνωση σε αυτό νέων δυνάμεων.

Για να φέρουμε σε πέρας αυτό το σπουδαίο καθήκον απαιτείται σχέδιο, εντοπισμός, έγκαιρη και ειδική προετοιμασία στις δυνάμεις της ΚΝΕ. Παράλληλα απαιτείται πιο συστηματική αξιοποίηση επιστημόνων και καλλιτεχνών μελών του Κόμματος για να θέτουν τη δουλειά τους στην υπηρεσία της εργατικής τάξης και των στόχων της επαναστατικής αλλαγής.

Να επιμείνουμε σε μέτρα βοήθειας στα στελέχη που έχουν ευθύνη καθοδήγησης ΚΟΒ και ΟΒ. Όλα τα στελέχη, ανεξάρτητα από τον καταμερισμό τους σε τομείς (οργανωτικό, μαζικό, ιδεολογικό), χρειάζεται να αποκτήσουν άμεση προσωπική πείρα από τη διαφώτιση και επικοινωνία με εργαζόμενους μέσα στο κίνημα, στα σωματεία, στις μαζικές οργανώσεις, στους αγώνες ώστε με συγκεκριμένο

και ζωντανό τρόπο να εξειδικεύουν τα καθήκοντα στο κίνημα, να «τρίβονται» άμεσα με τις απαιτήσεις της ιδεολογικοπολιτικής διαπάλης.

Πιο αποφασιστικά να αντιπαλέψουμε αδυναμίες υποτίμησης της ιδεολογικής δουλειάς, όπως και απόσπασης της μαζικής δράσης των στελεχών από την πολιτική και οργανωτική δράση, αλλά κι ένα στείρο διοικητισμό των οργανωτικών στελεχών. Ο τελευταίος απορρέει κυρίως από την αδυναμία να δράσουν ως πολιτικοί-ιδεολογικοί καθοδηγητές, να βοηθήσουν αποτελεσματικά και συγκεκριμένα κατά χώρο και μέτωπο δράσης, αλλά και στην ατομική καθοδήγηση και συνεργασία ανά κομματικό μέλος, ανά μέλος της ΚΝΕ, ανά οπαδό. Επείγουσα είναι επίσης η ανάγκη να καταπολεμήσουμε την απόσπαση των νέων, ηλικιακά κυρίως, στελεχών που βρίσκονται σε τομείς επιστήμης και έρευνας, από τη μαζική τους δράση, από την άμεση συμμετοχή τους στην ιδεολογική - πολιτική - οργανωτική δουλειά των Κομματικών Οργανώσεων.

Για τα οικονομικά του Κόμματος

76. Την τετραετία αυτή το Κόμμα μας αναγκάστηκε να πάρει επώδυνες μεν αλλά απαραίτητες αποφάσεις με βάση τα σημαντικά συμπεράσματα που κατέληξε στο 19ο Συνέδριό του και τις αποφάσεις-κατευθύνσεις που πάρθηκαν.

Πατώντας πάνω στην πολύχρονη μεταπολιτευτική –και ιδιαίτερα μετά το 1991– πολύτιμη πείρα πήραμε μέτρα καλύτερου νοικοκυρέματος των οικονομικών, αυστηρότερου ελέγχου της πορείας υλοποίησης των χρονιάτικων προϋπολογισμών, τόσο στο σκέλος των εσόδων όσο και των εξόδων του Κόμματος, από την ΚΕ μέχρι τις ΚΟΒ.

Μετά το κλείσιμο της τηλεόρασης και του ραδιοφώνου του 902, το σταμάτημα της λειτουργίας της Τυποεκδοτικής, τη δραστική μείωση των σελίδων του «Ριζοσπάστη», τις δραστικές περικοπές σε έξοδα στην έδρα της ΚΕ και στις ΚΟ Περιοχών –εξασφαλίζοντας παρ' όλα αυτά όλες τις υποχρεώσεις απέναντι στους εργαζόμενους στα Μέσα του Κόμματος (μισθούς, αποζημιώσεις, ασφαλιστικά ταμεία κλπ.)– μπορέσαμε να καλύψουμε με τη μέγιστη δυνατή επάρκεια τις βασικές ανάγκες του Κόμματος. Αυτές οι ανάγκες περιλαμβάνουν τη διαφωτιστική πολιτική δουλειά, την ενημέρωση του λαού για τις εξελίξεις, την προβολή των θέσεων του και την ανταπόκρισή του στα καθήκοντα της ανάπτυξης των εργατικών - λαϊκών αγώνων (με σημαντική τη συμβολή του «Ριζοσπάστη», του portal 902 που δημιουργήθηκε αυτό το διάστημα, των πλούσιων εκδόσεων της «Σύγχρονης Εποχής» κ.ά.). Καθοριστική ήταν σε όλα αυτά η πραγματική αυτοθυσία και ο ηρωισμός των κομμουνιστών και κομμουνιστριών, των μελών της ΚΝΕ και των πολυάριθμων φίλων του Κόμματος.

Το Κόμμα κάλυψε οικονομικά την πολιτική δράση του στις αλληπάλληλες εκλογικές αναμετρήσεις (ευρωεκλογές, δημοτικές και περιφερειακές εκλογές,

δημοψήφισμα, δύο γενικές βουλευτικές εκλογές), τη λειτουργία του, τη συνεχή, καθημερινή επαφή με το λαό, τις σημαντικές εκδηλώσεις του στην πορεία για τα 100 χρόνια του Κόμματος, τα 70χρονα του ΔΣΕ κ.ά., τις πολιτιστικές δραστηριότητες και τα Φεστιβάλ ΚΝΕ - Οδηγητή, τις υποχρεώσεις του στο διεθνές κομμουνιστικό κι εργατικό κίνημα.

Η ΚΕ νιώθει πραγματική περηφάνια για τους εκατοντάδες χιλιάδες εργαζόμενους σε όλη τη χώρα που ενισχύουν το ΚΚΕ από το υστέρημά τους, με μικρότερα ποσά από ό,τι πριν –τόσο κατά τη διάρκεια των οικονομικών εξορμήσεων όσο και όλο το χρόνο– όπως και για τα χιλιάδες μέλη και στελέχη του Κόμματος και της ΚΝΕ που δίνουν καθημερινά τη μάχη της οικονομικής ενίσχυσης του Κόμματος, ώστε αυτό να μπορεί να ανταποκρίνεται στους υψηλούς στόχους του για το καλό των εργαζομένων, όλων των λαϊκών στρωμάτων.

Διανύσαμε και εξακολουθούμε να διανύουμε μια περίοδο ιδιαίτερα δύσκολη για το σύνολο της εργατικής τάξης, του ελληνικού λαού. Οι συνέπειες της κρίσης εξακολουθούν να βασανίζουν τις λαϊκές οικογένειες. Η στενή συντροφική αγωνιστική πολιτική σχέση των εργαζομένων με το Κόμμα, εδώ κι 100 χρόνια, ακόμα και στις πιο δύσκολες καμπές του αγώνα, εκφράζεται και με την οικονομική ενίσχυση, με την περαιτέρω ανάπτυξη των δεσμών του Κόμματος και της ΚΝΕ με τους οπαδούς και φίλους τους.

Η αύξηση των εσόδων από την οικονομική δουλειά κι ενίσχυση των οργανώσεων, η αύξηση της κυκλοφορίας του «Ριζοσπάστη», της «Κομμουνιστικής Επιθεώρησης», του «Οδηγητή», των εκδόσεων της «Σύγχρονης Εποχής», εκτός από τη γενικότερη σημασία που έχει για την ιδεολογική-πολιτική παρέμβαση, μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην ενίσχυση των οικονομικών του Κόμματος.

Στην επίθεση που κλιμακώνει ο ταξικός αντίπαλος και τα κόμματά του, μέσω των μηχανισμών του κράτους και των κυβερνήσεών του, επιβάλλεται το Κόμμα να έχει μεγαλύτερη ετοιμότητα, επάρκεια, αυτάρκεια οικονομικών μέσων για σοβαρή πολιτική, ιδεολογική, εκδοτική δραστηριότητα, για να φτάνει πιο αποφασιστικά, μαζικά, πλατιά και ολοκληρωμένα η πολιτική του Κόμματος μέσα στον ελληνικό λαό.

Η κατάσταση στο διεθνές κομμουνιστικό κίνημα και η δράση του ΚΚΕ

77 ■ Η ανασυγκρότηση και η ανάπτυξη του διεθνούς κομμουνιστικού κινήματος αποτελεί μόνιμο, σταθερό καθήκον του Κόμματός μας. Πηγάζει από τον παγκόσμιο χαρακτήρα της ταξικής πάλης.

Μετά την αντεπανάσταση στην ΕΣΣΔ, στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, η καπιταλιστικοποίηση της Κίνας και στη συνέχεια η ενίσχυση των καπιταλιστικών σχέσεων σε χώρες που επιδίωκαν τη σοσιαλιστική οικοδόμηση, όπως το Βιετ-

νάμ και η Κούβα, χειροτέρευσαν την κατάσταση στο διεθνές κομμουνιστικό κίνημα.

Συνολικά, το κομμουνιστικό κίνημα βρίσκεται σε υποχώρηση, δυσκολεύεται να αντιδράσει στην επίθεση του ταξικού αντιπάλου, η οποία συνδυάζει την καταστολή με τα ιδεολογικά-πολιτικά μέσα. Σε πολλές περιπτώσεις ο ταξικός αντίπαλος έχει καταφέρει να «αλώσει» από τα μέσα τα Κομμουνιστικά Κόμματα.

Η οπορτουνιστική επίδραση στο κομμουνιστικό κίνημα γίνεται μέσω των δυνάμεων της σοσιαλδημοκρατίας (παλιάς και νέας) και νέων οπορτουνιστικών κομμάτων, τα οποία συντονίζονται κυρίως μέσω του «κέντρου» που έχουν συγκροτήσει στην Ευρώπη, του λεγόμενου «Κόμματος Ευρωπαϊκής Αριστεράς» (ΚΕΑ). Τα ΚΚ που συμμετέχουν στο ΚΕΑ δρουν ως «πολιορκητικός κριός» της αποκομμουνιστικοποίησης, δηλαδή της παραπέρα απώλειας κομμουνιστικών χαρακτηριστικών και για άλλα ΚΚ.

Μέσα από μια σύνθετη και μακρά διαδικασία γίνονται βασανιστικά βήματα προς την κατεύθυνση ανασυγκρότησης Κομμουνιστικών Κομμάτων, εν μέσω αντιφάσεων και δυσκολιών, όπου αδύνατα ακόμα μπαίνει το καθήκον της δουλειάς στην εργατική τάξη και στο εργατικό-συνδικαλιστικό της κίνημα.

Σε αυτές τις συνθήκες το Κόμμα μας πήρε σημαντικές πρωτοβουλίες για να συγκεντρωθούν κομμουνιστικές δυνάμεις από όλο τον κόσμο, να αναπτυχθεί κοινή δράση:

α. *Η «Διεθνής Κομμουνιστική Επιθεώρηση» (ΔΚΕ), ως μια πρώτη προσπάθεια συγκρότησης του Κομμουνιστικού Πόλου:* Σκοπός της ΔΚΕ είναι, μέσα από τη συζήτηση των διαφορετικών προσεγγίσεων, να γίνει προσπάθεια ώστε να διαμορφωθούν ορισμένοι όροι που θα δώσουν ώθηση στην υπόθεση της κοινής στρατηγικής των ΚΚ, τόσο μέσω της κυκλοφορίας του περιοδικού όσο και –προοπτικά– και με άλλες μορφές που εξυπηρετούν το στόχο της προσπάθειας δημιουργίας ενός διακριτού πόλου των ΚΚ που υπερασπίζονται το μαρξισμό-λενινισμό.

β. *Η προσπάθεια να διατηρηθούν κομμουνιστικά χαρακτηριστικά στις Διεθνείς Συναντήσεις των ΚΚ:* Τα πάνω από 120 ΚΚ που κατά περίπτωση συμμετέχουν τις δύο τελευταίες δεκαετίες στις Διεθνείς Συναντήσεις των Κομμουνιστικών κι Εργατικών Κομμάτων (ΔΣΚΕΚ) έχουν κοινό διαδικτυακό τόπο, το solidnet, όπου μπορούν να δημοσιεύσουν ειδήσεις και ντοκουμέντα τους, ενώ ενσωματωμένο στο solidnet είναι και ένα σύστημα γρήγορης αμοιβαίας πληροφόρησης των ΚΚ. Σε ηλεκτρονική μορφή εκδίδεται το «Ενημερωτικό Δελτίο» με τα υλικά των συναντήσεων των ΚΚ. Η λειτουργία του solidnet και η έκδοση του «Ενημερωτικού Δελτίου» αποτελούν δεσμεύσεις που έχει αναλάβει το ΚΚΕ απέναντι στα άλλα ΚΚ που συμμετέχουν στις ΔΣΚΕΚ. Η παραπάνω κατάσταση, που περικλείει βήματα συντονισμού σε σχέση με τα πρώτα χρόνια της δεκαετίας του '90, δεν πρέπει να μας αποσπάσει από την ουσία, που δεν είναι άλλη από το γεγονός ότι το κομμουνιστικό κίνημα παραμένει οργανωτικά και ιδεολογικά κατακερματισμένο και στις γραμμές του διεξάγεται σφοδρή διαπάλη, που τα τελευταία χρόνια οξύνθηκε γύρω από στρατηγικά ζητήματα. Η όλο και μεγαλύτερη εκδήλωση παρεμβάσεων που σχετίζονται και με κρατικά γεωπολιτικά συμφέροντα, δημιουργούν επι-

πλέον πιέσεις στο εσωτερικό των Διεθνών Συναντήσεων, που μαζί με την ενίσχυση διαχειριστικών μεταρρυθμιστικών κυβερνητικών –αστικών και ομπορτουνιστικών- αντιλήψεων στο πλαίσιο του καπιταλισμού και των ιμπεριαλιστικών ενώσεων του, αυξάνουν την αβεβαιότητα για την πορεία αυτών των Συναντήσεων. Απαιτείται συνεπώς συστηματική παρακολούθηση και εντατική προσπάθεια για τη διατήρηση κάποιων κατακτημένων κομμουνιστικών χαρακτηριστικών από το ξεκίνημά τους από την Αθήνα και στη συνέχεια σε άλλες πρωτεύουσες του κόσμου μέχρι σήμερα.

γ. *Η πραγματοποίηση περιφερειακών συναντήσεων Κομμουνιστικών κι Εργατικών Κομμάτων*: Στην περιοχή μας πραγματοποιούνται, με πρωτοβουλία του ΚΚΕ, 3 περιφερειακές συναντήσεις Κομμουνιστικών κι Εργατικών Κομμάτων. Πρόκειται για τις Ευρωπαϊκές Κομμουνιστικές Συναντήσεις, τις Συναντήσεις των ΚΚ της Ανατολικής Μεσογείου, Ερυθράς και Περσικού και τις συναντήσεις των Βαλκανικών ΚΚ. Οι συναντήσεις αυτές, που έχουν καθιερωθεί, αποτελούν πεδίο ανταλλαγής απόψεων κι εμπειριών μεταξύ των κομμάτων.

δ. *Η συγκρότηση της «Ευρωπαϊκής Κομμουνιστικής Πρωτοβουλίας»*: Η «Πρωτοβουλία» που δημιουργήθηκε την 1η Οκτώβρη 2013, είναι μια νέα μορφή περιφερειακής συνεργασίας ΚΚ, στην οποία συμμετέχουν 29 ΚΚ. Πατάει πάνω σε συγκεκριμένες ιδεολογικοπολιτικές αρχές που οριοθετούν τον κομμουνιστικό χαρακτήρα της, την αντίθεσή της με τις ιμπεριαλιστικές ενώσεις και την αντίθεσή της με το ΚΕΑ. Μέσα σε δύο χρόνια η «Πρωτοβουλία» έχει εκδώσει μια σειρά ανακοινώσεων για τρέχοντα σημαντικά πολιτικά ζητήματα, έχει ιστοσελίδα και κοινό σήμα, έχει καθιερωμένες συνεδριάσεις.

Το διεθνιστικό καθήκον ενδυνάμωσης της πάλης για την ανασυγκρότηση του κομμουνιστικού κινήματος επιβάλλει την εξασφάλιση της ακριβέστερης κατά το δυνατόν αντικειμενικής εκτίμησης της κατάστασης.

Σήμερα, μέσα στο γενικότερο διεθνή αρνητικό συσχετισμό δυνάμεων, τα περισσότερα ΚΚ δεν μπορούν να ανταποκριθούν στην επίθεση του κεφαλαίου, του διεθνούς καπιταλισμού. Το θεωρητικό επίπεδο που έχουν κατακτήσει είναι πολύ πίσω από τις απαιτήσεις που βάζει η κατάσταση στις χώρες που δρουν. Το επίπεδο κατάκτησης του μαρξισμού - λενινισμού και οι ελλείψεις σε υποδομή έχουν οδηγήσει σε μεγάλη καθυστέρηση τις συλλογικές επεξεργασίες για κρίσιμα ζητήματα της ιδεολογικής αναμέτρησης, συμπεριλαμβανομένων των αιτιών που οδήγησαν στην αντεπανάσταση. Αδυνατούν να μελετήσουν την ιστορική τους διαδρομή και να βγάλουν τα αναγκαία συμπεράσματα.

Η πολύχρονη αστική νομιμότητα επέδρασε αρνητικά και σε ορισμένες περιπτώσεις ενέτεινε φαινόμενα διαφθοράς εργατικών ηγεσιών. Η σύνδεση της επαναστατικής θεωρίας με την επαναστατική δράση είναι σε πολύ χαμηλό επίπεδο και αυτές οι δυσκολίες επιδρούν καθοριστικά στην κομματική οικοδόμηση, στη δουλειά στην εργατική τάξη, στη νεολαία, ειδικότερα στις γυναίκες εργατικής-λαϊκής ένταξης και καταγωγής.

78. Συνολικά, το Διεθνές Κομμουνιστικό Κίνημα εξακολουθεί να αντιμετωπίζει σοβαρά ιδεολογικοπολιτικά προβλήματα. Όλα αυτά στέκουν εμπόδιο στην πορεία ανασυγκρότησής του. Απαιτείται να ενισχυθεί η συζήτηση για την κατανόηση και προώθηση των αναγκών προγραμματικών αλλαγών, να συνεχίσει τεκμηριωμένα η διαπάλη με ΚΚ που άμεσα ή έμμεσα υιοθετούν «μεταρρυθμιστική» στρατηγική (με οποιαδήποτε μορφή σταδιοποίησής της), να δυναμώσει η αντιπαράθεση με ΚΚ που ενοχοποιούν ως «σεχταριστική στρατηγική» τη στρατηγική η οποία αρνείται την ταξική συνεργασία, το συμβιβασμό και κατευθύνεται στην επίλυση της αντίθεσης κεφαλαίου - εργασίας, στο σοσιαλισμό.

Η διαδικασία της επαναστατικής ανασυγκρότησης θα είναι αργόσυρτη, βασανιστική, ευάλωτη σε παρεκκλίσεις και πιασμούς, ιδιαίτερα σε στροφές των εξελίξεων, όπως είναι ένας ιμπεριαλιστικός πόλεμος. Και αυτό έχει σήμερα μεγάλη σημασία για τη διαμόρφωση των όρων που θα οδηγήσουν στη δημιουργία γερών, κατά το δυνατό, βάσεων, πάνω στις οποίες θα στηριχτεί η ανασυγκρότηση.

Αντιμετωπίζουμε την πάλη για την ανασυγκρότηση του διεθνούς κομμουνιστικού κινήματος ως καθοριστικής σημασίας καθήκον, συστατικό στοιχείο της ταξικής πάλης, που συνδέεται με την κατάκτηση της ικανότητας των κομμουνιστικών κομμάτων να δυναμώνουν ολόπλευρα:

- Ιδεολογικά-πολιτικά, ξεπερνώντας λαθεμένες θέσεις που κυριάρχησαν στο ΔΚΚ τις προηγούμενες δεκαετίες.

- Οργανωτικά, ώστε να έχουν γερές βάσεις σε στρατηγικής σημασίας επιχειρήσεις και κλάδους, να παρεμβαίνουν αποφασιστικά στο εργατικό - λαϊκό κίνημα.

Ο στόχος είναι μέσα από αυτή τη συστηματική πάλη να επιτυγχάνεται η αναγκαία προετοιμασία ώστε σε συνθήκες ξεσπάσματος επαναστατικής κατάστασης στη χώρα του το κάθε ΚΚ να μπορέσει να ανταποκριθεί στο ιστορικό του καθήκον και να δώσει τη μάχη για την ανατροπή του καπιταλισμού, για το σοσιαλισμό, έχοντας παράλληλα διαμορφώσει έναν αποτελεσματικό μηχανισμό που θα προσφέρει διεθνιστική στήριξη και αλληλεγγύη.

Σήμερα, η γραμμή της σύγκρουσης ανάμεσα στις επαναστατικές δυνάμεις και στις δυνάμεις του ρεφορμισμού (μέσα κι έξω από το κομμουνιστικό κίνημα) εκτυλίσσεται σ' ένα ευρύ ιδεολογικό-πολιτικό μέτωπο.

Ορισμένα από αυτά τα ζητήματα είναι:

- Η αναγνώριση της επικαιρότητας και αναγκαιότητας του σοσιαλισμού.
- Η υπεράσπιση των κατακτήσεων της Οκτωβριανής Επανάστασης.
- Η άντληση διδαγμάτων από την ανατροπή του σοσιαλισμού.
- Οι νομοτέλειες της πάλης για την επαναστατική ανατροπή του καπιταλισμού και τη σοσιαλιστική οικοδόμηση.

- Η πάλη ενάντια στη συμμετοχή σε αστικές κυβερνήσεις και στη μάταιη προσπάθεια εξανθρωπισμού του καπιταλισμού κι εκδημοκρατισμού των ιμπεριαλιστικών ενώσεων.

- Το ζήτημα των αιτιών της καπιταλιστικής κρίσης και η διολίσθηση σε πολιτικές στήριξης αστικών (σοσιαλδημοκρατικών) μεταρρυθμίσεων διαχείρισης του συστήματος.

- Η μελέτη της κοινωνικής σύνθεσης και διαστρωμάτωσης της σύγχρονης καπιταλιστικής κοινωνίας, με την ανάδειξη του ρόλου της εργατικής τάξης και της ιστορικής αποστολής της.

- Το ζήτημα των συμμαχιών του ΚΚ, στο οποίο αναπτύσσονται λαθεμένες απόψεις περί «ενότητας της αριστεράς», «συνεργασίας με την αριστερή σοσιαλδημοκρατία», «νέων αντιφασιστικών μετώπων» κλπ.

- Το ζήτημα του πολέμου στην εποχή του ιμπεριαλισμού και η διαπάλη ώστε το κομμουνιστικό κίνημα να μη συρθεί στο πλευρό της μιας ή της άλλης ιμπεριαλιστικής δύναμης, να υπερασπιστεί με συνέπεια τα ταξικά συμφέροντα της εργατικής τάξης σε σύγκρουση με την αστική τάξη, να μην επιλέξει «ξένη σημαία» κάτω από την πίεση μικροαστικών δυνάμεων αλλά κι εθνικιστικών πιέσεων στις εργατικές δυνάμεις.

- Το ζήτημα των προσφύγων και μεταναστών, από το οποίο προκύπτουν άμεσα σημαντικά καθήκοντα για τα ΚΚ, την ώρα που δυναμώνουν απόψεις, ακόμη και στο εσωτερικό τους, επηρεασμένες τόσο από τους εθνικιστές, όσο και από τον αστικό κοσμοπολιτισμό.

- Η πάλη ενάντια στις ιμπεριαλιστικές ενώσεις, πρώτα απ' όλα της ΕΕ και του NATO, αλλά και συμμαχίες όπως οι BRICS και άλλες που πλέον συγκροτούνται, ενάντια στην αταξική προσέγγιση των διακρατικών ιμπεριαλιστικών ενώσεων, αλλά και την πολιτική στήριξη αστικών επιλογών απόσχισης από κάποια ιμπεριαλιστική ένωση.

- Το ζήτημα της «εξάρτησης», που αποκόπτεται από τη θέση της κάθε καπιταλιστικής χώρας στο ιμπεριαλιστικό σύστημα και δεν υπολογίζει ως παράγοντα την ανισόμετρη καπιταλιστική ανάπτυξη, η οποία καθορίζει και τις σχέσεις ανισοτιμίας στο πλαίσιο της σύγχρονης αλληλεξάρτησης καπιταλιστικών κρατών στο διεθνές ιμπεριαλιστικό σύστημα.

- Το ζήτημα της σχέσης της πάλης σε εθνικό και διεθνές επίπεδο και η αντίληψη πως έχει εξαφανιστεί το επίπεδο της πάλης σε εθνικό επίπεδο.

- Η πάλη ενάντια στα ιδεολογήματα του «πολυπολικού κόσμου», στην αντίληψη περί «νόμων και κανόνων του διεθνούς δικαίου» που κατανοεί αυτούς τους νόμους και κανόνες ως υπερταξικό προϊόν ειρηνικών διευθετήσεων και όχι ως αντανάκλαση ενός συγκεκριμένου συσχετισμού δυνάμεων κ.ά.

Η διαπάλη γύρω από αυτά, αλλά και άλλα ζητήματα, θα δυναμώσει την επόμενη περίοδο.

79. Το Κόμμα μας καλείται να δυναμώσει την αυτοτελή ιδεολογική-πολιτική του δράση, καθώς και τη συνεργασία του με άλλα ΚΚ, με στόχο να γίνει πιο αποτελεσματική η προσπάθειά του ενάντια στις αστικές και οπορτουνιστικές αντιλήψεις και σε διεθνές επίπεδο. Στη βάση αυτή παραμένει για το Κόμμα μας ο στόχος για τη συγκρότηση ενός μαρξιστικού-λενινιστικού πόλου στο διεθνές κομμουνιστικό κίνημα.

Στοιχεία αυτής της προσπάθειας είναι η «Διεθνής Κομμουνιστική Επιθεώρηση», καθώς και η «Ευρωπαϊκή Κομμουνιστική Πρωτοβουλία». Οι μορφές αυτές

έχουν συμβάλει ως ένα βαθμό στην προσπάθεια του Κόμματός μας, ωστόσο δεν είναι απαλλαγμένες από την επίδραση που ασκεί ο ταξικός αντίπαλος και η πολύχρονη καθυστέρηση πολλών ΚΚ στην επεξεργασία σύγχρονης επαναστατικής στρατηγικής σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Το Κόμμα μας πρέπει να συνεχίσει την προσπάθεια, τόσο με τη «Διεθνή Κομμουνιστική Επιθεώρηση», όσο και με την Ευρωπαϊκή Κομμουνιστική Πρωτοβουλία, να δουλέψει στην κατεύθυνση της σταθεροποίησής τους, της διεύρυνσής τους με νέες κομμουνιστικές δυνάμεις, αλλά και της αποδέσμευσης δυνάμεων που στέκονται «τροχοπέδη» κάτω από την επίδραση της αστικής τάξης και του οπορτουνισμού, ακόμη και της ανασύνθεσης αυτών των μορφών και της αντικατάστασής τους με άλλες, εάν κριθεί αναγκαίο.

Οι παραπέρα συγκεκριμένες μορφές που μπορεί να πάρει η διαμόρφωση ενός πιο συνεπούς μαρξιστικού-λενινιστικού πόλου κομμουνιστικών δυνάμεων θα εξαρτηθεί και από τα βήματα που θα κάνουν και άλλα ΚΚ στην επεξεργασία και τη διαμόρφωση της επαναστατικής στρατηγικής τους –μέσω και της άντλησης συμπερασμάτων από την Ιστορία– στο ξεπέρασμα παλιών και λαθεμένων επεξεργασιών, στα σταθερά βήματά τους στην κομματική οικοδόμηση και στην απόκτηση κι εμβάθυνση των σχέσεών τους με τμήματα της εργατικής τάξης και των άλλων λαϊκών στρωμάτων. Το Κόμμα μας θα συμβάλλει με κάθε πρόσφορο τρόπο σε διμερές και πολυμερές επίπεδο σε αυτή την προσπάθεια.

Το ΚΚΕ διατηρεί σχέσεις, συζητάει, ανταλλάσσει απόψεις και επιδιώκει κοινές δράσεις με δεκάδες κομμουνιστικά κι εργατικά κόμματα και θα εντείνει αυτή την προσπάθεια και το επόμενο διάστημα, ανεξάρτητα από το επίπεδο συμφωνίας ή διαφωνίας σε επιμέρους ή και συνολικότερα ζητήματα. Συνεχίζει να συμβάλλει σε διεθνές επίπεδο, στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Συνδικαλιστικής Ομοσπονδίας (ΠΣΟ), του Παγκόσμιου Συμβουλίου Ειρήνης (ΠΣΕ), της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας Δημοκρατικών Νεολαιών (ΠΟΔΝ) και της Παγκόσμιας Δημοκρατικής Ομοσπονδίας Γυναικών (ΠΔΟΓ).

Συνολική συνοπτική εκτίμηση της απόδοσης της απερχόμενης Κεντρικής Επιτροπής

80. Συνολικά, η Κεντρική Επιτροπή που εκλέχτηκε από το 19ο Συνέδριο δούλεψε με βάση τις αποφάσεις του, το νέο Πρόγραμμα και Καταστατικό του Κόμματος, την Πολιτική Απόφαση και τα καθήκοντα που αυτή έθετε. Έκανε προσπάθεια έτσι ώστε να αφομοιωθεί μέσα από την καθημερινή δουλειά, μέσα από την πρακτική πείρα των αγώνων και των εξελίξεων, η στρατηγική του Κόμματος, το Πρόγραμμά του.

Με βάση τον προγραμματισμό του 19ου Συνεδρίου, η ΚΕ δούλεψε αποκαλύπτοντας το χαρακτήρα της καπιταλιστικής οικονομικής κρίσης, τη συμφωνία

όλων των αστικών κομμάτων να αξιοποιήσουν τη βαθιά κρίση ως εφαλτήριο για να επεκταθούν οι αντιλαϊκές αναδιαρθρώσεις, να αυξηθεί ο βαθμός εκμετάλλευσης, να επιταχυνθεί η συγκεντροποίηση του κεφαλαίου, η παραπέρα εκτόπιση αυτοαπασχολούμενων στην πόλη και στην αγροτική παραγωγή, η επέκταση των καπιταλιστικών επιχειρήσεων.

Αποκάλυψε με επιτυχία τις απόπειρες και συστηματικές προσπάθειες για την αναμόρφωση του πολιτικού συστήματος, τόσο το πρώτο διάστημα της συγκυβέρνησης ΝΔ - ΠΑΣΟΚ (2013-2014) όσο και το επόμενο διάστημα της συγκυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ - ΑΝΕΛ (2015-2016).

Συνέβαλε στον ιδεολογικό και πολιτικό εξοπλισμό του κομματικού δυναμικού, των φίλων και ψηφοφόρων του ΚΚΕ, αλλά κι ευρύτερων λαϊκών δυνάμεων της ελληνικής κοινωνίας, για την αντιμετώπιση νέων αυταπατών που γεννούσε τόσο η νέα κυβέρνηση όσο και τα παλιά και νέα κόμματα της αντιπολίτευσης. Ανέδειξε την πραγματικότητα της σταδιακής κυβερνητικής μετάλλαξης του ΣΥΡΙΖΑ σε καθαρά αστικό σοσιαλδημοκρατικό κόμμα, με την ιδιαιτερότητα ότι απαρτίζεται από οπορτουνιστικές δυνάμεις που αποσχίστηκαν από το κομμουνιστικό κίνημα, ενώ αποκάλυψε έγκαιρα την προσπάθεια στησίματος νέων αναχωμάτων μετά τον Ιούλη του 2015 από δυνάμεις που αποσχίστηκαν από το ΣΥΡΙΖΑ και συνεργάζονται με άλλες εξωκοινοβουλευτικές δυνάμεις.

Έδωσε αυτά τα χρόνια με επιτυχία έξι εκλογικές αναμετρήσεις, αξιοποιώντας τις προς όφελος της πλατιάς πολιτικής διαφώτισης του λαού και της προβολής της πολιτικής πρότασης του Κόμματος: Δύο βουλευτικές εκλογές, όπου επιτεύχθηκε μια μικρή επανασυσπείρωση δυνάμεων με ποσοστά 5,45% και 5,54%, ένα δημοψήφισμα-παρωδία, δίνοντας μάχη αποκάλυψης της κοροϊδίας του κυβερνητικού ΣΥΡΙΖΑ και του εγκλωβισμού αριστερών και ριζοσπαστών κάτω από τις σημαίες των αυταπατών και της ψεύτικης ελπίδας για συνεπή αντιμνημονιακή πολιτική, τις ευρωεκλογές (με ποσοστό 6,1%), τις δημοτικές και τις περιφερειακές εκλογές των δύο γύρων όπου εκλέχτηκαν 5 κομμουνιστές δήμαρχοι σε Πάτρα, Καισαριανή, Χαϊδάρι, Πετρούπολη και Ικαρία κι εκατοντάδες δημοτικοί και περιφερειακοί σύμβουλοι σε όλη τη χώρα. Αντιπάλεψε την εγκληματική δράση της ναζιστικής φασιστικής «Χρυσής Αυγής», ιδιαίτερα μετά τη δολοφονία του Π. Φύσσα στο Κερατσίνι και τις δολοφονικές επιθέσεις κατά των κομμουνιστών συνδικαλιστών στο Πέραμα και κατά των Αιγύπτων ψαράδων. Αποκαλύπτει πλατιά μέσα στην ελληνική κοινωνία με σταθερότητα και συνέχεια, ακατάπαυστα τον εγκληματικό ρόλο τους.

Σήκωσε το βάρος της αποκάλυψης των μεγάλων ενδοϊμπεριαλιστικών αντιθέσεων, της εξάπλωσης των επεμβάσεων και των πολεμικών συγκρούσεων, διαφώτισε για τις θέσεις του ΚΚΕ απέναντι σε λυκοσυμμαχίες όπως το ΝΑΤΟ ή η ΕΕ, για την ανάγκη αποδέσμευσης από αυτές. Δούλεψε για να προετοιμαστεί το εργατικό - λαϊκό κίνημα έτσι ώστε σε περίπτωση ιμπεριαλιστικού πολέμου να μην μπει κάτω από ξένες σημαίες, να οργανώσει τη δική του αυτοτελή πάλη και να συνδεθεί η αντίσταση με την πάλη για την ολοκληρωτική και τελική ήττα της αστικής τάξης, εγχώριας και ξένης ως εισβολέα. Συνέβαλε στην ανάπτυξη του ελλη-

νικού αντιπολεμικού κινήματος, μέσα από την ΕΕΔΥΕ και άλλους φορείς, συνδικάτα, συσπειρώσεις του διεθνούς αντιιμπεριαλιστικού κινήματος, μέσα από το ΠΣΕ. Πολύμορφες ήταν οι δραστηριότητες για την ανασυγκρότηση του ΔΚΚ, για τη συγκρότηση ενός διακριτού πόλου στο κομμουνιστικό κίνημα μέσα από τη ΔΚΕ και την Ευρωπαϊκή Κομμουνιστική Πρωτοβουλία.

Με βάση την απόφαση του 19ου Συνεδρίου η ΚΕ πραγματοποίησε με επιτυχία την Πανελλαδική Συνδιάσκεψη για τη δουλειά του Κόμματος στη νεολαία και τη βοήθεια στην ΚΝΕ. Πραγματοποίησε Ευρεία Ολομέλεια της ΚΕ για την ανασύνταξη του εργατικού κινήματος, την προώθηση της Κοινωνικής Συμμαχίας και την κομματική οικοδόμηση στην εργατική τάξη.

Συνέχισε την ιστορική έρευνα του Κόμματος για την περίοδο 1918-1949, προχώρησε στη συγγραφή και συζήτηση του πρώτου τόμου του Δοκίμιου Ιστορίας που βρίσκεται στην τελική ευθεία. Ως ένα βαθμό συνέχισε και την έρευνα για την περίοδο της δικτατορίας 1968-1974 με την έκδοση συλλογής άρθρων.

Πήρε μέτρα για τη βελτίωση του περιεχομένου της εφημερίδας του «Ριζοσπάστη», της «Κομμουνιστικής Επιθεώρησης», του portal 902. Συζήτησε αναλυτικά και αποφάσισε τη βελτίωση των συστημάτων της εσωκομματικής μόρφωσης, σχολών σεμιναρίων, ειδικών μαθημάτων για την ΚΝΕ, για τα νέα μέλη κ.ο.κ.

Επεξεργάστηκε τη θέση μας για το ενιαίο 12χρονο σχολείο, για το σχολείο στο σοσιαλισμό, για τη φυσική αγωγή στην εκπαίδευση, επικαιροποίησε τις θέσεις μας για τον αγώνα ενάντια σε όλα τα ναρκωτικά.

Συνέχισε τις πολιτιστικές δραστηριότητες με ημερίδες, συζητήσεις, με τα καθιερωμένα Επιστημονικά Συνέδρια στον τομέα του πολιτισμού, με αφιερώματα στον Μπέρτολτ Μπρεχτ και τον Ναζίμ Χικμέτ.

Επεξεργάστηκε έγκαιρα με διακήρυξή της και οργανωτικό σχεδιασμό 5χρονες δραστηριότητες (2013-2018) για το γιορτασμό των εκατοστών γενεθλίων του ΚΚΕ. Έγιναν εκατοντάδες εκδηλώσεις σε όλη την Ελλάδα, οργανωμένες από την ΚΕ, τις ΕΠ, το ΚΣ της ΚΝΕ, με τη συμμετοχή δεκάδων χιλιάδων φίλων του ΚΚΕ, είτε με αφορμή τα 70χρονα του ΔΣΕ είτε με αφορμή τα 70χρονα της Μεγάλης Αντιφασιστικής Νίκης των Λαών είτε με αφορμή διάφορες άλλες επετείους της δράσης του Κόμματος. Οργάνωσε αφιερώματα, εκδηλώσεις κι εκδόσεις για τους αλύγιστους της ταξικής πάλης κι έστησε μνημεία και θεματικές εκδηλώσεις σε τόπους εξορίας, φυλακών, βασανιστηρίων, εκτελέσεων, ηρωικών μαχών.

81. Παρ' όλα τα θετικά στη δράση της ΚΕ και την τεράστια σε όγκο δουλειά που έβγαλε, εντούτοις εξακολουθούν να παραμένουν τα βασικά προβλήματα, η αναντιστοιχία των μεγάλων στόχων της στρατηγικής που έχουμε χαράξει με το επίπεδο της καθοδηγητικής μας δουλειάς και της βοήθειας, τόσο προς τα όργανα όσο και τις ΚΟΒ.

Η ΚΕ δεν κατάφερε ακόμα –παρά τις προσπάθειες που έγιναν με τη συνολική και ουσιαστική μεταφορά πείρας από τη δράση των Κομματικών Οργανώσεων– να ασχοληθεί πιο συστηματικά και να δείξει ακόμα μεγαλύτερη φροντίδα για τον εξοπλισμό και την απόκτηση πολύπλευρων ικανοτήτων των στελεχών που δρουν

είτε σε τομείς δουλειάς μέσα στο Κόμμα είτε ως εκλεγμένοι συνδικαλιστές κλπ. μέσα στο κίνημα.

Ο εμπειρισμός, η στενότητα αντιλήψεων, η μονομέρεια, εξακολουθούν να είναι αρνητικά χαρακτηριστικά στην καθημερινή δράση μας. Η σωστή συλλογική συζήτηση μέσα στο ανώτατο καθοδηγητικό όργανο του Κόμματος όσο και σε όλα τα καθοδηγητικά όργανα των Οργανώσεων του Κόμματος και της ΚΝΕ βοηθάει στον πιο αυστηρό έλεγχο της υλοποίησης, συμβάλλει ουσιαστικά να δοθεί απάντηση στο πώς δουλεύουμε, στο αν αντιστοιχείται η θεωρία με την πράξη, στο αν έχει αφομοιωθεί και εμπεδωθεί η στρατηγική, το Πρόγραμμα του Κόμματος και στο αν έχει αντιστοιχηθεί η δουλειά με αυτό, στο αν έχει ανέβει το επίπεδο καθοδήγησης.

Η ΚΕ δεν κατάφερε να συγκεντρώσει επιτελικά τη δουλειά, να ενισχύσει τα επιτελεία στην καθοδήγηση κλάδων, τομέων της οικονομίας και βιομηχανικών ζωνών που έχουν στρατηγική σημασία για το Κόμμα.

Η βελτίωση της δουλειάς της ΚΕ σχετίζεται άμεσα με τη βελτίωση της απόδοσης και συνεισφοράς των Τμημάτων της ΚΕ. Παρά την πρόοδο που έγινε, εξακολουθούν ακόμα να υπάρχουν προβλήματα καλύτερου συντονισμού κι εξειδίκευσης των γενικών κατευθύνσεων ώστε να βοηθούνται πιο αποτελεσματικά οι Οργανώσεις και τα στελέχη μας που δρουν στο μαζικό κίνημα μέσα από τις κομματικές ομάδες. Παρά τη σχετικά επαρκή στελέχωση ορισμένων τμημάτων, εξακολουθεί να ισχύει απόλυτα η αναγκαιότητα για παραπέρα ενίσχυση και στελέχωση όλων των βασικών επιτελείων των Τμημάτων της ΚΕ με νέους συντρόφους και συντρόφισσες που θα εκπαιδεύουν στο πλάι των παλιότερων.

Η ΚΕ συνολικά συνέβαλε στην ανάδειξη και ανάπτυξη στελεχών, απαραίτητο όρο για τη συνέχεια και ανάπτυξη του Κόμματος. Απαιτείται ακόμα μεγαλύτερη προσπάθεια σήμερα για την ανάδειξη πολλών στελεχών από την εργατική τάξη. Βασικός αιμοδότης σε στελέχη είναι η ΚΝΕ που συνέχισε και αυτή την τετραετία να τροφοδοτεί το Κόμμα με νέα στελέχη σε πολλούς και διαφορετικούς τομείς δουλειάς, συμβάλλοντας στη βελτίωση και ανανέωση της δουλειάς των οργάνων. Χρειάζονται μέτρα για συνεχή και πολύμορφη ιδεολογική, πολιτική βοήθεια, για γρήγορη όσο γίνεται μεταφορά της πείρας, καθότι είναι αρκετά νέα στελέχη με σχετικά λειψή κοινωνική εργασιακή πείρα.

Παρότι έχει εντοπιστεί ως ζήτημα, δεν έχουμε καταφέρει να ξεπεράσουμε ακόμα, με ευθύνη της ΚΕ, την αδυναμία να μην περνούν σε τακτά χρονικά διαστήματα μέλη της ΚΕ και των Επιτροπών Περιοχών από οργανωμένα συστήματα μαρξιστικής μόρφωσης, να μην αρθρογραφούν, να δυσκολεύονται στην επεξεργασία προπαγανδιστικού υλικού, ακόμα και θεματικών εισηγήσεων, πολύ περισσότερο στην εξειδικευμένη καθοδήγηση κινημάτων όπως το αγροτικό, διάφορων κατηγοριών των αυτοαπασχολούμενων των πόλεων, του ριζοσπαστικού γυναικείου κινήματος ή μετώπων πάλης, π.χ. παιδείας, υγείας, ενάντια στα ναρκωτικά κλπ.

Είναι πρωταρχικά ευθύνη της ΚΕ, του ΠΓ και της Γραμματείας το γεγονός ότι δε συζητιούνται συστηματικά επεξεργασίες της ΚΕ και των Τμημάτων της. Για

παράδειγμα, δε συζητήθηκε σε καμιά Επιτροπή Περιοχής η μελέτη του Τμήματος Οικονομίας που αφορούσε τις εξελίξεις στην αγροτική παραγωγή μέχρι το 2009 κατά προϊόν και κατά περιοχή, με τα αντίστοιχα συμπεράσματα ως προς την πορεία συγκεντροποίησης, τα κριτήρια διαστροφάτωσης των αγροτών και προσδιορισμού των αντικειμενικά σύμμαχων στρωμάτων για την εργατική τάξη, τα κριτήρια προσδιορισμού των εργατών γης και τον προβληματισμό για τη συνδικαλιστική τους οργάνωση. Απόρροια του παραπάνω είναι και η αδυναμία να υπάρξει ενιαία και συλλογικά επεξεργασμένη και σε επίπεδο οργανώσεων – Τομεακών και Περιοχών – τακτική παρέμβασης σε κινητοποιούμενες αγροτικές δυνάμεις πέραν της συσπείρωσης στην ΠΑΣΥ. Επίσης, ελάχιστα απασχόλησαν καθοδηγητικά όργανα του Κόμματος και της ΚΝΕ οι επεξεργασίες μας για το ενιαίο 12χρονο σχολείο, για τον αθλητισμό και τη φυσική αγωγή στην εκπαίδευση, η επικαιροποιημένη θέση μας ενάντια σε όλα τα ναρκωτικά κ.ά.

Η ΚΕ πρέπει να συμβάλει ακόμα πιο αποφασιστικά στην καλλιέργεια κλίματος πρωτοβουλίας των στελεχών και των καθοδηγητικών οργάνων, με βάση τις κατευθύνσεις, τις αποφάσεις και τα καθήκοντα που συλλογικά αποφασίζονται από την κάθε Επιτροπή Περιοχής μέχρι και την κάθε ΚΟΒ.

Να ενισχυθεί η συντροφική κριτική και αυτοκριτική στο πλαίσιο των κομματικών διαδικασιών που βοηθά στο ξεπέρασμα αδυναμιών και ελλείψεων, ενισχύει τη συλλογικότητα, την υπευθυνότητα και τον ατομικό και συλλογικό έλεγχο, διαπαιδαγωγεί.

Η ΚΕ υστέρησε στην πιο άμεση βοήθεια στο «Ριζοσπάστη» και στην «Κομμουνιστική Επιθεώρηση», αλλά και στο portal 902, όσον αφορά την αρθρογραφία σε πολλά θέματα που θα μπορούσαν με ζωντανό τρόπο να μεταφέρουν την καθημερινή συσσωρευμένη πείρα των οργανώσεων στο κεντρικό δημοσιογραφικό όργανο και στο θεωρητικό και πολιτικό περιοδικό του ΚΚΕ.

Συνολικά θετική ήταν η συμβολή της ΚΕ στη βελτίωση του προσανατολισμού του Κόμματος και στην ανάληψη πρωτοβουλιών, στη βελτίωση γενικά του Κόμματος στις εξελίξεις και στους αγώνες.

Αδύνατο σημείο της δουλειάς της ΚΕ εξακολουθεί να παραμένει η λειψή μελέτη της πείρας και ο έλεγχος για το πώς υλοποιείται η πολιτική συσπείρωσης δυνάμεων, παρά το γεγονός ότι ήταν στο βασικό προσανατολισμό του ΠΓ, συνδυαζόμενο αρκετές φορές με την επικαιρότητα και τις ίδιες τις εξελίξεις.

Συνολικά ακόμα η ΚΕ υστερεί στην πολιτική συστηματικής ανάδειξης στελεχών, στη χάραξη μιας σταθερής και συνεχώς ελεγχόμενης πολιτικής προετοιμασίας και ανάλογης βοήθειας.

Η ΚΕ, παρά κάποια μικρά βήματα, υστερεί ακόμα σοβαρά στη διαμόρφωση υποδομής στα θέματα προπαγάνδας, παρέμβασης στο διαδίκτυο, σε όλη αυτή την πολυμορφία και πληθώρα τεχνολογικών μέσων που υπάρχουν στην εποχή μας.

Η ΚΕ δεν κατάφερε ακόμα να βάλει γερές και σταθερές βάσεις δουλειάς στις μικρότερες ηλικίες, με βάση την απόφαση της Πανελλαδικής Συνδιάσκεψης για τη Νεολαία (Δεκέμβρης 2013) και το 11ο Συνέδριο της ΚΝΕ (Δεκέμβρης 2014).

Σε όλα τα παραπάνω το Πολιτικό Γραφείο και η Γραμματεία έχουν ιδιαίτερο με-

ρίδιο ευθύνης στο πλαίσιο της συλλογικής δουλειάς της ΚΕ και κυρίως στις όποιες καθυστερήσεις εμφανίζονται στην ανασύνταξη του κινήματος, στην προώθηση και κατανόηση της στρατηγικής σημασίας της κοινωνικής συμμαχίας σε αντικαπιταλιστική και αντιμονοπωλιακή κατεύθυνση, στην κομματική οικοδόμηση μέσα στην εργατική τάξη, στην πιο αποφασιστική βοήθεια της ΚΝΕ και το συντονισμό κι ενίσχυση των βοηθητικών τμημάτων της.

Προτάσεις της ΚΕ για δραστηριότητες έως το επόμενο Συνέδριο

82. Η Κεντρική Επιτροπή προτείνει να αποφασιστούν από το 20ό Συνέδριο τα παρακάτω:

- Πανελλαδική Συνδιάσκεψη για τον έλεγχο της απόφασης για την ανασύνταξη του εργατικού συνδικαλιστικού κινήματος, την προώθηση της κοινωνικής συμμαχίας, την επικαιροποίηση του κοινού πλαισίου δράσης των συσπειρώσεων στις οποίες δραστηριοποιείται το Κόμμα μέσα στην κοινωνική συμμαχία και το εργατικό - λαϊκό κίνημα, την οικοδόμηση συνολικά, ιδιαίτερα μέσα στην εργατική τάξη και στους χώρους στρατηγικής σημασίας.
- Ευρεία Ολομέλεια της ΚΕ ή Συνδιάσκεψη για τη μελέτη των αυτοαπασχολούμενων στις πόλεις, ιδιαίτερα των μεγάλων αστικών κέντρων και του κινήματός τους.
- Ευρεία Ολομέλεια της ΚΕ ή Συνδιάσκεψη για τη μελέτη του αγροτικού ζητήματος, του κινήματος και των συσπειρώσεων στο χώρο της μικρομεσαίας αγροτιάς, την ανάπτυξη του αγροτικού κινήματος και τη δράση του Κόμματος.
- Ολοκλήρωση της μελέτης για την ταξική διάρθρωση της ελληνικής κοινωνίας.
- Συνέχιση της πλατιάς διαφωτιστικής δουλειάς, πάνω στην πρότασή μας για το ενιαίο 12χρονο σχολείο, αλλά και ολοκλήρωση μιας σειράς επεξεργασιών που αφορούν τη θέση του Κόμματος για την προσχολική αγωγή, την Επαγγελματική και την Ενιαία Ανώτατη Εκπαίδευση.
- Επικαιροποίηση των θέσεων σε θέματα Υγείας - Κοινωνικής Ασφάλισης - Πρόνοιας.
- Πανελλαδική Συνδιάσκεψη για την έγκριση του αναμορφωμένου πρώτου τόμου της ιστορίας του Κόμματος, από τα χρόνια πριν την ίδρυσή του μέχρι το 1949. Να προχωρήσει η ολοκλήρωση της μελέτης για τα χρόνια της δικτατορίας, μέχρι τη μεταπολίτευση το 1974. Ταυτόχρονα να συνεχιστεί η προσπάθεια να προχωρήσει και να ολοκληρωθεί η ιστορική έρευνα για την τελική συγγραφή της ιστορικής περιόδου 1974-1991.
- Η Κεντρική Επιτροπή σε ευρεία ολομέλεια επωμίζεται το καθήκον της συνεχούς και συστηματικής παρακολούθησης της πορείας των εκδηλώσεων, εκδόσεων και άλλων πολιτιστικών και πολιτικών δραστηριοτήτων, των τελευταίων βη-

μάτων προς τη μεγάλη επέτειο των 100 χρόνων του Κόμματος το 2018, με βασικό καθήκον την έγκριση της Διακήρυξης της ΚΕ για τα 100χρονα.

- Κατάλληλη στελέχωση των Τμημάτων της ΚΕ, ώστε να προχωρήσει περαιτέρω η μελέτη της σοσιαλιστικής οικοδόμησης κατά τον 20ό αιώνα.

- Αποφασιστική προώθηση και ολοκλήρωση των Σχολών μαρξιστικής μόρφωσης σε επίπεδο τομεακών οργανώσεων και κυρίως του κύκλου μαθημάτων του Προγράμματος σε επίπεδο ΚΟΒ - ΟΒ.

- Οργάνωση συζήτησης στην ΚΕ για την προπαγάνδα και τις μορφές της, ειδικά για την ανάπτυξη της δουλειάς και της κυκλοφορίας του «Ριζοσπάστη», τα διαδικτυακά μέσα του Κόμματος και την αναβάθμιση της παρέμβασής μας στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Η Κεντρική Επιτροπή του ΚΚΕ

12 Δεκέμβρη 2016

